

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Summa de vitiis

Wilhelm <Lyon, Prior>

[Basel], nicht nach 1475

Incipit tractatus de vitio avaricie

[urn:nbn:de:bsz:31-308070](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-308070)

Incipit tractatus de vicio auaricie

Post vicium gule et luxurie dicem? de vicio auaricie. quia tractat? de vicio isto vtilior est pdi catō mī q̄ tractat? alioz vicioz. hunc ordīnem tradit bn. vt id pri? q̄ maturi? ad salute de quo vicio hoc ordīne dicem? Primo dicemus de hīs que faciunt ad detestatoem hui? vicij. Secdo de spēbo ei? Tertō de hīs que fouēt aliquo mō auariciam in cordibz hominū. Quarto de remedijs contra vicium istud. Quinto tange mus de pdigalitate que est viciū contrariū auaricie. Intel ligim? autez auariciaz in hoc loco in debitū amorē pecunie.

Natura disuadet auariciaz prima pars. **P**rimū capit uluz. **A**ctū autē p̄mo ad detestatoz auaricie hie q̄ nulla disuadet nob viciū istud. et q̄damō est. vtra natu rā. **V**oluit enī natura terrā infimā esse inter crea turas et a p̄dib? oim deulcari docēs nos in hoc absqz dubio q̄ dēm? deulcare p̄dibz mētis trena ista et dēpnē. **Q**uale vō est hoc q̄ hō deo et creaturis oib? p̄ponat creaturā illā quā natura oib? creaturis voluit postponi. **A**d significandū diuicias deulcādas eē et dēpnēdas. p̄mittitū de ecclesia celi tus edocti p̄cia domoz et agroz suoz ponebāt ad p̄des aploz vt legit act. iij. **V**n in fine eiusdez capli vbi dr q̄ ioseph attulit p̄ciuz agri quē v̄diderat. et posuit añ p̄des aploz diē glo. docz calcand esse aux q̄ subd? p̄dibz aplo rū. **S**. cū aia fm naturā s̄blimior et purior sit celo tanq̄ do silis exaltata dēt eē a t̄remis istis sic exaltant? celi a t̄ra. **V**n sic vald mirablē eēt et q̄si vtra naturā si celū adherēt t̄re sic q̄i dēt naturā est cū auaricia amāz t̄remis adherere facit. **I**tez aia celū spūale ē dei enī hitaculum est. de q̄ celo dicit bn. **N**ō mix si libentē imbitat celū hic dñs ihs q̄ vtiqz nō quō cetos dixit tm vt fiēt s̄ puguit vt acquirēt occubuit vt redimeret. **C**omparōe h? celi vocat dñs celū materiale desertū luce. xv. **N**ōne dimittit nonagintanouē in deserto

f

67

78
Quāto vero perūlit as est celum velle terra implere. vel ei
terraz supponere. Quis locus terre in celo vel super celuz
hanc tamē puerilitatem vult auaricia facere.

Maledictiones auarorum Capitulum secundum.

Secundo faciūt ad detestatōem huius vicij. male
dictōes quas facit sacra scriptura auaris. de qui
bus ponem⁹ has. xij. que sequunt⁹ ysa. v. **Ve** qui
diūgitis domuz ad domū rē. et eiusdez. xxxij. **Ve** qui pre
datis. nonne et ipse p̄daberis **Abac. ij.** **Ve** qui congregat
non sua et in eodez **Ve** qui congregat auariciam malam do
mū sue **Amos vi.** **Ve** qui opulenti estis in syon et in eodē
Ve vobis qui dormitis in lectis eburneis et luce. v. **Ve**
vobis diuitibus et **Ysa. v.** **Agite** nunc diuites. plorate
ylulantes in miserijs que euement vobis in epla iude. ij.
Ve hijs qui in viam chaym abierunt. principium malicie
chaym fuit auaricia. vnde in viam chaym abeūt qui sequun
tur auariciam. Et in apoc. **Ve** vobis habitantibus in terra.
ad moduz talpaz sunt auari **Et** aug⁹ **Ve** illis qui viuūt
vt augeāt res pituras vnde etnas amittūt. **Ydez** **Males**
dict⁹ dispēsator auar⁹ cui larg⁹ est dñs. si scires aliquē
sanctū maledixisse ei qui aliquē cibuz comederet. vix aude
res eum comedere. quō ergo auar⁹ audet d̄tingere diuici
as amore cum amatoribus eaz sac scriptura q̄ ex ore altissi
mi p̄dit vt legit⁹ in ecclesiastico. tot male dictōes ponat.
De magnitudine auaricie **Tercium capitulum.**

Tercio faciūt ad detestatōez auaricie testimonia sā
cre scripture. que ostendūt magnitudinez hui⁹ vi
cij de q̄bo ponem⁹. iij. tantūmō **Primū** est eccl. x
vbi d̄r auaro nihil ē scelesti⁹ idest nullū scel⁹ mai⁹ est anari
cia etiā scel⁹ iude nō vidz mai⁹ fuisse scelere auari. q̄tū ad
h̄ q̄ iudas deū dedit p. xxx. s. h̄ auar⁹ q̄z dat euz p vno
denario. et q̄z p nihilo eum non timet per iuriū incurrere
vt denarium vnum lucret⁹. et quandoqz non lucret⁹ vnum
denariuz. q̄z non vendit illud p quo per iuriuz incurrit.

59.

et in veritate petm uide fuit auaricia vel ex auaricia. **S**e-
cundū testimoniuū similē est eccl̄i. x. ubi dicit̄ nihil iniquū
est q̄ pecuniaz amare. hic enī animaz suam venalem habet.
qm̄ in vita sua p̄iecit̄ intima sua. **N**ū iniquū sit amans pe-
cuniaz manifestari p̄t. **P**rimo per hoc. q̄ statera estimatio-
nis sue iniquissima est pl̄ enī in ea p̄derat obul̄ q̄ deus
et qm̄ anima ipsius avari et qm̄ regnum eternum. **D**e hac
statera legit̄ osee. xij. **C**hanaan in manu eius statera dolosa
chanaan interpretat̄ negociator. hec est statera dolosa que
abhomiatō est apud deum. de qua p̄. xi. et bene dicit̄ ab-
homiatō esse. quia non ponderant ibi nisi temporalia. que
apostol̄ stercora reputabat. quem non dimisit̄. **S**piritus
sanctus decipi in sua estimatōne. **S**ecūdo p̄t ostendi mi-
quitas amantis pecuniaz per hoc q̄ ea non est equitas illa
q̄ est tam in creatore q̄ in cetis creaturis. **C**reator enī cō-
municare vult. et se ⁊ sua. **S**imilr creature sue cōmunicāt
vt sol cōmunicat lumen suum. et ignis calorem et arbo-
res fruct̄ suos. vñ auḡ. **I**ndicium maxim̄ diuine boni-
tatis est. q̄ quelibet res cogit̄ dare seipsam. **A**uarus vero
cōmunicare non vult sua nisi cum a morte cogit̄. **N**ec etiā
tūc frequē. ymo abscondita putrefiūt. **C**reatura vna de
fectū alēi supple cupit. **N**ū natura nichil vacuū patit̄.
anar̄ vero nō curat defect̄ pximi sui supple. **T**er tō osten-
dit̄ iniquitas avari per hoc q̄ ip̄e est iniquū in deū et in se
ip̄m ⁊ in pximū et in inferiores creaturas. **I**n deū iniquū est
quia bona sibi omēdata a deo ad dispēsanduz p̄ditō se sua
facit. **D**iuites enī dispēsatōes sūt diuiciāz dñi. vñde apl̄.
Sic nos existimet hō vt mistros xp̄i et dispēsatōes miste-
rioz dei. **I**niquū est in dñm q̄a vilissimā creaturā ei p̄ponit.
Iniquū est etiā in deum q̄ inde hostis dei efficit̄. **N**ū an-
pl̄ eum amare debuit sc̄z p̄pter bona huī mūdi que de
sibi contulit. **I**niquus in seipsum est primo. quia seipsum
inimicis suis vendit. **V**alde iniquus reputaretur aliquis
qui proximum suum inimicis suis capitalibus venderet.

80
Sed iniquior valde reputaretur qui cognatum vel fratrem venderet
Iniquissimus qui patrem quem plus amare deberet. Sed
multo iniquior videtur esse reputandus ille qui seipsum vendit.
cum amplius seipsum debeat amare quam patrem hęc causa innumerat
cum sequitur in verbo proposito ecclesiastici .x. hic enim animam venalem
habet. Sedo iniquus est avarus in seipsum quia se eiusce-
rat. Unde dauid. Thabescere fecisti sicut araneam animam
eius. Valde crudelis reputaretur qui ventrem patris sui gla-
dio transuerberaret et viscera piceret quod iniquus non est
qui seipsum quem debet amplius amare eiusce-
rat. quod est despicere se. desperatio enim maior peccatum est ceteris. Ad hoc pertinet quod
legitur in verbo ecclesiastici. proposito piceit in vita sua vicinia sua.
Tertio iniquus est in seipsum quia amat ea que tot mala sibi
faciunt ut patebit inferius. amat spinas diuiciarum in quibus
comburendus est. Unde psalmus .j. legitur de avaris. Spiritus contra sag-
ninem suam insidiantur. et molliuntur fraudes contra ani-
mas suas. Iniquus etiam avarus est in proximum quia sibi re-
tinet quod pauperibus erogare debuit. sicut elemosinarius alii
cuius principis vel executor alicuius testamenti iniquus
esset. si ea que deberet distribuere pauperibus. sibi retine-
ret. Iniquus est etiam in proximum. quia quasi occidit eum
cum fame eum permittit perire cum potest subuenire. Unde
scriptum est pascite fame morientem. quod si non paueris occi-
disti. Unde ecclesiastici .xxxiiiij. Panis egenicium. vita pauperum
qui defraudat illum. homo sanguinis est. precipue autem
iniquus est avarus in eos quos amplius debuit amare. scilicet
in filios. quibus materiam incendii congregat infernalis
quibus molam asinariam ad colla suspendit. qua demergen-
tur in profundum inferni quos amore diuiciarum quasi ad
collum posito quodam fune. hostibus infernalibus tradit.
Iniquus est avarus in uxorem et in totam familiam suam.
quam strangulat. dum eos facit consentire peccato usurarum.
In creaturas vero inferiores iniquus est avarus quia recludit
eas in carcere custodie sue. ut eas putrescere faciat.

Unde Jac. v. dicit auarus. Diuicie v're putrefacte sunt
 et vestimenta v'ra a tineis comesta sunt. Aurum et argentum
 vestra eruginauit. et erugo eorum erit vobis in testimonium
 et maducabit carnes vestras quasi ignis. Tercium testimonium
 est ad eph. v. vbi dicitur quod auaricia est ydolorum seruitus. vbi
 dicitur glo. auari deus est numus. Ad autem auaricia sit ydo-
 latria vel dei negatio potest ostendi multipliciter. Primo per hoc quod
 super illud Math. vi. Non potestis deo seruire et mamone
 dicitur glo. diuicijs seruire deum negare est. Duobus modis
 potest negare aliquis dominium alicuius principis. dicendo ego
 non recognosco vos esse dominum meum nec aliquis teneo a vobis
 si scirem vos esse dominum meum. vel aliquis me tenere a vobis. li-
 bentem soluerem vobis censum vel seruicium vestrum. Item dicendo quod
 bene recognosco quod debetis esse dominus meus et censum debito vobis
 sed nihil soli vobis et hic modus negandi magis est contume-
 liosus domino sic differt negatio. qua mali christiani negant dominum
 deum ab illa gentiles negant eum. Multi enim gentiles sunt
 qui christo libenter seruirent. si scirent eum esse dominum suum sed solum
 propter hoc censum seruicij sui ei non reddunt quia eius domini-
 um non agnoscunt sed mali christiani bene agnoscunt eum esse
 dominum suum. et tamen seruicij censum nolunt ei reddere. maiorem con-
 tumeliam facientis ei quam gentiles quia scient hoc faciunt. Secundo
 potest ostendi per hoc quod deus precipit auaro ut nomen eius non assumat
 in uanum exo. xx. et ex alia parte numus vnus quem lucrari cupit
 precipit ei ut nomen dei assumat in uanum et ipse potius obedit
 numo quam deo. indubitanter ostendens se magis esse seruum numi quam
 dei. Obedia enim ostendit quem aliquis uere reputet dominum. Vnde dominus
 luc. vi. Quid uocatis me domine domine et non facitis que dico
 ecces. x. pecunie obediunt omnia Tertio potest ostendi per hoc quod au-
 rus creaturam adorat in eorum adoratione adorare enim aliquis est hu-
 mus hominem ei exhibere vel diuinam maiestatem ei profiteri. Verumque
 hoc facit auarus. Si enim occurrat ei duo quorum alterum credat
 habere deum aliam diuicias maiorem hominem exhibet diuicijs in diuites
 quam deo in alio habet ydolatriam insinuat nobis saltem in publico. dicens

Mulci colunt personaz potentis ꝛ. Coli ad deum ꝑmet
 in potꝛe colunt diuicie ꝑ se. diues vo ꝑraccides. Vnd
 quidaz dñuz nūmi nobis hos ꝑstat honores. **M**aiestatez
 etiaz diuinam ꝑfiteꝛ auarꝛ creature **M**aieestas eni est qđ
 signatꝛ ꝑ hoc aduerbiū sūme. cum dicitꝛ sūme bonꝛ vel sū
 me potꝛns vel aliqđ silo. **F**acto autēz ꝑfiteꝛ auarus illud
 sūme bonum qđ sūme diligit. et ꝑ ceteris eaz habet. et
 sic diuinaz maiestatez ꝑfiteꝛ auarus illi creature. qm̄ dili
 git ampliꝛ qm̄ deum. **S**. cum transit ante pulcraz vineam
 vel domum. caput eozdis inclinat ei. **I**nclimatio animi est
 amor. sic dicit beꝛs dꝛyomisiꝛ. **I**nterĩ ergo talez reuerētia
 exhibēz auarꝛ vinee vl' domui. qualez est verꝛ fidelis exhi
 bet deo in ymagĩe crucifixi vel beate vꝛginis. **Q**uarto ꝑt
 ostēdi ꝑ hoc qđ auarꝛ illa tria dat creature. que ꝑꝑie deo
 danda sūt scz fidem spem ꝛ amozes. **D**e fide satis ꝑt hoc
 ostēdi. quia ip̄e meliꝛ sentit ꝛ credit de diuicijs qđ de deo
Credit eni qđ necia debz hēre si diuicijs seruerit. et credit
 se fame ꝑrire si deo fuerit. qđsi deus possit mĩmꝛ vl' mĩmꝛ
 velit seruētes suos remunerare qm̄ diuicie. **D**uabꝛ de cauz
 accidit qđ aliquis nō ꝑiu det ei. quē sibi videt fidelitē hūire
 vel quia non ꝑt. vel quia nō vult. quaz neutꝛ potest esse
 in deo cum sit om̄ipotens et sūme bonꝛ. **S**pem etiaz ꝑnit
 auarꝛ in diuicijs suis. qđ quodamō de deo despare est. **V**nd
 augꝛ de deo despare est spes in creaturis ꝑfuisse. **A**mōzē
 etiaz ꝑnit ibi. quē in deo deberet ꝑnē. faciēs inde deus suū
Vn̄ augꝛ sup eplam ad philipēses. **H**oc ab hoie colitꝛ qđ
 ꝑ ceteris diligit. **Q**uinto hoc ꝑt on̄di aucte iero. dicētis ad
 rusticū monachū. **E**stiatō male ꝑdere ꝑtōꝛ leuꝛ alicuū
 vidz ꝑccare auarꝛ qđ ydolatrē h̄ nō medioerit errat. **N**ō em̄
 qđ ꝑccat qui duo ḡna thuris ꝑicit sup altare mercurij
 qđ qui ꝑcumā auare cupit et inuiciliter agregat. **R**idiculū
 vidz qđ alijs iudicetꝛ ydolatrē qđ duo ḡna thuris offert crea
 ture. que deo debuit offerre et ille non iudicetꝛ ydolatra
 qui totū hūcū sue vite qđ deo debuit offere offert creature

Ad idēz facit illud verbum osee .x. scdm multitudinem frust
et sui isrl multiplicavit sibi altaria iuxta ubertatez terre
sue exubavit simulacris. Quartū testimonium est illud vbu
qd legit ad tibi .vi. Radix oim maloz est cupiditas .alia
littera habz . radix oim maloz est auaricia. Ad auariciaz g
quali ad radicez oim maloz . p̄cipue adhibēda esset secu-
ris p̄dicatōnis frustra laborat in extirpatōe maloz si rami
amputentur . et radix ista relinquat .

Ad auaricia sit spūalis infirmitas. Quartū capitulum.

Quarto facit ad detestatōem auaricie . hoc q̄ inē in-
firmitates spūales ip̄a est pessima . vel vna de p̄cio-
ribus. Unde eccl̄ . v . est infirmitas pessima qm̄ vidi
sub sole diuicie obseruare in maluz domi sui pereūt enī in af-
flictione pessima. Inter infirmitates quedaz sūt bone que-
dam sunt male. Bone sunt infirmitates corporis . per quod
ostendit per hoc q̄ sunt a sūmo bono id est a deo . et q̄ dan-
tur a patre amantissimo . et per hoc q̄ sunt vt cocture fa-
cte in minus robili parte homis ad sananduz partē homis
ad sanāduz p̄tez meliores sez aiām . meliora sūt vt ait salō .
vulna diligentis sez dei q̄ fraudulēta oscula odiētis sez mūdi
vulna diligētis cocture sūt ⁊ medicinalia . h̄ oscula odiētis
sūt vt morsus serpētini vel venenati vel oscula iude p̄ditoris
Dicit enī mūdus iste demonib⁹ Math . xxvi . Quemeumqz
osculat⁹ fuero ipse est tene eum. Infirmitates vero ma-
le sunt infirmitates spūales scilicet peccata mortalia . q̄ p̄t
ex hoc ostēdi . q̄ sunt infirmitates ad mortē et ad eternaz
mortē . et ex hoc q̄ tantū medicū sez dei filiū oportuit veni-
re de tam longinquis p̄tib⁹ ad curatōnem eaz . et ex hoc
q̄ tātas expēsas oportuit fieri p̄curatōne eaz . fili⁹ enī del-
se expēdit ibi. Vñ bñ . Ex consideratōe r̄medij p̄icli mei estio
q̄ntitatē fili⁹ dei iubet occidi vt vulnerib⁹ meis p̄cioso sag-
nis illi⁹ balsamo medeat. Agnosce hō qm̄ ḡuia sine vulna
illa p̄ q̄bo necē ē xpm̄ dñi vulnerari. Inē infirmitates spūales
pessima vel ḡuissima est infirmitas auaricie q̄ruz ad multa

84
Duodecim vero sunt. ex quibus potest ostendi grauitas
huius infirmitatis. **P**rimū est eius diuturnitas cuius di-
uturnitatis due sunt cause. scilicet habundancia materie et
durabilitas. **I**n materia huius infirmitatis est fere totus
mundus. **U**nde cum difficultate valde magna euacuat per
fecte materia ista a corde hominis. vt scilicet homo omnia tem-
palia perfecte contempnat. **M**ateria etiam huius infirmitatis du-
rabilior est quam materia luxurie. **M**ulier enim quam aliquis
amat potest mori vel deformis fieri. et cessante materia ces-
sat infirmitas luxurie in homine. **S**ed terra quam amat auarus
plus durabit quam ipse et ideo infirmitas illa erit diuturna.
Propter similes causas est diuturna etiam aliquid infirmitas
corporalis propter habundanciam materie et compactionem.
Secundum est continuitas huius infirmitatis. fornicator quousque
non fornicat semel in mense. auarus vero quasi continue la-
borat. **U**nde ecclesiasticus. iiii. **U**nus est et secundum non habet. non fi-
lium. non fratrem. et tamen laborare non cessat. et eius dies. ii.
Cuncti dies eius laboribus et erumpis pleni sunt. **T**ercium
est afflictio acerba quam habet infirmitas ista. affligit autem
in hac infirmitate grauiter sollicitudo que est in conseruando.
Ad quod pertinet quod dictum est in verbo proposito. diuicie conserua-
te in malum domini sui. grauius vero affligit labor in acqui-
rendo. **U**nde. i. ad thym. vi. post illud verbum. **R**adix om-
nium malorum est cupiditas. subiungit apostolus quoniam quidam
appetentes errauerunt a fide. et inseruerunt se doloribus mul-
tis. grauissime vero affligit dolor in amittendo et ad hoc perti-
net quod dictum est in verbo proposito. pereunt enim in afflictione
pessima tunc enim pessime affliguntur cum diuicie eis peunt.
Unde poeta. **P**lorat enim lacrimis amissa pecunia veris.
Quartus est vniuersitas huius infirmitatis. auaricia enim non
paret seni nec iuueni. immo secundum verbum prophete. a maiore
usque ad minores omnes auaricie student. **V**ix est puer sep-
tennis quin cupidus sit. et furem denarios matri sue. **D**e
peccato luxurie expectant pueri duodecimū annum vel xiiii.

Item peccatus luxurie senio senescit aliquibus. Sed de auaricia dicit auctoritas qd cum cetera vicia in senibus senescant sola auaricia non senescit. Sapiens. Cum senes ad omnia alia rectius ceteris sapiant ad solam auariciam desipiunt. Seneca. Monstro similis est semilis auaricia. Quod enim stultius est qm via deficiente viaticum augere. Auaricia etiam non parcit infirmis nec sanis. peccatum luxurie ad modicam infirmitatez corpalem fugit. Infirmitas enim grauius sobriaz reddit animaz. vt legit in ecclesiastico. sed auaricia tunc interdum auget. amat enim tunc auarus amplius suas diuicias quas iam habet quia laborare non potest in acquisitione aliarum diuiciarum. Auaricia etiam non parcit nec literatis nec pdeotis. multi sunt viri litterati qui fornicari dedignarentur qui tamen valde auari sunt. Quintus per quod potest ostendi grauitas huius infirmitatis est hoc. qd celestis medicus primo volens occurrere huic infirmitati quasi periculosiori. primum consilium dedit contra eam. Math. v. dicens. Beati paupes spiritu re. Sextus est hoc qd quasi ad mortem iudicauit eam tantus medicus. math. xix. dicens Amen dico vobis quia diues difficile intrabit in regnum celorum. Et post. Facilius est camelum intrare per foramen acus re. Non dixit hoc de peccato carnis immo dixit meretrices et publicani pcedent vos in regnum dei. Septimum est hoc qd ista infirmitas abstulit finaliter tanto medico vnum de illis quos ipse acceperat in cura scilicet iudam hoc non fecit ambicio vel aliud peccatum. licet de ambitione pluries sint temptati apoli. Octauum est hoc qd auaricia irritauit celestem medicum et ad vltimum ipsum interfecit. De primo hemus luce. xv. Audiebant hec verba pharisei qui erant auari et irridebant eum. Aliud manifestum est. quia auaricia iude et sacerdotum interfecit eum. Nonum est hoc qd celestis medicus contra hanc infirmitatem tantam purgationem indixit dicens luce. xiiij. Omnis ex vobis qui non renunciauerit omnibus que possidet non potest meus esse

discipul⁹. Contra gulam non tantu⁹ dixit sed solum animo
 nuc ne corda discipulo⁹ grauarent^r crapula et ebrietate.
Decimū est hoc q^d ecclesia in principio contra hanc infirmi
 tatem ita strictaz dietam obseruari voluit. vt nullus h^{ab}eret
 aliq^{uod} ppriū. **U**ndecimū est hoc q^d multi hac infirmitate labo
 rant qui nesciūt se illa laborare. et ideo non querūt samita
 tem **S**eneca. **I**nciū salutis est agnitio peccati **I**deo sene
 ca **N**emo auarū intelligit. nemo cupidus **I**deo cum difficul
 tate ad samitate^m peruemim⁹. quia nos egrotare nescimus
Duodecimū est varietas infirmitatū que infirmitate^m aua
 ricie sequunt^r de quib⁹ septem ponem⁹. quaz prima est ce
 citas. que est figurata **I**ohis. ix. **P**er cecitate^m illius ceci
 nati **U**nde domi⁹ volens illuminare eum limiuit oculos ei⁹
 luto. insinuans esse causaz cecitatis illius lucem tpalium
 isto⁹. **D**e hac cecitate legit^r simili **T**hobie. ij. **U**bi habet^r
 q^d thobias fuit cecus^r sterco⁹ calidis yrundinū que su
 per oculos eius ceciderūt. yruno garrula et depicta signi
 ficat felicitate^m hui⁹ mundi. que est quada^m pulcritudine
 depicta et tumultuosa. que calida sterco⁹ picit super ocu
 los cordis idest tēporalia ista que exurūt corda hominū
Gen. xx. legitur q^d abymelech rex gerare dedit **S**are
 mille argēteos in velamen oculo⁹ suoz. et super illud ps.
Mane astabo tibi et videbo. dicit glo. deus non videt qui
 tempalibus adheret. **S**ecūda infirmitas est febris que fi
 gurata pōt esse per febre^m a qua domi⁹ curauit filium re
 guli. de qua legit^r iohis. iij. auarus febrilem distemperan
 ciam patit^r cui⁹ tremore^m habet cum trepidat vbi trepu
 tandus non esset **S**eneca de ipso. videt regem et estimat
 predone^m. videt paupereū et estimat furem. **A**d tremore^m
 hui⁹ febris pertinet q^d legit^r **J**ob. xv. **S**onit⁹ terroris
 semper in aurib⁹ eius et cum sit pax sp^{iritu} insidias suspicat^r
Et in ps. **P**osuiisti firmamentū eius formidīne. **E**t ysa.
 xxij. **F**ormido et fouee et laqueus super te. qui habitato⁹
 es terre. **H**abitato⁹ terre est auarus qui est quasi talpa

estuat autem avarus ex febre ista. cum irascitur ex amissione
 diuiciarum suarum. Tercia infirmitas est manus ariditas. de
 qua legitur **Matth. xij.** **Extende manum tuam.** ait dominus
 habenti manum aridam et extendit. et restituta est sanitati
 sicut altera. manum aridam habet avarus. dum per largitio-
 nem elemosinarum non valent eam pauperi extendere. Quarta
 infirmitas est illa. a qua quis dicitur lunaticus. de qua
 legitur **Matth. xvij.** **Domine miserere filio meo quia lunati-**
cus est. et male patitur et sepe cadit in ignem. et crebro in
 aquam. avarus sepe cadit in ignem ire et crebro in aquam
 voluptatis. **Potest autem vocari lunaticus quia regitur secundum sa-**
pienciam huius mundi que per lumen lune intelligitur que lu-
cet de nocte. sapientia huius mundi solum lucet de nocte presen-
 tis vite. cum post presentem vitam illuxerit sol iusticie. bene
 apparebit quod sapientia huius mundi stulticia sit. Quinta infir-
 mitas est inclinatio ad terram de qua luce. **xiiij.** **Et ecce mu-**
lier que habebat spiritum infirmitatis annis. xvij. et erat incli-
 nata nec poterat sursum respicere secundum sacros expositores.
 ista infirmitas est amor diuiciarum que homines bestiarum reddidit
 interius. ut ad terram respiciat. qui ad celos respicere de-
 buerunt. **Vnde dicitur. Oculos suos statuerunt declinare in terram**
Domini. **Quid indecentius quam curvum recto corpore gerere animam.**
Idem Indigne corpus humanum inhabitat brutis et bestia-
lis spiritus. Sexta infirmitas est respirandi difficultas.
 usque ad suffocationem. **Vnde Matth. xij.** **Sollicitudo seculi**
istius et fallacia diuiciarum suffocat verbum vbi dicitur glo.
Sollicitudo huius seculi dum bonum ad eorum intrare non sinit
quasi aditus vitalis flatus claudit. Septima infirmitas
 est ydropisis. de qua luce. **xij.** **Ecece quidam homo ydropi-**
cus erat ante illum et assimilatus autem avarus ydropico in
inflatione et fetido anhelitu et siti insatiabili. Inflationem
 possumus referre ad superbiam que comitatur diuicias. **Vnde**
super illud. j. ad thym. **Diuitibus huius seculi precipere non**
sublime sapere dicitur glo. augustini Vermis diuitum superbia

est vel istam inflationem possumus referre ad ventris in-
 glumem. que interdū diuicias comitat. Illi em̄ cui suffi-
 ciebat vnū ferculū cum paup̄tate non sufficiūt tria cum di-
 ues fact⁹ est. Et tōrē vero anhelit⁹ referre possum⁹ ad oſi-
 lia corrupta que dant auari familiarib⁹ suis. De ſiti vero
 auari planū est q̄ est insaciabilis. Vnde p̄. xxx. Sanguis-
 ge due filie sunt dicētis. Affer affer. Sanguisuga dyabol⁹
 est sanguinez peccati semp̄ suggōs et ſiciens ip̄e dum in hu-
 militate māsit fuit angel⁹. ſupbia vero fecit eum ſanguis-
 gam. Ipsi⁹ vero due sunt filie. auaricia ⁊ luxuria dicētis.
 ſemper affer affer. Ad eandēz insaciabilitē p̄tinet q̄ legi-
 tur eccl̄. iij. Auar⁹ nūq̄ implebit⁹ pecunia. Poſſūt autem
 aſſignari octo cauſe hui⁹ insacietatis. Prima est anime ca-
 pacitas quia ſm̄ ſanctos animaz dei capacem nichil minus
 deo implere pōt. Vnde cum orbis terraz ſit ante deum q̄ſi
 gutta roſis ante lucam. vt legit⁹ ſapie. xi. non ſufficit im-
 plere cor homis illi⁹. Secda cauſa est quia cupiditas est
 infinita. pecunia vero quantūcumq̄ magna ſit. est finita.
 Seneca. Naturalia deſideria finita ſūt ex ſancta opinione
 naſcētia. innaturalia vero vbi deſināt non habēt. Cupidita-
 tem infinitaz dicim⁹ quia nullo fine meſurat⁹ vel fine tali
 meſurat⁹ qui in p̄ſenti non optinet⁹ nullo fine meſurat⁹ in
 eo qui ſolum vult habere diuicias vt h̄at fine qui in p̄ſenti
 non optinet⁹ meſurat⁹ in eo qui ideo vult eas habere vt
 per eas gratiaz et gloriā huius mundi ſibi acquirat. vel
 qui tantū de pecunia vult habere. vt neceſſitati que poſſit
 ſibi accidere ſufficiat. Null⁹ em̄ vnq̄m in mūdo iſto habuit
 gratiam ⁊ glām apud omnes etiā ipſe filius dei ymmo alij
 dicebant de ipſo bon⁹ est alij dicebāt non ſed ſeducit eur-
 bas. Neceſſitati autēz que pōt accidere non ſufficerēt que
 ſunt ſed neceſſaria eſſēt que poſſūt eſſe. Sed qui meſu-
 raret deſideriuz ſuuz neceſſitati p̄ſenti pauca ſufficerēt. Sic
 meſurant alia et ideo pauca eis ſufficiūt. Seneca. An̄ bo-
 nihil deſt. feris in alimentuz ſollicitudo ſua ſufficit. Sic

89

docet apostolus vt nos desideria nostra mensuremus .ij. ad
thym. .vi. **H**abentes alimenta &c. Cum pecunia quacumque
sit finita cupiditas infinita . non potest pecunia via alia ad-
quari ei . nisi cupiditas finiat et sic diminuat . Unde non
est alia via cupido pueniendi ad facietatem . nisi rescindendo
desiderium suum **U**nde Seneca . Si vis te diuites facere non
pecunie est adiciendus . sed cupiditati detrahendus . Tercia
causa quare auari desiderium non faciat est hoc . quod quasi pars
cibi appositae semper venter efficit **V**erbi gratia . Auarus si ha-
bet nouum frumentum statim odit nouum horreum si habet
nouam vineam condit nouum dolium . et tantum facit vt cui
prius dedit horreum vel dolium . modum dedit vinum vel fru-
mentum . Quarta causa est haec quod bona que auarus acquirat
aliquid vacui secum afferunt . sicut enim homo habet aliquem
defectum sic et alie creature . Unde cum auro et argento ve-
nit defectus clavis et sere . Vineam habet defectum cellarii do-
liorum et aliorum multorum que secum affert . venit enim plura ex-
pendendi cum diuitiis . unde ecclesiasticus . v . Vbi multe opes . et
multi qui comedunt eas et sic vix est per multos illos indigere quod
per multa possidet . vt dicit boetius . et sicut dicit seneca .
altera cupiditatum ex fine altera trahit **I**dem . Congregati
quicquid multi diuites possident . ex hijs maiora cupere discunt
Et super illud . i . ad thym . vi . quam quidem appetentes errauerunt . a fide dicit glo . Qui pecuniam appetit capere cupit
Qui vult sitim cupiditatis sue diuitiis se dare similis est
illi qui vult sitim corporalem extinguere salis aquam bibendo
aqua salis ex eo quod aqua nata est sitim extinguere . et eo quod sal
nata est eam prouocare . Sic diuitie in quantum aliquem
defectum suppleant sitim sedant in quantum vero multos defectus
secum afferunt sitim prouocant . Quinta causa est haec quod cupi-
ditas est quasi ignis . unde ecclesiasticus . xxiii . Anima calida quasi
ignis ardens et primum . xxx . Ignis nunquam dicit sufficit Ignis
vero non extinguitur ex appositione lignorum siccorum .
sed augetur sicut enim ligna silue exardescet ignis . vt dicit in

90
ecclesiastico. sic nec cupiditas extinguitur ex appositione di-
uiciarum sed augetur. Crescit enim amor nummi quantum ipsa pecu-
nia crescit quia pecunia non ponitur ubi sitis auari est. Unde
sicut vinum in dolio non sedat sitim corporalem. sic nec pecunia
in archa vel bursa sedat sitim auaricie. Insanis auare.
qui pecuniam ponit in bursa vel archa non enim est ibi sitis.
Sexta est hec. quod pecunia res est corporalis. anima vero res
spiritualis. Res vero spiritualis corporali non potest impleri nec
economis. ubi gratia. Sicut archa sapientia non potest impleri. ita
nec anima pecunia. Septima causa est vanitas pecunie. unde
dauid ut quod diligitis vanitates. et sicut plenum vino adhuc
vacuum reputatur. ut archa plena aere vacua reputatur. nec
propter pleitudinem quam habet minus capax est alterius rei
sic anima auari quod tumensque habeat de diuicijs adhuc vacua est.
unde verum est quod dicit beata virgo diuites dimisit inanes. Ad
hoc pertinet quod dicit beatus non plus faciabitur cor hominis auro quam
corpus auro et in ecclesiastico. Quasi qui apprehendit umbram et
sequitur ventum sic qui attendit ad vana mendacia. et ieremias. in
asperam terram et ecce vacua erat et nichil. Non solum autem
inanis et vacuus est omnis auarus immo et pauper. Unde tullius.
Si propter auaritatem pecunie cotidie decipis postis eripis
sunt nec hec signa habundantis an egentis. animus humanus
non archa diues appellari solet. quoniam illa plena sit. cum
inanimem te videbo. diuitem non reputabo et subiungit. Con-
tentum suis rebus esse. sunt maxime et certissime diuicie.
quasi diues potest auarus esse. sed vere diues nunquam erit. unde per
xiii. Est quasi diues cum nichil habeat et est quasi pauper. cuius
in multis diuicijs sit. Auarus in veritate nichil habet. eorum
que habere videtur unde ieremias in magno prologo biblie antiqua
dictum est. Avaro deest tam quod habet quam quod non
habet. credenti totus mundus diuiciarum est. infidelis autem
etiam obolo indiget quod exponit beatus dicens. fidei totus mun-
dus diuiciarum est. quia tam aduersa quam ad prospera ipsi equae
seruiunt ei. et cooperantur in bonum et subiungit. auarus esurit

terrena vt mendicis. fidelis contempt vt dominus poeta
Semper auarus eget. nocet emptā dolore voluptas. Da
uid diuites eguerunt et esurierunt

Ad auaricia sit misera seruitus **Quintum capitulum.**

Quinto facit ad detestacionem auaricie misera ser-
uitus. in qua auaricia ponit. auar? enim seruu s est
diuiciaz. **V**nde dauid **N**ichil inuenerunt viri diu
claz in manib? suis ordo agruus esset. vt diuicie viroz
essent non viri diuiciaz. **S**ed auaricia hanc prueritatez
facit vt viri sint diuiciaz. dicitur autez auarus diuiciaz.
quia non est possessor eaz sed tantu custos. et non tantu
non possidet. ymo etiaz possidet ab eis q auarus sit custos
diuiciaz dicit glosa super illud luce. xvi. non potestis deo
seruire et mamone. hijs verbis seruit diuicijs qui custodie
vt seruus. sed qui seruitutis excussit iugum distribuit vt
dominus **Ad** autem auar? diuicias non possideat dicit se
neca hijs verbis. pecuniaz magnam habet aliquis si auar?
est non hnt. si pdigus est non hnt **S**ignu aut manifestu
q auar? non sit possessor diuiciaz est hoc. q non pot inde
facere q vult vel q bonum iudicat. ymo domia auaricia be
ne phibet ei vnde eccl. vi. **E**st aliud malum qd vidi sub
sole qd est frequens apud homies. **V**ir cui deus dedit di-
uicias et honorez et substantiaz et nichil deest anime sue ex
omibus que desiderat. **N**ec tribuit ei deus potestatem. vt
comedat ex eo. sed homo extrane? deuorabit illud. hec va
ntas et magna miseria est **E**t seneca **N**on sit tibi auaricia
que quicq? omnib? abstulerit sibi ipsi neget **E**t bn. super
cantica. **Q**uerit a quouis eoz qui insaciabili corde lucris
temporalib? imbian. quid sciant de illis qui sua vendentes
et paupib? erogantes regnu celoz p terrena substantia
mercant? sapienter ne agant respōdebit pcul dubio sapien
ter **Q**uere itez sibi cur q approbat. non facit. non pssuz
inquit. quare. pfecto. quia domia auaricia non permittit
Non habz auar? ea que habere videt nisi eo modo loquedi

92
quo quis compedes habet quibus compeditus est. que po-
tius dominant ei quam seruiant. Ad autem auarum possideat
a diuicijs ostendit sydomus dicens. Res tuas si mediocriter
colas possides si nimius possideris hoc etiam potest probari. Pri-
mo per hoc quod obedit eis auarum sicut patet ostensum est. ex
illo verbo ecclesiastici. x. pecunie obediunt omnia. Secundo ex hoc quod
conformat se auarus burse sue sicut ancilla domine Bernh
super cantica loquens ad auarum facis te pecunie tue non do-
minum sed seruum custodem non possessorem. Denique con-
formaris crumene tue tanquam seruus domine sue. ut quomodo ille
necessario gaudet illi gaudenti et condolere dolenti. tu quod
crescente marsupio tuo crescis piter et animo et decrescen-
te pariter decrescis. Nam contraheris tristitia cum illud ex
manis et solueris leticia aut certe inflaris supbia cum illud
implet. Tertio ostendit quod diuicie possideant auarum. ex
hoc quod ita impediunt eum quod in nulla necessitate potest se habere
si infirmus fuerit ad mortem. non potest se habere per horam
ad audiendum consilium medici ut scilicet audiat sermonem. si
sententiam mortis cognouerit latam contra se non poterit
se habere ut iudicem pro vita sua oret. Aug. Venditis re-
bus nostris nullum maius earum recipimus precium quam nos ipsos
Simpliciter enim talibus nostris non eramus. Seneca gratuita
nobis videtur que carissime obstant ex hoc potest apparere stu-
por noster. quia ea sola putamus emi. pro quibus pecuniam
damus vel soluimus ea gratuita vocamus pro quibus nos ipsos
impendimus. Idem Nichil est cuius se vilius. Idem Nostris
essemus si nostra non essent. Rone bene se amisit diues auar-
us. qui in summa necessitate non se habere infirmus etiam ad
mortem ut supra dictum est si maledictus est qui partem suam
deteriorem facit. qui dicit ille qui omnia se reddit expertem
id est sine parte sicut dicit Bernardus. Sex sunt que faciunt ad mise-
riam illius seruitutis in qua ponit auaricia. Primum est
hoc quod ista seruitus est spiritualis multo enim indignius est mente
seruire quam corpore ut dicit sapiens et bernh. an non seruus

si quis quis dicit

cui dominat' peccatum . et maxime nisi tu forte indignus
 iudices hoïem tibi qm̄ vicium dñari . Sedm̄ est vilitas rei
 cui? seruus est . rei em̄ contemptibilis et ab omib? delectabi
 lis seruus est scilicet terre Terciu' est hoc q' ipse seru? est
 cuiusdam dñe . que vellet q' ipse nunq' comederet vel bibe
 ret . ista dña est auaricia . Quartum est hoc . q' dña ista eos
 qui sibi seruerūt per totam vitam suam nudos transmittit
 in camisa . nec aliam mercedem dat eis . Unde ps̄ . Dormie
 runt somnum suum . et nihil inuenerunt omēs viri diuicia
 rum in manib? suis Item simul insipiens et stultus pibūt
 et relinquent alienis diuicias suas Item ne timueris cum
 diues factus fuerit homo ec̄ . eccl̄ . xiiii . Qui congregat
 ex animo suo iniuste alijs congregat et in bonis illius ali?
 luxuriabit' . et Job . i . Nudus egressus sum ex utero ma
 tris mee . et nud? reuertar illuc . et . xxvii . Diues cum dor
 mierit . nichil secum affert . i . ad th̄ ymo . vi . Nichil intuli
 mus in hunc mundum . haud dubium quia nec auferre q'
 possumus . Quintum est hoc . q' dña ista inhonestissima pre
 cipit furta . rapinas per uicia . pdiciones . homicidia . ymo
 etiam dicitia . hoc precepit p̄ncipibus sacerdotum . vt fi
 lium dei occiderent . Sextum est hoc . q' grauius precipit .
 Unde Gere . xvi . seruuetis dijs alienis . qui non dabūt v
 bis requiē die ac nocte . ysa . xx . Madaz egip̄tū in manib?
 dñoz crudeliū . et vt breuē dicam . auaricia seruus suis ex
 hibet torturā et op̄edes ⁊ occupatōes ḡues ⁊ viles . que
 seruus maluiolis solent exhiberi . ecclesiastici . xxxiii . Ser
 uo maluiolo tortura et op̄edes . pone illum in op̄eratōez ne
 vacet . Gregorius . ad cōp̄des onerat . quicq' homo pre
 ter necessaria curat . Auaricia seruos suos excecāt . et ad
 molam id est volubilitatem terrenorum istorum molere fa
 cit . qd̄ significatuz est . Iudicum . xvii . in sampsonē . quē
 excecātum phylistei molere fecerunt . Auaricia etiaz fa
 cit manus auarorum in ec̄phimo seruire . terra enim onera
 ri . vadunt per solitudinem . Ipsa etiam facit eos fodere

g

19 201

94
non solum Fossio ymo etiaz corde. Unde et talpis assimi-
lant. Ad miseriam etiaz hūitatis auaricie facit hoc. q̄ auar⁹
est seruus oīm illoꝝ. qui diuicias possit ei offerre. vel au-
ferre vel seruare. Sen. min⁹ q̄ seru⁹ est qui suos timet
Ad auaricia sit efficax machinamentū dyaboli. vi. Cap
Sexto facit ad detestatiōem auaricie hoc. q̄ dyabol⁹
non habet machinamentū efficaciq̄ ad capiendum
vel detinendum vel submergenduz. qm̄ sit auaricia
cōtra eam quasi nulluz castꝝ pōt tenere se. Quatuor sūt
que ad fortitudinē castri solent facere scilicet fossati mag-
nitude loci. altitudo mur⁹. et aque habūdancia castꝝ em-
gens. Contra primum oportet auaricia aggerem. et fos-
sam paupertatis. replet. Unde ei bene ouenit. q̄ legitur
Abac. j. Super omnem munitiōem ridebit oportabit aga-
gerem. et capiet eam. Contra altitudinem vero loci. aggre-
gat molem terre castro altiozem. pcurat em̄ quando uidet
castꝝ aliqd. in eminentia vite. vt tot temporalia habeat q̄
altiora sunt qdamō ipsi s spūalibus. tunc temporalia qdamō
altiora sunt. qm̄ spūalib⁹ pponunt. qndo etiaz in electiōe
platoꝝ. maior habet respect⁹ ad illa. et magis occupant.
plati circa ea postq̄ electi sunt. Cōtra habundancias vero
aque lacrimaz et sapie salutaris. auaricia obstruit terre
meatus aque dum adeo impedit spirituales viros terreno-
rum sollicitudine. q̄ non possunt cogitare nec peccata sua
nec alias causas flendi. vt exitus aquaz deducant oculi
eoz. et hoc est q̄ legit chaym interfecisse abel. chaym in-
terptat possessio. abel luct⁹. tunc chaym abel interfecit.
cum sollicitudo tēnax possessionū luctū claustralū impe-
dit. Idem etiam impedit ne aqua gr̄ie vel sapie salutaris.
ad claustrales fluat. Ad qd pōt primere. q̄ legit Iudith
vij. q̄ cum holofernes obsedissit betuliaz. fecit incidi aque
ductū. Muz vero castri subfodit auaricia cū de munerib⁹
prelatum ecclesie corrumpit. Unde gen. pnultimo. Si-
meon et leui fratres. vasa iniquitatis bellacia. et quibus daz

interpositis. subiungitur. in furore suo occiderunt virum
 et in voluntate sua suffoderunt eum. **S**imeon interpreta-
 tur exaudibilis leui assumptus. **V**nde bene tenent hii duo
 figuram eorum qui munera largiuntur. **I**lli enim exaudiunt in
 precationibus suis. et assumunt ad dignitates. **I**sti occidunt
 prelatum ecclesie qui vir deberet esse. et suffodunt eum.
 corumpendo illum qui resistere deberet male ingrediens
 in ecclesiam dei. **N**ullum etiam vicium est cuius laquei sint po-
 tentiores ad capiendum quam auaricia quod ideo est. quia auari-
 cia habet laqueos valde absconditos et diuersos et fere ubique
 positos. **D**e absconsione sequitur **J**ob. xiiii. Abscondita est
 in terra pedica eius. **E**t dauid. **N**arrauerunt ut absconderent
 laqueos. dixerunt. quis videbit eos. absconditi vero
 possunt dici tribus modis. primo quod adeo subtiles sunt. quod pe-
 rici magistri non vident eos. ut patet in subtilibus laqueis
 usure et symonie. de quibus etiam summi magistri dubitant.
Secundo quia velati sunt necessitati naturali. **N**ecessarius est
 enim aliqua habere ad sustentationem vite. **V**nde gregorius
 primo dyabolus sollicitat hominem. ut querat necessaria
 quando vero est in opere. ut gratia superflua et ex hoc accidit
 quod dyabolus temptat eos de auaricia. quos non auderet temp-
 tare de luxuria. quia non audirent illum. quia nichil boni
 est ibi. **T**ertio vero quia sunt velati spirituali utilitate. **Q**ui enim
 habet diuitias potest peccata sua elemosinis redimere. et
 multa alia bona facere. **A**d quod referunt auari illud ecclesiasticus
 vii. **V**tilior est sapientia cum diuitiis non attendentes quam val-
 de magnas oporteret esse sapientiam. que cum diuitiis dura-
 ret diu. cum sapientia salomons cum eis durare non potuerit.
Quod autem laquei auaricie multi sint et ubique positi. patet per hoc
 quod legitur sapientia xiiii. quod creature dei in oculum facte sunt. et in
 temptationem anime hominis et in mulpulam pedibus insipientis
 eius in quacumque creatura. **S**i demerabili quibus videmus habere auari-
 cia laqueum suum. **N**on difficile est laqueos auaricie euadere. ei
 qui corde in terra habitat. **I**dem bene dicitur. **P**salmus. xxiiii. **L**aqueus

super te qui habitator es terre **Et .i. ad thym. v.** Qui
 luc diuites fieri incidunt in teptatōez et in laqueū dyaboli.
Et nota q auaricia vrit' muscula ad capiendum incautos
 in qua p' assere retmēte. est tota dom' vna. et qñqz episco
 pacus vn' et qñqz regnum. vt qñdo aliquis talia iniuste
 possidet. **De hac muscula loquit' aug'** dicēs auaro. p'da
 cūmus rapere est in muscula. tenes alienum et teneris a
 dyabolo et vix tales saluant' cum valde difficile sit ea relin
 quere que iniuste possident. **Nullum em** vicium est qd' for
 tuis hoīem teneat cui' rei potest triplex causa assignari.
Prima est soliditas rei cui ligatus est. possessio enim sua
 plus durat q' ipse. et ideo non soluit' a vicio auaricie dum
 viuūt. **Secda causa est** quia plurib' stipitib' ligatus est.
 quot possessiones amat tot stipitib' ligatus est et multi
 plici fumeulo. quia non solum amore pprio. ymmo amore
 filioz. **Vñ cum in morte** desinit amare ea sibi. amat adhuc
 filijs suis. **Potēs etiā ē** auaricia ad submergend' hoīez in p'
 fundū inferni. **Vñ sup illud deutro. xvij.** **Nō hēbit rex ar**
gēti et auri in mensa pondera. dicit interli. **In infernū mer**
gentia. et .i. ad thymo. v. loquēs apl' us de diuitiuz deside
 rijs dicit. que mergūt hoīem in interituz et perditōnem
Et aug' amas seculū absorbebit te. amatores em suos vo
 tare nouit non portare. **Rec mix** si auari demergunt'. euz
 ligatum hēant ad collum per amozes non molam asinariam
 ymo domū vel rem pōderosiores et sine improfundū maris.
Ad auaricia sit valde exosus iniuriosa et nociua **vij. Cap.**
Primo facit ad detestatōez auaricie hie. q' ipa est
 deo valde exosa. pprio valde iniuriosa. et p'po sub
 iecto valde nociua. **Primū pōt ostendi** ex testimo
 nijs sacre scripture. que dicūt d'm odire auaros. vel iratū
 esse eis. quale est illud. odisti obseruantes vanitates sup
 uacue. **Vanitates obseruant.** qui in diuicijs sperant. et
 sicut tangitur in glosa. superuacue sperat. qui sperat in
 diuicijs. quia cum in eis sperat. aut ipse expirat. et ea hie

217
dimitte autē eūz vult omnia p̄eunt et ipse in spe sua deficiē
Ad idē facit illud **Jaē**. iiii. amicus huius mundi inimicus
dei constituit. et illud. **i. Johis**. ii. Si quis diligit mū
dum non est caritas p̄ris in eo. et illud inimici eius terraz
lingent. In quo verbo q̄druplex stulticia auaroz insinuat.
Prima est quia rem immūdaē corde lingūt qm̄ carnis lingua
erubescēt lingere scilicet terraz. **S**ecūda est qz cum diuicie
sp̄me vident a dño. **Matth**. xiiij. qui v̄issime res scit appel
lare. eum diuicias terrenas lingūt solaciū in eis querendo
quasi mel super sp̄mas lingūt. **A**d diuicie sp̄me sint. dicit
ḡg. super illud. **Job**. xxx. esse subsentibus delicias repu
tabant. h̄is v̄bis p̄fecto sp̄me sunt. quia cogitatōnuz su
az aculeis mentem p̄gunt. **T**ercia stulticia est h̄c. quia
fonte dulcedimis et solacij neglecto guttas solacij in ter
renis diuiciis querunt. **Q**uarta stulticia est. qz lingendo
ad facietatem se posse puenire credunt. **A**d v̄ro dñs iras
tus sit auaris. patet. **i.** ex illo verbo zacharie. **i.** **G**ra mag
na irascor ego sup̄ cēs gentes opulētas. **S**ecūdo ex illo v̄bo
ysa. lviij. p̄pter iniquitates auaricie eius iratus sum et per
cussi eum. **T**ertio ex illo v̄bo osee. xij. ad iracundiam puo
cauit me effraym. effraym id est fructificans et diues est.
Quarto ex illo verbo qd̄ dicit **Jaē**. v. **A**uaris diuitibus.
thezaurizastis vobis iram in nouissimis diebus. vbi dicit glo
Nescis miser euz thezauro p̄euiē. thezaurz ire p̄iter eum la
ri. **S**ignū etiaz qz auar⁹ sit deo exosus p̄t h̄c esse qz deus
non vult eum noiare. **A**nd luc. xvi. **N**on noiat diues. la
zar⁹ v̄ro nomaint et h̄c p̄t esse causa qz diuites v̄caue
runt nomia sua. in terris suis. **A**nd dñs non vult memoz
esse nomini eoz per labia sua. quia nomina eoz fuerunt in
ore ioculatoz et alioz hominum carnalium. qui quasi por
ci sunt. **V**n̄ sic aliqs non ponēt libenē in ore suo pomū qz in
ore porci fuisse sic de⁹ noia taliū in ore suo non vult habere.
Potest autē assignari q̄druplex ratio in imiciiaz que sūt
dei ad auariciaz. **P**rima est h̄c qz auaricia miam fugat. **V**n̄

90
sicut misericordia deo specialiter placet. Juxta illud osee misericordiam volo et non sacrificium sic auaricia displicet ei. Secunda haec est quod auaricia vilipendit multum deum. Illud enim quod libenter faceret pro obolo non vult facere cum dicitur ei quod hoc faciat pro deo. Tercia est haec quod creaturam ab omnibus deulcabilem deificat non sine magna contumelia dei. Ad augmentum vero contumelie dei non solum unum deum sibi facit sed tot quot possessiones habet. Unde osee. x. israhel secundum multitudinem fructuum sui multiplicauit altaria sibi. Juxta ubertatem terre sue exuberant simulacris. Ad cumulum etiam contumelie facit quod de bonis a deo sibi collatis hanc contumeliam illi faciunt. Unde osee. ij. Ego dedi ei frumentum vinum et oleum et argentum multiplicatum eis et aux que fecerunt baal. In hoc autem deterius est haec ydolatria gentium quia simulachra gentium os habent et cetera membra ad similitudinem hominum sed auaricia deificat informem materiam scilicet argentum et aux. Quarta causa est haec quod auarus diues quique rusticitates facit deo seu pietates quas nulli homini faceret. Prima est quia eius beneficium deat acceptores reddere merito benefactoris sui. auarus tamen inde deus magis oblitiscitur. Unde osee. xij. Adimpleti sunt et saturati sunt et eleuauerunt eorum suum et obliuiscuntur mei. et ysa. liij. Viam manus tue inuenisti propterea deus non rogasti. Gregorius qui felicitatem querit in terris inuenit datorem qui eam esse uide non requirit. Deum. lx. succedentibus prosperis propositus propter cernax oblitus est interpretis sui. Secunda rusticitas est quod de bonis sibi collatis gratias non agit nec propterea eum magis diligit immo minus quam nulli homini faceret. Unde Iere. v. Ibo ad optimates et sequitur quibusdam interpositis ecce magis hi simul fregerunt iuga ruperunt uincula. Tercia rusticitas est quia cum beneficium debeat esse quoddam frenum retinens susceptorem beneficij ab iniuria largitoris iuxta illud ysa. laude mea infrenabo te ne intereas auarus tamen non timet deum offendere licet tot beneficia

ab eo suscipit nec timet beneficia suscipe licet tñ eum offen-
 derit in quo etiaz cauent sibi ipsi latrones. Quarta rustici-
 tas est hec. q̄ quāto maiorem terram a deo tenet. tanto
 ad minus seruiciū teneri se credit diuites omīno nichil
 volunt facere de seruitio dei. Quinta rusticitas est. quia
 cum teneant bona domini in manibus suis. et dominus inde
 petit in pauperibus. ipsi nolunt dare vel comodare etiam
 ad centuplum vsuram q̄ facerent vni iudeo vel sarraceno.
 Vnde aug⁹ ad auar⁹ dicit tibi xp̄s Da mihi ex eo q̄ dedi
 tibi. de meo q̄ro et mihi non donas. Da mihi et reddo. Ha-
 buisti me largitorem facito me debitorem habeam te fene-
 ratorem. pauca mihi das plura reddas tēporalia mihi das
 eterna restitua. Idez prebe tectū ⁊ accipe celuz Dñ. Quid
 infame est q̄ cunctant relinquare simpla pro centuplis.
 Vbi est cupid⁹ vbi ambitōsus vbi d̄quisitor hui⁹ seculi.
 Due mala facit auarus pximo.

Q Equit⁹ de malis que facit auaricia pximō que mul-
 ta sunt. Ex hac em̄ sequunt⁹ bella et lites. Vñ Jac
 q̄nto. vñd in vobis bella ⁊ lites nisi ex d̄cupiscenz
 eius vris. Seneca q̄rissime vuerēt hoies si hec duo pro
 mia de medio tollerent⁹ meū ⁊ tuū. Ex hac etiaz sequunt⁹ ho-
 micidia. Vnde ebyam qui interpretat⁹ possessio. legit⁹ fr̄ez
 suū abel occidisse. Et in ps̄. j. Fili mi si te laetauerit pctō
 res non acq̄scas eis. Si dixerint vni nobiscū infidiamur
 sāguini et post subiūgit⁹ causa motiua. omēm sbam p̄ciosaz
 repiem⁹ implebim⁹ domus n̄ras spolijs ⁊c. Ex hac etiam
 sequit⁹ rapina. Vnde eccl̄. xij. Venatō leomis onager in
 heremo. sic pascua diuitū sunt paupes auar⁹ nulli fidem
 eustodit nec deo nec homi deo nō ipius em̄ est vox illa. luc̄
 xx. ecce heres vite occidam⁹ eū ut n̄ra fiat hēditas hoī nō
 fili⁹ em̄ auar⁹ mortē p̄ris exoptat ⁊ m̄r filiā vedit iugula-
 torib⁹ ifernalib⁹. Ex hac etiaz accidit q̄ filij volūt p̄ci⁹
 pntes oburi et̄nalr q̄ hēditatē sibi minū h̄ fac̄ vt ebuna-
 lia velud tabne sint in q̄b⁹ sāguis innocentū vnal⁹ offert⁹.

Hec mendacia vel peruria nō timer. pupillos et viduas
 exheredat hęc paupes otēpnit ⁊ irridet. Vnd iob. xij.
 Deridet iusti simplicitas. lampas otēpta apud cogitatio
 nes diuitū parata ad temp⁹ statutū. et eccl̄. xij. sicut ab
 hominatō est supbo humilitas. sic execratō est diuiti pau
 per hic immisericors est pximo Vnd iob. xl. cor ei⁹ indu
 rabit⁹ quasi lapis cor diaboli est auarus. et luc. xij. habet⁹
 de lazaro petente elemosinā et nemo illi dabat. et notat⁹ ibi
 immisericordia diuitis epulonis et etiam familie illius et
 Amos. vi. Bibentes vinuz in phyalis et optimo vnguetō
 delibuti. nichil compaciebant⁹ super otēritōne ioseph.

De malis que facit auaricia pprio subiecto.

Sequit⁹ videre quō auaricia noceat pprio subiecto
 Notand⁹ ergo q⁹ auaricia reddit homiez stultum.
 Vnd luc. xij. Stulte hac nocte aniam tuam repetunt a te
 que aut⁹ passi etiaz cui⁹ erūt sic est qui sibi thesaurizat et
 non est in deuz diues. et supplet glosa sup illud sic est stul
 tus. Ad idem ptinet illud apli sapia hui⁹ mūdi stulticia
 est apud deum. Et pū. j. Vsq⁹ paruuli diligitis infanciaz
 et stulti que sibi noxia sunt cupient. Nec est stult⁹ auar⁹
 vnica stulticia sed mltiplici Non sol⁹ stult⁹ ymo insan⁹ est
 Insania vero diuitis auari potest mltipliciter ostēdi. Pri
 mo per hoc q⁹ occultos laqueos exquirat vt se strangulet.
 Vnd pū. xxvj. Cor iniquū exquirat mala Iniquus pōt in
 telligi auarus ppter illud verbum eccl̄. x. Nichil iniquius
 qm̄ amare pecuniam qui ad modū insani exquirat mala. sed
 laqueos occultos vsure ⁊ hynomie in quib⁹ se interficiat.
 Secdo pōt ostēdi ista insania per hoc. q⁹ voluntari⁹ vadit
 submergere se. Singulis diebus facit dietam vnā. in
 infernūz quīs adeo sapiēs est qui insanus reputari non po
 sse. si requisitus quo eat. respondeat vado me submerge
 re. hęc autem respondere potest. quicumq⁹ est in mortali
 peccato vadit enim submergere se in abyssuz infern. q⁹ est
 summa stulticia. sicut sapiencia sūma est in paradysum ire

Nā eccl̄s. vi. **Q**uī d hēt ampli⁹ stulto sapiēs et quīd paup
 nisi vt p̄gat illuc vbi est vita **T**ertō p hoc q̄ cum insipīēs
 sit. insipiam suā non agnoscit. ymo sapientem se putat. q̄
 plus est q̄ stulticia q̄ insania **U**nde p̄u. xxviii. **S**apiens
 sibi videt̄ vir diues. pauper autē prudens scrutabit̄ euz
 pauper iste xp̄us est. qui scrutabit̄ eum qui sibi sapiens
 videt̄. ostendēs eum non fuisse sapientēz **E**t p̄u. xxij. **V**i
 disti hominem sibi sapientēz videri. magis illo spem hēbit
 stultus. in q̄ verbo innuit̄ insipicētiorem esse ceteris illum
 qui se putat sapientem cum non sit. **Q**uarto ostendit̄ in
 sania ista. per hoc q̄ auarus spūaliter interficit. omnes qui
 iuxta se sunt **S**i videres aliquē. qui claua accepta primo
 interficeret vxorem suam. deinde filios suos ⁊ filias. et to
 tam familiam et post sacerdotem ne p̄ peccato suo eum ex
 cōmunicaret nunq̄ eum insanum reputares **S**ic facit aua
 rus p̄cipue vsurari⁹. dum omēs tales facit cōmunicare pec
 cato suo corporaliter etiam p̄cutit diues vicinos suos.
 quandoq; enim diuicie sue eum faciunt insanire. **U**nde ala
 pa vna quandoq; constat ei centum libras. **U**nde eccl̄s. xxj
 oburgatio et iniurie annihilabunt substantiam. et dom⁹
 que nimis locuples est. annihilabit̄ superbia. **D**e hac p̄
 eussione loquit̄ dominus. **M**ath. xxiii. dicens. **S**i autēz
 dixerit malus ille seruus in corde suo. moram facit domin⁹
 meus et ceperit p̄cutere conseruos suos. **Q**uinto osten
 ditur insania ista. p hoc qd̄ ad districtissimuz iudices. cum
 re furtiua ire non timet dum viuim⁹ non cessamus ad iu
 dicem ire. et cottidie proximiores sumus. **S**exto ostendit̄
 insania ista per hoc. q̄ cum domus consciencie sue igne cupi
 ditatis succensa sit. ipse qui aquam gratie. ad ignem il
 lum infernalem extinguendum querere debuit. querit po
 eius quasi faculas ad incendendum domum suaz. quia que
 rit aurum et argentum ceteraq; concupiscibilia. que ignem
 cupiditatis incendunt.

De multiplici stulticia auari.

102
Equi e de mltiplici stulticia auari Et est prima stul-
ticia ei q se ceteris reb? min? diligit q pot? osten-
di. primo per hoc q se malum et sua bona vult ha-
bere Vnde aug? A deo cecitas mentis conualuit. adeo ab-
sorbuit hominem interi? . vt omia velit pter seipm bona ha-
bere Et iterz aug? loquēs ad auarum. quid est q te velis
malum habere. nihil omīno. non vxorez non filium. non ser-
uum non tunicam. postremo non caligaz. et tamen vis ha-
bere malam vitam. Rogo te ppone vitam tuam calige tue
Secdo pot? ostendi idem per hoc q auarus de perditōne sui
non dolet de perditōne autez oboli doleret. singulis dieb?
fotulares suos tergit. seipsū autem per annum in sordibus
relinquit. nec etiam tunc bene mū dat. Tertō potest idem
ostendi. per hoc q de corde suo quasi clipeum rebus suis fa-
cit. vt cor suum incommoda rerum suaz pmo excipiat sili-
ciūdam stulto. qui habēs fotulares nouos transiens p spi-
nas se disalciam t. adeo enī amabāt fotulares suos. q po-
tius elegit fotularib? suis q ppiis pedib? parcere. Sec-
cunda stulticia auari est q sua negligit et de alienis sollici-
t? est Vt dicit? vulgariter tot fu. auriū. tot erit auriū.
Quatuor autez sunt que possumus dicere nostra scilic? bo-
na interna. vnde seneca Sapiens intra se omne bonuz termi-
nabit. et dicit q quidā patria capta vxore et liberis amis-
sis. cum ex incendio publico solus. et tamē beatus exiret.
interroganti victori. si quid pdidiss? . nihil inquit per didi
bona mea mecum sunt. Ista bona interna negligit auar?
piciet em in vita intima sua vt legit? ecclī. x. Nrm est etiaz
temp? . Vnde seneca. Cetera a nobis aliena sunt. temp?
tantū nrm est. qd autem temp? quodaz speciali modo nrm
sit. videt? p hoc q qui temp? amittit seipm amittit. Qui
medium vite sue amittit. se dimidium amittit. et qui to-
tum temp? amittit. se totuz amittit. Nostra etiam sunt
ea que paupib? largimur. Vnde quidaz cum dñs ei? vel-
let de bonis eius hñe. et pcepiss? ei vt de bonis suis veritate

diceret ei. facta dputatōne sexcentoz aureoz quos pau
 peribus erogauerat. respondit q̄ nihil plus in mūdo habe
 bat preter centum aureos **Cum** autē a circūstantib⁹ obi
 ceret ei q̄ falsum esset et dicerent. illa grangia tantū va
 let. et illa domus tantū et mlta alia. ille respōdit. illa non
 sunt mea sed dñi mei. quia quando voluerit accipiet tanq̄
 suum. sed illud q̄ dedi p̄ deo. per man⁹ pauper⁹ in salua cu
 stodia posui. ita q̄ null⁹ pōt michi illud auferre. **Ad** qd̄
 pertinet q̄ legit̄ in eccliaſtico elemosina viri. quasi saccu
 lus cum ipso. **N**ostria etiaz sunt bona eterna. vnde luc. xvi
Si in alieno fideles non fuistis q̄ v̄m est. quis dabit vo
 bis **A**lienū v̄cat bonū transitoriū n̄m eternuz **S**ua ergo
 negligit auarus qui quatuor predicta que pprie sua sunt
 non timet amittere. **D**e alienis vero sollicitus est id est de
 temporalib⁹ istis que nostra non sunt sicut potest ostendi.
Primo ex hoc q̄ dñs dixit in lucā **S**i in alieno rē. **S**edō
 ex illo verbo abac. ij. **V**e qui congregat non sua. **T**ertio
 ex illo verbo ambrosij super lucam non bona sunt hominis.
 que secum ferre non pōt. **S**ola misericordia comes est de
 functor⁹. q̄ intelligendū est de illis defūctis. qui cum mi
 sericordia in p̄senti societatem habuerūt **Q**uarto pōt idēz
 ratōnabiliter oñdi **P**rimo p̄ h̄ q̄ bona temporalia affluant̄
 fluiūo transeunti. fatua est ciuitas aliqua que estimaret
 aquam rodani ante se transeūtem sibi remansuram. cum per
 tot ciuitates transierit nec eis remanserit. **S**ic fatiū sunt
 qui bona temporalia sibi remāsura putant **V**nde quidam
 erras. si māsuras putas tibi diuicias que per tot man⁹ ho
 minum transierūt. **H**anc ratōem insinuat dauid vbi dicit
Diuicie si affluāt. nolite cor appōnē. **D**iuicie ad modū flu
 uij sicut affluūt sic defluūt **N**on est aq̄ rodani illius ciuita
 tis autem quam transit. sed ad necessitatez suam pōt inde
 sumere. sic licet bonis temporalib⁹ vti possim⁹ ad neces
 sitatez nostrā. nostra tamen non sunt. sed sicut vulgariter
 dicit̄ tot fu. auterū. tot iert auterū. **S**edō pōt ostendi.

q̄ nostra non sunt. per hoc q̄ terra in qua crescunt nostra
 non est. **V**nde dauid **Q**uō cantabim⁹ cantic⁹ dōmīni in
 terra aliena **E**t iter⁹ **A**duena ego sum apud te et pegrin⁹
 sicut omēs pa. m. **T**ertō p̄ hoc q̄ iamitor hui⁹ mōris
 sez non pmittit nos ferre aliquid de hoc mūdo. q̄ndo aliq̄s
 sedet ad mensaz alicui⁹ potētis. mltā apponunt sibi scilic⁹
 cyphi argenti scutelle et filia in quib⁹ solum vsūm habet
Si vero aliquis ex simplicitate crederet ea esse sua. et u-
 let ea secuz ferre. iamitor bene ostēderet ad portaz q̄ nihil
 iuris in eis haberet. ita diuites credāt bona tēporalia sua
 esse. sed mors bene ostēdit eis de rariūm cum dicit **N**ichil
 intulistis in hunc mundum. nec quicquā auferre potestis.
Quarto pot̄ idē ostēdi p̄ hoc. quia dum canis sequit̄ du-
 os homines. nescit̄ quis ei⁹ dñs sit. sed si separen̄ illi ab
 inuicēz canis sequit̄ dominuz suum. et tunc apparet̄ cui⁹
 sit. sic diuicie in morte remanēt in mūdo et deserūt auaruz
Et est notabile exemplū p̄ncipis magni sarracenoꝝ. qui
 cum mortēz sibi imminere inspiceret. pannū lineuz de quo
 sibi sudariū consuendū erat erexit in signū. et fecit circū
 ferri p̄ ciuitatez a p̄done dicente. hoc dicit p̄nceps vestet̄
 cum esset dñs. xj. regionū. hoc solū de glia mea et diuicijs
 meis mecū auferaz. diuicie sunt velud infideles amici. qui
 amatores suos in extrema necessitate deserunt. **V**nde
 quidaz cum a diuicijs suis auxiliū implorass̄. nec etiaz pos-
 set habere responsionē ab eis ait. **D** fallaces diuicie to to
 corde vos amauit et honorauit. et nunc in tanta necitate po-
 situs nichil osilij vel auxiliij a uobis habere possuz. parate
 estis me deserere nec uultis me sequi. ego premit taz uos
 et hīs dictis statim distribuit omnia paupibus. **U**ltimo
 potest ostendi. q̄ tēporalia nostra non sunt. per hoc q̄ solaz
 dispensatōem in eis habem⁹. **A**mbrosi⁹ **N**emo dicat pro
 prium qd̄ cōmune est plusq̄z sufficeret ad sūptum violentē
 obtentuz est. **I**lle qui sua negligit et alia excolit. iuxta sa-
 pienciam huius mundi infelix reputat̄. quia cum aliena

compellitur relinquerere ex suis que neglexit non potest sustentari. Sic auar? cum te poralia bona amiserit bonis eternis carebit. Tercia stulticia auari est qz ea amat que amatorib? suis non psunt. ymo sūt eis valde nociua dēptoribus vero suis valde sūt utilia. Vnde melioris dditōnis sūt qui ea non amāt. qm̄ qui ea amant. Ad diuicie non psunt amatorib? suis patet ex illo verbo eccl̄i. v. qui amat diuicias fructum non capiet ex eis. Quinqz fruct? vident? esse diuiciar. Prim? est facietas. Vnde tullij fructus diuiciar est copia hunc fructum non capiet qui diuicijs amat. amor emz est fames spūalis. fames autem non est facietas. Sed? autē fruct? est redemptō aiāz. Vn pū. xiiij. Redemptō anie viri pprie diuicie. et daniel' iij. peccata tua eleōsinis redime pū. xiiij. Corona sapienciū diuicie eoz. Terci? est emptō regni celestis Vnde luc. xvi. Facite vobis amicos de mamnone iniquitatis 2c. Et aug? Prebetetuz et accipe celū. Quartus fruct? est pōcinium pauper. Vnde gg. Paupes non sunt despiciēdi vt egem sed rogandi vt patrom. paupes sunt sicut stipendiarij nri. Vnd in eccl̄i. Conclude eleōsinaz in sinu pauperis et paulo post sup scutus potentis et lanceas pugnabit adūsus inimicos tuos. Quintus fruct? est ipsar diuiciar mltipliatō. Vnde pmo ad thmy. iij. Pietas ad omia utilis est pmissionē hns vite que nunc est 7 future. Quatuor vltimos fructus non colligit ex diuicijs qui eas amat. qz eas non seminat sed retinet apud se. et ideo non pōt fructum inde colligere. non soluz aut non psunt diuicie amatorib? suis. ymo etiam mltum nocent iniquitat emz eos cruciant et occidūt. Ad primū facit illud verbū. Ser. Beatus qui post illa non abijt que possessa onerant amata inquinant. Ad scdm facit illud q dicit seneca. piceqz eoz tuū lamāt. que si aliter abstrahi nequirent eoz ipsum cum eis auellendum ess. Ad terciū facit q euz constancim? dedit imperiū ecclie. audita est hęc vox hodie infusum est venenū ecclie.

dei. Diuicie ergo vt venenuz se habent ad amatores suos
 interficiunt em eos. Ideo mirat' d' quare diligant' dicens
 Vt q' diligitis vanitate' rē Et pu. i. Usq'quo puuli dili-
 gitis infāciaz rē Ipse etiaz diuicie qdamō ne amēt' clamāe
 dum tot afflictōnes faciūt amatozib' suis. Vnd' g'g. Mū-
 dus iste dum tot afflictōmb' pulsat. tot clamitates inge-
 nimat'. quid aliud nisi vt non diligit' clamat. Quid autē
 diuicie sint vtilēs dēptozib' suis patet ex hoc. q' eaz cō-
 temptores licet paupes sint ex dēptu eaz regnuz eter-
 num emunt. Quarta stulticia auari est. q' ea custodit que
 custodita perdant' per dita vero custodiunt'. q' ostēdi po-
 test per silē de frumētō qd si custodiat'. perdit' si semiendo
 perdat' renouat' et multiplicat'. Vnde super illud. Math.
 xvi. Qui voluerit aniam suam saluam facere perdet eam.
 dicit glosa quasi dicat' agricole Si frumentū seruas pdis
 si seminas renouas. Ad idem facit illud ecclī. xxix. perde pe-
 cuniam ppter fratres et amicum et non abscondas sub la-
 pide in perditōz. Lapis vocat' cordis duricia sub q' dum ab-
 scōdit' qz dū suari credit' pdit' et non solū pdit' ymo etiaz
 perdit dñm suū q' de nihilo est. Vnde bñ. loquēs de bonis
 temporalib' dicit. Vtinaz tantū dgregata pirent. et non
 dgregatoz eoz tollerabilib' esset in sudare labori perituro
 qm perempturo. Quinta stulticia auari est. in expendēdo
 pdige qd facit dum p̄ciosum lumen ratōnis dsumit inqū-
 rendo temporalia que vilia sunt. De hoc lumine dicit' in ps
 Signatum est super nos lumen vuls' tui dñe. Lumen vul-
 tus dei ratō est quia s'm eam dei ymago sumus. Lumē ergo
 ratōnis est signatum sup nos quia imp'ssuz est nobis sicut
 ymago sigilli cere imprimit' hic lumen valde p̄ciosum est.
 sicut pōt ostēdi tripliciter. Primo per hoc q' s'm illud deo
 filēs sumus. Secdo per hoc. q' p̄ualet toti mūdo atq' cre-
 aturis rōabilib' q' p̄z p hoc. q' si alicui lumen ratōnis te-
 nebreseat per insaniam vel alio modo. melius est illi lumē re-
 stitui qm totuz mundū ei acquirat. Tertō pōt idēz ostēdi

per hoc qd sol et luna et omnia alia luminaria celi. ymo etiaz omnes creature visibiles deseruiunt huic lumini. et sunt quasi ad accendendū illud. **V**nde manifestū est quale sit lumen istud cui tam p̄ciosa luminaria deseruiūt. **V**alde enim p̄uis candel' solent accēdi valde magni cerei. hoc lumen expēdunt avari in querendo temporalia que apostol' arbitriatus est vt stercora. quem non credim' fuisse deceptū in sua arbitratōne. **S**i quis candelam quōqz denariorū expēderet querendo vnuz obolum valde fatu' reputaret'. q̄to insipientior reputandus est avarus. qui lumen p̄ciosum ymmo imp̄ciabile in congregando lutum expendit. vere insanus est avarus qui vicinos suos reprehendit de hoc qd ceras consumunt cum sepum eis sufficere possit dicens. vt quid perditō hec. seipsum vero non reprehendit de perditōne talis et tanti luminis. lumen istud regius est datum homini. vt eo circa se et deus vtat'. avar' vero eovtit' circa iumentā sua. ipse vero remanet in tenebris. **I**umenta sua ad lumē comedunt. ipse vero comedit in ymbribus. **V**nde eccl'. v. dicit' de avaro. **C**unctis dieb' vite sue comedit in tenebris. et in curis multis. et in erumpna atqz tristitia. et quia in tenebris comedit ideo noxia et venenata comedit. o qm fatuus reputaret' quisquis ad p̄sepe iumentoz suoz cereum magnum poneret. ad mensaz vero suam esset sine lumine. sed insipientior eo est avarus. qui nec solum lumen rationis pdige expendit ymmo seipsum. dum se totū rebus suis largit' ordinandis et excolendis et de se imbil retinet sibiip̄li cum ipse ampli' regimie et cultura indigeat. **S**exta stulticia est in acquirendo fatuus operarius est qui sciens aliquam bonam artem ex qua p̄t lucrari. x. marchas in die. et facit vile opus. **V**nde tantum q̄tuor denarios acquirat. insipientior est avarus qui labore diurno tantū lucratur aliquid terrenū. cum labore eodez vel minoz et quōqz maiori. si p̄pter deum faceret. possit lucrari regnuz celoꝝ. **A**d qd pertinet illud gregozij. **F**atuū est inde temporalia

querere. unde possumus eterna habere. minuit dñs homines
 paulominus ab angelis. sed homo ex auaricia sua minuit se
 multo amplius a iumentis eius reducit se ad illud opus. in quo
 multominus valet homo quam equus. **L**ocat enim equus. xij.
 den. quando homo locat se nisi quatuor. **U**nde nisi homo labo-
 rem suum ad deum referat. a quo aliam mercedem recipiet.
 inferior iumentis quantum ad hoc est. **F**atius etiam negocia-
 tor est auarus qui simpla pro centuplis non vult commutare.
Unde bñ. loquens de verbo isto centuplus accipietis etc.
Dicit. **Q**uid insanie est quod cunctamur relinquere simpla pro
 centuplis. ubi cupidus ubi ambitiosus ubi requisitor huius
 seculi. **F**arus est qui ad hoc laborat. ut spiritus diuicias sibi
 multiplicent. que eum pungant in presenti variis curis et oc-
 casionaliter succedent eum in inferno. **N**unc colliget au-
 rus de spiritibus istis vvas aut de tribulis sic. ymo etiam in pre-
 senti inueniet in illis molestiam et asperitatem in quibus que-
 siuit suauitatem. **A**uarus etiam talpe silis est que quicquid fo-
 dit. super humeros proprios ponit. sic auarus ea que male ac-
 quirat quodammodo super se ponit. **I**mpediunt enim eum ne ad vi-
 tam gratie suscitari possit. **U**nde diuicias quas acquirit eu-
 mulat se. **A**uarus etiam similis est sibi Bernh. homini qui sus-
 focat in aqua. qui non dimittit quicquid tenere potest et cum
 deberet amplecti tabulam penitencie que eum a naufragio
 liberaret potius amplectitur aurum et argentum et cetera ponde-
 rosa que mergunt eum in profundum inferni. et ut breuiter
 dicam. auarus antequam lucretur seipsum perdit. et antequam aliquid
 capiat capitur. iusto enim iudicio dei fit. sicut dicit augustinus. ut
 a diuicijs quas iniuste capere voluit. capiatur iustissime.
 ymmo quod deterius est ipsis diuicijs quasi quadam esca a dyabo-
 lo capiat. **S**eptima stulticia est quod nec solum expendendo vel ac-
 tendo insipienter agit auarus sed etiam custodiendo. et hoc
 quatuor de causis. **P**rimo quia thesaurizat ubi omnes antecessores
 sui thesauros amiserunt se in mundo isto. **U**nde in osee
 effraym factus est sicut columba seducta non habens cor

id est sapienciam . hęc est insipienca colu mbe . q̄ pullos
 suos ponit . vbi omnes amittere osueuit . **S**ecdo quia cu
 nodire vult que durabilia non sunt . **T**emporalia ista qua
 tuoz de causis osumunt . **P**rimo ppter corru ptibilitatez
 ppriam . **V**nde **J**acobi . **A**gite nunc diuites plorate vlu
 lantes in miserijs vestris que euement vobis . diuicie vře
 putrefacte sunt &c **S**ecda causa est aliena rapacitas . **V**n
Math . vj . de ista causa & pcedente nolite thezaurizare v
 bis thezaurz in terra vbi erugo & timea d molit et vbi fuz
 res effodiunt et furant . **T**ercia causa est superbia qua n
 diuicie pariunt que postea diuicias consumit . **V**nd au' g .
Vermis diuituz superbia est . **Q**uarta cau sa est ampla fa
 milia quaz diuicie requirunt . **V**nde eccl̄s . v . **V**bi multe sūt
 ops . ibi multi sunt qui comedunt eas . et quid pdest pos
 sessori nisi q̄ cernit eas oculis suis . **T**ercius insipientē agit
 auar⁹ custodiēdo quia vult sua secum habere . cum securi⁹
 possint sibi ab alio custodiri . **Q**uinqz casus sunt . in quib⁹
 fatuus est qui pecuniam suaz secū vult habere . **P**rimus ca
 sus est q̄ndo aliquis est viator et est transit⁹ per locū vbi
 scit se spoliandum esse . tunc fatuus est si amplius vult de
 pecunia sua secum habere quam sit necessarium ei ad ex
 pensas vsqz ad locum illum . **Q**uus enim esset ei si amitte
 ret eam . **L**oc⁹ per quē necessario sum⁹ transitori est mors
 vbi spoliabimur . spoliat⁹ homo in morte . quia mors angus
 tum est foramen . **V**nde **B**n . **Q**uid tu camele gybbū . quid
 tu pecuniose pditoris loculos tollis non sic impie non sic
 ingredieris . **F**oramen acus huiusmōi sarcinas non admit
 tit . **S**ecdo spoliat⁹ homo q̄si reditur⁹ in vntre matris sue
 scilicet terre . **V**nd eccl̄astici . xl . **I**ugum graue super filios
 ade a die exitus illoz de ventre matris vsqz in diem sepul
 ture . et in **J**ob **N**ud⁹ egressus sum de vtero matris mee .
 et nud⁹ reuertar illuc id est in vterz matris scilicet in ter
 ram . **T**ercio spoliat⁹ homo in morte ac in star dampnatoz
 qui tradendi patibulo spolianē . **F**atuus est ergo auarus

diuicias secum vult habere cum sciat se in morte spoliandū
 esse. et non vult eas mittere in locum securū. per manus
 pauperū. **Greg.** Securi? ferunt diuicie de patria ad pa-
 triem per manū plurium qm̄ vni? Sedus casus in quo fa-
 tuus est. qui pecuniaz suam secū vult habere est cum nau-
 fragiū alicui imminet. **Vñ** gḡ. sup illud **Job** quasi fluctū?
 et uentēs super me timu semper deum. Cum fluctū? desup
 imminet. tunc nauē de nauē picunt. p̄ quibz longa nau-
 fragia sumpserūt. **Fatu?** est ḡ auarū. qui in tanto nau-
 fragio positū? potius vult pecuniam habere qm̄ eam in sal-
 uo esse. p̄cipue cū seneca dicat **Nemo** cum sarcinis enatat
Terci? casus in quo non vult aliquis pecuniam suaz secum
 habere est. cum pecunia illa furtiua est. et scit pecuniam illaz
 testimoniū fore sue dampnatōis. si apud se inuenta fuerit
Fatu? est ergo auarū qui rem male acquiritam. que testi-
 moniū erit condempnatōis ipsi? ita diligenter obseruat
 videt̄ conuulsa sibi mortem p̄p̄iam. cū in iudicō tam pe-
 riculoso. testes p̄ducere velit contra se. **Ad hoc** pertinere
 videt̄. q̄ auaris dicit **Yac.** v. **Aur** et argentū vestrū eru-
 ginauit. et erugo eorū erit vobis in testimoniū. et mandu-
 cabit carnes vestras sicut igm̄s. **Quart?** casus est in quo
 non vult aliq̄s pecuniam suam secū h̄re. cum hostes sui eū
 insequunt̄. et pecunia illa est impedimentum. fuge illi? ex
 quo satis manifestū est. qm̄ insipiens sic auarū quē hostes
 inuisibiles insequunt̄. et pecuniaz suaz nulli commendare vult.
 sed poti? vult eam custodire. cū in veritate ipsa poti? eaz
 custodiat et detineat. nec de manibus eius possit euadere.
Vnde auarū est sicut hymeā vel vrsus. qui q̄ndoqz ligant̄
 ad stipitem vel truncū mobilem. **Et** posset alicui videri. q̄
 hymeā vel vrsus stipitē custodiat. euz poti? a stipite custo-
 diat̄. sic auari ligati sunt ad temporalia bona. quorū que-
 dam sunt mobilia. quedaz immobilia. et poti? p̄ ea custo-
 diunt̄ dyabolo qm̄ ipsi custodiūt ea. nec possunt p̄cedere
 nisi ḡntuz ymeulū amoris quo ad diuicias suas ligati sūt

permittit. Unde exo. viii. verū tamen longius ne abeatis.
 Quinque casus in quo non vult aliquis pecuniam suam secū
 hēre est euz timet sup eaz se inq̄tari vel vt largiat eam vel
 vt mutuo concedat. et ista causa deberet multum mouere
 auarū. q̄ pecuniam suam in loco saluo reponeret. sicut emini
 caro circa ossa canes puocat vt ibi mordeant et sicut recla
 matoria puocant aues rapaces. sic diuicie contra auaros
 fures ⁊ raptos puocant. Unde seneca Auarus diues cu
 piditatem irritat. ymmo sicuti caro que ossi adheret. ceteris
 carnis appetit. sic diuicie auaroz dicunt em̄
 auferam⁹ ei. quia nunq̄ inde daret nobis. Unde a multis
 inquietat⁹ auarus. Accidit etiam auaro sicut accidit quibus
 busdam arborib⁹ que nolūt hominib⁹ fruct⁹ suos dimitte
 re nisi cum difficultate. vel quia non cito matureseunt. vel
 alia de causa. nichilomin⁹ arborib⁹ illis auferunt⁹ fruct⁹
 sui. et insuper optime verberant⁹. etiaz vsqz ad fractionem
 multoz ramoꝝ suoꝝ. Alie vero arbores que defacili fru
 ctus suos dimittūt hominib⁹. remanēt absqz damno ramoꝝ
 suoꝝ. Similiter auarus suis spoliat⁹ velit nolit. et preter
 hec flagellat⁹ et affligit⁹ sepe. Quarto insipienter agit aua
 rus sua custodiēdo quia non vult ea p̄mittere in celū. Non
 em̄ vult elemosinas facere in vita sua. sed expectat q̄ ab
 alijs sibi fiant elemosine post mortem. In quo simil⁹ est illi
 qui de nocte transiturus per loca foueis plena. lucernam
 vellet sibi ferri post tergus. elemosine em̄ quas facit homo
 in vita sua. sunt q̄si lucerna que preferit homi. et custodiē
 homines ne cadat in foueam inferni. Elemosine vero post
 uortem facte sunt q̄si lucerna post tergum. que non custo
 dit homines. q̄n cadere possit in foueam inferni.

Sequit⁹ de alijs trib⁹ stulticijs auaroz quarū pri
 ma est improuidencia. scda incircumspectio. tertia
 vero incautela. hec enim tria sunt species stulticie.
 sicut eoz contraria sunt species prudencie. scilicet pruden
 cia. circumspectio et cautela. Ad auar⁹ valde insipienter

se habeat in sua p̄uisione potest ostendi multipli. **P**rimo
 per hoc q̄ vbi in eternum mansurus est de dño sibi non p̄ui
 det. vbi vero q̄si per noctem hospitaturus est palacia mag
 na construit. hec est vita p̄sens. si ad eternitatem future
 vite oparet̄. **U**nde sapie. v. dicit q̄ spes impij est q̄si la
 nugo vel tanq̄ mēoria hospitis vni⁹ diei vel vnius noctis.
Et tullij loquens de eo. qui bene vixit in mundo isto. dicit
 q̄ ipsa ex hac vita discedet tanq̄m ex hospitiō non tanq̄m ex
 domo. immo q̄ pl⁹ est. vita p̄sens est. q̄si q̄daz diuerso
 rium. ad q̄d homo declinat ad cōmorandū aliquantulū vel
 est q̄si via per quam cursim transire sum⁹. **A**d primam
 facit q̄d dicit tullij cōmorandi diuersorij non habitandi
 nobis natura dedit. **A**d hoc signandū. dñs in diuersorio
 nasci voluit. breuitas hui⁹ vite in futuro veri⁹ agnosce⁹.
Unde sapie. v. Dicūt dāpnati in inferno nos nati otimus
 delinimus esse. **A**d hoc vero q̄ nos per vias p̄sentis vite.
 cursim transire sumus. facit hoc q̄ dicit aug⁹. q̄ nichil
 aliud est tēpus hui⁹ vite q̄m cursus ad mortē. **U**nde velo
 citatem hui⁹ transire⁹ satis exprimunt dāpnati in inferno
 qui dicunt sapie. v. se p̄terisse vitaz istam tanq̄m nuucuz
 p̄currentez et tanq̄ nauem que pertransit fructuantem
 aq̄. et tanq̄ auem que transuolat in aere. et tanq̄m sagit
 tam ad locum destinatū emissaz. **Q**uale vero est hoc. q̄ in lo
 co ad quem ad horaz diuertim⁹. vel in via per quā cursim
 transire sumus. palacia magna ostruere volumus. vbi
 vero eternaliter mansuri sumus in nullo nobis p̄uide cur
 ramus. **S**cdo potest ostendi q̄ auarus insipienter agit in
 sua p̄uisione. per hoc q̄ horrea sua. et cellaria sua. replet
 ad sustentatōnem vite diurne. nihil vero p̄parat vite eter
 ne. **V**ita p̄sens est quasi vita vnius diei. **D**avid. **M**ille an
 ni ante oculos tuos tanq̄m dies hesterni que p̄terit. **T**er
 cio potest idem ostendi. scilicet q̄ auarus insipienter agit.
 in sua p̄uisione. p̄ hoc q̄ iumento suo scilicet corpori vineas
 plantat et agros seminat et proiudere non cessat. animam

vero suam ppter defectum cibi spūalis fame perire permit-
 tit ad qd possumus referre. Illud ps. Esurientes et sitis
 entes anima eoz in ipsis deficit. Et eccliaestes vi. Omnis
 labor hominis in ore eius. sed anima illius non implebitur
 bonis. quasi diceret totus labor hominis est circa os eoz
 poris. ammaz vero vacuam relinquit. Quarto potest osten-
 di qd avarus insipienter agit in pvisione sua. pr hoc qd di-
 ligenter cauet. ne rami arboruz suaruz nimio pendere fran-
 gantur. et iumenta sua non vult nimio pondere grauari.
 seipuz vero onere importabili onerare non timet. Unde
 augustinus. Quantumcumqz oneratus sit avarus onere
 temporalium istorum. nunqz dicit qd satis sit. Seneca Se-
 getem nimia stermit vbertas. rami nimio onere frangunt.
 Omnibus quoqz nocet. quos immoderata felicitas rumpit.
 Nec posset avarus sustinere. qd iumentuz suum ultra
 vires suas oneraret. in onerando verose vires suas nunqm
 considerat. ¶ De incircumspectione avari.

Sequitur de incircumspectione avari. que mltiplex
 est. Prima est. qd terram continue inspicit. Jux-
 ta illud psalmiste. Oculos suos statuerūt declinā-
 re in terram. celestem vero patriam non considerat. quam
 amittit. Secunda est quasi p des seuto defensionis prote-
 git. caput vero idest cristum hostibus exponit. caput viri
 cristus est. sicut dicit apostolus. De hoc capite non cu-
 rat avarus. licet ad hoc amoneat vbi dicitur. Estote pru-
 dentes sicut serpentes. ¶ Serpens precipue caput suum
 custodit. capiti alim sui. idest corporis multum timet aua-
 rus. huic vero gloriozo capiti non timet. Tercia est qd a si-
 mistris aduersitatis diligenter sibi cauet. a dexteris vero
 prosperitatis non cauet. ex qua parte sibi magis timendū
 esset. Juxta illud gregorij. cum omnis fortuna timenda
 sit. magis timēda est pspera qm aduersa. Et ps. Cadent a
 latere tuo mille. ¶ Quarta qd paup tate pntis vite quam

h

o p 7

224

ante se aspiciet solaz attēdit. et nimis eam cupiens fugere
quali retrocadit in foueaz paupertatis eterne. **Juxta illud**
Job. Qui timet pruinam irruet super eum. **et in pū.**
18 timet impius veniet super eum. **Quinta** est dum aua-
rus cauet diligenter ne quis sibi furet argentuz suum vel
auruz. dyabolus ex alia parte furat ei seipsum. cum tempus
suum ei furat. et cum detinet eum in aliquo mortali pctō
Decima stulticia auari est. stulticia incautele. et est incaute-
la superficialis rez inspectio que multū habundat in aua-
ro. **Videns** em̄ auarus quandaz pulcritudinez exteriorē
in vita diuitum. turpitudinez et fetore que in illa est non
aduerit. de qua turpitudine dicit aug⁹. ecce euz iniquis
om̄ia sunt pulchra. et ipsi sunt turpes. **Et in osee. viii.** fa-
ctus est quasi vas immundum in natōib⁹. **Videns** etiam
auarus in vita diuituz exteriora signa leticie. grauez tristi-
ciam que corrodit corda eoz non aduerit. **De qua dicit**
Seneca. **Hoz** qui felices vocant hilaritas est ficta. et
est grauis tristitia. eo quidem grauior. quia inter duz non
licet palam esse miseros. sed inter erumpnas eoz ipsum ex-
cedentes. necesse est agere felicem. **Videns** etiam auarus
in vita diuitum exteriorēz habundanciaz cordis pauperiez
non aduerit. **De qua apoc. iiii.** **Dicis** quia diues sum. et
locuples. et nullius egeo. et nescis quia miser es. et mise-
rabilis et pauper. **Et augustinus de diuite.** **Extra** plenus
intus vacuus. carne crepat. et corde mendicat. **Undecima**
stulticia auari est. q̄ cum nouerit terram esse cibum de-
monum. **Juxta illud Genesis.** **Dicitum** serpenti terram
comedes omnibus diebus vite tue. ipse totum in ea se
inuoluit. ac si cibus dyaboli desideraret esse. quia vbi est
thesaurus suus. ibi est et eoz suum. terram etiam in ore
ponit. **Juxta illud.** **Qui** de terra est. de terra loquitur.
Et ysa. xxix. de humo eloquium. tuum mulcabit. **Auar⁹**
etiam in auribus terram ponit. quia admodum aspiciet au-
rem terra obstruit. vel quia de tremis audit libenter loqui

Loquimini dicunt avari nobis placencia. In oculis eam
 terram ponit. quia iuxta verbum supra scriptum. oculos suos
 statuerunt declinare in terram. Et salomon oculi stultorum in
 finibus terre Terram etiam in manibus habent. Juxta illud
 Manus eius in cophino seruerunt. Terra est etiam in pedi-
 bus eorum. immo sordes sunt illud tren. Sordes eius in pedi-
 bus eius. Duodecimo. stultus est avarus circa sua. stulti-
 cior circa suos. stultissimus circa seipsum. Circa sua stultus
 est. quia nescit inde facere comodum suum. immo est similis
 cani super acervum feni sedenti. qui inde non comedit. et
 tamen latraret si quis inde sumere vellet. Avarus quidem
 est bursa siue archa. furum raptorum. et tyrannorum huius
 mundi. archa non habet aliud comodum de pecunia quam
 seruat. nisi quod occasione illius interdum frangit. Bursa ve-
 ro hoc comodum reportat de pecunia quam seruat. quod macu-
 lata inde remanet et custodiendo pecuniam consumitur. et
 rumpitur. et interdum a latronibus scinditur. sic avarus
 de pecunia quam seruat maculam culpe contrahit vitam su-
 am in custodia illius consumit. occasione illius affligitur.
 interdum et iugulatur. Valde etiam stultus est avarus circa
 suos. facit enim avarus de filiis suis. sicut solet fieri de mu-
 ribus. quia sicut mures inuisceantur. et inuiscati per pale-
 am incedendo materiam sue exuscionis coligunt. quia pale-
 lee eis adherent. sic avarus quodammodo inuiscat filios suos.
 dum docet eos temporalia amare. amor enim temporalium
 viscus est spiritualium penarum. sicut dicit glo. super letatur sum
 et filij sic inuiscati amore temporalium. male congregant materi-
 am sui et in incendio. Circa se vero stultissimus est avarus. quia
 luctatur eum luctatore expeditissimo impedit se diuicijs
 quibus ab eo tenei possit et dicit. vera quod dicit greg. quando
 ad agonem fidei venimus. luctamen contra malignos spiri-
 tus. sumimus. Malignus autem spiritus. nichil in hoc mun-
 do proprium possidet. nudi ergo eum nudo luctari debemus. quia
 si quis vestitus eum nudo lucta aggreditur. cicius ad terram dicitur.

quia habet unde teneat. Ideo adolescens relicta syndone nu-
 dus aurugit. et Joseph relicto pallio fugit ab egyptia.
Scultus est etiam auarus circa se quia plantat? vult esse
 in aquis diuicias. quasi nesciret salices. et ceteras arbores
 que in aquis crescunt steriles esse. Preter predictas stulti-
 cias sunt alie sex stulticie auari. **P**rima est quia ipse credit
 ea que somnia sunt esse veritate. **V**nde in ecclesiastico. Som-
 nia extollunt imprudentes. presens felicitas que impruden-
 tes extollit somnium vocat? qui assimilatur ei in quatuor. **P**ri-
 mo in hoc quod sicuti somniantes credunt se ostendare. poma
 aurea vel lapides preciosos vel sumere cibos delicatos propter
 sola fantasmata. sic illi qui reputant felices. credunt se ha-
 bere veras diuicias vel delicias. cum sola fantasmata earum
 habeant. **N**on ergo amplius distant. hec diuicie vel delicie
 a veris quam fantasmata pomorum aureorum a pomis aureis. **A**d
 huiusmodi somnium potest referri. quod legitur ysa. xxix. quemad-
 modum somniat esuriens et comedit. cum autem fuerit exper-
 gefactus? vacua est anima eius. et sicut somniat sitiens et bi-
 bit. et postquam expergefactus lassius adhuc sitit. et anima
 eius. **V**acua est. sic erit multitudo gentium. qui dimicau-
 erunt contra montem syon. **R**ecte sicut somnians secundum vi-
 sionem suam esurit et comedit. et tamen adhuc in veritate
 vacuus remanet. sic auarus? esurit diuicias. et congregat eas
 et tamen vacuus est ut prius vel amplius. **S**ecundo assimilatur
 presens felicitas somnio in breuitate. **V**nde Job. xx. quasi
 somnium aduolans non inuenietur. transiet quasi visio noc-
 turna. **T**ercio assimilatur in hoc. quod diuites finito somp-
 nio presentis vite. nihil habent in manibus suis. **V**nde ps. i.
Dormierunt somnium suum. et nihil inuenerunt. o. vi. di-
 xit. **g**losa. quia nichil hic posuerunt. in manibus christi. in
 manus pauperum sunt manus christi. in quibus bonum
 est. ut nostra ponamus. quia non est qui de manu sua. pos-
 sit eruere. **V**nde qui dam. quas dederis solas. semper habe-
 bis opes. **Q**uarto assimilatur presens felicitas sompniio.

quia illis qui reputant se felices . nullis persuasionibus
 potest ostendi qd sompniat . sicut nec alieui cum dormit .
 Seneca somnia narrare vigilantis est . sic quando ignis infer
 nalis excitabit eos a sompno tunc agnoscet se sompniasse
 sicut illi qui dicunt in inferno transierunt omnia sicut ymbra
Seda stulticia est ebrietas **De qua ysa . xxvij .** **Ve** corone su
 pbia ebrius effraym . effraym idest fructificans et est diues
 qui amore mundi ebrius est . **Vnde Yere . ij .** Calix aureus
 babilon . in manu dni . inebrians omnem terram . idest amato
 res terrenorum . **Cuius** ebrietatis triplex est signum . **Primum**
 signum est nuditas . **Vnde legitur de noe gen . ix .** qd bibens
 vinum inebriatus est et nudatus in tabernaculo suo . **Sic**
 auarus veste nupciali caritatis nudatus est cum egenis vis
 cera clauditur sicut illud . i . **Joh . iij .** **Qui** habuerit substantiam
 mundi huius et viderit fratrem suum necesse habere . et
 claudit viscera sua ab eo . quomodo caritas dei manet in eo .
 hanc tamen nuditatem non erubescit auarus ad modum ebrius
 quia eam non cognoscit . **Sed** signum est hoc . qd damna
 et lesiones spirituales non sentit **Greg .** **Qui** peregrinationem
 istam pro patria appetit . dolere inter dolores nescit . **ps . xxij .**
 dicit ebrius . **Verberauerunt** me et non dolui . traxerunt me
 et non sensi . **Tertium** signum est hoc . qd auarus dormit tanquam
 porcus . adeo qd non potest excitari a somno culpa . nec ad buc
 cinam diuine predicationis . nec ad tonitrua diuinarum comi
 nationum . **Tercia** stulticia auari est . qd omittit se diuiciis
 quas scit esse fallaces ex verbo vitatis . **Matth . xij .** **Vbi** dicitur
 qd fallacia diuiciarum suffocat verbum . **Preterea** scit eas quasi
 infinitos homines perdidisse . et hostibus inuisibilibus cap
 tos tradidisse . **Abundancia** diuiciarum . utitur illo verbo
 iude . quemcumque osculatus fuero ipse est tenete eum . **Vnde**
 a diuiciis quasi a predicatoribus cauendum est . **Quarta** stul
 ticia auari est . qd inmititur latenti atque precipitanti scilicet
 mundo . **Vnde greg .** **Qui** latenti inmititur necesse est ut cum
 latente labatur . **ps . xi .** **Qui** confidit in diuiciis corrumpet .

Quinta stulticia auari est q̄ seruiuz suum ponit in eis que in suma necitate non poterūt eum uiuare. Vnd̄ p̄. xi. Nō p̄derūt diuicie in die ultōnis. iusticia autē liberabit a morte et in sophomia. j. Argentū et aux non poterit eos liberare. in die furoris dñi. Sexta stulticia auari est. q̄ credit diuicijs. que non solum sunt mēdaces. ymo ipsa mendacia vocant. Vnd̄ in ps. Et queritis mendacium. Et p̄. x. Qui immitit mendacijs. h̄ pascit ventos. Et aug⁹. Domine volui tecum possidere mendacium. sed te amisi. quia non dignaris cum mendatō possideri. Et mix est quomodo iam credit diuicijs. cum tam longū tempus trāsierit. q̄ mentiri inceperūt. et tot homines suis mendacijs ad infernus pertraxerunt. et adhuc etiaz quotidiē menciunt. nec vni eo mendatō ymo multiplici. Primo honores dñi p̄mittūt et in miseram seruitutem hominē ponūt. de qua seruitute dictum est p̄ius. Sedō p̄mittūt securitatem et hominē timidū reddūt. Vnd̄ chayn qui interpretat possessio. legit. habuisse caput tremulum. Job xv. Sonitus terroris. in auribus eius. et cum pax sit. semper insidias suspicatur. Tertio p̄mittunt facietatez. et faciunt esurire. Vnd̄ phi lozophus. Diuicie cogunt esurire. Quarto p̄mittunt suauitatem et tamen pungūt. Vnd̄ in ysa. xiiij. Donam babilonem in possessionem ericij. vt scilicet pungat ab h̄is. que possidebit. sicut tenens ericiū pungitur ab eo.

De alijs malis que facit auaricia suo subiecto.

Quoto de stulticia auarozum. ostēdenda sunt cetera mala. que facit auaricia subiecto suo. que in magna parte patēbunt. si ostēdant mala. que faciūt diuicie amatoribus suis. Vnd̄ de illis malis modo dicem⁹. Primum malum est. q̄ inquinant amatores suos. et idco luto comparantur. Abac. ij. vbi dicitur. Vsq̄quo aggrauat contra se densum lutum. Et ecclesiastici. xij. vbi dicitur. Qui tetigerit picez inquinabitur ab ea. Et ezechielis vij. Sterquilinio opant vbi dr. aux eoz in sterquilinijs

erit. sterquilium dispersum utile est. agrorum enim fructificare
facit. congregatum vero non est utile. nisi ad inquinandum
et ad fetorem inferendum. sic diuicie disperse hominibus ui-
uant. congregate vero amatores suos. inquinant. quod dominus uoluit
in rebus natura significari. quando uoluit vel ordinauit.
quod argentum et cetera metalla pretiosa ut ingentes se etiam
corpulenter inquinarent. Ad eandem inquinatorem pertinet
quod legitur psalmi xxvii. Qui festinat ditari. non erit innocens.
Ditari festinat. qui in mundo hoc qui locus est paupertatis.
et exilii uult ditari. Unde ecclesiastici xi. Si fueris diues non erit
immunis a delicto. Et osee. ix. de amatoribus diuicias. facti
sunt abhominabiles. sicut ea que dilexerunt. Et seneca.
Mulum est diuicias otubernio non corrumpi. Diuicie
obliuionem dei inducunt. Unde genese xlviij. Effraym et ma-
nasses dicuntur fuisse fratres germani. effraym interpretatur
fructificans. per quem intelligimus diuicias. manasses ob-
liuio. habundancia enim diuicias et dei obliuio societates ha-
bent adiuicem. que societas inuenitur in deuterio. ubi sic legitur
dominus deus tuus introducet te in terram bonarum terrarum riuorum et
subiungit. absque penurias comedes panem tuum. et rex omnium
habundancia profueris. Deinde sequitur. Obserua et caue.
ne quando obliuiscaris domini dei tui. Valde enim turpis est in-
quinatio quam diuicie faciunt. Unde tullius Deterius auari-
cia nullum uicium est. nec solus una macula inquinat diu-
cie. immo secum uniuersitate inducunt uiciorum. Et primo
superbiam. Unde ecclesiastici xxi. Domus que nimis est locuples
annihilabitur superbia. Secundo iram. Unde genese xiiij.
facta est rixa inter pastores abraham et pastores loth. erat
enim substantia eorum multa. et nequibant habitare si-
mul. Tercio inuidiam. Unde psalmi xxvii. Qui festinat dita-
ri. et inuidet aliis. ignorat quod egestas ei superueniat. Et gregorius
dicit de uiro iusto. pro hoc quod in terris nihil appetit. aliis pre-
fatis inuide nescit. Quarto accidia. Unde ieremie xlviij. sterilis
fuit Moab ab adolescentia sua. et requieuit in fecibus suis.

Quinto viciū gule. Vnde luce. xvi. Homo qui daz erat
diues et epulabat̄ rē. Et eiusdem. xii. Anima mea multa
habēs bona reposita in ānos plimos comedē bibe rē. **S**ex
to luxuriam. Vnde eccl̄. xlvij. Dicit̄ ad salomonem. colle-
gisti quasi auriculus aurum et oputasti quasi plumbum ar-
gentum. Et post sequit̄. inclinasti femora tua mulierib⁹.
Sed̄m malum qd̄ faciunt diuicie. est detentō in peccato.
et ideo sparant̄ luto vt et bitumen. **Gen̄. iij.** Vbi legitur
q̄ vall' liluestris hēbat mltos puteos bituminis. Vallis sil-
uestris est vall' hui⁹ miserie que diuisa genera diuiciaz ha-
bet. que corda hoim ad modum bituminis detinent. **Ad**
hoc pertinet q̄ dicit̄ aug⁹. **D**ñe ea tenebāt me longe a te
que non poteraz possidere sine te. Et illud eccl̄. Qui diligit
aurum non iustificabit̄. Et illud **Yere. xxij.** Locut⁹ sum
ad te in habūdancia tua. et dixisti non audiaz. Terciu⁹ ma-
lum qd̄ faciūt diuicie. est q̄ possessores suos spoliāt. **Bo**
na emz tēporalia s̄m aug⁹ bona viscata sunt. **I**deo dicit̄ sē-
neca. quisq̄ incūit v̄ let vitam agere tutaz. ista viscata
bñficia deuitet. Sicut ergo virge viscate aues spoliāt plu-
mis suis. sic bona temporalia spoliāt homies p̄ims virtutū
et plumis sanctaz meditātōnuz r̄ sanctorz desiderioz. si-
cut etia; sp̄me oues lana spoliāt. et interdū excoriāt. ita
vt a muscis molestent̄. sic diuicie corda hoim excoriāt. Et
faciūt ea molestari a muscis diuersaz sollicitudinum. **De**
quib⁹ muscis legit̄ eccl̄. x. Musce moriētes p̄dūt sua vn⁹.
Et exo. viij. Veit musca ḡuissima in domo p̄ho et seruoꝝ
eioꝝ. Et ḡg. Nichil laborios⁹ qm̄ t̄remis desiderijs estuare.
Nichil quietius qm̄ in hoc mundo nichil appetere. hinc est
q̄ israhel custodiam sabbati accepit in munere. et egiptus
precutitur. muscarum multitudine. adeo autem spoliāt
diuicie non remanēt eis. **Vñ** **Yere. xij.** Cōputriūt lūba
re **Yeremie.** ad eufratē. **A** deo etia; spoliāt eos q̄ etia; cor-
eis non relinquit̄. ymo vbi thesaur⁹ est eoz ibi eoz eoz est
Niz ē quō sapiētes m̄di v̄ cāt̄ illi cū m̄d⁹ ita spoliet eos

Mirum est etiam quod non cessant ludere cum mundo. eius incessanter perdant eum. sed de ludo calefacti. nesciunt se subtrahere ludo. sic ut non pdat non cessat ludere ludo. **Q**uarto loco debilitant diuicie. debilis est enim omnis diues. ad sustinendum et pugnandum. et ad bene operandum. **A**d sustinendum adeo debilis est. ut ad sibilum vnius verbi de altitudine virtutum deiciat. et si aliquam infirmitatem in aliquo viderit fere insanit. **U**nde seneca Regum vobis animos induimus. nam illi oblitis sue imbecillitatis aliene desunt. quasi iniurias acceperunt. **A**d pugnandum etiam debiles sunt. **U**nde Jeremias. xlvi. **A**d aquilones iuxta fluvium eufrates victi sunt et corruerunt. **U**nde legitur. i. Machab. qd exercitus alexandri devicto dario. spoliis vltra modum ditatus. paulo post eum hostibus iter congressus devictus est. qd videns alexander. omnia spolia que sui acquisierant iussit conburi. dicens. qm diu sine pecunia fuerunt non erat qui eis resisteret. sed auro et argento. hominibus. desides et pigri effecti sunt. quibus amissis. fortiter sicut prius pugnaverunt. **D**ebiles etiam sunt diuites ad bene operandum. **D**e illis enim verum est qd in ps. legitur manus habent et non palpabunt. pedes habent et non ambulabunt. non clamabunt in gutture suo. **I**lle qui mulcum poterat laborare antequam fieret episcopus. cum factus est episcopus. non potest ire nec cantare. nec aliquid bonum facere. **A**nimo loco affligunt diuicie amatores suos. **U**nde ecclesiasticus. x. **L**abor stultorum affliget eos qui nesciunt in urbe pergere. id est in paradisu. affligunt autem eos quasi otine. **U**nde ecclesiasticus. ij. **D**e avaro. **C**uncti dies eius pleni sunt laboribus et erumpnis. nec per noctem mente quiescit. et eius dormit. **S**aturitas diuitis non sinit eum dormire. **E**t in ecclesiastico dicitur de avaro. qd in esticia erit super mensas suas. et plus dicit de ipso. nichil infelicius fortunato insipiente. **I**tem philosophus. **N**ihil grauius potest imprecari civitatis inimico. quam auaricia. qua in presenti vexante. corpus eius dura tormenta patitur et in futuro eterna supplicia promeretur.

Hoc signatū est in eo q̄ abel legit̄ fuisse frat̄ chaym Abel
 luct̄? chaym possessio interpretat̄. Abel vero et chaym fra-
 tres sunt. quia luct̄? et possessiones iuncti sunt. Idem fi-
 guratum est. in hoc q̄ tyrus legit̄ fuisse filia sydomis. Ty-
 rus interpretat̄ angustia et afflictio. sydon venatō. Vena-
 tio autem cupidōz angustiam et afflictōnem in eis peurit
 Sexto loco faciūt diuicie q̄ndaz stultam fiduciaz et pre-
 sumptōnem. Unde in ps̄. Ego dixi in habūdancia mea. non
 moueboz in eternū et in ecclesiastico. xi. Inueni requiem et
 nō māducabo de bonis meis sol̄? et nescit q̄ temp̄? p̄tereat
 et mors appropinquat. et relinquet om̄ia alijs et moriet̄.
 Ultimo interficiūt anime otemplatōnez. Unde gen̄. xlviii
 Jacob ingrediente eufrates mortua est rachel. eufrates in
 terpe. et sterilis. et significat diuiciam habūdancia. Ista
 eadem mala que diuicie faciūt. facit per osequens ip̄a aua-
 ricia. que eas oregat. Preter ista mala sunt et alia duo.
 que facit auaricia. Primū est q̄ oterbat auaz et totā dō-
 mum eius. Unde p̄. xv. Cōterbat domū suam. qui secta-
 tur auariciam. Domus ibi pōt accipi p̄ domo osciencie. vel
 p̄ domesticis. Sedm̄ malum est inq̄tudo. Unde Seneca
 Nulluz malū manus habz cupiditas. qm̄ q̄ inq̄ta est. Idem
 Quisquis de accipiēdo cogitat oblitus est accepti. Cum
 deberet auarus reḡtari deo de bonis que iam accepit. ip̄se
 oblitus est acceptoz et de acquirendis cogitat.
 De hjs quibz auarus comparat̄. ¶ **D**ctauū capitulum.
Octauo faciūt ad detestātōnem auaricie. ea quibus
 scriptura auaz oparat sez inferno et morti. Unde
 Abac̄. ii. Dilatauit quasi infernū am̄iam suam. et
 quasi mors non adimplebit̄. Unde in p̄sona auaroz dicit̄.
 p̄. i. Deglutit am̄ eum sicut infernū viuentez. Et Jeroz
 Auarus est sicut infernū. Infacibilis est em̄. et quo am-
 plus rapit et deurat eo ampli? rapere litit q̄ deuoret.
 Comparat̄ etiam auarū mari. om̄ia em̄z flumia intrāt mare
 et mare non redundat. Ut legitur eccl̄. i. sic de diuicijs

auarus non redundat. Comparat etiam canis. Vnde Seneca. Vidi aliquando canem missa a domino frustra panis aut carnis aperto ore captante. quicquid excepit pro integrum deuorabat. et semper ad spem futuri inhiat. Idem accidit nobis quicquid expectantibus nobis fortuna proicit illud sine ulla voluptate. dimittimus statim ad rapinam alterius erecti et ante nos aspiramus. Comparat etiam talpa. eo quod niger sit pro nequicia cecus pro auaricia. et habens diuersos cumulos tot cumulos habet auarus. quot possessiones amat. Comparat etiam aranea. aranea telam facit ut muscas capiat. Musce que pungunt. signant diuitias. ad quas capiendas totum studium est auarorum. Vnde in ysa. Telas aranee texuerunt.

De exemplis contra auaricias. ¶ Nonum capitulum.

Nono faciunt ad detestabilem auaricie exempla sanctorum et prophetarum de quibus pauca ponemus. Primum exemplum est gen. xiiii. Vbi rex sodomorum dixit ad abraham. Da mihi anias. cetera tolle tibi. Respondit abraham. Leuo manum meam ad deum excelsum possessorem celi et terre. quod a filio subtegnimis usque ad corrigiam calige. non accipiam ex omnibus que tua sunt. Sed secundum exemplum est eiusdem. xxxiiij. Vbi Jacob volenti dare munera esau. Respondit esau. habeo plima frater mi. sint tua tibi. Tertium est exo. xxvi. vbi artifices tabernaculi dixerunt moysi. profferat populus quod necessarium sit. Dixit ergo moyses precor. nec vir nec mulier quicquid offerat vult in opere sanctuarium. Quartum in nuus. xxij. vbi dicit balaan. Si dederit mihi balac domum suam plenam argenti et auri non potero mutare verbum domini. Quintum est in primo libro Regum. x. vbi dicit samuel. Loquimini de me coram domino. si de manu eius cuiusquam munus accepit. Sextum. ij. Regum. in fine vbi dicit dauid adornam. nequaquam fiet ut vis. sed emam precio a te aream tuam. Septimum est in Iohanne vbi dicit dominus. Venit princeps mundi huius. et in me non habet quicquid. Vbi dicit glosa. Noluit habere quod proderet. venit pauper. ne haberet dyabolum.

q̄ auferret. **D**etraum est. ij. **Chor.** Gratis euangelizauit
 vobis. et cum essem apud vos et egerem nulli honorosus
 fui. **I**tem paulus Argentu et auxet vestem nulli concu-
 pinu licet ipsi scitis. quom ad ea que opus erant michi et
 hns qui mecum erant. ministrauerunt manus iste. **E**t idem
Dixit memisse verbi dñi ihu. quom ipse dixit. beati⁹
 est dare qm accipere. **A**liud exemplū est q̄ ponit **Yero.** de
 quodaz pho qui pficiscens ad philozophandum athenas
 magnum pond⁹ auri secum deulit. **I**n via aut secum deli-
 berans et osiderans se non posse simul diuicias et vtutes
 possidere. piccit a se aux. inquit. **D** diuicie abite. sitis
 peul a nob. **A**liud exēpluz est diogem's indol' degētis qui
 locupletē ducebat paupertatez. **A**d quē auristip⁹ quidā an-
 glicus cum mundaret olera sua accedens. ait. tu cum sapi-
 ens et phus sis si mihi credidisses et regib⁹ viuere volu-
 ses. non olera lauares. sed in aula summi pñcipis maneres
 mecum. cui rñdens ait. **S**i mihi credidisses et paupertate
 mediocri scires vti. non oporteret te regib⁹ adulando mē-
 tiri. **H**ic cum vidisset quendam bibere cum manu ad fon-
 tem. ait. **R**esciebam naturaz mihi dedisse ciphum. et par-
 uulum vas cum quo bibere solebat. ad lapidez confregit.
Aliud exemplū est beati thome cantuarien' qui institues
 cancellariū suū iuramēto eum astrinxit. ne vnqm aliq̄ vsq̄
 ad capillū in administratōne cancellarij acciperet.

De vsura secunda pars. Capitulum primum.

Yero de hns que faciunt ad detestatōnem auari-
 cie in cōmuni. dicendū est de speciebo eius. **I**nter
 quas prime dicemus de vsura et hoc ordine. **P**ri-
 mo dicem⁹ de hns que faciunt ad detestatōnez vsure. **S**e-
 cundo de speciebo eius. **T**ertō tangem⁹ aliq̄ de restitutōe
 vsuraz. **A**d detestatōem vero huius peccati faciunt testi-
 monia scripturaz. quoz primuz est exo. xxij. vbi sic legit'
Si pecuniam mutuum dederis paupri meo qui tecum est
 non vrgebis eum. q. exactez nec vsuris opprime. **S**edm

125
est leui. xxv. pecuniaz tuam non dabis fratri tuo ad usura
et frugum super habundanciam non exiges. Terciu est de
utro. xxij. vbi sic legit fratri tuo aq; usura id quod indiget
comodabis. vt benedicat tibi dominus in omni opere tuo. in
terra quam ingredieris possidendam. vbi insinuat. quanta sit
utilitas mutuanti fratri suo. benedicat enim dominus ei in omni
opere suo. Quartu est. ij. esdre. vi. vbi sic legit. vsuras a
fratribus vestris non exigetis. Aliud testimoniu est in ps.
vbi querit dauid ad dominum. Domine quis habitabit in tabernacu-
lo tuo. aut quis requiescet in monte sancto tuo. Et do-
minus subiungit. qui pecuniaz suaz non dedit ad usura. taber-
naculum eius est habitatio militanciu. Unde significat mili-
tantem ecclesiaz. in qua non vult deus quiescere vsurarios.
Unde ipse legit mensas euertisse numulariorum et eas effu-
diisse. et eos eiecisse de templo. non tamen recipiebant ma-
nifestas vsuras. sed munuscula fructuum accipiebant ultra
sortem. Aliud testimoniu est ezechiel. xvij. vbi sic legit
de viro iusto. Si ad usuram non comodauerit. et amplius
non acceperit etc. **¶ De sex stulticijs vsurarioz.**

Secundo faciunt ad dictam statorem vsure. sex stultici-
e quibus laborat vsurarius. Prima est cum veheme-
ter desideret fenerari. non vult tamen cum deo fe-
nerari. quod possit facere sine peccato et cum magno lucro. sed
ibi fenerat vbi paruū lucrum est et magnū peccatum. Unde
augustinus. miser homo. cur feneraris homini. fenerare deo. et
centuplum accipies. et vitam eternam possidebis. Secunda
stulticia est quod ipse accipit pecuniaz ad vsuram euz non ege-
at. et super melius pignus quod habet. melius pignus quod ipse
habet est anima. supra quam accipit quecumque ultra sortem ac-
cipit et ad magnam vsuram pene de qua vsura dicit in ps.
Ex vsuris et iniquitate redimet animas eorum id est a pena
et culpa. Dicitur autem pena vsura. quia pena excedit cul-
pam. cum peccatum momentaneum eternaliter puniatur.
Tercia stulticia est quod large expendit super seipsum. largius

etiam qm̄ expenderet super deteri⁹ pign⁹ q̄ habeat. Unde
similis est animalib⁹ empris a carnificib⁹. que ad occisio-
nem impingunt p̄ quib⁹ quicq̄ carnifex expendit super
ipsa expendit. Ad hoc pertinet q̄ legit⁹ Gere. xij. Congre-
ga eos quasi gregem ad victimaz. sanctifica eos in die oc-
cisionis idest sepa eos tanqm̄ ea que solent immolari. Et in
eccliaſtico dicit⁹ de tali. deus pavit eum ad rŭphaz. Quar-
ta stulticia est q̄ scienter mortifera elurie. et qd̄ amō fugit.
Unde oparat⁹ sanguifuge. que mēbro tumido apposita pra-
uum sanguinez fugit. et dum mēbr⁹ a tumore sanat. sibi ipi
est mortis occasio. ⁊ a quib⁹ sibi peccat⁹ deberet minuire. si
ea haberet. Ad magtudinem vero huius stulticie facit. q̄
non habet inde qn̄qz nisi maclatas manus. et mortem anie-
sue. sicut em̄ dicit⁹ in Job. diuicias quas deuorauit euo-
met et de ventre extraheteas deus. Quinta stulticia est.
q̄ omnem viam pacis obstruit sibi. vsurarius. Vias mie
obstruit. cum a paupe petente a se nu tuum. petit donuz q̄
pl⁹ est. et vult sibi ab homine dari. cui peccat⁹ debuit dare.
Vias vitatis obstruit. cum dicit se amorem paupi facere
cui accomodat pecuniam. que incessanter pauper in come-
dit. Sexta stulticia est. quia vsurarius laborat in fine vite
sue. de qua Gere. xvi. legit⁹. Et in nouissimo suo erit insipi-
ens. Hec est sūma stulticia. que est in nouissimo vite. cum
non possit homo postea de ipa penitere. attendit⁹ autēz ista
stulticia in h. q̄ cū dēz vsurari⁹ de diuiciis sibi facere me-
dicamenta. vnde sibi fecit vulnera. peccius vult inde vti in
mortem filioz suoz qm̄ sibi inde mederi. Aliter est etiam
insipiens vsurarius in nouissimo suo. qz circa vitaz futura
que nouissima est insipies est. de ipa sibi non prudens.
De multiplici iniquitate vsurarij.

Tertio loco facit ad detestatōnem vsure. mlti plex
iniquitas siue iniusticia que est in vsurario. Prima
autēz iniquitas est. q̄ ipse tempus vendit. q̄ inter
omnia transitoria maxime noliūt dñs esse cōmune omnib⁹.

absq; personaz acceptōne . cum enim diues plus de alijs
 rebus habeat . vel meliores eas habeat . qm pauper de solo
 tempe non pōt habere . nisi idem q; pauper . Non potest em
 esse nisi vnicum tempus simul et semel . magna ergo iniqui
 tas est . cum vsurarius pauperi vendit q; omne est . Ideo
 iusto dei iudicio in tēporis indigēcia frequenter punit vsu
 rarius cum id vendiderit . vel quia viri impij non dimidia
 bunt dies suos . vel quia differt comissiones suam quantū
 potest . et sic licet diu viuat . tamen semper habet tempis
 indigenciam . Vnde de ipso vix est q; legit in ecclesiastico .
 In tempore redditōis postulabit tempus . Aliter etiaz pu
 nitur vsurari⁹ p tēporis venditōne . Cum em vendiderit re
 quem noctis et lucem diei merito istis carebit . Vnde fas
 tuus est sacerdos qui cantat p eo Requiem eternaz rē .
Cum petit vsurario restitū q; vendidit . p̄cipue cum vsura
 rius preciū soluere noluerit . Scriptū est em ezechiel vii .
Qui vendit ad id q; vendidit non reuertet . Secda iniqui
 tas est . q; vendit pauperi . id q; ei debet lege triplici . lege
 nature . lege mosayca . lege euangelica . Lege nature diues
 debet pauperi mutuū . qd continet in illo mandato . **Q**ues
 cumq; vultis vt faciunt vobis homines . eadem facite illis
 Hanc legem vident implere etiaz creature inaniate . Flu
 uuius em inueniens vacuitatem fouee . non p̄transit donec
 eam impleuerit . Lege etiaz mosayca debet diues pauperi mu
 tuum . vt patet ex diuersis testimonijs . veteris legis p̄p̄
 positis . Lege etiaz euangelica debz h̄ idem illi . **J**uxta illud
 luce . vi . Date mutuū nichil inde sperantes . Tercia iniqui
 tas est . q; vsurari⁹ qui non est nisi cellerarius vendit pau
 peri illud q; dñs precepit ei dari . Quarta iniquitas est q;
 vult . illud q; est contra naturam et ratōem . Vult em q; pe
 cunia quam pauperi accomodat . ad comoduz suum apud
 pauperem operet . et sic cum accomodare sit alicui pecuni
 am ad eius comodum dare . ipse simul vult comodū pecu
 nie pauperi dare . et sibi retinere q; contra ratōem esse videt

S cum parere in rebus que non viuunt esse non habeat. iste tamen vult numos suos qui non viuunt singulis diebus vel mensibus alios numos parere quod contra naturam est. et frumentum in archa iam consumptum vult parere. sibi aliud frumentum. vult etiam illam pecuniam sibi operari dum quiescit.

Quinta iniquitas est. quod vult pauperi locare pecuniam. que iam pauperis est. Cum enim mutuam dicat quasi de meo tuum. pecunia illa iam est pauperis. et si amittatur. pauperi amittatur nec ad eandem soluendam tenetur.

Sexta iniquitas est. quod continue deum offendit et continue dyabolo seruit. Alii peccatores interpolate deum offendunt. fornicator enim quandoque per menses non committit peccatum suum plus quam semel. sed usurarius absque intermissione vel pace deum continue impugnat. et de die et de nocte dyabolo seruit. cum deus vix inueniatur. qui per dimidium temporis ei seruire velit.

Septima iniquitas est. quod toti curie celesti contumeliam facit. nonne videtur contumeliam facere. alicui sancto. qui in loco sibi dedicato peccatum mortale committit. sic ei contumeliam facit. qui in die sibi dedicato peccat. Unde cum usurarius peccatum usure omni die committat. manifestum est ipsum contumeliam facere. et deo et vniuersis angelis et sanctis eius. et ideo destituitur est auxilio omnium sanctorum. Unde cum dicit. Domine ihesu miserere huius usurarii. potest respondere quomodo miserebor eius qui nec in ipsa qua per assumptionem humane nature me fratrem eius feci honori meo pepercit. nec etiam in ipsa die qua per latrocinio suo suspensus suus. Similiter si dicatur sancto petro. ora pro usurario isto. potest respondere. omnes festiuitates meas violauit nec in vlla earum honori meo pepercit. Sic potest dicere beata virgo. de qua tuorum suorum festiuitatibus. sic cum dicitur omnes sancti orate pro usurario isto possunt respondere. Vna festiuitas in anno nobis consecrata est. et hanc usurarius explorauit. in qua omnibus nobis contumeliam irrogauit. nec honori omnium nostrorum pepercit. Ideo possunt respondere omnes angeli si precepto domini interfectus est numerorum. xx. ille qui ligna in sabbato colligebat. quomodo

tollemus usurarius. qui omni die etiam in natali et pascha
 facit qd pius est qm ligna colligere. **O**ctava iniquitas est
 qd a fratre suo scilicet xpiano usuras accipit qd iudeus non
 faceret. **J**udeus em absqz usura iudeo accomodat. **N**ona ini-
 quitas est. qd quicqz habet usurarius qdam dentes et fau-
 ces habet. quibz homines comedit. frumentu ei qd a deo
 creatum est vt comedat homines comedit. nummi etiam
 eius homines comedunt. **U**nde vulgariter dicitur ego debeo
 viginti libras usurario que me comedunt. **D**ecima iniqui-
 tas est. qd cum gaudio et risu comedunt et bibunt lacrimas
 pauper. **U**ndecima est. qd ipsi bnificio pauperis ad eius des-
 tructionem vtunt. dum de hoc qd dedit eis pauper vltra
 sortem comedunt et inde usuras exigunt. **D**uodecima ini-
 quitas est. qd contra legem dni datam. **Gen. iij.** In sudore
 vultus tui vesceris pane tuo. ipse plus ceteris vult come-
 dere et bibere. et tamen sine labore. **A**lij laborauerunt. et
 ipse intrat in labores eor. **A**d usurarios pertinet qd dicitur
 in p. In labore hominu non sunt. et euz hominibz non flag-
 ellabunt. **T**redcima est. qd peccato suo finem non ponit
 fornicator in momento peccatu suu explet. sed usurarius
 eum accomodat qtuor p qnqz non imponit aliquoz terminu
 pcto suo. nec etia vellet pecuniaz suaz sibi reddi. **P**re-
 ter pdicta sunt. xij. que faciunt ad detestatoem usure. **P**ri-
 mum est qd usurarius latro est. **U**nd dñs in euanglio cum
 eiceret numularios de templo qui p munusculis fructuuz
 pecuniam offerentibus accomodabant. vocauit eos latro-
 nes dicens. **S**criptu est. domus mea domus orationis voca-
 bitur. vos autem fecistis illam speluncam latronum. in hoc
 etiam deterior est alijs latromibz. quia domesticus est. nul-
 la enim p̄stis est efficacior ad nocendum qm familiaris ini-
 micus. sicut sapiens dicit. et mille sunt occultores insidie
 qm que latent sub similitudine officij. multo plures exherede-
 dant usurarij et depauperant qm fures. fur solum occulte
 spoliat homines et de nocte. sed usurarius spoliat homines

et occulte et manifeste. et de die et de nocte. tam potentes
 quam pauperes. Secundum est. quod ipse est proditor. offert enim pau-
 peri beneficiū mutui hac intentione. ut exheredet eum a vi-
 nea bona vel alia possessione si habet. et hoc facit tam ami-
 co quam inimico et etiam fratri. si habet usurarius fratres mi-
 nus discretū. primo tradit ei pecunias mutuo super posses-
 siones suas. post exhereditat eum. Tercium est quod ipse est. quasi
 homicida quia pauperibus aufert vitam suam. Unde ecci.
 xxxiiij. Danis egenciū vita pauperum est. qui defraudat il-
 lum. homo sanguinis est. nec solū homicida est usurarius
 quantum ad pauperes quibus aufert vitam suam. immo quantum
 ad filios proprios quos interficit spiritualiter. Unde in osee
 Effraym ducit ad interfectiones filios. Quartus est. quod in
 aliquo iuda est deterior. De iuda enim legit Math. xxvij.
 quod penitētia ductus reculit triginta argenteos. sed usurarius
 dum vivit non vult restituere. Quintus est quod ipse est dete-
 rior inferno. infernus enim in passione domini que sua non erant
 restituit. usurarius vero audita domini passione. non vult aliam
 restituere. Sextus est. quod valde similis est dyabolo. sicut enim
 officium dyaboli est peccare sic officium usurarii est illud quod est
 pure peccatum. Ipse facit peccatum negociationes sicut mere-
 trices. aliam negociationes vel artem non novit usurarius.
 nisi usuras accipere. In hoc etiam dyabolo similis est. quod quantum
 ad mutuum non dormit. denarii enim quos mutuo dedit. in-
 cessanter operantur. sic dyabolus non dormit. Job. xiiij. Qui
 me comedunt non dormiunt. Septimum est. quod usurarius similis
 est bufoni. qui terra pascitur et de vinea exit eius flores inci-
 pit. non valens eius odorem sustinere. sic usurarius terrenis
 pascitur et delectatur et ab ecclesia exit ad odorem verbi divini.
 Si enim presentit quod sermo debeat ibi fieri. fugit in aliam eccle-
 sam audire missas. eius potest intrare deberet. si extra ecclesiam
 esset. cum scriptum sit ecci. xxiiij. de sacra scriptura Quasi
 balsamum non mixtum odor meus. Octavum est. quod usurarius
 die et nocte in infernum tendit. Unde mixtum est si ciceri ceteris

non perueniat. cum cōtinūtas ambulandi multum faciat
 ad hoc vt aliquis ad locum ad quem tendit cito pueniat.
Vnde vetula vna aliquñ ita cito venit ad sanctū Jacobuz si
 cut vn⁹ fortis ambulator eo q̄ cōtinūe incedat. Nonū est
 hoc. q̄ vsurari⁹ videt̄ simul. xl. peccata vsure in diuersi lo-
 cis exercere. q̄ fornicator non facit. fornicator em̄ non cō-
 mittit simul nisi vnā fornicatōez. et in vno loco solo. **D**e-
 cimū est q̄ vsurari⁹ non audet nomen suū coram hominib⁹
 oficiorū. cum alij homines qui alicui⁹ sunt officij. absq; omi-
 erubescencia illud confiteant̄. **V**ndecimū est hoc. q̄ vsura
 quasi cancer est. et quasi morbu⁹ contagiosus. **V**nde in ps.
Serute fenerator omnē substanciaz eius. contagiosus est.
 quia valde periculosus est ab vsurario aliq; accipere. nisi in
 quibusdā casib⁹. **V**nd̄ Yero⁹. **C**auendū est nobis maxie-
 ne ab hīs accipiam⁹ munera quos nouim⁹ viuere de lacri-
 mis pauperū ne dicat nobis. **S**i videbas fures. currebas
 cum eo. **V**nde legit̄ in vita beati Fulci. q̄ cum mortu⁹ es⁹
 obiecit ei dyabol⁹. q̄ vestem a quodā vsurario. accepisset
 et restituit eum dñs vite. vt vitā suā corrigere t. dyabo-
 lus tamē sic eum peussit. vt per totā vitam eius vestigiū
 aliq; peussionis in eo apparet esse morbu istum. ex hoc q̄
 tantū creuerit. **A**ntiquit⁹ em̄ in tota ciuitate vix inuenie-
 bat vn⁹ fenerator. et ille nō fenerabat nisi data fide q̄ non
 publicaret̄. de quo si forte praua oriebat̄ suspitō. diceba-
 tur dom⁹ eius dom⁹ dyaboli. et vinea ei⁹ vinea dyaboli. et
 sic de ceteris reb⁹ eius. osculū pacis ei non dabat̄ in missa.
 ignis a vicinis in domo ei⁹ non hūebat̄. pueri ad ei⁹ occur-
 sum expauescebāt. et ad alterut⁹ euz digito demōstrabāt
Nunc fere nroz temporū fiūt homines tam detestabiles cu-
 bicularij pncipū et p̄latorū ecclie. et ab homib⁹ eis assur-
 git̄. **D**uodecimū est mltiplex pena qua dñs vsurarios pu-
 nit. **P**rima pena est q̄ spoliant̄ sicut ipsi spoliāt paupes.
Vnde p̄ph̄a ysa. **V**e qui predaris nonne et ipse p̄daberis
Vnde accidit eis sicut puero paruo tenenti panes in manu

cui canis capie manum vt panes habere possit. Sic tyran-
 nus usurarium capit interdū. vt eius denarios possit habe-
 re. **Vnde** *Yere. xvij.* **Perdix** fouit q̄ non pepit. fecit di-
 uicias et non in iudicio. in medio dierum suoz derelinquet
 eas. **Dieunt** illi qui nouerunt rez naturas. q̄ perdix surri-
 pit aliena oua et fouet. sed cum pulli adulti fuerint relin-
 quunt eam. **Sic** usurari⁹ congregat ea que sua non sunt. nec
 in acqu. sitō ne diuicias suas habet respectū ad dei iudi-
 cium. sed etiaz sepe in vita sua diuicias suas amittit. **Se-**
 cunda pena est. q̄ non habet potestates restituendi vsuras
 suas. vult em̄ dñs. vt cum re furtiua comprehendat et suspē-
 datur. **Et nota** q̄ raro accidit. q̄ usurari⁹ vsuras suas re-
 stituat. quia vel pdigus est. et tantū expendit q̄ restitue-
 re non potest. vel auarus est. et ideo restituere non vult.
 vel licet non sit pdig⁹ vel auar⁹. tñ sibi poti⁹ placet in ele-
 molinas centū libras expendere qm̄ restituere centū soli-
 dos. **Vnde** oparat⁹ usurari⁹ cuiusdam vasi in quo denarij re-
 ponunt⁹. habenti vnicū foramen per. qd̄ denarij imitun-
 tur. nec per idem possūt retrahi. oportet em̄ vas illud cō-
 fringi anteqm̄ retrahant⁹. **Sic** est de usurario. **Illi** enim de
 quo habuie non restitueret. sed forsitan pauperib⁹ daret
 nec etiam hoc faceret nisi in morte sua. **Vnde** *seneca* **Qua-**
rus nunq̄ bene facit. nisi cum morit⁹. **Tercia** pena usurarij
 est. q̄ hereditas ipsi⁹ non transit vsqz in tertium heredem.
Vnde in *ecclesiastico. xxi.* **Qui** edificat domum suam impen-
 dit alienis. quasi qui colligit lapides in hyeme. **Edificiū**
 em̄ n̄ q̄ fit in hyeme cito ruit. **Sic** diuicie male acqui site
 cito dilabuntur. **Et** eiusdem. *xli.* filioz peccatoz peribit
 hereditas. et cum semie illoz assiduitas obprobrii. et hoc
 est vnū de iustis iudicijs dei. q̄ filij usurarioz paupes sūt
 et miseri. p̄ quibus ditandis deuz non timuerūt offēdere
Quarta pena est q̄ usurarij et eoz filij in inferno sibi inui-
 cem maledicent. dicet em̄ pater filie. **Maledictus** sis fili
 quia ppter te sum in istis tormentis. **Fili** em̄z usurarius. ne

tu esses pauper. Cui e contrario dicit filius. ymmo tu pa-
 ter male dicit? sis. nisi male congregasses michi diuicias. nō
 male congregatas deseruissiem cas. Ad hoc potē referri q̄ le-
 gitur eccl̄i. xli. De patre impio querunt filij. qm̄ ppter illuz
 sunt mobprobriū. Quinta pena usurarioꝝ erit pena dam-
 nationis etne. cui? magt udo insinuat Ezech. xxij. vbi sic
 legit. Usuram et suphabundāciā accēpisti. et auare pxi-
 mos tuos calumpniabaris. nunq̄ oblita es dicit dñs eius.
 ecce oplosi manū meas. sup̄ auariciā quam fecisti. com-
 plosa manu et non palma apta percuciet dñs usurariuz. et
 merito. quia ipse manus oplosas habuit. et non aptas ad
 paupes. Sup̄ illud verbuz dicit interli. habituz irascen-
 tis assumpsit. De usura manifesta et palliata.

Queto de hijs que faciūt ad detestatoꝝ usure. dicen-
 dum est de spēs eius. Notand est q̄ due sunt
 spēs usure. Una est maifesta. alia palliata. Mami-
 festa usura est. cuius aliquis tradit pecuniaz numerataz vel
 ponderataz. vel mēsuratam tali pacto vt det sibi aliq̄ vlē
 sortez. Usura vō palliata sex habz spēs. Prima spēs acci-
 dit circa pignora vel obli-des. et hoc qñqz modis. Primus
 modus est. cū aliq̄s habz grāgiā et fructus colligit vlē sor-
 tez. Sedus modus est cū pignozibz vrit. Vñ Amos. ij. Su-
 pr̄ vestimētis pignozatis accubuerunt. Tercius modus fit
 cum aliq̄s equos habet in pignozē. et facit eos cōmedere.
 plusq̄ possibile sit. Quare? modus fit cū usurariuz habz ob-
 lides et eoz expēlis viuit. Quātus modus fit cū nō vult obli-
 dibz dare dilatōz nisi p̄ aliq̄ sibi det. Maḡ autē crudelitas
 usurarij ē. cui nō sufficit q̄ p̄ se et p̄ sua paupes hoies co-
 medat. nisi aliēos eq̄s et aliēos hoies in auxiliū suū assūat.
 Vñ bñ potē dñs dicē de usurarijs v̄bū illud Deuorat plebē
 meaz sic escā pais. Sedā spēs usure palliate est cca veditō-
 nes et emptōes. Fit autē spēs ista et̄b modus. Prius ē qñ usu-
 rariuz emit aliquaz possiōem lōgo miori p̄cio q̄ valeat. tali
 vditōe q̄ veditoz eā retrahē possit. qñ p̄ciū solue voluerit.

Secundus modus est. cum aliquis vendit ad terminum amplius quam valeat. vel usque ad terminum illum valere debeat. Tercius modus est. quando ante terminum emit aliquis minori precio quam valeat. sicut bladus in terra. Tercia species usure est. cum usurarius aliquid ultra sortem accipit sine pacto expresse. ipsa consuetudine sic tacite faciente pactum. sicut inter fatuas mulieres et peccatrices est eis ipsa consuetudo pactum facit ipsis tacentibus. Et in isto casu palliat usurarii malicia usure bonitatis nomine. tales enim usuras bonitates vocant. Unde satis possunt timere. ne incurrant illarum maledictiones. ysa. v. **N**e qui dicitis malum bonum et bonum malum. Quarta species est. cum quis palliat usuram societate. sicut cum aliquis tradit pecuniam suam alicui negotiatori. tali conditione quod sit socius eius in lucro et non in damno. quod est valde magna iniquitas. cum pauper cui tradit pecunia. laborem habeat et periculum tam anime quam corporis. et super eum adhuc ponatur pecunie periculum. Vult enim usurarius quod pecunia sua sit quoad lucrum. et pauperis quo ad periculum. Similiter hec species usure est. cum aliquis animalia sua tradit pauperi. tali conditione quod sibi sint immortalia. que animalia vulgariter vocantur ferrea. Incantator est usurarius. qui vult quod animalia que pauperi sunt mortua. sibi sint vivia. Quinta species est cum quis nomine pene palliat usuram. sicut faciunt romani. quod licet aliquando iuste possit fieri. quia iustum est negligiam alicuius puniri. tamen quantum ad multos usura est. quia non intendunt in preiudicium talibus ut sibi solvantur. sed ut solvantur amplius. Sexta species est. ubi palliat usura translatione facta de re ad rem. a persona in personam. A re ad rem fit translatione. cum dicitur non vult ultra sortem pecuniam accipere a paupere. sed bene accipit ut operetur in vinea sua duobus diebus vel aliquid simile. A persona vero ad personam. ut cum usurarius non vult accommodare. sed habet aliquem amicum quem facit accommodare.

De restitutione usurarum.

Quarto de speciebus vsure . tangendū est aliquā de
 restitutione vsuraz . Et primo dicemus de hijs in
 quibz reprehēsbiles sunt vsurarij circa restitutō
 nem . Secdo dicemus de hijs . per que sunt ad restitutōem
 inducēdi . Dcto vero sunt in qbz reprehēsbiles sūt vsura
 rii circa restitutōez . Primo in hoc qz nolūt restituere . sed
 de alieno volunt elemosinarij esse . Secundo in hoc qz si ali
 quando habent voluntatez restituendi . tamē differūt q̄tū
 possunt . et auctoritate sua sibi dilatōez dant et accipiūt
 absqz mora volunt sibi restitui q̄tiam a qua spoliati sunt .
 et tamē in presēti restituere nolūt pauperi illud vnd eum
 spoliauerunt . prius volunt restitui qm restituere . cuz tñ
 prius spoliauerint . Tertō reprehensibiles sunt in hoc . qz
 non plene restitūūt . qz tribz modis accidit . Primus mo
 dus est . cum nolūt restituere nisi vsuras quas in ppria per
 sona acceperunt . cum teneant etiaz ad vsuras patris resti
 tuēdas s̄m portōem hereditatis quas hnt . Sedz modus
 est cum clamores exteriores pacificāt . de clamore autēz cō
 sciencie pprie qui pximior est . et qui sequitur eos vsqz ad
 eternū iudicem non curant . Si em aliquis . est de cuius in
 iuria remordeat eos cōsciēcia . ex quo ipse non oquerit non
 curant satisfacere ei . Terciz modz est . cum hijs qui oque
 runt . qnqz non solūt etiā quartā ptez . satis dissilis est re
 stitutō nri tēpis restitutōi illiz zachai . de qua in luca . xix
 Si aliquē defraudau . reddo q̄druplū . Do meruit zachez
 tam cito audire . hodie salz huic domū facta est . Quarto
 rephensibiles sūt vsurarij . qz nō huilē restitūūt ymo dicūt
 illis qui aliq̄ petūt sibi restitui . si ego nō fuissē vob et fami
 lia v̄a fame pissetis . Si do oplacuit ego oualescā et ppo
 nūt qz si do placuit vt oualescāt . ipi faciēt paupi que do
 nō placeāt . Qnto rephensibiles sūt in hoc qz cū difficultate
 restitūūt ea que libentē drent restituē . quia plz sibi a do re
 stitūūt qm ipi restituāt . q̄ti etiaz drent esse oquerentibz .
 tanqm illis qui sunt adiutores pprie salutis . osh derantes

q̄ si isti modo taceat demones postea non tacebūt. Sexto
 reprehensibiles sunt in hoc q̄ quādo infirmant̄ pponūt se re
 stituere. si origerit eos mori. si autem oringat eos euade
 re. non habent pposituz restituendi. talem pacem volunt
 cum deo facere. q̄ si moriant̄ non infestabunt eum. Sed
 sciant̄ indubitanter. q̄ deus non facit pacem cum eis. siue
 moriant̄ siue uiuant. Septimo reprehensibiles sunt in hoc
 q̄ aliquam certam sumaz p̄figūt. vnde vsure eoz restitu
 antur. q̄ non sufficit nisi precipiant. q̄ de alijs bonis eoz
 restituro perficiat̄ si summa illa non suffecerit. Octauo rep
 hēsbiles sunt in hoc. q̄ filios suos osticiūt restituro es. q̄
 verisimile est cum vsurarius in vita sua plus amauerit di
 uicias qm̄ ppriam animam. q̄ filius suus plus debeat eas
 amare q̄ alienam animaz. et q̄ nolit maledictōnem illaz mū
 danam habere maledictus qui ptem suam deteriores facit
 Que valeāt ad inducenduz vsurariū vt restituat.

Sequit̄ de hijs que ad h̄ valere p̄t vt vsurari⁹ libe
 eius restituat si frequenter ea meditet̄. Octo sūt
 que ad hoc valent. Primo valet ad hoc si sepe co
 gitet ad ea que sibi restituent̄ si ipse restituat. Sex enim
 sunt que sibi restituent̄ quoz qdlibz pl⁹ incompatibē va
 let. qm̄ ea que ipse restituet. primo restituet̄ ei deus. Vnd
 patet q̄ non debet credere dyabolo. si ei dixerit. tu pauper
 eris si restitues. quō enim est pauper qui deum habet. Vn
 de aug⁹. Aux̄ habens in archa diues est. deum habens in
 scia diues non est. diuige. aux̄ ⁊ deuz archam et sciam
 diuigere ibi sumit̄ p̄ opare. Item aug⁹. Satis diues est
 xp̄iana religio que in omi possessore omnia possidet. Quis
 diceret aliquē paup̄ez qui totum mundū haberet. quō er
 go paup̄ est qui deuz habz. euz de⁹ fm̄ iudiciū vsurari⁹ pl⁹
 valeat q̄ mund⁹. Sedm̄ q̄ vsurario restituit̄ est regnuz
 eternū. quō depaupat̄ eū ius in tali r̄gno acq̄rit̄. Tertio
 restituit̄ vsurario omēs sp̄uales fr̄es quos amisit p̄ pec
 catū. Vnd in ecclesiastico Que omunicatō sancti ad canes

Velut canis est usurarius dum est in peccato . non habens
 aliquam fraternitatem cum aliquo amico dei . sed cum usura
 restituit . omnes amici dei . eius fratres fiunt . **Quis**
 fratres suum amissum . xij . den . non redimat . **Si** autem usu
 rarius p quolibet fratre quem recuperat restituat . xii . den .
 sufficienter erit restitutus . **Quarto** restituit ei societas ce
 clestie ex qua partes habet in omnibus bonis ecclesie . **Unde** in
 ps . Particeps ego sum oim timentium te . **Quinto** re
 stituunt ei que per peccatum amisit . si peregrinationem fecit
 vel aliud bonum . ipse amisit illud per peccatum usure conse
 quenter amissum . qd sibi restituit cum usuras restituit .
Sexto restituit ipsemet sibi . saltem tantum deberet resti
 tuere . quantum redimeret se si captus esset ab hijs qui ha
 berent capitales inimicitias cum eo . cum in peccatis sit ma
 nibus . quia in manibus demonum . **Secundo** potest valere
 ad hoc qd facilius restituat . si cogitet patibulum infernale .
 sibi erectum . a quo alio modo euadere non potest . nisi per
 restitutionem . **Non** enim dimittitur peccatum . nisi restituat
 ablatum . quia vis latro videns sibi patibulum erectum non
 libenter restituat quicq potest . si per hoc euadere credat .
Quis vt viueret continuo perdere veluit vnde viueret . eli
 gens potius vitam mendicantem qm celerem mortem . **Ter**
 cio valet ad idem . si cogitet qd iusticia dei gladius tenet eua
 ginatum super caput eius . vt fecerit eum medius . licet ad
 tempus misericordia dei gladius teneat . **Quis** autem po
 tius no eligat quicq tenet deponere qd gladio pice . **Quarto**
 valet ad hoc . si cogitet se similem esse illi sup quem cecidit do
 mus vel magis massa terre . **Quis** in tali statu si non possit
 moles per se remouere desup se . non roget amicos suos vt
 se iuuent . pecunia per usuras acquisita qsi moles terre est usura
 rium impediens ne ad vitam glorie possit resurgere . **Unde**
 deberet rogare omnes amicos suos . vt se inuito vel nesci
 ente pecuniam illam restituerent . **Quinto** valet ad idem .
 si cogitet se similem esse illi . qui molam asinariam habet

ligatam ad collum trahentem eum in profundum. Pecunia male acquisita est quasi mola aenaria. Fune amoris quasi collo eius ligata trahens eum in profundum inferni. Unde cum lacrimis rogare deberet si amicum haberet. quod auferret sibi pecuniam illam et restitueret. Sexto valet ad idem. si cogitet quod relicturus est. etiam similiter pecuniam si non restituat et se cum ea. Unde ecci. x. Cum enim morietur homo. hereditabit bestias serpentes et vermes. Ista tria diuidunt sibi bona usurarii in morte eius. Serpentes idest demones habent animas. bestie idest dominus vel amici usurarii qui bestie possunt dici. a vastando habent pecuniam. vermes vero habent corpus. et quilibet horum non daret partem suam pro duabus alijs partibus. Septimo valet ad idem. si cogitet usurarius quod pecunia sua filiis suis relictasit eis occasio mortis eterne. Quis enim potius non eligat pecuniam aliqua comparare sibi vitam eternam. quam hereditibus suis mortem eternam. Octauo valet ad idem si usurarius cogitet incompassionem et duriciam que post mortem suam futura est. in eius filiis erga eum. vix enim semel in anno memores erunt ut eius anniversarium faciant. In semetipso autem potest respicere. quod parum homini pro suis fecerit. et sic sibi fieri non dubitet vel multominus. quia habundante iniquitate refrigeret caritas multorum ut ait dominus.

De peccato rapine Capitulum secundum.

Pest peccatum usure dicendum est de peccato rapine. Sex vero sunt que deberent homines cohibere a peccato isto. Primum est magnitudo ipsius. secundum est macula huius peccati. tertium est rusticitas vel vilitas que in peccato isto est. quartum est magnam dampnum spirituale quod raptor incurrit. quintum est pura vilitas que inde sequitur. sextum est pena raptorum que in sacra scriptura inuenitur. Duodecim vero sunt que valent propter ad ostendendam magnitudinem huius peccati. Primum est quod peccatum istud ipsum fundamentum iusticie vel bonitatis destruit in homine. quod sic istud fundamentum ostendit sapiens dicens

Primum fundamentum iusticie . ne cui noceat . deinde vt
omni vtilitati seruiatur . Secundum est hoc . qd exo . xx .
videt lex amplius phibere istud peccatum qm alia pecca-
ta . postq enim phibuit actum rapine cum actu homicidij
et ceteris malis actibus . iterum phibet voluntatem rapi-
endi dicens . Non concupisces donu te . Tercium est hoc
qd adeo est odiosa rapina deo . Vnde ysa . xli . Ego dominus
amans iudicium . et odio habens rapinam . etiam in holo-
caustuz qd erat dignior species sacrificij . habebat dominus
odio rapinam . Quartu etiaz est exosa rapina sanctis homi-
bus adeo vt ipsuz mundu eis exosum reddat . Vnde eccis .
viii . Verti me ad alia que sub sole gerunt et vidi calump-
nias pauperum . et lacrimas innocentuz . et consolatores ne-
minem . nec posse resistere eorum violencie . cunctoz auxi-
lio destitutos . et laudavi magis mortuos qm viuentes . et
feliciorum vtroq iudicavi . qui necdum natus est . nec vi-
det mala que sub sole fiunt . Ad idem ptinet qd legit **Abac**
i . Vsqquo domine clamabo . et non exaudies . vociferabo
ad te vim paciens . et non saluabis . Et subiungit . quare
respicis contemptores . et taces conculcante impio iustio-
rem se . Quintum est qd rapina inter xpianos non solum ra-
pina est . ymo proditio . et quia omnes xpiani fratres sut
Depredari enim fratrem suum innocentem non potest ali-
quis sine crimine proditionis . et etiaz ppter hoc . quia qui
depredatur subdituu alicuius . depredatur ipsum domi-
num . Vnde qui fidelem depredatur . dni depredatur domi-
num suum . Vnde proditor est . cum dominum suum depre-
detur absq eius culpa . Sextum est hoc . qd raptor homi-
cida est . Vnde ecclesiastici . xxxiiii . Qui aufert in sudore pa-
nem . quasi qui occidit proximu suuz . cum raptor vitam
pauperi auferat quasi qdamodo mortez ei infert . Auferre
em vitaz et inferre mortē . conuertibilia sunt . Septimu est
hoc . qd raptores piores sunt furibz . Vniuersaliter enim
pior est peccare aperte qm peccare occulte . sicut adulterari

aperte peius est qm̄ occulte. peius igitur est iniuriari alicui
 aperte vt faciunt raptores. qm̄ occulte vt faciunt fures.
Decimum est hoc. qd̄ peiores sunt raptores. qm̄ vsurarii.
 cuius signum est hoc. qd̄ paupes homines vt euadunt rap
 torum manus. ponunt se in manū vsurarioꝝ. qui tamē val
 de mali sunt. vt ostensum est supra. **N**onū est hoc. qd̄ pecca
 tum rapine multū assimilat hominem dyabolo. **D**yabolus
 enim fuit raptor primus. & luit eū altitudinem dei rapere.
Vnde p̄pha in persona eius. ero similis altissimo. et adhuc
 incessanter laborat. vt bona nostra rapiat. nec solum assi
 milat dyabolo in rapiendo bona hoīm. ymmo etiaz torquen
 do homines. vt bona extorqueat ab eis. **D**ecimū est. qd̄ rap
 tores in tribus peiores sunt dyabolo. **P**rimo in hoc qd̄ dya
 bolus eos depredatur. et torquet qui mala agunt. s̄ rap
 tores eos depredantur. et torquent. qui a malo recedunt.
Vnde ysa. lix. **Q**ui recessit a malo. prede patitur. **E**t p̄
 xxix. **V**iri sanguinum oderunt simplicem. **D**yabolus pote
 rit se iustificare comparatione raptorū. in die iudicij. potit
 enim dicere. **E**go solos illos in inferno afflixi. qui te offen
 derunt. sed raptores isti. illos depredati sunt. qui non me
 ruerunt. **S**ecundo sunt peiores in hoc. qd̄ dyabolus deferē
 angelo dei. homini ad custodiam deputato. vt corporales
 violenciam ei non inferat. qd̄ raptores non faciunt. **T**er
 tio sunt peiores in hoc. qd̄ dyabolus torquet homines in in
 ferno. qui locus tormentoꝝ vocatur **L**uce. xv. **S**ed rap
 tores homines torquent in mundo isto. **V**bi homines de
 berent habere libertatem faciendi de se et de suis volunta
 tem suam. **V**nde recte possumus intelligere. raptores vo
 catos angelos dyaboli. **M**ath. xxv. vbi sic legitur. **I**te
 maledicti r̄. **Q**ui paratus est dyabolo. et angelis eius.
 missi videntur. a dyabolo raptores aliud faciendum talia
 opera in mundo. qualia facit dyabolus in inferno. **V**ndecim
 um est. qd̄ s̄c̄s in sacra scriptura dicit raptores talia fa
 cere de paupibꝝ. q̄lia nulli p̄secutores ecclie legūt fecisse.

141
De fidelibus. dicit enim eos excoziare homines pauperes. et
at terere et molere. et pascere et comedere et deuorare.
De primo legitur. Mich. iij. Odio habetis bonum. et di-
ligitis malum. qui violenter tollitis pelles eorum desuper eos
et carnes desuper ossibus eorum. De secundo et tercio legitur ysa.
iij. Rapina pauperis in domo vestra. quia attistis populum
meum. et facies pauperum molitis. De. iij. eccl. iij. Vena-
tio leonis honager in heremo. sic pascua diuitum sunt pau-
peres. De quinto legitur ps. xix. Generatio que procedit
gladium habet. et mandit molaribus suis. ut comedat
opes de terra et pauperes ex hominibus. De vi. legitur ezech.
xix. Factus est leo. et didicit capere predam. et homines
deuorare. Et eius des. iij. Sicut leo rugiens capiensque pre-
dam. animas deuorauit inopis. Ad autem predicta testimo-
nia scripture de raptoribus vera sint constat. cum a sancto
spiritu dicta sint. Sed qualiter intelligenda sint. non est
adeo manifestum. possumus tamen intelligere raptores talia
facere pauperibus. cum ea faciunt rebus eorum. que ad susten-
tationem vite eis sunt necessarie. Unde qui excoziat unum bo-
uem quem habet pauper homo. reputatione ipsius pauperis
excoziat eum. pene enim idem est pauperi. ac si excoziaret eum.
Unde dauid. ii. Reg. xij. Cum natam proposuit ei pabolam de
diuitem. qui abstulerat pauperi homini. ouem unam. dixit eum
dignum morte. secundum hunc modum etiam molit pauperes. qui fru-
mentum eius ei necessarium molit. Aliter etiam possumus di-
cere. quod raptor pauperem excoziat. quia aufert ei temporalia
que defectum intollerabilem pellunt ab eo. sicut et pellis
proprie carnis. nec sine illis potest viuere sicut nec sine pro-
pria pelle. Unde et pelles recant temporalia. Job. ij. Pelle
pro pelle. et cuncta que habet homo. dabit pro anima sua.
pellem inquam temporalium. pro pelle proprie carnis. Pel-
lem etiam dicitur raptor auferre pauperi. quia aufert ea
que adherent per amorem cordi. sicut pellis adheret cor-
pori. ymo amplius videntur adherere cordi quam ipsa anima corpori.

Cum enim paupes ad mortem infirmantur. potius permittunt animas a corpore recedere. quam a se separant dando medicis vel aliter expendendo illud modicum quod habent. Ex hac vero adhesionem. patere potest qualis sit dolor in eorum separatione. Carnem etiam et sanguinem auferunt raptores pauperibus. cum auferunt ea que acquisierunt labore et sudore et proprio corporis assumptione. et que etiam proprio corpori subtraxerunt. ubi in carnes et sanguines ouersa essent. immo etiam plerumque videtur raptor facere pauperi. quam si eum excoriaret. ille enim qui eum excoriaret. non auferret ei nisi quod haberet pelles. sed raptor auferit ei etiam illud quod non habet. quia auferit illud. quod usurario est. qui accomodauerunt. auferit etiam illi raptor. quod iam comedit et bibit. expedit enim pauper et annonam et vinum antequam colligat illa. possumus etiam intelligere raptores commolere pauperes. quia inter spem euasione et metum depredationis. quasi inter duas molas eos affligunt. Notabiliter autem dicitur facies pauperum commolitis. pro paupertate enim faciunt facies eorum ad tantam maciem deuenire. quod videntur genes eorum oppressis fuisse inter duas molas. Duodecimum faciens ad magnitudinem huius peccati est hoc quod ipsi peiores sunt bestia quacumque. vnus enim raptor. totam vnam priam deuorat. Lupus vero interdum per annum vnum non deuorat hominem vnum. Unde sacra scriptura raptores comparat diuersis generibus bestiarum. quoniam lupus. Unde sopho. iij. Iudices eius lupi. vespere non relinquebant in mane. quoniam vero comparat eos leoni vel vrsis. Unde psalmi. viij. Leo rugiens et vrsus esuriens. princeps impius super populum pauperum. Secundo debet retinere homines a peccato rapine. hoc quod macula huius peccati ita adheret. Vix enim aliquis restituit perfecte ea que rapuit. Videmus eos qui habent nouas vestes quod diligentissime cauent eis ab oleo. et ab alijs quorum macule remoueri non possunt. dicentes. perditus esset vestis. si caderet super eam aliquod tale. quanto magis qui nondum rapuit debet sibi cauere a rapina. et dicere intra se. perditus sum si incepero rapere.

nunqm̄ em̄ de cetero restituaꝝ. **T**ertō deberet raptōres co-
 hibere hoc q̄ magna ignobilitas et rusticitas est in rapien-
 do. dare em̄ nobile est. **V**nde in tobia vsificator. **E**st dare
 leticie vox verbū nobile. verbuz mellifluū. dantis glā. dan-
 tis honor. et valde assimilat homiez deo. deus ex liberalita-
 te sua fecit queq̄ fecit. et ad dandū. alia fecit vt haberet
 que daret. alia vero vt hōet q̄b? daret. **S**i autē dare homi-
 nem nobilem reddit. auferre reddit rusticum et vilem.
Quarto deberet raptōres cohibere magnū damnuz spūale
 qd̄ incurrunt. quādo aliq̄ terrenuz rapiūt. **V**nd̄ aug? **L**u-
 crum in archa. damnū in cōsciencia. tollit vestem et perdit
 fidem. acquir̄it pecuniaz. et perdit iusticiaꝝ. **R**aptoꝝ lucꝝ
 habet in archa. qm̄ cum lucro relictur? est. sed damnū ha-
 bet in cōsciencia. q̄ cum damno delaturus est. fidem pd̄dit.
 quam debebat deo et fratri. suo xp̄iano. **V**nd̄ pd̄itor est.
Iusticiam etiam perdit. vnde non hēbit eam in auxilium in
 die iudicij. sed p̄ci? erit cōtra eum. **Q**uinto deberet cohi-
 bere raptōres hoc q̄ puam utilitateꝝ habent de rapina sua.
 quo ad corp? em̄ eis parū valet. quia cito transit. **V**nd̄
 eccl̄i. xl. **S**ube impioꝝ quasi fluiū? sicabunt. **E**t sumitur
 ibi fluiū? p̄ torrente. qui a pluuijs cōgregat. quo ad ani-
 mam vero nullam habent utilitatem. quia non possūt cohi-
 bere inde facere elemosinaꝝ vel oblatōem. **V**nd̄ eccl̄i. xxxiiij
Qui offert sacrificia ex suba paupꝝ. q. qui victimat filiū
 in conspectu patris. cum substancia paupꝝ vita sit eoz.
 qui eam offert dom̄io. q. vitam vel sanguinez paupꝝ qui
 sunt filij dei ei offert. **V**n̄ substācia paupis vocat sanguis
Iere. ij. in alis tuis inuent? est sanguis animaz paupꝝ.
Ale vocant extremitates p̄ciosoz pallioꝝ. in quib? alis
 sanguis inuenit. cum de rapinis paupꝝ fiunt. cum hīs
 alis. non defacili volat quis in celū. **S**exto deberet cohi-
 bere homines. a rapina magna punitio. qm̄ sumpturus est
 deus. de raptōribus.
Vnd̄ dominus multum punire debeat raptōres.

Quatuor vero sunt per que potest ostendi. q̄ domi-
 nus multū punitur? est raptores. Primū est hoc
 q̄ ip̄e ita districte iudicat eos. qui p̄p̄a non largi-
 unt̄ paup̄ib? Si em̄ damnat eos. qui paup̄ib? sua non tra-
 dunt. qui d̄ faciet de hijs. qui sua eis auferunt. Unde di-
 cit glo. sup̄ lucam Non reprehendit̄ diues q̄ aliena rapuerit
 sed q̄ sua non erogauerit. Quid ḡ erit ei qui aliena rapit
 Ad idē valet q̄ legit̄. Math. xxv. Tunc dicet rex hijs.
 qui a sinistris eius erūt. Discedite a me maledicti in ignem
 eternū. qui patus est dyabolo et angelis eius. Esuri-
 ui em̄ et non dedistis mihi māducare. **R**aptorib? vero
 dicere poterit Esuriui et abstulistis mihi qd̄ debebas man-
 ducare. ori meo subtraxistis. q̄ cambus et aui b? vestris de-
 distis. Raptores em̄ ori dei subtrahūt in paup̄ibns. q̄ in
 ore porcorū idest voluptuosorū hoim. vel in ore canū scilicet
 detractorū ponūt. Ad lit̄am etiaz aues et canes pascunt
 de rapinis paup̄orū. et etiaz auferūt de ore dei. que ponūt
 in ore dyaboli. Os dei est os paup̄is. Os vero dyaboli est
 os impij. cum enī seruus sit dyaboli. Os et cetera que ha-
 bet dyaboli sunt. Qui ḡ subtrahit paup̄i q̄ dat peccatori.
 ori dei subtrahit. q̄ ponit in ore dyaboli. Raptorib? etiam
 poterit domin? dicere. Sitiui et abstulistis mihi q̄ debui
 bibere. ymmo q̄ plus est. sanguinem meum in paup̄ib? bi-
 bistis. q̄ enim vni ex minimis meis fecistis michi fecistis.
 Poterit etiam dñs eis dicere. hospes eram. et non collegi-
 stis me. ymmo q̄ plus est. domū in quā colligi debebas con-
 bullistis. Et iterū. nud? fui et non me coopuistis. ymmo
 q̄ plus est in paup̄ib? me excoziastis. et vnde coop̄i debui
 mihi subtraxistis. Vxoꝝ militū vestib? caudatis terram
 opiuunt. p̄ quib? viri earū deus in paup̄ibus nudauerunt
 et q̄nq; trahunt in cauda sua totam subam vni? paup̄is ho-
 minis. Et iterū. Infirmus fui et non visitastis. sed super
 dolorem vulnēꝝ meorū addidistis. et quasi vulnere super
 vulnus me. concidistis. In carcere fui ibi me cruciastis. et

quali itez me crucifixistis. Sedo potest perpendi. qd dñs
 giuter punitur? sic raptores. per imprecatoes et maledicti
 ones quas faciunt eis vidue et pupilli quos ipi spoliant.
 dicit em scriptura qd tales imprecatoes a dño exaudiunt.
Unde eccl. xxxv. Non despiciet dñs pces pupilli. nec vi
 duam si effundat loquelaz gemitus. Nonne lacrimae vidue
 ad maxillaz descendunt. et exclamatio eius super deducentes
 eas idest sup eum qui facit eam lacrimari. Et subiungit a
 maxilla eius ascendunt vsqz ad celum. et dñs exauditor non
 delectabit in illis. minus dicit et plz significat eum dicit no
 delectabit. qd. grauissime irascet in eis. **Videntur** lacrimae
 vidue tantum ad maxillaz descendere. sed in veritate ascen
 dunt ad celum vsqz ad aspectum dei quantum ad virtutem
Ad idem valet pabola quam dñs ponit **Luce xviii.** de iudi
 ce iniquo. qui deum non timebat nec homines reuerbat.
 qui nolebat per multuz temp? vindicare viduaz quandam
 de aduersario eius. sed paci? dixit in se. et si deum non ti
 meo nec homines reuereoz. tamē quia molesta est mihi hec
 vidua. vindicabo illam. Et subiungit dñs. **Videte** qd iudex
 iniquitatis dicat. deus autē non faciet vindictaz electoz
 suoz. clamanciu ad se die ac nocte. et pacienciaz hēbit in il
 lis. multū timenduz est raptorib? de ppa salute pces emz
 eoz ppter rapinas eoz non exaudiunt. **Unde ysa. i.** Cum
 multiplicaueritis oratōem non exaudiaz vs. man? em vte
 sanguine plene sunt. oratōes etiaz bonoz p eis facte sepe
 non exaudiunt. quia aduersant eis lacrimae pupilloz et
 viduaz. que lacrimae violente sunt in pēib?. **Sicut** dicit
 aug? sup illud. **Aurib?** precipe lacrimas meas. feruentō
 res et lacrimosiores sunt et frequentiores preces paupz
 contra raptores. qm sint pces bonoz p eis facte. **Unde**
 multuz timendū est raptorib? ne exaudiant. **Non** defacili
 obtinet quis in aliqua curia iusta. cum habet ibi mltos ad
 uersarios et fortes qui iustaz causam habēt. **Ad** straric
 tatem istaz p cum videt ptinere qd legit eccl. xxxiii. **Unde**

orans et alius maledicens. cuius vocem exaudiet dominus
ymmo vnus orans et multi maledicentes. **V**nde timendus
est. ne vocem maledicentium dominus exaudiat. **V**nde remedium
est raptoribus vt a rapinis cessent et oppressis subueniant
put iuste poterunt. et tunc dominum propitium habebunt. **V**nde
ysa. i. Subuenite oppresso. iudicate pupillo. defendite vi
duam. et venite et arguite me dicit dominus. **S**i fuerint pecca
ta vestra vt coccinum. quasi nix deallabunt. **T**ertio potest osten
di. quod grauiter punietur sit deus raptores pro amore quem
habet celestis iudex ad pauperes qui spoliant. amor vero ce
lestis iudicis ad pauperes tantus est. quod sibi fieri reputat quod
eis fit. **V**nde **M**ath. xxv. quod vni ex minimis meis fecistis
michi fecistis. propter hos etiam venit in carnes. **V**nde in ps
Propter miseria inopum et egenorum. pau. nunc ex. dicit dominus **E**t
in ysa. **E**uangelizare pauperibus misit me. **I**n primo etiam verbo
noue legis regnum suum eis communicauit dicens. **B**eati paupe
res spiritu sancto. **V**nde verisimile est quod districte iudicet oppresso
res eorum. **I**deo dicit in ps. **I**udicabit pauperes et sa. fa. fi.
pau. et hu. cal. **E**t in ps. xxiii. **N**e attingas puulorum ter
minos et agrum pupillorum ne introeas. propinquus enim illorum
fortis est. et ipse iudicabit contra te. nec oteres egenum in
porta. quia dominus iudicabit causas eius. et configet eos qui
offixerunt animam eius. **Q**uarto potest ostendi magna pena rap
torum. per hoc quod pauperes quos ipsi spoliauerunt iudices eorum
erunt. **V**nde **J**ob pauperibus iudicium tribuit. tunc stabunt
iusti in magna ostancia aduersus eos qui se angustiauerunt
et qui abstulit. eorum vt legit sap. v. **P**rima pena raptorum
in mundo isto paupertas est. **V**nde ps. xi. **A**lij diu diuites propa
et ditiores fiunt. alij rapiunt non sua et semper in egestate
sunt. **D**essunt etiam assignari quatuor cause huius paupertatis
Prima est hec. quod raptores relicto deo et contempto qui est
fons et habundancia omnium bonorum. de indigentibus pauperibus
repleri voluit. **V**nde dominus per prophetam dereliquerunt me fontes
aque viue. adeo milites darent spere ea que sibi necessaria

funt et ei Teruire non laborib? pauper? imbiare de pauper
 rare em non colligit habundacia. **S**eda causa paupertatis
 est hec quia sicut raptores auferunt alijs ita et alij aufe
 rent eis. **U**nde ysa. xxxij. **N**e qui p'daris none et ipe pre
 daberis. **E**t **A**bae. ij. **Q**uia tu spoliasti gētes multas. spo
 liabunt te omēs qui relictū fuerūt de popul'. **T**ercia causa
 est hec q' oportet eas mltas expensas facere. abyssus eniz
 rapinaz. abyssū inuocat expensaz. **Q**uarta causa est hec
 q' dñs non dat libentē eis qui sibi auferūt in paupib?. **N**ñ
 plus amittūt q' dei liberalitas eis datura erat. qm sit illud
 qd paupibus auferūt. et facili? ad diuicias puenirent dā
 liberalitati seruēdo. qm dēra dēi voluntate; dēi bona rapiē
 do mira insania volūt raptores bona eius qui liberalissim?
 est per violēciā habere. cum auaris homib? hoc solebat
 fieri et non illis qui sua libentē largiunt'. **Q**uinta causa est
 q' creature in locis sibi ad dō deputatis dseruant' et quies
 cunt. **I**n locis vero vbi violenter ponūt non quiescūt. vt
 ponderosa que in infimis locis quiescunt : leuia in sup'mis
Si autē in alijs locis violenter ponunt' ad sua loca reuer
 tunt'. **S**ic est de diuicijs. **U**nd quidaz non habet euent?
 sordida p'da bonos. **S**eda raptorū pena est sterilitas. **C**uz
 em raptores dēra dēum acquirere velint que possideāt. dō
 minus negat eis vel successorib? eoz qui possideāt non em
 dat eis heredes. **U**nde eeci. xl. **N**epotes impioz non mul
 tiplicabūt ramos **E**t sapie. iij. **A**dulēme plantatōes nō
 dabunt radices altas. nec stabile fundamentū collocabūt
Tercia pena raptorū est acceleratō mortis eoz. **U**nde da
 uid. **V**iri sagnum et dolo. n̄. di. f. rē. **E**t pū. iij. **I**mpñ de
 terra perdent' et. q. inique agunt auferent' ex ea. **Q**uarta
 pena est. q' frequentē gladio moriunt' et anima a demonib?
 rapit'. et corp? sepultura caret. **U**nde **J**ere. xxi. **N**e qui
 edificat domuz suam non in iusticia et quibusdam interpo
 sitis subiungit' p'pterea hoc dicit dñs. non plangent eum.
 ne frater et ne soroz. et non concrepabūt sup eum **N**e dñe

et ve melite. sepultura alini sepeliet? putrefact? et picet?
 extra portas ierusalem. De hoc vero q? spūs eius rapiat? a
 demonibz dicit Greg. Qui nihil visibilē rapit. subito vr-
 gente exitu inuisibilē rapiet. Et ecclī. xvi. Non effugiet
 rapinam peccator. Quinta et sexta pena sunt. q? filij eoz
 mendici fiunt. et gladio moriunt. Vndē nau. ij. Leo cepit
 sufficienter carulis suis et necauit leemis suis et impleuit
 pda speluncas suas. Et subdit. Ecce ego ad te dicit dñs
 exercituū. et succendū vsqz ad sūmum qdrigas tuas. et le-
 onculos tuos comedet gladius. et extirpabo de terra pre-
 dam tuam. Et Job. xxvii. hęc pars impij. apud deū et hęc
 reditas violentoz. qm ab omnipotente suscipiet. si multipli-
 cati fuerint filij eius in gladio erunt. et nepotes eius non
 saturabunt pane. In futuro vero pena raptorz erit q? ra-
 pine eoz collis eoz impendent. et sic eoz toto mūdo du-
 cent. deinde vero suspendent. raptorez sili pena vel maiori
 debēt puniri. q? latrones. sed nō est qui audeat hoc facere
 sed celestis rex qui non timet eos hoc faciet. Vnde treñ.
 j. Iniquitates mee circumuolute sunt et imposite collo meo
 Iniquitates pnt intelligi res inique acqsite. Amos. iij.
 Iurauit dñs in sancto suo. quia ecce dies veniet sup vos
 et leuabūt vos in cunctis idest in pccis admōdū eoz qui
 suspendunt. rapine etiam se hēbunt ad raptorez. vt mole
 alinarie collo eoz suspense. ad inferiora loca inferni eos
 trahēt. Vndē pū. xxi. Rapine impioz detrahēt eos. Hęc
 sunt pene raptorz quas dñe expectare certi omīno q? veni-
 ent sup eos nisi penituerint. Iurauit em dñs se non tradi-
 turz obliuioni rapinas eoz. Vnde Amos. viij. Audite
 hęc qui conteritis paupem Et subiungit Iurauit dñs in
 superbiā iacob. si obliu? fuero vsqz ad finem opa eoz.
 De in iustis tallijs Capiculum tercium.

Tertio loco inter spēs auaricie. dicendū est de pe-
 cato iniustaz talliaz. a quo peccato tria deberent
 cohibere homies scilicet peccati magtudo et vilitas

que est in faciendo tallias .et damnnum qd puenit inde eis
 qui eas faciunt . Magnitudo vero huius peccati ex hoc potest
 ostendi . qd ppter peccatum rapine est ibi peccatum pditionis Est
 etiam ibi ingratitudo et contempus dei et angelorum . qd pditio sit
 sibi . potest ostendi multipli . pmo sic . Si aut quis paterfamilias
 filium suum transierit p aliquam viam periculosam bone fidei ali
 cuius commendaret . et certam sumam pecunie per hoc ei assigna
 ret . si ille ultra sumam illam filio eius aliquid auferret pdi
 tor esset et diceret paterfamilias . Ego commendaueram filium
 meum bone fidei illius . et ipse spoliavit eum . Sed ostat qd
 deus filios suos commendat pteritibus huius mundi et defuit eis de
 quibus darent esse contenti . Vnde luce . i . Cum quererent milites a
 iohanne baptista quod facerent . respondit iohannes . Remittez cruciatibus
 neqz calumpnias faciatis . et contenti estote stipendijs vestris . p
 hibentur eis pmo duo peccata per que solent peccata pecuni
 am a pauperibus extorqueri scilicet dominatio et calumpnia . Dominatio
 ubi dicitur . Remittez cruciatibus . calumpnia vero in sequenti
 verbo . deinde vero ostendit eis qd stipendijs suis debent esse
 contenti . Vnde si ultra stipendia sua accipiunt . sunt pditiones
 spoliant enim filios dei . bone fidei eorum commendatos . nisi faci
 ant sibi in illis casibus in quibus eis licet . Secundo ostendit eisdem
 sic . ostat qd tantam fidem debet dominus subdito . quantum subdi
 tus domino . Sed si subditus capet dominum vel alio modo malefacere
 ei . pditionis esset . Ergo si dominus subditum capiat vel aliud ma
 lum ei faciat pditionis est . nisi ille culpam commiserit que hoc re
 quirat . nec minus indecens est . si dominus absque culpa subditus
 capiat . quam si subditus dominum caperet . dicunt aliqui milites . Si
 alicui qui non esset meus subditus malefacere bene scio qd
 peccarem . sed si subdito meo malefacio . tunc non credo me
 peccare vel tantum peccare . quibus dici potest . qd sicut hoc domi
 natio eorum dyabolica est . dyabolus enim talis dominus est . qd sibi
 subditis loco retributionis afflictionem et penas tribuit . et
 illis qui melius sibi seruiunt plura mala facit . **S** quis san
 capitis dubitet minus licitum esse hostem esse in ciues . quam

in extraneos. Quis nesciat crimen p̄ditōnis esse. cum amī
 cis inimicicias exercere. Subditi vero s̄m sapientes sunt
 hūiles amici. **S** cū certū sit q̄ miles iste fidē debebat pau
 peri homī anteq̄ faceret sibi homagiū tanq̄ fratri suo xp̄ia
 no. nec paup̄ illum a fide illa absoluit. cum em̄ homagiū
 fecit. ymo v̄nculū q̄ int̄ eos erat osculo pacis s̄firmatū
 est. quō ergo miles inūnis est a crimie p̄ditōnis cum ma
 lum facit ei. nisi ei prius siḡficet q̄ non vult ei fidem illam
 seruare. et q̄ non vult eum de cetero tanq̄m subditū. sed
 tanq̄m hostem h̄re. Peccatū etiā inḡtitudinis est ibi. de
 us em̄ eum honorauit alijs hoib̄ p̄ficiēdo. **I**pe v̄o ex hoc
 inhonorat deū. in paup̄ib̄ eum opprimēdo. in hoc similis
 militib̄ qui deū crucifixerūt. qui de arundine de manu do
 mini suscepta caput eius p̄uciabāt. in arundine significat
 terrena p̄tās. quas milites a deo acceperūt. et deinde ex ea
 deū in paup̄ib̄ p̄reuciūt. **C**ontempt̄ deī et etiā angelo
 rum est ibi. licet em̄ deus tradiderit paupes custodiēdos
 potentibus huius seculi. tamē ip̄e noluit eos esse absq̄ eu
 stodibus celestib̄. ymo vnusquisq̄ homo habet vnū an
 gelū sibi ad custodias deputatū. quē s̄tēp̄nit qui paupes
 hominē opprimit. et in ip̄o etiā angelo deū s̄tēp̄nit. cuius
 nūctium non reueret̄. **S**edō deberet cohibere milites a tal
 ius multiplex damnū. q̄ inde p̄uenit eis. **P**rimū autē dam
 nus qd̄ ip̄i incurrūt est. q̄ d̄ns videns eos iniquos in pau
 cis bonis temp̄alib̄ eis s̄missis non vult eis ea augere. scit
 enim q̄ qui in modico iniquus est. et in maiori iniquus est.
 s̄m q̄ legit̄ **Luce. xvi.** **N**ū frequenter videm̄ milites qui
 callias faciūt paupes. illos autem qui non faciūt diuites.
Sedm̄ damnus est. q̄ subditi eorū fugiūt eos. et fit iusto
 deī iuditō. vt qui pl̄ voluerāt habere qm̄ deberēt. non ha
 beant etiā q̄ deberēt h̄re. **V**nd̄ legit̄ **ij. Reḡ.** q̄ roboā fili
 salomonis volens aḡguare iugum filiorū israhel. d̄nium de
 cem tribuū amisit. **T**erciuū damnū est celestis regni amissio.
 licet em̄ d̄ns dicitur̄ est illi qui fidelis est in temp̄alibus.

istis. euge serue bone etc. Ita diciturus est ei qui infideli-
 ter se habuit. et tibi serue nequa et infidelis. quia sup pau-
 ca fuisti infidel. supra nulla te ostendit. intra in carcerem
 dni tui. qui sez pparat est dyabolo et angelis eius. **Mi-**
ra insana est potentia huius mundi qui cum receperunt aliq
 terrenum. non curant de deo. quasi nihil ultra esset receptu-
 ri. et quia pl⁹ habent de terra q⁹ alij. ideo oim non curant
 de celo. **Quartu** damnus est. q⁹ dux iudiciu et absqz mia-
 merent sibi apud deuz. ea enim mensura qua mensi fuerint
 illis quib⁹ presunt remetiet eis ab eo qui preest illis. **Un-**
de non credat deuz misericordie actuz cum eis. cum ipi non
 hant se misericordie. nec etiaz iuste cu suis subditis. **Ad**
qd pmet q⁹ legit **Sapie. vi.** Cito apparebit vob regib⁹
 qm iudicium durissimu in hys qui presunt fiet. exiguo emz
 deedit mia. potentes em potent tormeta pacient. non em
 subtrahet psonam cuiusqz dñs. qui est oim dñator. nec ve-
 rebit magnitudinez cuiusqz. qm pusilluz et magnu ipse fecit
 et equali cura est illi de omibz. fortioribz aut fortior instat
 cruciatu. **Quintu** damnus est. q⁹ interdum aliqs tyrann⁹ pote-
 tior eos oppmit. sicut ipi min⁹ potentes oppmit. **Und** in
 ps. **Deus** oteret dentes eoz in ore ipoz etc. **Per** dentes
 eoz et molas leonu. intelligit ptas deuoradi paupes et ote-
 rendi. qm dñs interdum aufert. **Sextu** damnus est. q⁹ odio
 habent ad modu lupoz. **Idco** lup⁹ odio hnt et ab hoibz
 et a cetis animalib⁹. qz non viuit nisi ex eis que aufert. **Ea-**
dem ratioe exosi sunt hoies rapaces. in hoc tñ dñs est. q⁹ lu-
 pi rapmas no exercet ostra lupos. s⁹ oia animalia alci⁹ spci
 sed tales hoies cont eos qui sunt eiusdez spci rapmas ex-
 erent. **Tertio** dret cohibere milites a tallijs. vilitas que
 est in faciedo eas sicut em glosuz est dare sic vile est querē
 et tanto vili⁹ videt esse gen⁹ qrendi. qnto vilior et inferi-
 or est psona a qua querit. et nobilior persona que querit
Und vilitas ista qrendi repssiuu qddaz dret esse militibz
 ne vlt vires expenderet **Pl⁹** em est ignomie in querēdo. si

ipſi ſcīrent intelligere. qm̄ ſit honoris in expendendo iudiz
ſerere. **S**z dicet aliq̄s miles. oportet nos viuere. et viuere
non poſſum? niſi inuſtas callias faciam? cui r̄ndeo. q̄ in
valde piculoſo ſtatu ſunt. **S**iles em̄ ſunt illi qui inuercere
eſſet. cui nō apponerent niſi intoxicata. et ſic cogitar et in
mente ſua. non poſſum viuere niſi comedam. et ſi comedo
mortez meam comedo. in magno dolore ani d̄rent eſſe qui
in tali ſtatu ſe vidēt. et totaz vitam iſtaz deberent d̄tēpnē
De fraudibz negociatoz. Quareuz capitulum.

Quarto loco inter ſpecies auaricie. dicendū eſt de
fraudibz negociatoz. **E**t notandū eſt q̄ negociatō
bona eſt in ſe. et homibz necia. **O**rdinauit em̄ d̄s
vt nulla terra in omibz ſufficiat. vt cum alia terra ei ſubue
nerit eam cariozez h̄at. **S**ubuentō aut̄ iſta. mediāte nego
ciatōe fit. **S**z malicia hoim̄ adeo impleuit fraudibz nego
ciatōem. q̄ multi negociatozes non ſunt min⁹ mali hodie
raptozibz vel vſurariis. **V**nde hodie impletū eſt q̄ legit̄
apoc. xiiij. de beſtia quam vidit. iohes. et faciet inquit. ne
quis poſſit vendere aut emere. niſi qui habuerit caractere
aut nomē beſtie et numez. nomis eius. **B**eſtia que dicit̄ a
vaſtando. eſt dyabol⁹. cui⁹ caracter ſiue ymago eſt flitas
vel fraus. **I**pſe em̄ fuit p̄mus mēdax. **V**nd̄ in iohē Ipſe
eſt mēdax et pat̄ eius. abſq̄ iſta ymagie oſitent̄ mlti mer
catozes. q̄ non p̄nt emere vel vendere. **E**t t̄n legit̄ in apoc.
xiiij. q̄ qui accepit caracterez in fronte ſua vel in manu ſua
hic bibit de vīno ire dei. **D**ecto vero ſūt mala que habūdāt
in mercatoribz. **P**rimū malū ē vendē q̄to cari⁹ p̄nt et emē
q̄to vili⁹ p̄nt. **I**ſtud malū excludit d̄m a negociatoribz.
et facit negociatoēs ydolatra eſſe. ex q̄ em̄ aliq̄s nullū habz
reſp̄ctm̄ ad d̄m vel ad fr̄naz caritatē in ſua negociatōe ip̄e
ſeruiui⁹ qd̄ d̄ret deo imp̄dere imp̄dit diuicijs. q̄ in du
bitanter ydolatia eſt ſicut oſtenſū eſt p̄ri⁹. **S**ecdo habun
dant mēdacia in mercatoribz. in quibz non eſt pua culpa
Vnd̄ legit̄ in eccliaſtico q̄ potōz eſt fur. q̄ aſſiduitas viri

mendacis. Tertio habundant ibi periuria. in quibus similiter
 non parua culpa est. euz sit contra illud decalogi. Non assu-
 mes nomen dei tui inuane. **S** euz tanta culpa sit. homines in
 falsis testimoniis adducere. quanta culpa credenda est. cum
 aliquis uult deus ad testificandum falsis adducere. et sit in per-
 iurio per deum cum iurare. est euz in teste adducere. Quarto
 uero habundant in mercatoribus furta. que furta sunt preci-
 pue per fraudes. quas faciunt circa stateras pondera et mensu-
 ras. In talibus uero triplex est fraus. Unomodo euz quis ha-
 bet diuisa pondera uel diuisas mensuras. et uendit ad minores
 et emit ad maiores. Sedomodo euz quis habet iustas mensu-
 ras et iustum pondus. sed tamen male mensurat uel ponderat male
 sicut faciunt caupones qui mensuras implent spuma. Tertio
 modo euz quis peccat quod res quam ad pondus uendit debet pon-
 derosior sit. ut faciunt illi qui lanam mactant. Duo uero
 sunt que darent homines cohibere a fraude que fit in ponderibus
 et mensuris. scilicet ipsi peccati et damnum quod inde peruenit. Mag-
 nitude uero huius peccati triplici potest ostendi. Primo ex hoc quod pec-
 catum istud dei abhominatio uocatur per. xi. ubi sic legitur. Sta-
 tera dolosa abhominatio est apud deum. et pondus equum uel un-
 tas eius. non uocatur abhominatio illud quod displicet alicui. sed
 quod ualde displicet. Secundo potest ostendi magnitudo huius peccati per
 hoc quod per mensuras et pondera et stateras. darent ea que in-
 equa sunt et iniusta. ad iustitiam et equitatem reduci. Unde
 sunt quasi instrumeta iusticie et equitatis. ideo magis displicet deo
 iniustas in talibus. Tertio potest ostendi magnitudo huius pecca-
 ti per hoc quod mensurae et pondera pertinet ad dominum terre.
 Unde falsitas talium. in otumeliam domini quodammodo reducat.
 Ideo dicit leui. xix. Ego dominus deus uester. nolite facere aliquod ini-
 quum. in iudicio et in regula et in pondere et in mensura. stateras
 iustas equas sint pondera. iusti modi. equusque sextarius.
 Ego dominus deus uester. Ideo cum loqueretur de mensuris et
 ponderibus. his se dominum dixit. ut timeant in eis fraudem
 facere. euz sciret se dicit dominum. quem nulla fraus possit latere.

Damnū vero p̄ueniens ex peccato isto duplex est sc̄z t̄pale
 et sp̄uale. De t̄mpali habet̄ deūs. xxv. Non h̄bis in saccu
 lo diuersa p̄d̄era mai⁹ et min⁹. non erit in do mo tua mo
 dius maior et minor. pond⁹ h̄bis iūstuz et verum. et mo
 dius equal̄ et verus erit tibi. vt ml̄to viuas tempe super
 terras. quā dñs deus tuus dederit tibi. abhominabit̄ em̄ do
 min⁹. euz qui fecerit hoc. Et mich. vi. Nunq̄ iustificabo
 statem̄z impiaz. et satelli p̄d̄era et dolosa. Et subdit̄ pena
 ei⁹ qui talia facit. tu semiabis et non metes. et calcabis
 oliuaz et non vngeris oleo r̄c. Sp̄uale vero damnū est q̄
 tangit̄ mich. vi. Adhuc ignis est in domo impij. et the
 zauri iniquitatis. et mensura minor ire plena. q̄tū mēsure sub
 trahit̄ t̄m ire et offense diuine acquir̄t. euz scriptuz sic in
 libro sapie. per que peccat homo. p̄ hoc et torquet̄. Vnde
 euz in statēa peccēt tales in statēa beati michael̄ p̄ueniēt̄.
 vt mala eoz in ea magni sint ponderis. bona vero nullius.
 Quintū malū q̄ habūdat in mercatorib⁹ est vendē ad ter
 minuz. q̄ est sp̄s vsure palliate. vt dictū est prius. Sex
 tuz malū est aliud ostēdere et aliud vendere sicut accidit
 in septozib⁹ qui bonaz literaz ostendūt et prauā deinde scri
 bunt. Septimū malū est v̄z celare. Octauū maluz est te
 nebrosa loca eligē vel aliē p̄curare vt res venal̄ appareat
 alteri⁹ mōi qm̄ sic. sicut accidit in mercatorib⁹ q̄ tenebras
 faciunt. in locis in q̄b⁹ dñt p̄anos v̄dere. in q̄ ostendūt se
 filios tenebrarū. Vñ merito dicet̄ de eis dñs. picite eos in
 tenebras ext̄iores. tenebras q̄sierūt. tenebras h̄ant. ocl̄e
 dūt etiā se velle male agē. quia qui male agit. odit lucem.
 De acceptōne munerū. Quintū capitulum.

Quinto loco inter species auaricie. dicenduz est de
 acceptōne munerum. Et primo ostendemus qm̄
 periculosa sit munerum acceptō. Deinde agemus
 de hijs que reprehensibilia sunt circa acceptores mune
 ruz. qm̄ piculosa vero sit munerū acceptō satis apparebit
 si ostendant̄ mala que faciunt munera acceptoribus suis.

Et ponem? decē ex eis ad p̄sens . Primū maluz est q̄ excecant eum . Sedm̄ malū est . q̄ eum mutum reddūt . de h̄is duobz legit̄ eccl̄i . xxx . exemia et dona excecāt ocl̄os iudiciū et quasi mutus in ore auertit correptōem . De excecātōe et iaz legit̄ exo . xxxiij . Non accipies muña que excecāt ec̄ prudentes . et subūtunt v̄ba iustoz . deut̄ . xvi . Non accipies p̄sonaz nec munera . quia muña excecāt ocl̄os sapientū et mutant v̄ba iustoz . Quis nō insan? in hospitō suo libēter recipiat eum a quo debet excecari . Ad hoc v̄o q̄ muña hōiem mutuz reddūt . p̄met q̄ dicit greḡ . Non p̄t ostanter argui a quo accipit̄ . ap? noluit accipe . nedū acciper̄ auctoritatē magisterij meliaret . Ad idēz p̄met q̄ legit̄ in ysa . Canes muti nō valētēs latrare . Interdū p̄latus aliq̄s venit ad aliquē sacerdotēz euz tāto latratu . q̄ videt̄ q̄ velit eum deuorare . sed ille picit̄ aliq̄ in ore eius . et aufert ei latratuz . peunit eum de marcha vna argenti . ita q̄ ei aufert loquelam . Terciu? maluz q̄ faciunt muña acceptozibz suis est corruptō . Vñ in ysa . P̄ncip̄s tui infideles socij fuiz et subiūgit̄ causa . Om̄es diligūt munera . sequūtur retribu- tōnes . et licet aliqui p̄ muña non corrupant̄ . tñ p̄sumptō habet̄ oīra eos de corruptōe . quia s̄m ieronimū sicut ma trona non est casta que euz rogat̄ muña accipit̄ . ita nec iudex munuscula accipiēs . a corruptōne immūis iudicatur . Quarcū malū est . q̄ mūera accipiētēz in fructibz redigūt . Vñ . j . ad Cor̄ . vi . Om̄ia mihi licent . sed ego sub nullius redigar̄ pot̄ate . ea loquit̄ ap? de sūptibz recipiēdis . et in nūt q̄ si ab eis sūpt? recipet iam sub eoz pot̄ate . s̄ . Vñ quidaz sapiēs cū p̄ libertate rei publice stetit̄ in causa oīra quēdaz diuītē e? exp̄sis diu edoct? fuēat . et sup̄ inḡtitu d̄me a diuītē illo in causā v̄cat? fuiss̄ . reges em̄ romano rū inḡtos p̄uiebāt dixit illi diuīti . Dñe mi tu scis qz nihil causa oīij feci . s̄ p̄ libertate rei publice et hōestate mee p̄sone . ymo etiā et tue steti . Nunc vero hoc video . q̄ nichil piclosi? ē accep̄tis mūeribz si ad oēz nos obligāt h̄iuitē

Quintū maluz est. q̄ manum suscipientis inquit nant Ad
 qd̄ referre possum? q̄ legit̄ **Dzee. v.** Effraym cepit abiq̄
 post sordes. **Homo cupidus** cuius cor aux affectat. videt̄
 post aux abire. **Juxta illud eccl̄i** **Beatus** vir qui inuentus
 est sine macula. et qui p̄ aux non abiit. sed s̄m iudicium
 viri sp̄ialis vadit p̄ sordes. et affectat in manibz recipere
 illud a quo d̄ret eas excutere si iam illud teneret ab eis em̄
 qui inquināt. solent hoies manū excutere. **Sextus malū**
 est. q̄ muña male dictōez inducūt super accepturos suos.
Vnd̄ in deut̄. **Maledictus** qui muña accepit vt̄ perueciat
 aniam innocētis. **Et in ysa.** **Ne** qui iustificatis impiū. p̄
 muneribz. cupidus qm̄ munus recipit. credit se solum bene
 dictōez recipere. **Vnde munus vocat̄ benedictō.** **iiiij reḡ. v.**
Benedicit naamā eliseo. **Obsecro** vt̄ accipias benedictōz
 a seruo tuo. sed latet ibi maledictō. qm̄ giesi sensit cum le
 pra naamā ei adhehit **Septimū maluz est.** q̄ muña impedi
 unt acceptores suos a melioribz domis. **Ne** illis qui ideo
 celestia recipere non p̄nt. quia manū eoz terrena impediūt.
Ad h̄ p̄met id q̄ legit̄ ysa. xxxiiij. **Qui** excutit manū su
 as ab omī munē t̄c̄ iste in excelis habitabit. **Octa** ē q̄ muña
 acceptores suos obligāt. nō em̄ ad h̄uitutē sed eē ad mora
 tē. **vñ p̄. xv.** **Qui** odit muña viuet. vbi p̄ oppositū inuie
 q̄ qui diligit muña moriet̄ **Ad idem p̄met id eccl̄i. x.** **H̄** ve
 nalē aniaz suaz habet. et loquit̄ de amatoe pecūie. **Nono** in
 clināt muña acceptores suos ad om̄ez iniquitates **Vnd̄ in ps̄.**
In quoz maibz iniquitates sūt. et subdit̄ causa. **dextra** eoz
 repleta ē mueribz. **Decio** igne ifernali eos oburēt. **Vnde**
Job. xv. **Ignis** duorabit tabnaclā eoz q̄ libent̄ muña ac
 cipiūt **Quis** nisi insanus ea amet que amatoribz suis tot eē
 tāta mala faciūt **De reprehensibilibz** ēca acceptores muerz
Equit̄ de h̄is que p̄nt esse reprehensibilia circa accep
 tores munerz. que sunt q̄qz **Primus** est quādo aliqs
 qui nō indigz recipit. q̄ paupibz dari d̄ret **Vñ** **Yero.** ad
 damasuz papaz. elici qui de bonis et opibz pentū sustētari

pe sunt. si q̄ pauperuz est sibi accipiūt. sacrilegiuz pfecto
 omittūt. et p̄ abusione taliū iudiciū sibi māducāt et bibūt
Idem in quadaz eplā **D** monache si egēs et accipis p̄ci?
 das q̄ accipis. h̄ dicit. qz obligat̄ ad danduz sp̄ualia que
 acceptis meliora sunt. **D**einde subdit. si nō indiges et ac-
 cipis rapis. quia distribuēda paup̄ibz tibi vsurpas. **I**tem
 p̄sp̄er in libro. de vita et̄ platiua. **H**ōtes vnd̄ sustentent̄
 non sine grandi p̄ctō suo vñ paup̄ victur̄ erat accipiūt.
Sec̄do reprehensibile ē in acceptoribz mūez. qñ illi qui dāt
 tenent̄ restituere eis a q̄bz hūerūt. de q̄bz d̄ ē **I**ero. **Q**ui
 a raptoribz symōiacis fenatoribz mūna accipiūt. siles sūt
 illis qui miores pisces deuoratos a magnis comedūt et de-
 uorāt. sic enī sic deuorati nulli vsui sunt apti. ita nec obla-
 tio taliū vlli vsui vlli v̄ religioni apta est. h̄ vitō laborāte
 quidaz religiosi nostri tempis exteri? p̄tendentes sanctita-
 tem. interi? v̄o pleni auaricia et cupiditate. **Q**ui q̄si mer-
 catores sunt pellū anguilar̄. q̄ indifferēt̄ omnia accipi-
 unt et in pios vsus ouertere v̄lunt. qui signati sunt per
 gedonem. qui in aures aureas de p̄da madianitar̄ acce-
 pit. vt facēt inde sacerdotes vestes. **E**t factuz est gedoni
 et omni domui ei? in ruinas vt legit̄ **I**udic̄. viij. **I**sti eti-
 am similes sunt saul. qui regē **A**melech et meliora de ouī-
 bus et armētis resuauit. v̄lens ymolare dño. p̄p̄ q̄ ab-
 iecit eum dñs ne esset rex vt legit̄. **1**o. **R**eḡ. xv. **I**sti etiā
 similes sunt **A**chor qui furatus est de anathemate iericho
 vt legit̄ **I**osue. vij. **V**nde **I**ero? **D**iligenter discutiendū
 est et cauenduz. ne quis abstulerit de aliquo anathemate
 ne p̄p̄ illud mlti euz eo pdant̄. **I**sti etiam extra p̄hibitōez
 legis morticiniū comedūt et a bestia captuz. **T**ertō repre-
 hensibile ē in acceptoribz mūez euz h̄nt̄ impios mīstros
 qui peurant quocūqz modo p̄sūt. vt ipsi a subditis aliq̄
 extorqueant. q̄ est valde magnum peccatum quos sigil-
 lam? hoc exemplo. **Q**uidam clericus euz ad aleam omnia
 que habere potuisset. p̄ter quinqz solidos p̄didisset.

incepit deum blasphemare et pmittere eos de quibus solidos
 homini qui eum doceret quod deum magis offenderet. cui
 quidam qui aderat dixit. Si deus supra omnes peccatores
 volueris offendere. fias questor pallacii epi. tales figurati
 sunt per fuscinulas. De qua legitur. i. Reg. ij. Veiebat pu
 er sacerdotis euz coquerentur carnes. et habebat fuscinulam tri
 dentem in manu sua. et mittebat eam in lebetes. et omne quod
 leuabat fuscinula. tollebat sacerdos sibi. Quidam prelati ecclesie
 ad modum demonum habent fuscinulas suas. quibus subditos
 spoliat. Isti etiam significati sunt per hostiola. per que sacerdotes
 vel furabantur que ponebantur ante ydolum eius. ut legitur dan.
 xiiii. Isti etiam similes sunt mergulis illis. quos vidit beatus
 Marcinus in quodam flumine. qui assidue capture piscium in
 tendebant. Et ait. Forma ista demonum est. et precepit eos
 abuolare. Isti sunt velut aucupes. Unde in Amos. Nunquam
 cadet avis in laqueum terre absque aucupe. Laqueus terre est
 prelati malus. Unde in Osee dicitur ad prelatos. Vobiscum iudi
 cium est. quoniam laqueus factus estis speculatum. et ret he expa
 sum super montem taboz. Isti etiam canes sunt. de quibus dicitur
 in psalmo. Ipsi dispergent ad manducandum. si vero non fuerint sa
 turati et murmurabunt. Dispergent ministri episcoporum per eorum dio
 ceses. Si non dant eis sacerdotes. accusant illos. Iuxta illud
 mich. iij. Si quis non dederit in ore eorum qui propiaz. sancti
 ficant super eum plures. asserunt enim rectum esse et iustum. quod ab
 offitio et beneficio suspendant. De hijs legitur. Yere. v. In
 uenti sunt in populo meo impij insidiantes quasi aucupes. Laque
 os ponentes et pediculas ad capiendos viros. Quanto reprehens
 sibilis sunt acceptores munerum. quoniam ipsi accipiunt munera per
 causa per qua non darent accipere. sicut iudices qui munera ac
 cipiunt. vel ut iusticiam deserant. vel ut iusticiam faciant. quoniam gra
 tis darent facere. Vtriusque enim peccatum est. sic enim iniquus est qui
 capax mea mihi redderet. ita iniquus est. qui iusticiam quam deus facere
 ex officio. non vult facere nisi sibi aliquid det. Ad quod referri potest
 illud psalms. Cum accipo tempus eius iusticias iud. Iusticias

venditam iudicabit. et p ea venditores dānabit. Munera
 vero ac ē pere vt deseratur iusticia. quasi peccatum iude est
Unde sup illud mat h. xxvi. Exinde querebat oportunita
 rez vt euz ēderet. dicit glo. **M**lti hodie sunt qui factū iu
 de execrant et idem faciūt. nam cum p munere fallum testi
 momium dicūt. deum qui vītas est vendūt. **A** simili qui p
 munere falsuz iudiciū faciūt. deuz qui iusticia est vendūt
Nūto reprehēribiles sūt acceptores munerz. qñ non faci
 unt illud ad qđ obligant acceptōe munerz. sic accidit in
 illis qui elias recipiūt. et tamē negligūt orare p largitori
 bus eaz. mercedem bene volunt suscipere. sed laborem recu
 sant ferre. **Q**uibus dicit in ps. **S**urgite postq̄ sederitis rē.
Panis doloris vocat̄ panis elicoz. quia requirit̄ p eo lu
 ctus et dolor. delere enī dñt peccata eoz. a qui bō eis da
 rus est panis ille. **I**do postq̄ sederūt ad mensaz. surgere de
 bent ad orandū p eis. sed ipi panes doloris faciunt panes
 risus et gaudij. **J**uxta illud eccl̄. x. **I**n risu faciūt panem
 eplantes et vīnū bibētes. oīa iūa q̄ drent eē i luctu faciūt
 esse in risu ita q̄ eplant̄ bibētes id ē potū obliuioi nō ē den
 tes **V**ariis em vīnis et exq̄litis vtunt̄. et est alicubi v̄bū
 vīcatū cum videt̄ pignus r̄ rubicūdū vt de eo dicat̄ **I**ste
 vt cōedit bibit. id est pōt in omestioe obliuioni nō ē didic
 tali qui de eleōsinis delicate comedit. et cum securitate. di
 cit beat̄ **D**ñ. **V**e tibi elice mors in olla carniū. quia pētā
 ppli oīstat esse que comedis. ac si tua tibi sufficere nō vide
 rent̄ **M**ix est quō ita audacter comedūt q̄ mortē dēmet
Cum **J**ob. vi. scriptuz sit. **A**ut gustare quis pot̄. q̄ gu
 statum affert mortez. **M**ortē dēmet deliciae elicoz.
Deliciae clericoz mortem dēmet. nec vnicam mortem
 ymmo septē mortes p̄ssūt ibi esse. **P**rima mors est
 mors peccatoz. p qui bō dant̄ eleōsine quas clerici come
 dunt. **J**uxta illud **D**ze e. iiii. peccata populi mei comedē
 runt. **D**e ista morte loquitur beatus **D**ñ. in p̄dicta aucte
Seda mors est illoz pētōz que habens sequi ex delicijs

1363
vt est luxuria et alia vicia que ex vitio gula nascuntur. ve-
censius est in etatu de gula. Tercia mors est mors sanc-
torum. qua operata sunt bona ecclesie. ac sicut enim Christus ec-
clesiam sanguine suo et suorum. Unde in recompensatores dicit illi
qui bona ecclesiastica comedunt glorificare deum et sanctos. Quar-
ta mors est mors corporalis que comeditur in deliciis. quia de-
licie mortis sunt occasio. vt patet ostensum est. Quinta mors
est mors pauperum. quia portioe quas darent habere in bo-
nis ecclesiasticis defraudant. defraudato vero talis iudica-
tur homicidium. Eccli. xxxiii. vbi sic legitur. Danis e gentium
vita pauperum est qui defraudat illum. homo sanguis est. Sex-
ta mors que ibi comedi potest. est mors proprie damnationis.
peccatum enim res venenata est. Vnde dum comeditur. vbi san-
ctitas comedentis vel sequens oratio illud expellat. inter dum
mors eterna inde incurrit. Vnde luc. xx. Deuorat domus vi-
duarum silantes longam orationem. Vnde precipient maiores damna-
tionem. Et bern. Veniet venient ante tribunal christi. ibi audietur
pupilloz accusatio gentium. allegatio dura. quod vivere super-
biis nec diluere peccata. quibus facti sunt ceci duces. et me-
diatores fraudulenti. Ideo. Quid tibi insipientes deliciae sapiunt
quid diuicie ille cecos oblectant oculos. quibus tam grue
mercanis iudicium. tam dure te obligas rationi. Vniuersum
liquidez vsque ad nouissimum quadrantem exigeris. Septimo co-
medunt mortem elici. qui comedunt elemosinas sibi datas pro
mortuis. et ab igne purgatorij qui grauior morte est dicit
eos liberare. ad hoc enim obligantur ex susceptioe elemosinarum.
Et visum est quod dominus multum offendat. cum anime que igne
cruciantur in tanta amaritudine ei dicant. Domine elici iam bona
nostra susceperunt et debuerunt liberare nos de angustia ista
et ipsi sunt in risu et in deliciis. et de nobis non curant. Ter-
tio circa acceptioe munerum. dicendum est de munerum diuersi-
tate. Distinguitur autem tres species munerum. Super illud ysa.
xxxiii. Qui excutit manus suas ab omni munere. Dicit enim
interli. super illud. Munere oris muerere manus munere officij

Munus oris est laus vel p̄ces carnales. munus manus est pecunia. munus officij est seruium indebite impensum. Super illud vero Gere. xlviii. Maledictus qui facit opus dei fraudulenter. distinguunt sibi tres species munerum non omnino eadem cum predictis. Dicit enim in eodem. super illud fraudulenter vel corporalis rei premio vel per laudis verbo vel humani iudicij gratia. Glosa etiam dicit ibidem tribus modis fraus ista committitur. quia vel cordis humani gratia. aut fauoris aura. aut cum res quelibet exterior desideratur.

De auaricia aduocatorum. ¶ Sextum capitulum

Sexto loco inter species auaricie. dicendum est de auaricia aduocatorum. Et notandum quod officium aduocatus sine se non est malum. Vnde augustinus. Non licet iudici vendere iustum iudicium. Sed licet aduocato vendere iustum prociuum et iuris consulto iustum consilium. Non peccat aduocatus vendendo iustum prociuum. si non sit persona cui non sit prohibitus hoc officium si debito modo procedat. et causa iniusta non sit vel despata et salariuz recipiat iustum et moderatum. Immoderantie vero debet respectus huius ad quantitates cause et labores aduocatus. et qualitates persone aduocatus. scilicet ad facundiam sciam. et etiam ad consuetudinem regionis. Deo tamen sunt que drent homines retrahere ab officio aduocatus. Primum est venalitas quaz nobilis animus naturaliter exhorret. Triplici autem ratione indecens est venalitas in aduocatis. Primo cum care empti sint a christo. non drent alij vendere. Vnde augustinus postquam intellexi me precioso sanguine christi redemptum nolui me venalem exhibere. Secundo quia venalitas habet vilitatem quendam. Vnde pugiles et alie persone que ad certamen venales se offerunt viles reputantur. Aliud iudicium est de illis qui per iniusticia certant. meretricum etiam est venales esse. Et cum indecencia que in nobiliori parte est peior. sic venalitas que penes ligum attendit que est vniu de melioribus membris. et in quo magis displicet indecencia. peior videtur esse quous ad hoc venalitate meretricum. huic vilitati videtur attestari apostolus. i. ad cor.

vi. vbi dicit **Secularia** iudicia si habueritis. deceptibiles
 qui sunt in ecclia illos constituit ad iudicand. **Et poeta** Si
 fortuna volet. fiet de rethore consul. **Si** volet h eadem fiet
 de consule rethor. **Rethor** pmitte ibi p psona vili. consul p no
 bili. **Tercio** indecens est venalitas ista. quia deoz est q
 talentuz sciencie q grtis acceperit. gratis darent. pcpue
 cum phibitu sit illud vendere in pu. vbi dicit **Noli** vendi
 re sapiam a doctrinaz et intelligenciaz. **Assilant** em aduo
 cati vsurarijs in hoc. q sicut vsurarius talentu fortune q
 grtis accepit non vult tradere pximo. ita aduocat? talen
 tum gratie q gratis accepit. non vult gratis pximo dare
Sedo dret cohibere hoies ab offitio aduocatoms multi
 plex piculus. qd est circa officiu illud. **Possu** vero ad
 plens numerare. xij. picula que possit ibi esse. **Primu** pe
 riculum est. euz misabilib? psonis non subuenit. qui b? te
 net ex lege dei subuenire. **Vnde** ysa. j. **Subueite** oppsso
 re. **Et** sicut medicus paupi infirmo potens subuenire et
 non subuenies hoicida illius iudicat. ita aduocat? quasi
 aufert rem suaz paupi homi. cum no obseruat eam cu possit
Vnde symac? papa **Non** est gradis diffra. vtz mortez in
 feras vel admittas. mortez em languentib? pbat inflige
 qui hanc euz possit non excludit. **Sedm** periculu est. euz
 scienter causaz iniustam vel despataz suscipit. **Terciu** pri
 culum est. euz in pcessu negocij causaz esse iniustaz agnos
 cit. et tamen adhuc eam defendit. **Quartum** periculu est.
 qn aduocat? monens ad oppositdem illuz ex cui? parte est
 quem scit causaz iniustam hre. consulit ei vt partem suam ad
 uersario suo relinquat et ptem accipiat. consulit em ei alie
 num accipe. **Quintu** piculu est. euz per infidelitate vel ne
 gligenciaz vel ignoranciaz illi? cadit a causa sua ille quem
 ipe tuet. tenet em ad restitutdem. **Sextus** periculu est.
 qndo ille otra quez proemius pstat. ppter pertinaciaz illi?
 rem suam amittit. tenet em illi simili ad restitutdes. **Vnd**
 aliquando p. e. solidis quos habet de aduocatone. tenetur ad

restitutum em. e. marcarum vel mille. **S**eptimus periculum est
 cum accipit immoderatum salariu vel vñ nō dret accipi **D**octa
 piculu est. euz icurrit odiu illoz dē quos pstat p̄ocmiū
Nonū piculū ē ēca mod̄ pcedēdi in cā. cū sez p̄leges fl̄as
 vel falsa instrumēta. vel falsos testes. vel per mēdacia p̄ce
 redit. vel euz dic̄ quicia. vel p̄p̄it q̄ nō valēt n̄ ad dilatōz
 cāe. **D**ecimū piculū ē h̄mōie. cū aduocat⁹ sciaz suā vendē
 intēdit **V**ndecimū piculū est vane gl̄e. ex cui⁹ amoē ml̄ti
 timēt cadere etiā a cā iusta nolētes in se h̄ vidi. **V**n̄ p̄ mē
 dacia vel quocūqz alio mō volūt obemē **D**uodecim piculū
 ē infidelitatis **I**nfidel̄ enī ē mal⁹ aduocat⁹ erga dñm. q̄ ta
 lentū natuē ei omisit. qñ de talēto illo luēt d̄ceptibilia cū
 possit luēri p̄ciōsa **S**ic̄ nūci⁹ alie⁹ negociatois. si viat ad
 nūdm̄as aliq̄s. in q̄bz eo cō p̄cio poss̄ h̄re brunetā q̄ burel
 luz ifidel̄ eēt dño suo. si r̄icta bruneta burellū emēt. eadēz
 infidelitate labōē videret q̄ in sac̄ sc̄ptura p̄ficē p̄nt. et ad
 lucz epaliū leges vel d̄creta discūt p̄t̄ picla que sūt in
 eaus. dic̄ ap⁹. j. ad co. vi. oino delictū ē in vob̄. q̄ iudicia
 d̄i h̄ctis inē vos. q̄re nō maḡ iuriaz accipitis. q̄re nō maḡ
 fraudē patim̄ **T**ertō dret cohibē hoies ab aduocatōe. ml̄
 tiplex ē q̄ dñs malos aduocatos solz punire. ml̄tos em̄ añ
 mōtē mutos effi. cui dā etiā aduocato monēti visa ē ligua
 celerit⁹ auēa mouei. q. d. **L**igua mea volor ⁊ facil̄ fuit ad
 p̄ccand. sic arūdo defacili v̄to agit **A**lij visu ē inferi⁹ la
 biū moui cici⁹ labijs cocodrilli. añs etiā exilit ligua ex̄ os
Insipientē eē solēt agē ml̄i aduocati dē mōtē qñ p̄cipue sa
 pia op⁹ eēt. **V**n̄ q̄daz cū offeret̄ ei eucharistia i extremis
 ait **J**udicet̄ pri⁹ vtz r̄ctm̄ sit q̄ accipiā. cui circūstātes
 dixer̄t **N**os q̄daz r̄ctm̄ et iustū h̄ iudicā⁹. q̄bz ille nō est h̄
 r̄ctm̄ iudiciū. nō enī cū sitis in pes. h̄ctis me iuste iudicāē
Et alij ē cū iext̄mis amonēt̄ ad susceptōz eucharistie p̄cise
 dilatōz. qm̄ cū nolēt aīci ei⁹ dāē p̄t̄ mortē qm̄ ei videbāt im
 minē. appllauit a maifesto guamie. p̄ mortē v̄o balneant̄
 aduocati i auro feruēt̄. **V**n̄ legit̄ in q̄daz t̄gedia senece. q̄

264

visus est euidaz q̄ videt neronem ap̄d inferos balneantez.
 mistrosq; eca euz aux ferues infudetes. Et cu videt choz
 aduocatoz ad se vientes. huc inqt venale gn̄ hoim aduo
 cati aici mei accedite vt in h̄ vase meuz balneami. adhuc
 sup̄e loc̄ in eo que v̄b resuau. Quarto dret hoies cohi
 bere ab h̄ off̄o. qz p̄ cetis officijs videt eē corruptū. inuei
 tur eni qn̄z aliqs morbo icurabil̄ ad que curand̄ nō inueit̄
 medic̄. quia de salute egri d̄spat̄. **S**z nulla causa ado in
 uenit̄ iniusta ad qm̄ tuē daz nō inueiat̄ aduocat̄. Quinto de
 beret hoies cohibē ab h̄ off̄o. omlestia q̄ est i audiēdo lites
 pp̄t̄ qm̄ dic̄ auḡ. **X**p̄m teste iuoco q̄ mallē p̄ sigl̄es dies
 maib̄ aliq̄ opari. qm̄ tumultuosas cāz p̄lixitates pati. **E**t
Amb̄. in li. d̄ officijs **D**ispēdio liris carere nō medioere lu
 ez. **E**t h̄n. ad eugeniū papā **L**ex dñi silet i sac̄o pallatō. le
 ges p̄strepūt seclares. miroz si plerūq; d̄re non cogaris.
Narraunt mihi iniq̄ fabulatōes h̄ nō vt lex tua. **S**exto de
 beret hoies cohibē ab h̄ off̄o. qz valde sile ē actib̄ demonū
Vn̄ auḡ. **N**ihil ē silī actib̄ demonū q̄ litigare. **S**eptio
 dret hoies cohibere ab h̄ off̄o magnū damnū qd̄ faciūt m̄li
 aduocati d̄o et eccl̄ie ip̄i. pl̄ eni nocet aciu qn̄z vn̄ mal̄
 aduocat̄ q̄ possēt ei nocere decē fures. vel etiā oēs raptō
 res vn̄ p̄rie. aufert eni alicui abbaciā suā vel archiep̄arū
 suū. q̄ nō possēt facere oēs raptōres vn̄ p̄rie. **D**ñs etiā
 demōes nō possēt tm̄ nocere eccl̄ie qn̄z. q̄tū nocet vn̄ ma
 l̄ adī ocat̄. cū ep̄atū vn̄ vel archiep̄arū subd̄ dñio alie
 qui sū ē dyaboli. p̄r oseq̄ns eni ponit̄ ep̄at̄ vel archi
 ep̄atus eī sub dñio dyaboli. mali aduocati hereticis siles
 sunt. et qz sūt falsarij legū et doctoz q̄ sac̄ sunt sm̄ iudiciū
 eoz. **V**n̄ falsarij sūt sacre septime sic et heretici. et qz sua
 dent oēria iusticie sic heretici oēria fidei. duo necia sunt ad
 salutem. fides et bona op̄ra. et neutz sine altero sufficit.
 heretic̄ hoies errare facit i fide. aduocat̄ v̄o in ope. **A**lij
 pctōres et si male agūt. non tñ dicūt sic agend̄ eē. h̄ mal̄
 aduocat̄ iudici suadet vt aciu adiudicet q̄ eī rō est. **S**u

hoc etiam est deterius heretico. quia hereticus ignoranter peccat
 putans credens esse quod hominibus suadet. sed malus advocatus sua
 det iudici ut agat quod scit non esse agendum. **M**ali etiam advo
 cati hostes sunt. iusticie veritatis et equitatis. quorum tamen se ama
 tores et defensores profitentur. **N**on hodie impletum est per eos quod
 legitur ysa. lix. **C**onversus est retroversum iudicium. et iusticia longe
 stetit corruere in platea veritas. et equitas non potuit ingredi.
 dicitur retroversum iudicium euz appellat iudici quoniam sua debet fieri
 ri. et iusticia tunc a longe stat. quae ante appellatores proxima erat
 oportet enim ut per iusticia eat romam ubi etiam non inuenit sed so
 lus iudices dabunt. corruere veritas in platea. euz aliquod cri
 men quod populo notum est alicui prelo obicit. et tamen impedi
 tibus hoc malum advocatis de illo non puniunt. equitas vero in
 gredi non potest. cum correptio in aliquo clauetro inchoat. et
 opponentes se advocatis non proficit. **M**ali advocati quasi
 iugulatores sunt iusticie. **J**uxta illud in ps. **T**ota die co
 gitavit iniusticia lingua tua. sicut nouacula acuta fecisti do
 lum. **N**ouacula acuta dolus facit quando homines scindit. eum de
 corando eum vivere debuit. admodum ergo nouacula malus aduo
 catus dolus facit quoniam iusticia stragulat eum militare debuit.
 quasi expectare audet illud districtissimum iudicium quod tenebit
 iusticia. qui se iugulatores iusticie intelligunt. mali etiam ad
 vocati quasi hostes dei sunt et quasi antixpi. **X**pūs enim in mu
 dum venit ut pacem faceret. **U**nde apud ad eph. ij. **S**pe est
 pax nostra qui fecit utraqz unum. **S**pi vero discordias et litem
 amat et querit. **N**on sicut de xpo dictum est. **I**n pace factus
 est locus eius. ita de malo aduocato potest dici. in lite factus est
 locus eius. **A**duocati ad litem veniunt. sicut corui ad cadauer
 deus pro omnibus discordia detestatur quod potest haberi ex illo verbo ps.
Sex sunt qui odit dominus. et septimum detestatur anima eius. et est illud
 septimum. **S**eruire in se fratres discordia. aduocatus vero eam opti
 mam arbitrat. mali advocati dominum fugant ab ecclesia. dyabolus
 vero introducit et custodit ibi. **S**i enim aliquis homo sanctus
 eligatur in abbate vel in episcopo. tam cito aduocati se opponunt

nec dñm in sc̄to viro in eccl̄iaz intrate p̄mittūt **S**i v̄o elect⁹
 sit aliq̄s mal⁹ q̄ sym̄diaz nō timet d̄mittē aduocāt cū mali
 etiā aduocati q̄i p̄cipitātia dyaboli sūt. **J**uxta illd̄ ps̄. **D**i
 lexisti oia ūba p̄cipitātōis ligua dolosa. o aduocate q̄ es lig
 ua dolosa idest liguosus et dolosus. ūba p̄cipitātōis sunc
 ūba aduocatoꝝ. admod̄ em̄z illi⁹ machīne q̄ d̄z p̄cipi⁹ de
 struūt eccl̄iaz dei quoz p̄a immūt̄ euz subdit̄. papa d̄z de
 struet te in finez t̄c̄. ista p̄cipitātia erat d̄d a dño destrui
 vbi d̄c̄. p̄cipita. d. diuid̄ liguas eo. qm̄. u. in q̄ et. e. in ci
 uitate. solz p̄cipiciū d̄t̄ p̄cipiciū fieri et sm̄ hūc mod̄ loq̄t̄
 hic d̄d. **T**ūc p̄cipiciū d̄t̄ p̄cipiciū efficit̄. qm̄ aduocati ad
 inuicē corrip̄t̄. **N**ō videt̄ eccl̄iaz dei amāē. q̄ p̄mittit̄ dya⁹
 ibi ponere p̄cipicia sua ad voluntatem suam. **A**duocati
 etiam sunc sagittarij dyaboli. **V**nde in **J**eremia. **E**xte
 rūt ligua suaz. q̄i arcū mēdaci⁹ et nō vitatis nec solū aīis
 s̄ etiā sibiīpis damnuz faciūt aduocati. dū in offō aduoca
 tōis sc̄ipos d̄sumūt. **V**n̄ in osee. vii. **C**omedērūt alieni ro
 bur ei⁹ et ip̄e nesciūt. alicī idest demōes i legibz et d̄ctis
 robur ml̄toꝝ d̄sumūt. **S**eneca **C**auillatō v̄boꝝ ml̄toꝝ tē
 pis nob̄ eripiūt. mortē etiā et̄naz acq̄rūt aduocati in offō
 suo. q̄ vidz siḡtū gen̄. xxxiii. vbi sic h̄e adaūit d̄mā q̄ inē
 p̄rat̄ cā. cui⁹ occōne d̄m̄de occis⁹ ē **N**otabl̄ v̄o sic h̄en d̄z
 fuisse fili⁹ emoz. q̄ inēpretat̄ asin⁹. **V**oies em̄ duri et ali
 mini. q̄ in aīis sc̄iēcijs nequeūt p̄ficē d̄sueuerūt d̄cta et de
 c̄tales audiē. **D**etauo d̄ret h̄oies cohibē ab h̄ offō. amor
 legis d̄me et d̄ditō es sc̄ie d̄ctoꝝ. **D**e amoē leḡ d̄me dicit̄
 greḡ **Q**ui diligit regē diligit legē et in ps̄. **P**alpebre ei⁹
 inērogāt filios h̄oim̄ **P**alpebre q̄ qm̄z sūt clause qm̄z apte
 siḡficant sacra sc̄pturā. q̄ alicubi ē obscura alicubi ē apta.
 que inērogat filios h̄oim̄ v̄t̄z amēt deū. signū etiā d̄me d̄i
 lectōis ē. cū q̄s laborat libenē in studio sacre sc̄pture **S**a
 cra v̄o sc̄ptura ml̄tū d̄t̄ p̄mit̄ p̄p̄ sc̄iaz d̄ctoꝝ. **V**nd̄ p̄t
 dicē q̄ d̄c̄ sara ad abrahā. in q̄ agis d̄t̄ me ego dedi ancil
 laz. meā in sinū tuū q̄. vidēs q̄ d̄cepit̄ d̄spectu me habes

Ancilla sacre scripture ē scia dētorū. **Que** sacra scripturas
 despectui habz. ppter fructū lucri qui ex ea dsequit. et
 gen. xxi. sigta est oppōssio qm̄ facit sciēcia lucriua sacre sep
 cure. per ludū quo oppmebat hismael ysaac. **Nū** sicut p
 cepit dñs. eice ancillaz et filiū ei⁹. forte sic necesse essz sciaz
 illaz. ymo etiā blasphemāt. et in ea ipse dē. qui legislatoz
 est. q̄ videt figuratū esse in leuitico. xxiij. **Vbi** legit fili⁹
 mlieris israhelitis que ppat de viro egyptō iūgat⁹ euz vi
 ro israhelico et blasphemauit deum israhel. **Sic** dēctiste
 qui israhelite sūt in pte quo ad illaz ptem sciēcie. quam a le
 ge diuina accipiūt. et egyptij quo ad illaz ptem qm̄ habent
 a sapia mūdana. blasphemāt deuz israhel. dum legē quam
 ipse dedit paleā vocant. q. inuicē. euz tñ legat⁹ ysa. xlvij
Ego dē tuus docēs te vtilia. ipse poci⁹ palee sūt. de qui bō
Math. iij. Paleas at̄ igni oburet iextinguibili. **Et** aug⁹
Si paleā sequeris palea efficiēris. **Cōditō** es etiā sciēcie
 illius dēnt homies. cohibē ab ipā. mobilis em̄ est et terre
 na. tumultuosa inflatiua et absqz refectōne. mobilis idco
 est. quia p similitudines remotas pcedit. **Agelli⁹** **Leges** no
 stre sūt tele araneaz. que forcia anialia tñmittūt minus
 forcia et debilia retmēt. etiam ea de q̄b̄ est t̄palia sūt. **Nū**
 eam oportet sim̄ varietatē tē pōz variari. **Et** qz dēcta quō
 dāmodo in corde dñi pape sunt. sicut quīdam ait. vt ea in
 tempore sicut sibi videbitur. canoni autē derogat⁹ canone.
 otario vel tacito d̄sensu romane ecclie. et vsu faciēcium
 incōtrariuz. **Ad** hanc mobilitatez referri pōt. q̄ legit⁹ **Jer**
ij. Duo mala fecit popul⁹ me⁹. dereliquerūt me fontē aq̄
 vite. et fodit⁹ sibi cisternas dissipatas. que aq̄s d̄tinere
 non valent. cisterna non valēs d̄tinē aquaz. est decretum.
 q̄ hodie aquaz sapiēcie d̄tinēt. et cras non d̄timebit. quia
 abrogatum erit. aliter est de lege diuina. **Vnde** dauid di
 cit domino. **Iusticia** tua. iusticia in eternum. et lex tua ve
 ritas. non solum verisimilitudo. celuz et terra transibūt. vba
 autēz mea non transiēt. terrena est etiā sciēcia illa. **Vnde**

sicut terra aquis omixta impedit ne ibi videat. ita tremis-
 tas multos decretistas impedit ne recte iudicent. h lex dei
 que scriptura tremorum predicat quasi aqua clara est. Ideo dicitur
 illi qui lucivas sciencias sectant. Jer. ij. Ad tibi vis in via
 egypti ut bibas aquam turbidam. tumultuosa etiam est et infla-
 tiua. Unde per siliquas porcorum intelligitur de quibus filius per
 digus cupiebat implere ventres suos. Luce. xv. Siliqua
 enim porcorum resonat et inflant. propter tumultum quem habet
 sciencia illa signantur aduocati per ranas. de quibus legitur exo
 vij. et in ps. Edidit terra eorum ranas in penetralibus reg-
 iporum sed sacra scriptura est pacifica. Unde dauid. Pax
 multa diligentibus legem tuam domine. Et iterum. Conscio et infel-
 licitas in viis eorum. et viam pacis non cognouerunt. Et ysa
 xlvij. Utinam attendisses mandata mea. facta fuisset sicut
 flumen pax tua. Sciencia etiam decretorum animas non reficit.
 sed potius famem temporalium immitit. et quodammodo homines
 inuit. dum exteriorum apparenciarum querere facit. Ad quod potest
 referri quod legitur in ysa. Quare appetitis argentum non in
 panibus. et laborem vestrum non in saturitate. Et ut breuiter dica-
 mus. alie sciencie operatione sacre scripture. sciencie non sunt. Vnde
 Jeronimus. Literas non nouit qui sacras ignorat.
 De auaricia ministroz ecclesie.

Sequitur de auaricia ministroz ecclesie. Circa quam hoc modo pro-
 cedemus. Primo dicemus de symonia. Secundo de peccato edi-
 ficancium syon in signibus Tertio de peccato choritarum Quarto
 de peccato mercenariorum Quinto rationem de signis auaricie que
 apparet in ecclesia dei Sexto de peccato indigne officiorum Septi-
 mo de vitio appetituum in claustralibus. Octauo de auaricia
 sciencie **¶** De symonia Septimum capitulum.

Oe symonia. primo habet duo dicemus. primo ponemus ea que perti-
 nent ad deum. symonie. secundo diuisiones que pertinent ad symoniam
 Deo vero sunt que faciunt ad deum. ipsi. Primum est illud verbum da-
 mali pape. Omnia crimina ad operationes symoniace herese quasi per
 nihil reputantur. In quo verbo dupliciter detestabilis ostenditur.

et qz ostendit excedere cetera crimia. et qz heresi compatet
 in multis etiam alijs locis vocatur heresis peccatum illud.
Unde nicolaus papa. Statuimus decretum de symoniaca tri
 plica heresi. et sup illud math. xxi. et cathedras vendentius
 colubas euerit. die glo. Hinc est qz heresis symoniaca dam
 nat. et sup illud jo. ij. et his qui colubas vendebant etc. die
 interli. **Spealiter** damnat symoniaca heresis **Et act.** viij
 vbi dicit petrus symoni mago. penitentiam age ab hac neqci a
 tua die interli. idest ad duplici malo cupiditatis et pue fi
 dei. et in veritate symoniaci qntuz ad h heretici sunt qz estimat
 mente vel facto. qz impciabile est sub vili pccio cadere. et se
 parant corpore eccie a suo capite sic heretici ut inferi ostent
Sedo vero facit ad detestacoem symonie h qz ipsa spualis so
 domia. sic eni in sodomia corpali facit contra naturam ille qui
 est opus nature. sic in symonia facit contra gram ille qz est opus
 gre. qz a gra est redemptio. et sic in die iudicii obmutescet
 sodomita sicut interpretacoem sui nomis. qz hostis fuit natu
 re qz euz fecerat. qntuz eni in se est. sodomita genit huanuz
 destruit. sic obmutescet symoniacus qz hostis gre fuit. a qz
 redemptio fuerat. et sic sicut legem naturalē sodomia vel maxi
 mius peccatum vel vnu de maximis iudicat. qz est contra naturam
 ita in tpe gre sicut leges euangelicas. maxim peccatum iudicat
 symonia. que ppria est contraria gre. pprie eni facit contra illud
 math. x. gratis accepistis gratis dare. **Unde** recte significati
 sunt symoniaci p sodomitas volentes infringere fores loth. de
 quibus gen. xix. **Uamqz** ppe erant ut infringerent fores loth
 etc. **Terciu** qz facit ad detestacoem symonie est magnus zelus.
 quem legunt sancti huisse contra peccatum istud. **Vn.** iij. reg
 y. dixit eliseus ad giesi. Lepza naaman adherabit tibi. et se
 mini tuo in sempiternum. et dñs in suo pmo aduentu non le
 gitur contra aliquod peccatum ita exarsisse sic contra istud. **Unde** bis
 legitur eiecisse ementes et vendentes de templo. **De** pma eiectione
 hnt jo. ij. **De** scda. math. xxi. **Venerat** dñs iudicari non iu
 dicare. et ut in mansuetudine peccata tolleret. non ut ea puniret

videtur per

270
et tñ dtra istud pētū ymo figuraz isti? pētū mansuetudi
nez su ire voluit h̄ q̄si irat? eū flagello de funiculis facto
mēlas nūmularioꝝ ⁊ cathedras vendentiꝝ colūbas eūit
et licet p̄m? aduent? eſſi mie tñ de hoc pētō iusticia se in
tromisit. **U**nde bñ. ad eugemū papā loquens de peste sy
momie. **I**ntuere in jē mgrm non parat aures ut audiat h̄
flagellū q̄ feriat. v̄ba nec facit nec recipit nec enī sedet ut
dicās h̄ inſequit̄ p̄iues. causaz tñ non tacet q̄ seꝝ domū oꝝo
nis domū negociacōis feciſſent ḡ ⁊ tu fac ſil̄. **E**rubeſcant
vultū tuū iſti? modi negociatores ſi fieri pōt. ſi non time
ant. timeant nūmularij. nō ſfidant in nūmis h̄ diffidant.
Abscondāt es ſuū a te ſcientis effundē q̄ accipe p̄racioꝝe
p̄p̄t̄ zeluz quē hūit dñs dtra h̄ pētū ſcriptū eſt in p̄s in p
ſona ei?. **Z**elus dom? tue comedit me. etiā pētū iude v
luit dñs paciēte tollerare h̄ iſtū pētū ncluit. p̄tr? etiā
magñū zeluz hūit dtra iſtū pētū qñ dixit ſymōi mago. pe
cūia tua tecū ſit in p̄ditōe ut legit̄ act. viij. q̄neuz etiā ze
luz h̄at ecclia dtra h̄ pētū ſatis p̄t̄ illis q̄ canōici iuris pi
ciam h̄nt. **Q**uarto facit ad detestacōem ſymōie mlti plex o
tumelia q̄ facit iſtū pētū deo. et ponem? ad p̄ns. xij. de o
tumelijs iſtis. **P**rima eſt q̄ deū vendit ⁊ h̄ dupl̄. p̄mo q̄
v̄dit gr̄az ſanctiſpūs. **U**nde ſup illd̄ jo. xij. his q̄ colūbas
vendebāt ⁊c. dic̄ glo. **S**pūs in colūba apparuit. vñ p̄ col
lūbaz ſpūs accipit̄ quē ſymōiaci vendūt. h̄ ſpūs ſanct? de?
eſt vendūt ḡ ſymōiaci deū. aliē etiā vendūt deuz duꝝ x̄pm
in ſac̄mēto altaris v̄dunt p̄ pecūia celebrādo. nec eſt p̄ua
otumelia iſta. nō eſt aliq̄s ita paup̄ in mūdo q̄ non mlt̄uz in
dignaret̄. ſi q̄s v̄l̄z ducē eū ad forū ⁊ ibi eū venalē exhib
tere tanq̄ iumentuz ſuū. q̄nta ḡ otumelia eſt deo cū ipſe ve
nalis exponit̄ ab his a q̄b̄ p̄cipue honorand? eſſi. ſufficē
deberet talib? q̄ x̄pus ſemel p̄ p̄ctis eoz v̄dit? eſt. v̄di
tores iſti detiores vident̄ eē iuda in his q̄nqz. v̄dūt imoz
talē ⁊ iā gl̄ificatū quē iudas v̄didit mortālē ⁊ in ſtatu hūi
litaris maior at̄ otumelia ē q̄ fit alicui in ſtatu honoris q̄ in

statu hūilitatis. **Vñ** otumelia illata milici maior est q̄ si
 inferat domicello. nec semel tm̄ eum vendūt ut iudas sed
 pl̄ q̄ cencies. miori etiāz p̄cio euz vendūt q̄ iudas. cre-
 dūt etiā eū deū esse q̄ nō credebat iudas cum vendidit
 xxx. denarijs. Judas etiā euz de h̄ pctō penituit peniten-
 cia duct̄ reddidit. xxx. argēteos q̄b̄ xpm̄ vendiderat. s̄
 symōiaci ad p̄niaz induci nō p̄nt ut ea restituant q̄ p̄ symo-
 mā acq̄sierūt. **Secda** otumelia est q̄ deū venditorē estimāt
 q̄ nō est pua otumelia. Si enī aliq̄s rex vel comes valde li-
 beralis requirat sup vendicōe vestiū suaz vel armoz pro
 magno malo h̄z. quid mirz q̄ si p̄ malo h̄eat ille q̄ est libera-
 lissim̄ largitor oim̄. qui oia que fecit ad largiendū fecit.
 quedaz ut eis largirent̄ alia ut ea largiret̄. q̄ munera sua
 dat boīs ⁊ malis ḡtis ⁊ inḡtis amicis ⁊ inimicis. q̄ rogat
 ut ab eo petat̄. **Quanc** otumeliā inuit petr̄ vbi dicit symo-
 ni. qz estimasti donū dei p̄ciosa possideri. q. d. donatorē esti-
 masti venditorē. ⁊ jo. ij. dicit dñs. Nolite facē domuz p̄ris
 mei domū negociacōnis. domū dei domū negociacōnis facit.
 q̄ deū negociatorē estimat. **Tercia** otumelia ē q̄ donū dei
 otemnit eū illud q̄ a deo p̄ciosū est q̄ p̄cius ē regni celoz.
 Luto tp̄ aliū parificat in q̄ etiāz ip̄m dñatorē otēnit. nō
 solet parū displicē homibz cum aliq̄s bona eoz otēnit ut
 ptz in mercatoribz ⁊ artificibz. p̄cipue vero eū dona eoz
 otēnunt. ⁊ h̄ multū solet reth̄ere etiā ip̄es liberales
 homies a largiēdo. **Vnde** dñs math. vij. phibuit ne dona
 ei⁹ largirent̄ talibz. Nolite inḡt margaritas spargere añ
 porcōs idest p̄ciosa dona dare otēntozibz. **Quarta** otume-
 lia est q̄ symōia aufert deo ostium ecclie q̄ dñs maxime vo-
 luit suare p̄pter qd̄ ostiū se dixit in jo. sic aliq̄s solet se po-
 nere in medio ostij eū vult suare ne q̄s igrediat̄ nisi de vo-
 lūtate ei⁹. in q̄ verbo significauit dñs q̄ q̄i violēciā ei faciet
 q̄ nisi p̄ eū intrabit. **Ad** oñdendū etiā hoc q̄ ingressū ecclie
 maxie suari voluit inēuit ip̄e ad discipulos ianuis clausis.
 qui eniz ingressū tene vult suare solz ap̄ire volēti ingredi

172

quantuz mīn? pōt de hostio. ⁊ multū placeret ei si ille qui
debz ingredi ostio oīno clauso ingredi possz. Ad idē ostē-
dendū iussit dñs exo. xij. postes ostij sangne agri mtingi.
q̄si dicēt. saltez ostiū ecclie quez pprio sangne emi hēe volo
hac de causa tradidit ipse claves ecclie petro quia amabat
eū ar denci? cetis p simile pōt etiā idē manifestari. In mu-
nicōibz dū guerre sūt porte solent p̄cipue custodiri. vnde
turres osueuerūt fieri sup eas. Quinta otumelia ē qz sy-
monia pcurat ut ecclia q̄ sponsa dei est aliūde gūi da sit qm̄
a spōso suo. ecclia de solo spūsācto scipe deberet q̄ figura
tū est in btā virgine q̄ inuenta est hñs in vto de spūsācto
math. v. S3 symonia facit q̄ ipa scipiat de spū maligno.
Vnde mix ē q̄ sporsus ei? nō deserit eaz. Joseph voluit
dimittere btām virginē duz dubitaret vñ ipsa ocepisset.
Sexta otumelia ē q̄ deū facit nutrire filios adulterinos.
Septia otumelia ē q̄ filios dñi exheredat a p̄imomio xp̄i
⁊ filios dyaboli ibi heredes osticiuit iuxta illd ecclie. xvij.
Dñis mlier relinqēs viz suū p̄ceabit statuēs heredita-
tē ex alieno m̄imomio. Octaua otumelia ē q̄ deū ydolatri-
cum facit ydolo auaricie eū offerēs. Et in h̄ detestabilior ē
symōia alijs sp̄ebz auaricie. symonie enī non sufficit q̄ aliū
deū osticiuat s̄ ppriū deuz ydolo suo imolat eū p̄ p̄cunia ce-
lebrat. magna otumelia est dño alicui? castri si sbditi ei?
aliū dñm osticiuerēt. s̄ lōge maior est si dño ostituto v̄z
dñm captū offerrent. Nonā otumelia ē q̄ illd p̄ctm̄ nulli
loco nlli p̄sone defert alia p̄ctā sanctitati locoꝝ defert
null? enī fornicaret in ecclia vel iuxta altare s̄ symōia. ipa
etiā altaria iuadit. Vñ jē. xvij. Sz. p̄ctm̄ iuda exaratū eē
in cornibz araz eoz. p̄ p̄ctm̄ iuda p̄ctm̄ clericoz intelli-
git q̄ debēt vacare ofessione dñe laudis. Ista est q̄ iuxta
filiū virgīs ponit ydolu cupiditatis ut videat impletū illd
daiel. ix. ⁊ in tēplo erit abhomiatio desolatōis. symōia nō
defert deo nec angelis ei?. In te st enī euz dñi celebrant
liez xp̄s p̄sens sit in q̄tū de? ⁊ in q̄tū homo eū angel' suis

173
In hoc symōiaci demonibus deteriores sūt qz demones timēt
xp̄m ⁊ angelos eius ip̄i vero nō. Decima otumelia ē q̄ eis
dē vitē symonia ad hōim iniquitacōem q̄ xp̄us instituit ad
eorū sanctificacōem. Vnde bñ videt̄ triūphasse dyabolus
de ecclia qñ eccliam impugnat p̄p̄is armis ⁊ q̄si p̄prio ba-
culo pcutit eaz. Vn decima otumelia ē qd latrones ⁊ sa-
crilegos facit optine locū ⁊ vicez dē. symōiac⁹ enī latro ē
Vñ jo. x. Qui nō intrat p̄ ostiū in ouile ouiu h̄ ascēdit ali-
unde ille fur ē ⁊ latro. Vñ sup illud math. xxi. Vos autē
fecistis illā speluncā latronū. Dicit glo. Latro ē qui lucra
sectat̄ qui nō dantes corpaliē psequit̄ ⁊ dantes spūaliter
neat. ⁊ dum lesionē pximi cogitat q̄si latro sedet in spe-
lunca. Sacrilēg⁹ etiā est symōiacus qz sacra sūt ea circa q̄
latrociniū suū exercet. Absurdū enī est dicē euz sacrilegū
qui furat̄ vel rapit calicē alicui⁹ ecclie ⁊ nō dicere eū sacrī-
leguz q̄ furat̄ vel rapit totā eccliaz cū calice ⁊ alijs q̄ ad eā
p̄tinēt. Dupl̄ autē pōt dici symōiac⁹ fur ⁊ respectu illi-
us cui⁹ bona otrectat eo nolētē ⁊ respectu paup̄z quos
bonis ecclie defraudat. vñ euz p̄latus vicē dē optineat qñ
symōiac⁹ p̄latus efficit̄. latro ⁊ sacrilēg⁹ vice dē in ecclia
fungit̄. Duodecima otumelia est q̄ eccliaz dē iumentis et
reptilib⁹ replet. subfodit enī murr ecclie sez p̄latus p̄cipue
si terren⁹ sit iuxta illd gen. xlix. Simeō ⁊ leui fr̄es vasa
imiq̄tatis. ⁊ subiūgit̄. volūtate sua suffoderūt murr. ⁊ in-
p̄mit iacob qñdam ozonez q̄ frequentē faciēda ess̄ p̄latis
ecclie. in otilio eoz nō venit aia mea. m̄m⁹ enī piculosū ess̄
p̄latis ecclie habere in otilio suo homies demōiacos q̄ symōi-
acos. suffollato vero muro ecclie intrat mltitudo reptiliū ⁊
iumentoz iuxta illd ezech. x. Ingredere ⁊ uide abhomiā
cōnes pessimas. ⁊ subdit̄. et ingressus vidi et ecce om̄is
silitudo reptiliū ⁊ aialiu abhomiatio. cū aliquis luxuriosus
in ecclia aliqua bñficiat̄ porc⁹ tunc in eccliam ingredit̄. euz
aliqs amās lites ⁊ rixas p̄ficiat̄ tunc canis in eccliam ingredit̄
Quinto facit ad detestacōem symonie mltiplex damnū q̄

374
/

inde puenit deo ⁊ ecclie ei⁹. **P**rimū autēz damnū est q̄ de⁹
q̄si p̄ eaz q̄si eccliam amittit ingressū et egressū ei⁹. nō em̄
dñs est alienū⁹ castri q̄ non hz ingressū ⁊ egressū in eo. **J**o
dicebat ps̄. **D**omin⁹ custodiāt introitū tuū ⁊ exitū tuū
⁊. Aliud damnū est q̄ eccliam q̄ deberet esse hitaculū fili
oz dei ouertit in speluncam latronū iuxta illd math. xxi.
scriptū est. **D**om⁹ mea dom⁹ ozonis vocabit⁹ ⁊ os autē fe
cistis illā speluncā latronū. in h̄ deteriorēs vidēt esse pla
ti eccliaz p̄ncipi⁹ secularib⁹ qz illi in p̄tate sua speluncas
latronuz non tollerāt. h̄ isti sustinēt claustra in q̄ symōiace
intra⁹. **J**udicio dñi sunt spelūce latronuz. satis latrones
sūt qui patibulo inferni⁹ sūt ad iudicati. **A**liud damnū
ē q̄ vbi de⁹ debuit honorari exercerūt ydolatria. illi ei⁹ q̄s
aur⁹ ⁊ argentū introduxerūt argēto ⁊ auro q̄si deo s̄iuit
Vn̄ in osee. viij. **I**psi regnauerūt et nō ex me p̄ncip⁹ ex
titerūt ⁊ nō cognouit argentū suū ⁊ aur⁹ suū fecerunt sibi
yola. q̄ dignitatē em̄ vult p̄ ea vendere q̄ ad dignitates
p̄tinent. **V**nde super illud act. viij. de symone mago dicit
glo. sp̄m emere volebat ut alijs vendere plus accipe poss̄.
⁊ sic bt̄s bñ. dicit q̄ infidelit̄ in̄t ⁊ nō p̄ xpm̄ q̄ nisi infidelit̄
agit et d̄t xpm̄ ex q̄ xps nō introduxit aliquē in eccliam p̄
nō cognoscit euz. **V**nde petr⁹ introduct⁹ ab ancilla ostia
ria in atriū p̄ncipis sacerdotū dixit se xpm̄ nō cognoscere.
ancilla ostiaria caro ē que hz q̄nqz sensus q̄si ostia aie. ancil
la ḡ ostiaria illum̄ introducit q̄ carnalitas introducit. **A**u
fert etiā hymnia ecclie sp̄m̄ sanctū q̄ videt esse signatū in h̄
q̄ ignis sacer q̄ p. lxx. annos babilonice captiuitatis vix
rat sub aq̄s extict⁹ ē antiocho v̄dente sacerdotiū iasom̄ sic di
cit aug⁹. p̄ quē ignē figurabat sp̄s sc̄s. ⁊ h̄ ē maxim̄ dam
nū q̄ possit fieri corpi n̄ro ē. si auferat⁹ ei sp̄s a q̄ hz totū
suū valorē. **S**imōia etiā facit ut ecclia q̄ sponsa dei ē ⁊ d̄ret
deo filios generare ḡnet monstruose talpas s̄p̄tes ⁊ etiaz
alinos cornutos cum in aliqua ecclia canonicatur vel p̄fi
tetur aliquis auar⁹ possunt dicere canonici illius ecclie

mater nostra cū fratre nobis gñare debuit p fratre nobis
 talpam gñavit . euz vero canonicat' aliquis detractor tūc
 serpente gñat illa ecclia iuxta illud eccl's . x . Si mordeat ser
 pens in silentio nichil eo min' h3 qui occulte det'bit . Cum
 vero indiscret' aliquis epatur in aliqua ecclia tunc asinus
 cornut' in ea nascit' . nichil eni aliud est stolid' mitrat'us
 q' asinus cornut' . asinus eni est p stoliditate' cornut' p
 mitram . Sexto facit ad detestacōem symōie hoc q' pecca
 tu3 h' reddit hoīem exosū deo ⁊ homib' . Unde in eccl's . xx
 Qui p'atēz sibi assumit in iuste odiet' . glo . dicit . a deo et
 homib' frequenē eni licet symōia sit occulta tū homine3
 reddit exosū homib' punit eni de' euz in h' q' apud homi
 nes grām nō habz . Septimo facit ad detestacōem symōie
 hoc q' ipa viciat radicē . Unde ea q' secunt' venenata vel sal
 tē inutilia reddit . Ad q' referri pōt illud osee . ix . Radix
 eoz exsiccata ē fructū nequaq' faciēt . Octavo ⁊ vltio fa
 cit ad detestacōem symōie hoc q' symoiaci difficilē saluant' .
 ⁊ h' duab' de causis . Primo ppter magnitudinē pēti . Se
 cūdo qz optet resignare bñficiū q' symoiace acquirunt .
 Unde sūt q'li nassa dyaboli . piscis q' nassa ingressus ē non
 defacili p locū p quē intravit regredit' et p aliū locū non
 exit nisi captus . Sic nō defacili renūciat homo bñficijs q'
 symoiace h3 ⁊ nō aliter saluat' . Unde q'li vnū pedez iam h3
 in inferno . Vñ diligēte' debz homo cauere quō intret in ec
 clesiā . nisi ei caueat sibi in inferno q'li ponit pedē suū . Ideo
 dicit' eccl's . iij . Custodi pedez tuū ingrediens domū domi .
 Qui emit bñficiū ecclesiasticū similis est illi q' emeret ut
 magna moles terre sup eū caderet que eū opprimeret ⁊ nō
 permitteret eum surgere . ad difficultatem saluandi que ē
 in symoiacis potest referri illud Jeremie . xvij . peccatum
 iuda scriptum est stilo ferreo in vngue adamantiuo exara
 tum super latitudinem cordis eorum . Per iudaz clerici in
 telliguntur . quorum est intendere confessioni diuine lau
 dis . Ad quos p'inet peccatum symonie quod innuitur

576
scriptū esse q̄si in delibilib. p hoc q̄ dicitur stilo Ferreo q̄ ydonū
instrumentū est ad scribendū. et p hoc q̄ scriptū est in ad
minatiuo sili vngui idest mitido ⁊ plano. scriptura enī in ta
li materia fca diucl⁹ durat. h qz scriptura q̄ in debilis ē pōt
amitti. idē subdit⁹ exaratū sup latitu dīnē cordis eoz. et
ostendit⁹ q̄ h scriptura sit in tabula cordis q̄ n̄ pōt ab eis
vel amitti vel relinq̄. Ad eandē difficultatē p̄tinet q̄ dicit⁹
petr⁹ h̄mōi mago Act. viij. Penitēciā agē ab hac neq̄cia
tua ⁊ roga deū si forte remittat⁹ tibi h̄ cogitatio cordis tui
In felle ei amaritudis ⁊ obligacōe imq̄tatis vi xō te esse.

P De diuisionibus h̄mōie.
Ista ponende sūt diuisiones faciūt ad delectacō
nes h̄mōie ⁊ q̄ p̄tinet ad h̄mōiā. de quibus tres
tū ponem⁹. Et est p̄ma diuisio. q̄ int̄ eos q̄ h̄mō
iā omittūt alij omittūt euz emendo ut h̄mōi mag⁹ qui
p̄prie h̄mōiaci dicunt⁹. alij vero omittūt eū vendēdo ut gi
ezi q̄ gieziti vocant⁹. alij tū large vocant⁹ h̄mōiaci ⁊ isti ⁊
illi. Secūda diuisio est s̄m diuersitatē numer⁹ p̄ que h̄mō
iā omittit⁹. omittūt autē h̄mōia q̄duplici mōdō. Videli
cēt cū quis obtin⁹ aliq̄d spūale p̄ p̄uiaz. vel p̄ aduacōez
vel p̄ p̄ces carnales. vel p̄ obsequiū sordidū. De p̄mo legi
tur. iij. Reg. xij. q̄ qui cūqz volebat implebat manū Je
roboam ⁊ fiebat sacerdos excelsor. Et sequit⁹ q̄ p̄p̄ hanc
causā dom⁹ ierobā euersa ē ⁊ deleta de superficie t̄re. Si v̄
dicō sacerdotij ydolor. sic v̄dicata ē a dño ⁊ quō v̄dicat⁹
bit⁹ v̄dicio veri sacerdotij. Aduacō vero valde timēda est
penetrat ei cor homis ⁊ q̄si insēlibilit̄ p̄p̄ q̄ oleū vocat⁹ in
p̄s. oleum autē peccatoris non in pinguet caput meum.
⁊ alibi. Intrauit sicut aqua in interiora eius ⁊ sicut oleū
in ossibus eius. ⁊ fit sermo de male dictione. aduacō enī
oleum est et maledictio. oleo in quantum delectat male
dictio in q̄tū tormētū parat. Vnde glo. sup illum locū.
que male delectat dicunt⁹ maledictio qz tormēta parant.
A p̄cib⁹ autē carnalib⁹ diligēt̄ cauendū est. Vnde bñ.

174.
Vbi nō licet facere quous locus roganti. ali? p alio. alius
forte p se rogat p alio rogās sit suspect? Qui rogat p se
iam iudicat? est. Exemplū nō acquiescēdi pēibz carnali
bus. dedit nobis dñs Jo. iij. vbi dicit mri sue volēti ut
faceret miraculū. qui d michi et tibi est mlier. immuens se
non hēre ex ea ptātem faciēdi miracula. et math. xx. Non
exaudiuit mīteram suā ptentē vt daret hāc dignitatē ja
cobo et iohi vt vn? sederet a dextris in regno eius et alius
a sinistris. Exemplū enī non rogandi p beneficio nepotibz
optinēdo hēm? in gen. xviii. vbi abrahaz rogauit dñm ne
sodomā destrueret. nō enī voluit eū rogare specialitē de ne
pote suo loth ut euz ab incēdio liberaret. Et dicebat cātoz
pisiens? bone memorie q? vix rogasset p bñficio nepoti suo
impetrādo. qui noluit rogare dñm ut nepotē suū ab incē
dio liberaret. De illo vro qui p obsequiū vult obtinē bñfi
ciū dicit btūs bñ. Circūit sedul? exploratoz. sequit? et ob
sequit? simulat et dissilat manibz ac pedibz repēs si quo mō
possit se introducē in pñmēio crucifixi. Tercia diuisio ē
hū diuersitatē eoz q? vendē symoniaci volūt. qz inter bona
spūalia q? ipsi vendē volūt quedā sūt spūalia quia illis ac
quirit? spūsanct? ut oꝛones ecclē. quedā vero spūalia. qā
illis ofert? vel auget? gratia spūsancti ut sūt sacramenta
ecclē. pterqm̄ matrimoniū et societas ecclāstica et officia
vel dignitates ecclesie. quedā vero dicunt? spūalia qz vel ha
bet? spūsanct? ut scia et virtus. scancia ei habet? in quantū
illūinans. et ideo phibet? vendi sciantia. in pū. xxij. vbi dicit
Noli vendere sapiam doctrinā et intelligentiā. Virtute ve
ro hētur spūsanct? inquantū affitiēs aiam. Quedam vero
dicūtur spūalia qz p ea ostendit? haberi spūsanct? ut mi
racula. Quedā vero dicūtur spūalia large sūpto noie quia
spūalibz exercitijs desinūt ut sūt vasa et vestes ecclesie.
Quedā vero dicūtur spūalia a quibz illi sustētant? qui spi
ritualibz exercitijs sūt intenti ut sūt decime. S; ista duo
vltima gna poti? dicēda sūt annexa spūalibz q? spūalia.

378
De peccato edificantiū syon in sangmibz octauū capitulū.

Post peccatū hymonie dicendū est de peccō edificā
tiū syon in sangmibz. **T**ria vero sūt que facere pos
sūt ad detestacōem huius peccati. **P**rimū est male
dictio qm̄ facit talibz spūllanctus. abacuc. ij. **N**e inquit
quī edificat ciuitatē in sangmibz. ⁊ pparant urbem in iniq̄
tate idest p̄ iniquitatē. **C**ollatō beneficiorū facta ⁊ sangui
neis quedam pparatio est. ut habeat urbem ecclie ⁊ concordam
ad omnē iniquitatē quā facere volūt. **S**ecūdo valent ad
detestacōez huius vicij. diuersa exempla ⁊ verba scripture
Et de exemplis sufficiat ponere. viij. **P**rimū est q̄ legitur
de cathone. q̄ nullū dilexit priuato amore. ⁊ nullū odiuit
priuato odio. **S**ecundū est exemplū abrahæ cui pcepit dñs
gen. xxij. q̄ offerret ei vnigenitū suū in holocaustū. idē v
lens ostēdere in facto illo q̄ postea docuit verbo vbi dixit.
Qui nō oderit p̄rem et m̄rem p̄pter me nō potest esse me
discipulus. abraham figurā tenet platoꝝ q̄s nō vult deus
carnalē amorem habere ad p̄ntes suos. imo vult p̄ntos
esse ad interficiendū eos si ipse p̄cipere. **V**nde exo. xxxij
dicit moyses filijs leui. cum cōmisi s̄ēt peccatū ydolatrie
occidat vnusquisq̄ fratrem suū ⁊ amicū et p̄ximū suū.
Tercius exemplū est melchisedech. de quo apostolus heb.
viiij. **M**elchisedech rex salem. sacerdos dei sumi **E**t subiu
git. sine p̄re et sine matre et sine genealogia. nō facit mē
tionem de patre vel de matre melchisedech qui p̄prie figu
rat sacerdotes noue legis. ut ostendat carnalē amorem lon
ge debere esse a sacerdotibz. **Q**uartum exemplū est moysi
de quo habet exo. iij. q̄ cū iret ad liberacōez populi. ⁊ du
cerem vxorem suā ⁊ filios suos. cū esset in itinere in diuer
sario voluit eū dominus occidere. **S**ciebat enī deus vxores
et filios sibi fore impedimento. **Q**uintum exemplū est in
exo. xvij. vbi dicit **S**etro moy. **P**rouide de omni plebe vi
ros potentes et timentes deū in quibus sit veritas. ⁊ qui

oderint auaricia. et ostendit ex eis tribunos. De omni plebe
 et non de sanguine ostendit tribunos ostendit. et viros potentes
 non puerulos sicut fit hodie in ecclesia. pueris enim traduntur
 ecclesie qui eas non possunt fecundare. sed vicarios ponunt.
 cuius valde ridiculosum sit aliquem minimum strahere qui
 non potest fecundare. propter solam fiduciam ponendi vicarium.
Sextum exemplum est in numeris. xxvii. ubi dicit dominus moysi.
Contemplantur terram quam daturus sum filiis israel. Cumque videris
 eam ibis tu ad populum tuum. cui respondit moyses. prouideat
 dominus deus spirituum omnium carnis hominem qui sit super multitudinem
 hanc. et deus ad eum. tolle iosue filium num in quo est
 spiritus domini. Non peccat moyses aliquem de filiis suis ostendit
 ducem. **Vnde** Hieronymus. Moyses amicus dei cui facie ad faciem
 locutus est deus. ponit utique successores principatus filios
 suos facere. et posteris propria relinquit dignitate. sed ex tunc
 us de alia tribu eligit iosue. ut sciremus principatum in populos
 non sanguinis deferendum esse sed vite merito. dominus etiam inuit ibi
 quales sunt eligendi ubi dicit. **Tolle** iosue in quo est spiritus
 domini. **Septimum** exemplum est in petro. cui dedit dominus principatum
 ecclesie. **Matthaeus** xvij. quia ardentioris amoris erat. habebat
 dominus cognatum germanum magis literatum scilicet iohannem. non minus
 re honestate. quia virgo erat et in cetera magis dilectus. non
 hinc tamen dare ei principatum ecclesie. matrem suam commendauit ipse
 iohanni quasi carnem carnis. sed etiam commendauit petro. quia eum
 ardentius amabat. **Decimum** exemplum est in actibus apostolorum
 x. ubi legitur quod apostoli statuerunt ducem scilicet ioseph et mathiam.
 ut alter eorum apud iudeos susciperet. et cum ioseph iustus
 esset et haberet tres fratres apostolos scilicet iacobum minorem et symonem
 et iudam. et duos cognatos. scilicet iacobum maiores et iohannem.
 et ipse dominus apostolorum eius cognatus esset cum mathias
 ei prelatum est.

Verba et exempla sacre scripture contra carnalem amorem.

Sequitur de verbis scripture que valent ad detestatio-
 nem carnalis amoris. Primo ponamus illud quod legitur
 deuter. xxxiii. ubi moyses benedixit filiis leui. qui dixit
 patri suo et matri sue. nescio vos et fratres suos ignoro illos. et ne-
 scierunt filios suos hi qui custodierunt eloquium tuum. illi qui habent
 carnales amorem vix possunt mandata dei seruare. malum enim quod
 pro se non facerent faciunt pro parentibus suis. tales non tendunt
 intrare per angustam portam cum pro amorem ligent se similes. ut
 unus intrare non possit nisi omnes intrent. Vivant enim se in-
 iuncte etiam in malis. quod intrabunt. xl. similes congregati per angu-
 stam portam per quam vix unus intrat. Secundo ponemus
 illud verbum psalmi. Non congregabo ouenticula eorum de sangui-
 nibus id est non erunt carnales ouenticule ecclesie sicut fuerunt sy-
 nagoge. Tercio illud ioh. i. qui non ex sanguinibus neque ex
 voluntate carnis. et loquitur de illis qui credunt in nomine christi. Quar-
 to illud math. xvi. Beatus es symon bariona quia caro et
 sanguis non reuelabit tibi. cuius contrarium potest dici prelati
 qui ex carnali amore conferunt beneficia sua. Ne tibi symoni
 non bariona sed sathana. quia caro et sanguis reuelabit tibi non
 pater meus qui est in celis. Quinto illud verbum domini. qui
 amat patrem et matrem plus quam me non est me dignus. Sexto
 illud math. viii. quod dixit dominus de discipulis suis rogati ut
 permitteret eum sepelire patrem suum. sequere me inquit et dimitte
 mortuos sepelire mortuos suos. Noluit discipulum exhibere
 patri suo officium sepulture eius tamen illud officium sit unum de offi-
 ciis maxime debitis inter amicos. Hieronymus. De amore christi ob-
 mittenda est sepultura patris pro cuius etiam amore nullus relin-
 quendus est inhumatus. Septimus est illud math. xviii. Si
 manus tua vel pes tuus scandalizat te abscede eum. Et iterum
 Si oculus tuus scandalizauerit te erue eum. Manus est ad-
 iutor valde necessarius vel pes. oculus consiliarius valde neces-
 sarius a quibus tollerabilis est separari quam a deo sepemur. nec
 minus eius deus caput anime sit. abscisio vero capitis indubitante
 magis timenda est quam abscisio manus vel pedis. sed multi

semimortuū vel semiuiu iuxta illud luce **S**emiuuo relicto
 de abscissione veri capitis spūalis non curant sicut corpus
 mortuū de abscissione capitis corporalis nō curat. **D**ecimū ē
 illud math. iij. q̄ dixit dñs turbe dicenti. **E**cce mater tua
 ⁊ fratres tui foris stant querentes te. que est inquit ma-
 ter mea ⁊ fratres mei. et respiciēs eos qui incircutu sede-
 bant ait. **E**cce mater mea ⁊ fr̄es mei. qui enī fecerit volū-
 tatē patris mei ipse meus frater ⁊ soror ⁊ mat̄ est. **N**onū
 est illud gen. iij. q̄m orbem relinquit homo p̄rem et matrē
 ⁊ adheret uxori sue. amor filioꝝ spūaliū quos generat
 p̄latus de ecclia a deo deberet amorē eius attrahere ut pen-
 tū carnaliū obliuiscat a quo instruit. arbor enī humorem
 naturalē mittit ad ramos ⁊ nō ad radicem. **T**ercio valet
 ad detestacōem carnalis amoris in ministris ecclie multiplex
 malū q̄ facit hoc peccatū in ecclesia dei. ⁊ est p̄mū malum
 q̄ oculū ecclie in mltis locis sanguis opit ita q̄ in mltis
 locis nō plus videt ecclia de oculo q̄m de calcaueo. **D**eulus
 ecclie clerus est. quē carnalis alicubi sic excecet ut mu-
 lierucle melius videant in spūalibus q̄ ipsi ut videat illud
 p̄phete impletū. **E**rit sicut populus sic sacerdos. **S**ecun-
 dum malū est q̄ inutile reddit ostitucōem illam ecclie que
 est de cōtinencia seruanda ab his qui sacros habent ordines
 hęc enī statum est ad carnalem amorē excludendū ab ecclia
Sed sicut dicit alexander papa deus abstulit nobis filios
 s̄ dyabol⁹ dedit nobis nepotes. **T**erciū malum est q̄ car-
 nalis amor est q̄si quoddā bitumē quo archa ecclie bitumē
 nata est hodie ne spūllanct⁹ intret iuxta illud job pent.
 vbi loquit̄ de vehemoth. corpus eius q̄si scuta fusilia cō-
 pactum squanus sese p̄mentib⁹. **V**na vni diūgit̄ ⁊ nec spi-
 raculum quidē incedit p̄ eas. hęc bene apparet cuz aliqua
 correptio vel electio debet fieri in aliqua ecclesia. **Q**uartū
 malū est q̄ carnalis amor est quasi quedā cathēna. qua li-
 gatos siml̄ custodit dyabol⁹ ministros ecclie ne ei eua-
 dant sicut due eque solent sil̄ ligari ut vna aliā custodiāe

Si enim eorum unus qui amore carnali ligati sunt ad religionem
 velit insuolare amor pentum retinet eum. Quinctus malum est
 infidelitas magna quam facit hoc peccatum in ministris ecclesie. quoniam in-
 fidelitas triplex potest ostendi. Primo sic. si princeps aliquis
 pegerere pueriscens tradidisset alicui de subditis suis terram
 suam spe oportuno filijs suis diuidendam. et subditus terram
 illam proprijs filijs diuideret et filios domini exheredaret. nunc
 quod non infidelis valde esset. Sic prelati ecclesie valde infideles
 sunt qui primogenitum christi quam filijs christi deberet diuidere san-
 guine suo tribuunt. Secundo potest ostendi infidelitas ista
 per illud verbum beati bernardi. mira res inquit est. Episcopi habent ad
 manum eorum credunt animas eorum autem credunt facultates suas non
 inueniunt. et subdit. Unde liquido datur intelligi quod pacien-
 tius ferimus iacturam christi quam nostram. Quoniam aliquis episcopus
 alicui nepotulo suo quinquaginta milia animarum omittit cui decem pi-
 ra non ommitteret. Tercio potest ostendi infidelitas ista prela-
 torum per hoc quod ipsi infideles sunt erga sanguineos suos qui-
 bus beneficia ecclesiastica offerunt. quod sic potest ostendi. Nunquam
 dauid iniquus fuit et infidelis erga vias quem fecit poni ex
 aduerso belli ubi fortissimum erat prelium ut legitur. ij. Reg.
 xi. Sic infidelis est episcopus qui nepotulo suo placet offerre
 cum sciat eum imbellē. et sciat totum pondus prelij spiritualis versum
 super prelatos. Unde. j. reg. xxi. legitur quod totum pondus prelij
 versum est in saul. Nunquam philon iniquus fuit in puulos iudeo-
 rum cum precepit populo suo ut quod nasceretur de iudeis masculini
 sex in flumen piceret. Sic iniqui sunt prelati in nepotulos
 suos quos in flumen deliciarum et diuitiarum picunt ubi spualiter
 submergunt. Unde nepotuli huiusmodi consueuerunt esse le-
 catores. **N**one maior impietas quam super puerulum unum
 ponere pondus ipsius angelicis humeris formidandum gigan-
 tibus vix portabile. Ad primum pertinet illud beati bernardi. parati sunt
 filij hominum ad honores. ad celsitudines graduū ecclesiasticorū
 ipsius angelicis humeris formidandos. unde cuiuslibet anime
 legitur vnus angelus deputatus esse. Ad secundum pertinet illud

job. xxvj. Ecce gigantes gemunt sub aquis id est perfectissimi viri sub populis. que maior impietas quam illi qui a deo inbecillis est quod stare non potest quin aduentum temptationis cadat. super ponere unum magnum castrum vel unam magnam molam. De onere isto vester conqueri moyses nuntius. xj. dicens. cur imposuisti pondus unius populi huius super me. Fortem oportet esse columnam super quam ponitur domus una. quanta ergo fatuitas est super virgulam unam etiam arundineam villam unam ponere. Sexto peccatum istud facit platos ecclesie amittere amicum fidelissimum et proximissimum pro amicis carnalibus qui veri inimici dici possunt iuxta illud prophete. inimici hominis domestici eius. amicum fidelissimum christus est quo nullus maiorem caritatem habuit. De hoc amico legitur ecclesiasticus. vij. amico videli nulla est compatio et non est digna ponderatio auri et argenti. Unde usualiter dicitur. amplius valis amicum in platea quam auxilium in archa. Valorem huius amici in morte apparet quando ceteri amici hominem relinquunt. Nescit homo qui amittat amittendo istum amicum donec pro morte arguet eum conscientia sua. dicens deum qui te genuit deus. et ob. es. d. t. t. Unde. Ier. ij. Arguet te malicia tua et averfio tua increpabit te. scito et vide quod malum est et amarum reliquisse te dominum deum tuum. Ideo dicitur in ecclesiastico. Noli fieri pro amico inimicum proximo christo seculi qui proximior est inter amicos tuos. Unde proximus vocatur luc. x. ubi dicitur. quis horum proximorum tibi videtur fuisse illi qui incidit in latrones. et subditur. qui fecit misericordiam in illum. hinc pro ceteris amicis adherere debemus michi autem adherere deo bonum est ait david. Septimo peccatum istud est radix et occasio multorum magnorum peccatorum. Unde in iuda fuit hoc peccatum initium malicie eius. ex amore enim carnali quem habebat ad uxorem et liberos suos murmuravit ipse de effusione unguenti. Unde Ioh. xij. quare hoc unguentum non vendidit pro centis denariis et dactum est egenis. et subditur. Dixit autem hoc non quod de egenis pertinebat ad ipsum. sed quod fur erat et latro et loculos habens ea que mittebantur portabat. Unde venditione domini voluit illud damnum reponere sicut

dicit glo. sup illud. **M**ath. xxvj. tūc abijt vnq de. xij. tē
 damnū de effusione vnguenti vult mgri precio opensare.
 dicit interli. **N**on timuit iudas dñm suū tradere ut acqui
 reret q̄ daret eis quos carnaliē amabat. sic plati quibus
 dñatur amor carnis non timent omitttere symōiam vel alia
 enormia pctā ut osanguineos suos pmoueāt. et sic iudas
 meruit puenire ad suspendiū. qz loculos dñi hñs dabat
 vxori et filijs q̄ dandū esset paupibz licz pauca eis daret.
 qui d meret ille qui non vxori s̄ deubine dat q̄ paupibus
 dandū est et osangneis quibz min⁹ tenet q̄ filijs dat offi
 cius dispensandi res paupz quos sit expēfuros eas in va
 nitates et voluptates. nō sic faciebat dñs de quo dic̄ glo.
 sup math. xvi. eū qui pmo ascenderit tolle et aperto ore in
 uenies staterē. iudas omūia hēbat in loculis s̄ res paupe
 rum ouertere in suos vsus nefas duxit idipm dans exem
 plū nobis. si anamias q̄ retinuit ea q̄ paupibz danda erāt
 sic punit⁹ est. licz hūisset ea de venditōne pprii agri ut le
 git̄ act. v. qualit̄ punit⁹ illi q̄ sibi et suis retinent q̄ pau
 peribz danda esset. que nō de suo p̄rimo hñt s̄ ex p̄rimo
 mio xp̄i. **S**tez si. vii. viri q̄ electis ab aplis ut p̄sentes men
 sis furati fui s̄t ea q̄ danda erant paupibz nūq̄ verisile ē
 q̄ p̄terus in eos v̄ndicass̄ sic in anamiaz v̄ndicauit. **E**t ut
 breuit̄ deludam⁹ plus nocet amor carnis m̄stris eccl̄e
 quaz symonia triplici rōne. **P**rimo qz pctm̄ symōie magis
 exosū ē homibz q̄ carnis amor. **V**nde mlti sūt qui dedi
 gnarent̄ symonaz omitttere qui tñ non dedignarent̄ nepo
 tulis intuitu osangnitatis bñficia eccl̄astica offerre imo in
 uenit̄ hoc pctm̄ in viris q̄ sancti vident̄ esse. **S**ecūdo quia
 platus q̄ carnalē amorē hz pluribz vult acquirē beneficia
 quaz symōiacus inq̄tum talis et ideo oportet eum plura ea
 p̄re. **V**nde septez ep̄atus non sufficerēt ei cū plures cō
 sangneos habeat. symōiacus vero nō curat tñ nisi de vno
Tercio qui a cicus liberat̄ quis a peccato symōie quam a
 peccato carnis amoris. **I**n morte enī saltem symōiacus

resignat beneficio symōiace acquisito. s; prelatu carnalis
etiā in morte sua vult nepotulos suos retinē bñficia qui bō
indigni sūt. Nota archaz dei reductaz fuisse a terra phyli
stinoz vaccis nō reflexis ad fetus suos licet eos haberēt
ut legit. i. reg. vi. sic ecclia de malo statu in quo est p ma
gna sui pre non exhibet nisi illi quoz est trahere eā carnalē
amorē deposuerint. ¶ De peccato chozitaz. ix. ca.

Post peccatū edificantiū syon in sangmib; dicendū
est de pctō chozitaz. quod omittitur cū aliquis
intrat in eccliam dei p violentiam vel p pccs arma
tas pncipū vel maioz p latoz ecclesie. archiepū enī vel
epū non pōt pccipere mīozī p lato ut det ecclesiasticū be
neficiū. nec etiam pōt dare illud cū mīozis p lati sit pmo
illud dare. nisi in casu in p naz male dātis sicut maioz dñs
terren; feuda mīozis dñi non pōt dare nec pccipere ei ut
det. Primo ergo ostendem; q̄ detestabile sit peccatuz istud
p p nā qua legit domin; pmississe hoc pctm. Secundo per
duersas similitudines. Tercio p maluz q̄ puenit in ecclia. in
uenit̄ autē dñs pmississe pctm istud tripliciter scz exulsione
terre absorbicōne ⁊ lepra. De exulsōe legit mīoz. xvj. q̄
choze cū. ecl. de maiozib; leuitis igne dīmo succēsi sūt qz sa
c̄dotiū rape voluerūt. Et legit̄ ibidem de dathan ⁊ abyron
qui ducatū moysi mīuderūt cuz essēt de tribu ruben. cui
iure p mogeniture videbat̄ deberi q̄ dirupta ē terra sub pe
dib; eoz. ⁊ apiens os suū deuora ut eos cū tabernaculis
suis. ⁊ vniuersa substantia eoz descenderūtq; viū in infer
nū. Legit̄ vero de lepra. ij. pal. xxvj. de ocia qui in festiū
tate p piciacōnis induc; stola pōtificiali intrauit in templū
ut incensū poneret ⁊ fact; est terremot; et p cussus ē le
pra in facie et fuit leprosus toto tpe vite sue. pctm istud
maius q̄ peccatū symonie sicut asserit aug;. dicēs. quis
dubitēt deteri; esse omīssū q̄ graui; est iudicatū. q̄ etiā
p simile potest ostendi. Grauius enī peccat raptor q̄ facit
violentiā quam fur. ⁊ grauius peccat qui alicui mulieri

violenciaz facit q̄ qui p̄cunia facit e. 3. d̄fen. ire sibi. Sic
 graui⁹ p̄ccat qui p̄ violenciā m̄rat in eccl̄iam dei q̄ qui p̄
 symoniā. q̄nta aut̄ otumelia deo fiat in p̄tō isto potest ma
 nifestari p̄ hoc q̄ p̄ncip̄s p̄ tanta otumelia h̄nt. cum ali
 quis vxores eoz exhonozat otumeliā ⁊ violenciā eis m̄fe
 rendo vix enī pacificari possūt. q̄nta ergo otumelia est re
 gi celesti cū ostiuz eccl̄ie que sponsa ei⁹ est frangit ⁊ violē
 cia ei fit. Valde p̄nt timere tales ne in eo in quo p̄ccāt pu
 niant⁹ ne ab ingressu triūphantis eccl̄ie oīno p̄hibeant⁹. nō
 est parua otumelia q̄ d̄no oīm a suis in terra m̄ferat violē
 cia. Accidit autē p̄pter p̄ccatū istud q̄ in eccl̄ia oīno in di
 gnū p̄mouent⁹. Vnde legit⁹. ij. mach. iiii. de menelao q̄ ac
 cepris a rege mandatis venit nichil h̄ns dignū sacerdocio
 Ex hoc etiāz p̄tō accidit destructio eccl̄iaz. Vnde legit⁹
 ij. mach. viij. de alchimio. quez rex demetri⁹ d̄stituit sacer
 dotē q̄ m̄lto plus mali fecerit filiis israhel q̄ gentes. Hoc
 p̄ccatuz dissuadet apostul⁹ ad heb. v. dicens. Nemo sibi
 assumat honozē s̄ qui vocat⁹ a deo tanq̄ aaron. Aaron ostē
 sus est dign⁹ sacerdocio p̄ virgāz q̄ floruit ⁊ fronduit et
 fructū fecit. Et hoc est p̄mus mod⁹ quo quis vocat⁹ a deo
 ad honozē euz aliquo miraculo oīdit⁹ dignus honoze. Se
 cund⁹ modus est cū aliquis oīdit⁹ dignus dignitate aliq̄
 voce lapsa de celo ut iosue. de quo nūi. xxvij. ⁊ be. s. nico
 laus ⁊ xp̄us. de quo math. xvij. Hic est filius meus dile
 ctus ip̄m audite. Terci⁹ mod⁹ fit p̄ sortem qua mathias
 ostensus fuit dign⁹ apl̄atu. Quart⁹ modus p̄ canonicam
 electionē. s̄ hodie electio canonica facta est dyabolica. q̄n
 enī in eccl̄iis plures erant boni q̄ mali tūc electio q̄ est q̄n
 sedm pluralitatez pugnatōz bona. bona erat. plures enī
 erant illi qui eligebant deo illis qui eligebāt dyabolo. sed
 modo extrario est. cū enī plures sint mali q̄ boni in eccl̄e
 siis plures eligunt secundū voluntatem dyaboli q̄ secun
 dum voluntatem dei. et sic frequent⁹ est potius electō dy
 abolica q̄ canonica contra illos qui per p̄ncip̄s seculares

volunt intrare in ecclesiam est illud eccl. vij. Noli ab homine
 querere ducatum neque a principe neque a rege cathedram hono-
 ris. isti non sunt gratia dei id quod sunt sed gratia hominum.
 Unde in litteris que scribuntur eis non debet apponi dei gratia sed
 gratia hominum et dei furore. vnde osee. xij. Dabo tibi regem
 in furore meo etc. isti sunt simulacra gentium argenti et aurum.
 Hi sunt qui colunt personam potentis ut deum suum. Unde ad
 eum verbis veniunt quibus ad solum deum utendum est. vos feci-
 stis me inquit ex nichilo in quo eum creatorem confitentur.
 creare enim est ex nichilo aliquid facere. non solum institutio pre-
 latoz ecclesie sed etiam institutio principum secularium pure a deo
 debet. deus. vij. cum dixeris. constituum super me regem sicut
 habent omnes per circuitum regionis eum constitues quem dominus
 deus tuus elegerit. **De avaricia mercenariorum. x. ca.**
Sequitur de avaricia mercenariorum que multum noci-
 ua est ecclesie dei. Sapiens. Nullum vitium deterius
 est avaricia in principibus et rem publicam regentibus
 Ad detestacionem huius vitii primo facit maledictio que scrip-
 tura predicat his qui sunt in peccato isto. eccl. ij. ubi dicitur
 Ne peccatori ingrediatur terra duabus vitiiis. terra duabus
 vitiiis ingreditur qui in ecclesia vult servire deo et manum eum
 tunc dominus dicat math. vij. Non potestis deo servire et ma-
 nione. De hac maledictione legit eze. xxxij. Ne pastori-
 bus israel qui pascebant semetipsos. Secundo facit ad de-
 testacionem huius peccati pena qua dominus puniit figuram huius
 peccati. leuit. x. Vbi cum dominus ignem celestem misisset in
 quo solo sacerdotes ei offerrent nadab et abiu filii aaron ac-
 ceptis turibulis imposuerunt ignem et incensum de super of-
 ferentes coram domino ignem alienum. egressusque ignis a do-
 mino deuorauit eos coram domino. ignis de celo missus dei
 amorem designat ex quo pure debent offerre sacerdotes. ig-
 nis vero alienus ignis ambitio est vel cupiditatis. **Un-
 de beatus. Habet aduersarius noster utpote perversus diuinorum
 operum emulatoz. ignem ambitiois quem saluator in nobis**

100

non accendere sed extinguitur. Si quis autem alienum ignem in diuino non presumpserit offerre sacrificio morietur in iniquitate sua. etiam si preem habeat aaron. Tercio facit ad detestacionem huius peccati multiplex malum quod facit prelatum ecclesie. Primum est quod oculum intentionis ledit in eis et sic consequenter fere omnia que faciunt in ecclesia mala sunt. Unde math. vi. Si oculus tuus fuerit simplex totum corpus tuum lucidum erit id est tota congregatio operum lucida erit. si autem nequam fuerit totum corpus tuum te erit. tunc oculus intentionis est simplex cum aliquis sola eterna petit in ecclesia. iuxta illud ps. Vna peccata a domino hanc requirit. Unde math. vi. Primum querite regnum dei etc. et ap. Que sursum sunt sapite non que super terram. et tunc totum corpus id est tota congregatio operum lucida erit. Si autem oculus intentionis lesus est tunc tota congregatio operum tenebrosa est. Secundo facit eum amittere christum quod figuratum est gen. xxxi. ubi cum laban misisset ad odendas oues fugit iacob. sic dum mercenarii tonsioni gregis intendunt christus recedit ab eis. iudas cum ascenderet ad tonsoras ouium suarum incestum commisit cum thamar ut legitur gen. xxxviii. Sic prelati qui non querunt nisi tondere et mulgere oues in ecclesia dei sepe a deo desunt. a deo ut incestum committant proprias filias corrumendo: absolon etiam eum occiderunt oues eius. interfecit fratrem suum amon cum esset temulentus. Et nota quod iudei in tonsione ouium sollempnizabant. in quo figuratum est gaudium mercenarii de comodo temporalium quod facit in ecclesia dei. unde zach. xi. Dalesce procora occisionis. qui possederant occidebant. et non dolebant. et vendebant ea dicentes. Benedictus deus diuites facti sumus. Tercio facit istud peccatum ecclesiam cum dyabolo inire illud ignominiosum fedus de quo legitur. i. reg. xi. quod naas amonites dixerit viris iabes galaad. In hoc ferias vobiscum fedus. ut eruas omnium vestrum oculos dextros. eruebat oculos dextros his quos in bello capiebat. ut sinistros seutis celantes ad bellum forent inutiles. oculus dexter in multis locis eruitur est ecclesia. quia non est ibi ias

via ad p[er]m[an]ent[em]

aliquis spiritualis. s; soluz terreni homines a deo occupati
 circa defensionem tpaliu. q; ad bellu spuale sunt inutiles.
Quartu maluz est ariditas brachij dextri. **Vnde** zach. xj
Q pastor ⁊ ydolu derelinquens gregē. gladi⁹ sup brachiu
 eius ⁊ oculum dexte ei⁹. brachiu eius ariditate siccabit⁹
 ⁊ oculus dexte ei⁹ obtenebrescēs obscurabit⁹. **Quarto** fa
 cit ad detestadē hui⁹ peccati multiplex malū. q; puenit
 ex peccato isto gregi. **Vnde** Jo. x. mercenari⁹ et qui non
 est pastor. cui⁹ non sūt oues pprie. videt lupū venientē ⁊
 dimittit oues ⁊ fugit. ⁊ lupus rapit et dispergit oues.
Lupus d; dyabolus vel psecutor violentus. **Et** aug⁹. loz
 quens de mercenario dicit. si ouis deuiat non reuocat. si
 infirmat non medet⁹. si deuorat non lacrimat⁹. si fugiunt
 tpalia que ipse amauit. fugit ipse aīas quas ipse amare si
 mulauit. hoc bene apparebit in tempore anticristi. quando
 temporalia auferentur ecclesie. tunc enim implebitur il
 lud ysa. j. et derelinquetur filia syon sicut vmbra culum in
 vinea. ⁊ sicut tugurium in cucumerario. in vmbra culum vi
 nee nuillus habitat nisi q; diu sunt ibi racemi. nec in domi
 cilio orti nisi q; diu sunt ibi fruct⁹. sic mercenarij non ha
 bitant in ecclesia. nisi dum ibi lucrantur. quomodo merce
 narij se habeant ad gregem. ostenditur ezech. xxiiij. vbi
 sic dicitur eis. **Lac** comedebatis ⁊ lamis operiebamini. ⁊ q;
 crassit erat occidebatis. gregem autem meum non pasce
 batis. q; infirmum fuit non consolidastis. et q; egrotum
 non sanastis. et q; fractum non alligastis. et q; abiectum
 non reduxistis. et q; perierat non quesistis. sed cum au
 steritate imperabatis eis et cum potencia. **Quinto** facit
 ad detestadē huius peccati. prueritas qm facit hoc
 peccatum in ecclesia. **Altaria** enim ecclesie immensas nū
 mulariorum conuertit. **Vnde** super illud math. xxi. mer sas
 nūmulariorum ⁊c. dicit glosa. **Altaria** enim dei sic vnt
 propter auariciam sacerdotum. altare immensam nūmū
 larij cōuertit. qui in eo celebrat poenit nūmo quam deo.

m

Handwritten scribbles at the bottom of the page.

Et de tali potest dici illud ouidi? **D** numimi nūm? nobis hunc pstat honorē. turribula etiam ecclie que deberent esse inferi? clausa. superius vero aperta puerit hoc pētū. cū ea que deberent fieri p eternis fiunt p tpalibz. Et vt breuiter dicam. hoc pētū facit vt seruituz ecclesie in multis locis deo non placeat. **V**nde malach. ij. **Q**uius est in vobis qui claudit ostia. et incendit altare meū gtuūto. et subdit non est michi volūtas in vobis dicit dñs. et nunq non suscipias de manu vestra. **S**exto facit ad detestatiōem huius pēti. hoc q xp̄us ita diligētē cauit sibi ab auaricia mercē narioz. q pot ostendi pmo ex hoc q legitur math. viij. q vnus scriba dixit xp̄o. mḡr sequar te quocūqz ieris. et noluit hoc dñs. qz ppter lucrum terrenū voluit eū sequi. **V**n̄ dixit ei. vulpes foueas hnt. et volucres celi nidōs rē. **V**lpes idest homies astuti. hnt foueas idest loca infima in ecclesia dei. **V**olucres celi idest nobiles. hnt nidōs idest loca alta sez dignitates. **S**ecdo potest ondi p hoc q dñs dixit joh. vi. turbe que ppter lucrū secuta est euz. queritis me inq. non qz vidistis signa q feci. s; qz panē meuz manducastis. et saturati estis. **T**ercio pot ostendi idēz p h q dic̄ aug. **N**oluit dñs p baptismū amoueri penā et mortalitatē nr̄az. sic et culpā ne delicate crederet in deū. **P**. jo. vlti. pcepit in nauigij dexterā mitti reth. ibidē etiaz postq dixit petro pascē oues meas. non subiūxit mercedē q habitur? esset que p̄tr? alliceret. sed subiūxit de morte q p grege erat passur? dicens. Amen amē dico tibi. euz esses unioz rē. quasi ad terrendū ignauos. **S**ilē habet in missiōe ap̄loz dixit enī eis. q paupertatē et p̄secutiōez passuri essēt. **V**nde math. x. ecce ego mitto vos sic oues in medio lupoz. et luc. ix. Nichil tuleritis in via rē. **I**dē hēt in missiōe ap̄loz luc. x. ecce ego mitto vos sic agnū inē lupos. nolite portare sacculū rē. **S**z pot querē alijs. cū spūs carni onex? sit in homie. quare noluit dñs in p̄mitiua ecclia tpalia spūali b̄ esse onexa. **P**. nunq tpalia puocatiua sūt ad spūalia.

Ad quod respondem? qd temporalia p[ro]cativa sunt illor[um] que
 xp[istu]s voluit habere ecclesiam sanctam. Contemptores enim
 temporalium voluit esse rectores ecc[lesi]e sue et non amatores. qui
 vult sibi cauere a muscis caueat sibi a lacte et melle q[uo]d amat
 musce. Preuidet x[ristu]s q[uo]d amatores temporalium auferrent ei
 ecc[lesi]as. si sp[irit]uali b[on]o efficijs temporalia luera connecterent. qui
 vult a canib[us] dilacerari aliquid inuoluat illud carne. Vn
 bt[er]ius anthom[us] p[re]cepit cui daz monacho q[uo]d p[re]uiaz habebat
 vt emeret inde carnes. et sup[er] se nudus eris sibi afferet. q[uo]d
 facies monacho a canib[us] dilacerat[us] est. pisces feruz tral
 gluciunt. q[uo]d esca inuolutu[m] est licet mors sua lateat ibi. Si
 milie et milui in testina. Sic amatores temporalium officia ecc[lesi]e.
 qui b[on]o terrena annexa s[un]t. assumunt ad damnatoem suam.
 et vident[ur] sequi xp[istu]m euz sola temporalia sequant[ur]. Sen. multi
 aliquo comitant[ur] mel musce sequunt[ur]. cadauera lupi. fru
 menta formice. p[er]dam sequit[ur] turba ista non ho[m]i[n]es. N. scie
 bat xp[istu]s q[uo]d temporalia s[un]t ualib[us] officijs annexa terrore esset vi
 ris p[er]fectis. Quis eni sane mentis non timeat dispensator
 terrenor[um] esse in ecc[lesi]a. q[uo]niam legit[ur] primu[m] dispensator[um] temp[or]ali
 um in ecc[lesi]a furem fuisse et p[ro]ditore[m] et homicidaz sui p[ro]p[ri]us.
 Quis non timeat p[ro] locu[m] illuz ire. in quo clauos positos es
 se scit. quomodo non timeat terrena ista. q[uo]d legit[ur] in iob. q[uo]d
 abscondita est in terra pedica dyaboli. Tercio preuidebat
 dominus temporalia putrefactura. ymo submersura multos in
 ecc[lesi]a dei. p[ro]pter q[uo]d vocant[ur] aqua. apo. xij. vbi legit[ur]. Et mi
 sit serpens ex ore suo post muliere[m] aquaz tanq[uam] flumen. vt
 eam faceret trahi a flumie. mulier ista ecc[lesi]a est. q[uo]d serpens
 antiquo[m] temporalium abundancia quirit submergere. Quarto
 preuidebat dominus superbiam. que nascitura erat in ec
 clesia ex abundantia temporalium. de qua videtur loqui do
 minus. ysa. xl. Donam inquit te in superbia seculor[um]. gau
 dium in generatione et generationem. et sugges lac gen
 tium. et mamilla regum lactaberis. superbia seculor[um] idest
 talis qualis est ho[m]o die in secularib[us]. est ho[m]o die in ecc[lesi]a dei.

Unde dñs. ad eugēniū papā. **V**ides totū ecclēsie zelū
 p dignitate feruere tuenda. dignitati dat' totū. sancti
 tati nichil vel parū. **G**audiū cui male dixit dñs luc. vi. di
 cens. **N**e vobis q̄ ridetis. p̄fert ecclēia luctū benedictōni
 de quo ibidē. **B**eati qui nūc fletis. q̄ autez sequit'. ⁊ ma
 milla regū lactaberis. p̄t intelligi dictū inderisionez ecclē.
 que in senectute sua lac transitorie ⁊ solatōnis non cessat
 suggere. ecclēsia enim quasi in infātia sua fuit sub veteri
 lege. **U**nde domīn' promittebat sibi terram fluentez lac
 te ⁊ melle. **L**ac emz ⁊ mel cibus sunt paruuloz. in aduen
 tu vero cristi a lacte sepata est. sed modo q̄ntum ad maio
 rem ptem sui. ad lac redijt q̄ signū est puerilitatis. **S**u
 perbia ⁊ diuitie q̄si onera sūt. vnde opes vocantur supbie
 p̄. viij. **Q**uinto nolebat dñs q̄ ecclēia haberet fiduciā suā
 in alio q̄m in ipso. volebat pot' fundare eaz supra petrā
 q̄m supra terraz. **U**nde math. xvi. **S**uper hanc petrā edi
 ficabo ecclēiam meaz. **S**i fiduciā suam habuisset ecclēia in deū
 ⁊ non in diuitijs. non ita elongass' se ab eo. **L**egit' in vitas
 patz. q̄ quidaz venerūt in ciuitatē quandaz vt distribu
 erent ibi elemosinas. ⁊ veniētes ad domū cuiusdaz paup
 ris vidue. q̄ cuz ess' candidatrix exierat ad op' suū. quan
 daz inuenerūt filiaz q̄ apuit eis q̄si tota nuda. ⁊ voluerūt
 ei dare vestes q̄ noluit accipere eas. mater etiaz cū veniss' no
 luit eas accipere. s' dixit. ego habeo pcuratores meū deum.
 ⁊ vs eū a me vultis tollere hodie. ⁊ illi audiētes glorifi
 cauerūt deū. **S**exto sciebat dñs oculū ecclēsie impediē
 duz esse epalibz istis ab officio suo. modicū emz pulueris
 vel palee oculuz oīno cessare facit ab officio suo. ⁊ ideo vo
 luit duces ecclēie paupes esse. eo q̄ paup' sit expedita est
 sic sen. dic. ⁊ s' dicit. si vis aio vacare aut paup' sis oportz
 aut paup' filis. ⁊ si cetā mēbra corpis ad plura officia due
 māt. vt lingua ad gustū ⁊ locutōez. ⁊ man' sili ad mltā ocu
 l' tñ vnicū hz. ⁊ tactuz ēre maxie timet. sic ocul' ecclē
 oteplatoī legis dñe debuit intēdē ⁊ a tēremis istis separi.

licet pes hominis a ceteris membris eius separat? non sit.
 tamen habet separatam artem que ei deseruit. et artifices q̄
 totalit̄ circa calciamēta ei? intenti sūt. q̄to magis deberent
 esse aliqui. qui totaliter spūalib? sūt intenti. Sed magis
 occupata est modo ecclia in t̄paliibus quo ad magnaz partē
 sui. q̄m fuerit synagoga. Vnde q̄n datum fuit a cōstantino
 occidentale imperium ecclesie. facta est vox de celo dicēs.
 Hodie in usū est venenū ecclesie dei. Mercenarij mali la-
 trones sunt. aliūde emz intrant in eccliam quam per xpm.
 Vnde sup illud joh. x. qui non intrat p ostiū rē. dic̄ glo.
 Aliūde quis intrat. vel non bene de cristo sentiendo. vel nō
 dei gloriā s; suam querendo. Ipsi emz non abhorrent spo-
 liare crucifixū. similes militib? qui spoliauerūt xpm cru-
 cifigendū. Isti iudaizant in ecclesia dei. potius eligentes
 esse discipuli moysi quaz xpi iuxta illd joh. ix. q̄ dixerūt
 iudei ecce. tu discipul? illi? sis. nos discipuli moysi sum?.
 Discipuli moysi sūt. qui t̄palia volunt. que pmisit moyses
 Discipuli vero xpi sunt. qui otentis terrens celestia volūt
 habere. que xpus pmisit. mercenarij emz quodāmodo pa-
 ciunt̄ penaz illam. qua dñs solet punire lufozes blasphemā-
 tes. habent eni faciem eoz dis quodā modo p̄posteratāz. cū
 emz deberent posterioz obliuisci. et ad anteriora se extēde-
 re. iuxta verbum apli. ipsi potius iuxta p̄phe. fiūt in re-
 tro ⁊ non in ante. faciem eni versam habent ad t̄palia. q̄ re-
 tro debent esse. ⁊ dorsuz ad spūalia bona. que deberēt esse
 ante. Vnde figurati sūt per. xxvj. viros habentes dorsa ad
 templum. quos vidit ezechiel. Ipsi deberent attēdere q̄
 acciderit sichen ⁊ populo eius. qui p t̄paliibus spūale op?
 fecerūt. circūcidentes se p filia iacob. ⁊ vtilitate quam spe-
 rabant ab iacob et filiis eius. Vnde gen. xxxiiij. dicte si-
 chen. suba eoz ⁊ p̄mogemita eoz. ⁊ oia q̄ possident erunt
 nra. occasiōe ei illi? circūcisionis inefecti sūt. sic q̄ p terre-
 nis spūalia faciūt. timere p̄nt ne et̄naliter occidant.
 De signis auaricie in ecclesia dei. **C** Capitulū. xi.

Sequit' de signis auaricie. que apparent in ecclesia dei. Primum signū est. cum vnus habet plura beneficia ecclesiastica. quoz sufficeret sibi vnū scdm statum sue psonē. Secundū est. cum aliquis in die multas missas celebrat. nisi in casibz à iure exceptis. Tercū est. cum aliquis in eadez missa multiplicat officia. Quartū est. cum quis multiplicat altaria non necessaria. Quintum est promotō ad sacros ordines vel dignitates eoz. qui sūt infra legitimā etatez. Sextū est reseruatō fructuū et cōgregatō ab eis qui habēt annuos redditus. Septimū est deursus ad funera et pcessiones. et nūmos orarios. et breuiter ad omnia ad que esca alicuius lucri terreni allicit eos. et neglectus eoz in quibus nulluz lucrum speratur. et licet aliqua ex his interdum ex deuocōne fiant. cupiditas tamen ea adinuēnit. Multa sunt alia signa. sed causa breuitatis tantum de his tangemus. Incipientes a pluralitate beneficiorum. de qua quidam de consilio auaricie dicunt. qd meritoze potest quis habere plura beneficia ecclesiastica. licet vnū eoz sit ei sufficiens. secundum statum sue psonē. de quoz numero quidam cum longo tempore affirmasset hoc esse mortale peccatū. dum vnicū beneficiū habebat. dato sibi scdo beneficio asserunt qd licet possit quis plura beneficia habere. et addidit. qd nullus possit hoc intelligere nisi qui haberet ea. cuius rei talis potest assignari causa. sicut legitur zach. vi. Impietas est oculus eoz in vniuersa terra. luxuria est oculus luxuriosi. auaricia est oculus auari. et sic de ceteris impietatibus. Vnde accidit qd alicui luxurioso videtur aliqua fatua mulier. quam nūmo diligit amore. pulchra. eū in veritate turpis sit. et hoc est. quia oculo luxurie eam intuetur. nimius emz amor luxuriosus qui in eo est. facit eum sic iudicare de pulchritudine illius. alius autem qui non habet huius oculum. non videt illam pulchritudinem in illa muliere. Sic ille in quo est oculus auaricie. videt qd aliquis possit habere plura

beneficia ecclesiastica sufficiētia. visione falsa vel fantastica
 Illi autē qui non habent oculuz avaricie. non vident hec.
 Unde dicunt malū esse. habere plura bñficia talia eccliaſti-
 ca. q̄ multiplē potest ostendi. **P**rimo sic. **T**ria distinguū-
 tur pñcipia opatōnuz nostraz. scz natura. gracia. ⁊ viciū.
 igit̄ enī aliquis vult habere talia plura beneficia. vel na-
 tura est pñcipiū hui⁹ opatōnis. vel gracia. vel viciū. ⁊ vi-
 det̄ q̄ non natura. natura enī paucis otenta est. **U**nde se-
 neca. exiguu⁹ natura desiderat. ⁊. j. ad thīm. vj. **H**abētes
 alimenta ⁊ quib⁹ tegamur. his otenti sum⁹. **G**racia etiā
 non videt̄ esse pñcipiū hui⁹ opatiōnis. q̄ multiplē potest
 ostendi. **P**rimo p hoc. q̄ gracia pauciorib⁹ otenta est q̄m
 natura q̄ patet p hoc. q̄ ipsa est aqua sitim terrenoz extin-
 guens. **U**nde Jo. iij. qui biberit ex aqua quam ego dabo
 ei. non sitiet in eternū. sup̄ q̄ verbū dicit aug⁹. qui biberit
 ex flumie paradisi. de quo gutta vna maior est q̄ ocean⁹. re-
 stat ut in eo extincta sit sitis mundi. **S**ecundo pōt idē ostē-
 di. p hoc q̄ dñs consuluit otariū. consiliū enī dei est sūma
 paupertas. **U**nde non est verisile. q̄ gracia ipius otariūm
 consulat. **S**i enī gracia ipius mltiplicacōez tpaliū consuleret
 ipse deus hoc consuleret. dicit̄ enī hoc de⁹ facere. q̄ gracia
 ipsius facit. ⁊ sic deus consuleret contraria. ⁊ sic es̄ in eo.
 est ⁊ non. cui⁹ otariū dicit beatus bñ. sup̄ illud. **D**uct⁹
 est ih̄sus in desertum ⁊c. **A**bsit inquit ut spūs veritatis q̄
 te adduxit huc te reducere velit. qz sic es̄ in ore eius est
 ⁊ non. **T**ercio potest idē ostendi per hoc. q̄ in fine vite cū
 dominus venturus est ad eos. non auderent retinere mul-
 titudinem beneficiorum talium. **S**i enim grā dei ⁊ amore
 ea possederunt. desiderare debent. ut in statu tali a domino
 inueniat̄. ut ab eo dignā mercedē accipiant. **E**t si vñctio
 grē in statu sanitatis docebat eos bñficia multiplicanda
 esse. ipsa in statu infirmitatis cum maior est deuotio. non
 pmitteret eos de is dubitare. non videt̄ esse consiliū diuine
 grē q̄ aliq̄s in statu illo viuē audeat. in q̄ non audeat mori.

Quarto potest ostendi his auctoritatibus quae secuntur. Augustinus
 Qui veram fidem habet non cupit in his miseris fieri di-
 ues. non videtur ergo habere veram fidem que est prima gra-
 tia. ille qui desiderat habere plura talia beneficia. quod er-
 osulit ei gratia quam non habet. Item veritas non volat ad
 muscas. caritas etiam cum ignis est non tendit deorsum. **S**
 euz caritas deum super omnia amet. ipsa non desiderat multipli-
 cationem terrenorum. quibus euz amittat vel impediat ne ei in-
 tendat. Unde Augustinus. Deum sanctum querit caritas verita-
 tis. **I**dem. vester quidem michi animi pluribus actibus inten-
 tum. deo quodam modo vacuari. non est verisimile quod cari-
 tas querat que eam deo euacuent. sed potius querit pacem
 in qua factus est locus eius. ipsa etiam est pallium breve. quod
 utriusque opire non potest. de quo legitur in ysa. Unde Augustinus.
Domine ego pro auaricia mea te mittere nolui. sed volui te
 cum possidere mendacium. itaque te amisi. quia non dignis cum
 mendatio possideri. **C**aritas plus diligit legem dei. quam
 milia auri et argenti. non est ergo verisimile quod ipsa osulat
 multiplicitate temporalium. que requirit multiplicationem actio-
 num. que impedit hominem a studio sapientie diuine. Unde
 ecci. xxxviii. Sapientias scribe in tempore vacuitatis. et qui mi-
 norat actu sapientias percipiet. patet ergo quod operatiois p[ri]-
 ncipio non est principium natura vel gratia. Unde relinquuntur
 quod principium eius sit viciu[m]. et sic potest quod vni homini non sit licitum
 habere plura talia beneficia. et hoc satis potest manifestari. si con-
 siderentur cause propter quas aliqui credunt hoc sibi licere. Alij
 enim credunt hoc sibi licitum esse. quod beneficia illa bene expendunt.
 alij quod nobiles sunt. alij quod vicarios ponunt. alij quod ad misera-
 cionem temporalium utiles sunt. vel propter sapientiam huius mundi. vel propter
 potentiam. **C**ontra illos qui credunt quod bene possunt illa habere. quia
 bene expendunt illa. dicimus quod non sufficit medico bene expendere
 ea quae sibi dantur ab infirmo. et nullam curam habere de infirmitate
 illius. similiter non sufficit aduocato bene expendere sala-
 rium. et se non intermittere de causa nec stipendiarium sufficit

stipendia sua bene expendere. et de guerra se non intromitte.
 Sic clerico habenti beneficia ecclesiastica. non sufficit bene ea
 expendere. nisi faciat officia quibus illa annexa sunt. Contra
 illos vero qui credunt se posse habere plura talia beneficia. quod vicia-
 rios ponunt. primo dicimus. quod eadem ratione laicus viximo
 etiam mulier possit habere decem beneficia ecclesiastica. possit enim
 ponere vicarios. **S**ed ridiculum est matrimonium contrahere.
 spe ponendi vicarium. et qui hoc facit videtur incidisse in illam
 maledictionem deus. **ii.** uxorem habebit et alius dormiet
 cum ea. Tercio querimus de vicario illo. utrum sit pastor vel
 mercenarius. Si mercenarius est latro est sic prius ostensum
 est. cum ergo dicit aliquis. bene possim habere hoc benefici-
 um. quia ponam ibi vicarium. pene idem est ac si dicat. bene
 possim habere illud. quia ponam ibi latronem qui furetur et
 mactet et perdat. **Jo. x.** Si vero pastor est. que ratio est ut
 tu habeas duas ecclesias. ipse vero nullas. nunquam dicit tibi
 ubi iohannes id est gratia dei. vel in quo est gratia dei. non licet tibi
 habere uxorem fratris tui. Quarto querimus a tali. utrum
 vicarius ille sit minus bonus. vel eque bonus. vel melior quam
 ipse. Si minus bonus. tunc naturalis ratio dicitur. quod non est
 recipiendus pro eo. operari enim in vineam alienam dicitur.
 non potest vicarium minus bonum ponere. Si vero eque bonus
 est. vel melior. que causa est quod ipse habeat duo beneficia. et
 ille nullus. Quinto quod ipse deberet attendere. qui dicitur acciderit
 de primo vicario synagoge. Sic enim legitur exo. xxxiii. moy-
 ses relinquens populum. satisquam moram facturum eum do-
 mino. dimisit vicarium satis bonum aaron. et tamen in redi-
 tu populum quem relinquerat fidelem. infidelem et ydola-
 trum inuenit. **S**ed dicit apostolus. quod si quis non laborat. non
 manducet. quo iure ergo pascit aliquis de beneficio illo et
 ubi ipse non laborat. ordinavit deus. ut qui seminat spi-
 ritualia mereat carnalia. qua ratione ergo pauper vicarius
 spiritualia seminabitur. et alius carnalia metetur. et cum
 dominus dicat. Quos deus coniunxit homo non separat.

quo iure denarius ille quē subditus offert vicario paup̄i
 sibi spūalia seminatim accipiet a patrono male viuente. ⁊
 si quo ad forum otenciosum vis ibi videat̄ habere. tamen
 quo ad iudiciū sacre scripture ip̄e raptor est vsurpās sibi
 alterz eoz que a deo diuncta sunt sine reliquo idest merce
 dem sine labore. ymo etiam homicida reputat̄. ⁊ respectu
 mercenarij quē defraudat. ⁊ respectu paup̄z subditoz
 quoz sudorē comedit. De p̄mo legit̄ eccl̄. xxxiij. q̄ effudit
 sangnem. ⁊ q̄ fraudē facit mercenario fr̄es sunt. De sc̄do
 legit̄ ibid̄. Qui auferit in sudore panes q̄si q̄ occidit p̄xi
 mū suū. Vltio dicim⁹ q̄ illi q̄ vicariū ponūt. qui sola cupi
 ditate lucri viuūt et non amore d̄i. talē amorē faciūt m̄ri
 sue ecclesie. quales amorē aliquis faceret sue matri carna
 li. si pedem ei auferret ⁊ loco eius pedem ligneuz substitue
 ret. p̄s ligneus non viuūt nec corpori adheret. Sic vica
 rius qui caritatē non habet. non est memb̄z viuū vita spi
 rituali. nec adheret corpi ecclesie. sola enim caritate viuūt
 quis. ⁊ adheret ceteris mēbris ecclesie. Contra illos qui
 dicūt q̄ possunt habere plura beneficia eccl̄astica. quia sūt
 nobiles. dicim⁹ q̄ si filij dei sūt. et eccl̄ie d̄i vtilēs. non vo
 lentes excedere mensurā nobilitatis sue. forsitan iustū est
 ut de beneficijs eccl̄asticis p̄re ceteris accipiant. si fieri po
 test absq̄ iactura aiaz. S; si filij dyaboli sūt. qua ratōne
 de bonis d̄ni accipiant. nūquid d̄m̄ debet nobilitatē fili
 oz dyaboli honorare. S; si inutiles sūt eccl̄ie d̄i. vel no
 tiū suo p̄rauo exemplo non videt̄ iustus. q̄ p̄ cetis como
 dū hēant ab eccl̄ia. ex quo eccl̄ia comoduz non habet ex eis.
 Dicit lombardus. q̄ ip̄e non vult h̄re accipitres qui capi
 at alaudam ⁊ comedat galinaz. Sic d̄ns non vult habere
 in eccl̄ia sua. qui multū ostent ei ⁊ nichil ei p̄sint. Similit̄
 si aliq̄s non est otentus illis quibz otent⁹ esset si cleric⁹
 non ess̄. ⁊ euz p̄na hereditate exhereditat⁹ sit. supior t̄n
 vult esse q̄ frater su⁹ qui est h̄res. non videt̄ iustū esse.
 q̄ d̄ns ei⁹ supbias pascat vel sustentet. euz enī supbia filia

dyaboli sit. non p̄tinet ad dñm pascere eam. Contra eos q̄
 credunt se posse h̄re multā talia beneficia. q̄ sapientes vel
 potentes sūt quo ad seculū. dicimus q̄ auaricia ⁊ cupiditas
 docet eos in hac pte. In dolosa enī statā cupiditatis
 sibi nichil ponderant spūalia sed sola t̄palia. Vnde bñ. lo-
 quēs de auarīs p̄latis. Optimi dispensatores rez. qui de
 maximis mimam. ⁊ de mimis maximā curaz gerūt. Tercio
 loco p̄t oñdi non solū q̄ maluz sit plura talia beneficia ha-
 bere. s̄ etiā q̄ nulli nisi ceco deat hoc in dubitacōe venire.
 certum enī est q̄ null⁹ est p̄nceps secularis. in cui⁹ curia
 licitū sit illi qui non habet nisi vnū equū auenaz querere
 ad op⁹ duoz vel ad plures equos. nec inuenit̄ aliquis ar-
 miger ita simplex. qui hoc adducat in dubitacionem. que
 causa est. ut in curia dei idest in ecclia in qua tot sūt qui de
 auena ecclie non possūt habere ad necitatem. licitū sit ali-
 cui qui non habet nisi vnū equuz auenaz querere ad plu-
 res equos. quō dubiū est inter literatos. q̄ certū est int̄
 armigeros. nunq̄ p̄t dñs bñ dicē illud p̄phetiū. quis ce-
 cus. nisi serus meus. Preterea ⁊ si licitū ess̄ aliq̄e habe-
 re plura talia beneficia. tñ non expedit. Vnde. j. cor. vj.
 Omnia michi licent. s̄ non oia michi expediūt. licebat ap̄lo
 sumpe⁹ a subditis sumere. s̄ non exp̄diebat. quia pseudo-
 apli haberet inde occasione querēdi et lucrandi. Sic licz
 licitū ess̄ alicui viro honesto ⁊ discreto h̄re plura talia be-
 neficia. tñ quia amatores t̄paliū accipiūt inde exemplū eu-
 piditatis ⁊ auaricie. non expedit. sic manducare ydolaticū
 in se licitū est homi discreto. qui non comedit illud cū ve-
 nencōe ydoli. tñ coram infirmis et simplicib⁹ p̄t̄m est co-
 medere ydolaticū. ipsi enī credentes illd comedi cū vene-
 ratione ydoli scandalizabant̄ inde. Vnde be⁹ bñ. Spūa-
 lis homo qui omnia diiudicat. ut ipse a nemine iudicet̄.
 omne opus suuz trina q̄dam cōsideracione p̄uenit. p̄mo qui-
 dem an liceat. deinde an deceat. postremo an exp̄diat. licitū
 tñ s̄ aliquid in respectu ad dei p̄hibicōne. Decens dicit̄

in respectu ad dictionem persone. Expediens vero in respectu ad offensionem proximi. Considerare ergo debet sapiens an illud quod facturum sit licitum sit id est a deo non prohibentem. Deinde an deceat personam eius. aliquando enim deceus est in aliqua persona quod tamen indecens est in alia. precipue vero in viris literatis. qui debent spiritualiter esse oculus ecclesie. indecens est terrenitas. et macula cupiditatis et auaricie. A talibus enim precipue sumitur exemplum. et ad eos specialiter pertinet illud apostoli. ab omni specie mala abstinete vos. Et illud. Prouidentes bona. non tamen coram deo sed etiam coram omnibus hominibus. Ad detestacionem vero huius peccati. Primo facit maledictio. quam facit dominus illis qui sunt in peccato isto ysa. v. dicens. Ne qui coniugatis domum ad domum. quo modo quis absque peccato habet. quod cum maledictione domini habet. Secundo mutilatio ecclesie que inde puenit. non videtur innocens esse. qui matrem suam vno membro mutilat. sic innocens non est. qui matrem suam ecclesiam mutilat. perorando quod minus habeat vnum membrum quam debeat habere. quod si dicatur quod ecclesia licet non habeat omnia membra quo ad substantiam tamen habet quo ad officia. Vnde enim habet officium plurius. tamen modo quod licet in monoculo vnum oculus suppleat vicem duorum. non tamen valde habere vnum oculum sicut habere duos. nec bene fuerit matri sue carnali. que peruraret ut loco duorum oculorum vnicum haberet. Tercio facit ad detestacionem huius peccati. motus struositas et confusio que inde puenit in ecclesia dei. puenit enim ex hoc peccato. quod diuersae ecclesie eundem habent oculum. in auditum est diuersa corpora idem habere membrum. ex hoc etiam peccato accidit. quod eadem persona simul et semel diuersa repleat loca. quod videtur esse contra naturam. Item accidit inde quod oculus vnius ecclesie os est in alia ecclesia. quod archidiaconus vnius ecclesie cantor est alterius. Accidit enim quod oculus vnius ecclesie distat ab ea parte quam per dicitur vnam. Si aliquis ecclesiam reputat. et si oculos suos habeat in bursa sua. nunquam talis ecclesia reputanda est ceca. a qua oculi eius tamen distant. oculi enim sapientis

in capite eius. Stultus autem in tenebris ambulat ut dicit Salomon. ecclesiasticus. ii. Deuli stultorum in finibus terre. per tamen istud etiam introducit quodammodo in ecclesiasticis dei heresim Sabellij. qui dicebat patrem esse filium. Contra quod dicit Augustinus. quod hoc non inuenitur. nec in natura nec supra naturam. quod eadem persona sit pater et filius. intellige respectu eiusdem. sed sic vult facere peccatum istud. Accidit enim quod duo sunt decani in duobus ecclesiis. et uterque canonicus est in utroque. et sic uterque est pater et filius respectu utriusque. **S** istud peccatum facit. quod eadem arbor simul et semel in diuersis ortis plantata sit. Sed non vult dominus in aliquo de ortis suis arborum esse que fructum non faciat. Unde lucas. xiiij. dicit de ficulnea non faciente fructum. succi de illam. ut quod terram occupat. Unde videtur quod in utroque orto fructum facere debeat arbor talis. et sic quod duplex officium facere debeat. qui duplex beneficium sufficiens habet. qua ratione enim primo beneficio ad unum officium obligatur. eadem ratione secundo ad secundum. Quarto facit ad detestabilem huius peccati vilitas que ibi est. Vilius enim personarum et abiectarum est causa lucri periculo se exponere. Unde viles se vident ostendere. quando per nimium desiderio lucri incidunt per viam illam. quam tot boni viri asserunt latronibus plenam precipue cum viderant litteratos viros. qui per eam ceperunt ire ad ultimum relinquere eam. et non audere ultra transire resignant enim nec audent mori cum multitudinem talium beneficiorum. **S** si aliquis cibum assereret venenatum a multis bonis viris. licet alij essent qui deterrati assererent. tamen qui aliter haberent cibum sufficientem. non committerent se discrimini. ut cibum illum comederent. mixtum est ergo. quod ille qui habet unum beneficium sufficiens. audet suscipere aliud. cum tot boni viri asserant ibi periculum esse. **S** satis possent erubescere illi. ad quos pertinere querere qualiter deo seruire possent grati ad placitum suum. quod hoc solo ostentati sunt ut seruiant sic ei. ne ipse interficiat eos. non curant enim quod sit illud quod faciunt. dummodo mortale non sit. non attendentes quod dicit

beat⁹ bñ. loquens ad viros pfectos. Non est vñ inquit
 languere circa dñia pcepta. nec attendere q̄ deus p̄cipiat
 at. h̄ q̄ velit. pbantes que sit volūtas dei bona beneplacēs
 et pfecta. Quinto facit ad detestacōem hui⁹ peccati hoc.
 q̄ talis multiplicatio beneficior̄ circa vnaz psonā. frequē
 ter gñat apostema supbie in psona illa. sic in corpe hūano
 nimia collectio humor̄ circa aliq̄ membroz solet aposte
 ma gñare. supbia enī similis est illi apostemati. q̄ vocatur
 noli me tangere. non potest enī sustinere supbus. q̄ vicia
 eius rephendant. Sexto faciūt ad detestacōem hui⁹ pec
 cati diuersa exempla. et de multis pauca ponem⁹ testimo
 nia. Seneca in libro de beneficijs ait. q̄ qui daz eum illi ob
 virtutez et rem publicā bene gestaz tm̄ agri decerneretur
 q̄tuz vna die arando circuire posset. non est opus inq̄ mi
 chi ciuū pl⁹ qm̄ vni ciuū opus sit. Et subdit seneca. q̄nto
 maioris virtutis putas respici si minus qm̄ merui se. et
 d̄d. in ps̄. **A** fructu frumēti vini et olei sui multip. sunt.
Et subiūgit de se. In pace in diūpn̄ dormiā ⁊ requiescas.
 q̄si diceret. Alij multitudinē t̄paliū querūt. h̄ michi ad
 herere deo bonuz est. s̄suluit ietro. moysi. onus suuz p̄ti
 ri in plures. ut secum ess̄ deus. isti vero ogregare volunt
 multa onera in vnuz. ut ab eis recedat deus. Isti non pos
 sūt dicere illud ps̄. **V**nicus ⁊ paup̄ sum ego. euz enim in
 psonis volūt esse non vnici. ille qui trin⁹ vult esse in pso
 natib⁹. eum vn⁹ sit in substantia. videt̄ dicere illud v̄bz
 dyaboli. ero filius altissimo. **S**ex autē vident̄ rephensibilia
 esse specialiter in talibus psonis. **P**rimo est rephensibilis
 absētia eū officiū eoz req̄rat p̄ntiaz tribo de caus̄. **P**rimo
 p̄pter gregis pestilentiaz. vnde ad euz p̄t dici illd̄ verbū
 senece. tm̄ habes negocij. q̄ntum medicus in pestilentia.
Secundo p̄pter lupoz infernaliū importunā seruiciā. Alij
 enī lupi solo clamore exterrēt. h̄ de lupo infernali legit̄.
Job. xl. Non fugabit euz vir sagittari⁹. in stipulam v̄si
 sunt ei lapides fundē. **P**auci sunt quos lopus infernalis

singulis diebus non tenet. vel per aurem vel per linguam vel ali-
 ud membrum. illo membro tenetur quis a lupo infernali quo
 omittit peccatum. **Necessaria** est ergo pastoris prudentia. que de
 ore lupi eruat. **Unde** legitur in amos. quomodo si eruat pastor de
 ore leonis. duo erunt aut extremum auricule. sic eruemini si-
 lii israel. **Tercio** necessaria est prudentia pastoris. propter simpli-
 citatem et in defensione omnium. certum enim est. quod inter omnia
 animalia. unum de simplicioribus et minoris defensionis est ovium.
 cetera enim animalia vel velocitate. vel astutia. vel fortitudine
 et dentibus et unguibus quasi quibusdam armis secuta sunt ab ho-
 stibus suis. sed ovium nihil horum habet. ideo necessaria est ei
 prudentia pastoris. qui eam defendat. **Similiter** est in omnibus
 spiritualibus. multi enim maioris simplicitatis sunt. quam ovium vel
 capra. ovium enim vel capra naturaliter fugit lupo. oves vero
 spirituales. voluntarie in ore lupi infernalis se ponunt. **Secun-**
do reprehensibile est in talibus personis. quod supra suam virtutem
 spondent. contra illud ecclesiastici. viii. **Non** spondeas super virtutem
 tuam. quod si spondideris quasi restituens cogita. super virtutem suam
 spondet. qui animam suam in susceptione prime ecclesie in pi-
 gnora vit. et adhuc aliam ecclesiam suscipit. cum aliam animam
 non habet. quam in pignus per secundam ecclesiam ponat. dominus animam
 suam ponat per omnes suos. et si ex culpa pastoris eas amiserit.
 super animam pastoris periculum erit. **Tercio** reprehensibile est
 circa habentes plura beneficia. id est quod ipsi se offerunt ad fideiussi-
 onem periculosissimam. et instanter rogant ut ad eas recipian-
 tur. et si recepti fuerint. de ea gaudent quasi inuenerint the-
 saurum. solent prudentes huius seculi vitare. quod non fideiuberent
 pro aliquo. propter pericula que ex fideiussione solent eveni-
 re. ad fideiussionem vero longe periculosiores multi se offerunt.
Unde psalmi. xii. **Noli** esse cum his qui defigunt manus suas. et qui
 vades se offerunt pro debitis. Si enim non habes unde restituas.
 quid cause est. ut tollas opimentum de cubili tuo. qui
 curam animarum suscipit. manus suas defigit id est obligat. **Primo**
 ad excolendam terram ecclesie. **Ysaie. i.** Ecce constitui te

hodie super gentes et super regna. ut euellas et destruas et
 disperdas. et dissipes et edifices et plantes. **S**ecundo ad li-
 berationem. unde in psalmo. xxiiij. erue eos qui ducunt ad mor-
 tem. **T**ercio ad spiritualium infirmitatum curationem. Unde dominus
 in euangelio. Non est opus ualentibus medico. sed male habentibus.
 Et uidentur medici spirituales deteriores esse temporalibus me-
 dicis tribus de causis. **P**rimo quod nullus eorum curam recusant.
 quantumque incurabiles uideantur. **S**ecundo quod licet de
 arte spiritualis medicine nichil nouerint. tamen curam recipiunt.
Tercio quod mercedem ab infirmis recipiunt. et de infirmis se
 non intromittunt. hec enim tria in medicis corporum quantum
 mali sunt. non solent inueniri. **Q**uarto obligant ad prouisionem
 eorum. que spirituali uite sunt necessaria. Unde mattheus.
 xxiiij. Quis putas est fidelis seruus et prudens. quem constituit
 dominus super familiam suam. ut det illis in tempore tristicii mensuram.
 bene enim deberet premeditari. qui tantam familiam suscipit.
 utrum habeat unde ei possit prouidere. **Q**uinto obligat se
 ad prebendum ducatum. Unde iohannes. x. Si de pastore. eum proprias
 oves miserit. ante eas vadit. et oues eius sequuntur. **S**exto
 obligat se ad placandum deum. propter quod oportet quod ipse
 placeat. quomodo eum placabit qui non placet. **S**equitur in pre-
 dicto uerbo. Si enim non habes unde restituas rem. opimentum
 tuum quo cubile conscientie debet esse ornatum ut deus ibi qui
 escat. est gratia dei. hoc opimentum amittit. qui super vires
 suas curam animarum suscipit. Unde psalmo. xxi. Tolle vestimentum
 eius qui fideiussor extitit alieni. et pro extraneo aufer pignus
 ab eo. idem uocat hic vestimentum. quod prius opimentum
Et est sensus. tolle vestimentum id est tollendum predicam. et
 subditur ibi. suauis est homini panis mendacii. sed os eius imple-
 bitur calculo. panis mendacii uocat. qui acquiritur ex men-
 daci promissione cupidi. qui curam animarum suscipit. sed os eius cal-
 culo ardenti implebitur. Unde alibi in psalmo. Affligit malo. qui
 fidem facit pro alio. de illis qui post fideiussorem gaudet. di-
 citur in psalmo. xvij. Seultus plaudet manibus suis. cum ipse proderit

205
p amico. cuius causa est hec. qz non intelligit q fecerit. p
infirmis eniz de quoz salute desperat. se rnsorem ostic iue
euz curam aiaz suscepit. Quarto rephensibile est in tali
bus q post fideiussionem non curat de hoc q fideiusserunt
non attedentes q legit pu. vj. Fili mi si spopoderis p ami
co tuo. defixisti apud extraneu manum tua. illaqueat es
verbis oris tui. et captus p pns smomib. fac ergo q dico
Fili mi. et temeripm libera. qz incidisti in manus pximi tui.
discurre festina suscita amicu tuu. ne dederis somnu ocu
lis eius. nec dormitet palpebre tue. **F**ideiussionez ista at
tendebat abbas quida de grandi silua. in cuius domo domi
nus guillerim de monte pessulano factus monachus. abbez
p salute sua fideiussorem recepit. q diu ouersat. ibi ho
neste migrauit ad dnm ad que abbas pactis exequijs di
rexit sermonez in hunc modu. **F**rater guillerime velles scia
re si deo placeret. vtz de fideiusione q tibi feci absolutus
sum. qui licet p dimidiaz diem mortuus fuisset rndit diuino
miraculo. **D**omine abbas absolutus estis. **Q**uinto rephensi
bile est in talibz psonis. q ipsi defraudant plurimos. **P**ri
mo deuz horore et seruitu. deberet eniz hre duplex sicut u
de duobz beneficiis et non hz. nisi vnicu. **S**ecundo corpus
ecclesie debilitat mēbz vni ablatōe. sicut corp⁹ vni ho
minis debilius est ex defectu pedis. **T**ercio defraudat ali
que paupem clericu. qui deberet alterz illoz beneficioruz
habere. **Q**uarto vicariu. cum vicari⁹ habeat laborē et iste
mercedem. **Q**uinto subditos a quibz metit carnalia. cum
eis non semmet spūalia. **S**exto rephensibile est in talibus
psonis. q ipsi reputat beneficiu. q est onus vale piculosu
Unde luc. xxij. **R**eges gentiu dñantur eoz. et q potesta
tem hnt benefici weant. vos autez non sic supple weandi
estis benefici. sola eniz dispensatōem alienoz bonoz habe
tis. **O**stat ergo q qñ quis omittit dispensatōez alicui que
laboriosa est. licet victum et vestitū in ea ei ccedat. pot⁹
euz onerat qm beneficiu impendat. **M**ultiplici vero rōne

periculosa est dispensatio bonorum ecclesiasticorum. Primo quod difficile est quod dispensator placeat domino et familie simul. etiam difficile est gratiam familie non querere. euz ipsa presens sit. et dominus quasi absens. Unde relinquitur quod difficile sit dispensatores bonorum ecclesie gratiam dei habere. Secundo periculosa est. quod operatio multorum differt. operatio autem dilata multa facit obliuisci sicut beatus bernardus dicit. dilatio ista securos reddit dispensatores. et absque timore furantes. Unde ecclesiasticus viii. quia non profert cito contra malos filia filii hominum absque ullo timore perpetrat mala. Et matthei xxiii. Si dixerit malus seruo moras facit dominus meus venire. et ceperit percutere seruos suos. manducet autem et bibat cum ebriosis. Veniet autem dominus serui illius in die qua non sperat. et hora qua ne scit vel ignorat et diuidet euz. partemque eius ponet euz prope eritis. illic erit fletus et stridor dentium. Tercio periculosa est quod dominus omnia videt que fiunt a dispensatore. Si dicat aliquis pro dispensationem prelatorum hoc fieri. quod unus habeat plura beneficia. respondeo quod si prelati omnia beneficerent. non dixisset dominus de ipsis matthei xxiii. secundum opera eorum nolite facere. Unde bernardus. Non sum tamen rudis. ut ignorem vos positos dispensatores sed in edificationem non in destructionem. ubi necessitas uiget. excusabilis dispensatio est ubi utilitas prouocat dispensationem laudabilis. utilitas dictonis non propria. Nam euz nihil horum est. non plane fidelis dispensatio. sed crudelis dissipatio est.

De pluralitate missarum.

Qertum est de primo signo auaricie que apparet in ecclesia dei scilicet de pluralitate beneficiorum. nunc dicendum est de secundo signo scilicet de pluralitate missarum. Et verum est quod in die natalis domini licet celebrare tres missas in alijs diebus in tribus casibus. licet celebrare duas. Primus casus est quando necessitas requirit. ut una de die celebretur. alia pro defunctis. Secundus est euz necessitas peregrinorum vel hospitalium vel infirmorum hic requirit. Tercius casus est. euz tempus nuptiarum labitur. tunc si necesse sit poterit quis plures missas

20

ppter nupcias celebrare. ita tamen q̄ nunq̄ ppter aliquaz
 necessitatē debz celebrare nisi duas. nec duas etiam causa
 adulatōnis vel cupiditatis. qz tunc est p̄t̄m mortale. q̄
 autem cupiditas pluralitatē missaz ad inuenerit. videri
 potest ex hoc q̄ ille q̄ habet duas tenues ec̄cias. in utraqz
 vult missaz celebrare. cū horas canonicas vix in altera eaz
 velit dicē. cui? rei alia causa non videt̄ esse. nisi q̄ ad mis-
 sam offeret̄. ad horas canonicas non. **P**otest autē ostendi
 multipl̄. q̄ hoc sit maluz sez aliquem in die plures missas
 celebrare. **P**rimo p̄ illud verbū aug? . quotidie eukaristiā
 sumere nec laudo nec vitupo. q̄ non audebat laudare quo-
 tidie semel sumi eukaristiaz. nunq̄ laudasset eaz bis in die
 sumi. ymo forsitan grauit̄ pluries sumentes puniisset.
Secundo p̄t̄ idē oñdi. p̄ hoc q̄ mai? est officere q̄ simp-
 pliciter d̄n̄icare. **V**nde cū non liceat alicui clerico pluries
 cōmūicare. non est licitū alicui pluries celebrare. ⁊ forsi-
 tan si nichil offeret̄ celebranti sicut nichil offeret̄ laico cō-
 mūicāti. nunq̄ fuisset pluralitas missaz introducta in ec-
 clesia dei. **T**ercio p̄t̄ idē ostendi. p̄ hoc q̄ dic̄ glo. sup̄ il-
 lud ad heb. vi. terra sup̄ se veniente ymbrez bibens ⁊c. p̄di-
 catō si rara est non sufficit si assidua vilescit. idēz verum est
 de celebratōne missaz. **S**i enī aliquis pluries celebrat.
 vilescit ei opus illud super angelicū. **N**on enīz dec̄t̄ius est
 angelo. vt ad platōnem talium verborz. sub specie panis
 gloriosum cristi corpus incipiat esse. nec exhibet reueren-
 ciam p̄sentie creatoris sui quē deb̄ret. **Q**uarto potest idēz
 ostendi. p̄ hoc q̄ filij israhel non colligebant de manna. nisi
 si gomoz vnum p̄ singula capita. manna enim pp̄ria figu-
 ra fuit dominici corporis. ⁊ hoc habetur exo. xvj. **Q**uinto
 potest ostendi idēz p̄ hoc q̄ agn? pascalis semel in anno im-
 molabat̄. de q̄ legit̄ exo. xij. **S**exto p̄t̄ oñdi idē p̄ h̄ q̄ ve-
 rus agn? sez xp̄us semel em̄ imolat? est. ⁊ sac̄dos in veteri
 lege tantuz semel in anno cū sanguine intrabat sancta san-
 ctora. **D**e pluralitate officioz in eadez missa.

12
170

Sequitur de tercio signo. scz de pluralitate officioꝝ in
eadem missa. q̄ licet mterduz ex deuotione fiat. veri⁹
tamen videt̄ q̄ cupiditas hęc adinuenerit. In eis
dem emz matutinis nullus laudes triplicat. in missis vero
cupiditas hęc adiuuenit. vt si non offerat̄ ad vnū officiū
ad aliud saltem offerat̄. Quartū autem signum est multi
plicatō altarū absq; necessitate facta. non ex deuotione sed
ex cupiditate. Vnde osee. viij. multiplicauit effraym alta
ria ad peccandū. Facte sūt ei are in delictum. hostias offe
rent. immolabūt carnes ⁊ comedent. ⁊ dñs non suscipiet
eas. mira insania est q̄ altaria multiplicent̄ ad peccandū.
que pure debēt fieri ad placandum. corpus dñicuz super
hui⁹ altarib; ex cupiditate imolatum. a deo non suscipit̄
q̄rituz ad opatōem immolatis. Simile legit̄ in iē. vbi sic te
git̄. Nunquid carnes sancte auferent a te malicias tuas.
Quintū signum auaricie est reseruatō fructuū. in his qui
habent annuos reddit⁹ sufficientes. quoz fatuitas mul
tiplicet̄ potest ostendi. Primus p̄ hoc q̄ ipsi vident̄ esse si
miles eundaz stulto. qui videns quēdam magnuz fluiū
impetuose currentē. cogitauit q̄ cito p̄transisset. ⁊ mutua
tus est vasa a vicinis suis. ⁊ retinuit in eis de aqua illa. ne
cum p̄transisset aqua fluij indigentia haberet. annui red
ditus q̄s habent clerici. sūt velut fluij iugiter manans.
sed diuitie laicoꝝ q̄ non habent ita annuos redditus sūt
velut torrens qui q̄q; siccatur. Vnde non est mir⁹ si ipsi
reseruant de fructib; suis. Secūdo potest oñdi fatuitas ta
liū. p̄ hoc q̄ ipsi de portōne paupꝝ volunt thesaur⁹ faci.
vel possessiones acquirere. conē quos dicit iero⁹. accepis
se paupib; erogandū ⁊ esurientib; plurimis. vel cautum
esse vel timidū. aptissimi sceleris est. aliqd̄ exinde subtra
here. oīm p̄donuz crudelitātē supat. Idēz. Optim⁹ dispē
sator est q̄ nichil sibi reseruat. suspecta est michi caritas
que aliter diligit p̄ximuz aliter seipsū. portōnez suaz de bo
nis ecclesiasticis integre accepis. scz victū ⁊ vestitū suz.

2 regni p̄ p̄

paupes vero esurientes ⁊ nudos dimittens. diuites the-
 saurizare facit de sua portione non attendens quanta iniquitas
 sit. ⁊ pauperum est successorum suo diuiti resuare. euz vnusa-
 liter dissuadeat dñs in terra thesaurizare. math. vi. non vi-
 det esse ocessuz p̄latis ecclie qui exemplo suo debent alios
 ad contemptu terrenoz puocare. ⁊ ipsi in terra thesaurizēt
Tercio p̄t fatuitas eoz oñdi. p hoc ⁊ ea q̄ ipsi subtra-
 hūt paupib⁹ auferet eis tyrann⁹ vel maior p̄lat⁹. **Iuxta**
 illud aug⁹. hoc tollit fiscus ⁊ non accipit xp̄us. **Quarto**
 p̄t fatuitas eoz oñdi. p hoc ⁊ ipi ignorant. **qualem suc-**
cessorez habituri sint. **Vnde ecclias. ij.** Detestatus suz om-
 nem industriam meam. qua sub sole studiosissime laboraui.
 habiturus heredem post me. quem ignoro. vtruz sapiens
 aut stultus futurus sit. ⁊ dominabitur in laboribus meis
 agruz esset vt prelat⁹ qui bona ecclesiastica pure a cri-
 sto recepit. membris xp̄i ea impenderet iuxta illud ecclias.
j. **Ad** locum vnde exeunt flumina reuertentur. fatuz au-
 tem videtur esse. hoc ⁊ homo qui bene potest dispensare.
 reseruet eius dispensationi qui forsitan in voluptates et
 vanitates expendet. illud etiam erit materia peccati. quod
 potuit esse materia virtutis. **Contra** illum qui sic facit.
 videtur esse illud **Jeronimi.** **Da** inquit pauperibus. non
 locupletibus. non superbis. **Da** quo necessitas sustente-
 tur. non quo augeantur opes. pars sacrilegij est. non da-
 re pauperibus res pauperum. **Quinto** potest ostendi fa-
 tuitas eorum. per hoc quod melius esset quod ipsi de
 eis que sibi habundant elemosinas facerent ante mortem.
 quam fieret elemosina illa postquam mortui essent. **Ele-**
mosina enim ante mortem. facta est velud lucerna que p̄-
 ferretur homini. custodiens eam ne cadat in foueam in-
 fermi. **Elemosina** vero post mortem facta est quasi lucer-
 na. que fertur homini post tergum. que non custodit
 eum a casu fouee. **Si** enim in peccato mortali decesserit.
 nulla elemosina que pro eo fiet liberabit eum ab inferno.

n

290
Vnde elemosina facta p aliquo in vita ipi? valde melior
est quam illa que fit post mortem. illa que fit post mortem
non valet ei ad plus. nisi ad liberatōnem a pena purgato-
rii. illa autem que fit in vita potest ho mimi mereri grām & glo-
riam. & liberatōem a debito pene eterne. & a pena purgato-
rii. & abundantiam bonorum temporalium & multa alia. pi-
etas enim ad omnia utilis est. promissionem habens vite
que nunc est & future. vt legitur. j. ad thim. iij.

De promotōne puerorū valde cauendum est ecclesie dei.

Sequitur de sexto signo auaricie. q̄ est p̄motō pu-
erorum ad sacros ordines & ad ecclesiasticas dig-
nitates. a quo peccato valde est cauendum eccle-
sie dei. Valde enim est nociuum. q̄ innuit salomon ecclesia-
stes. x. dicens. **N**e tibi terra. cuius rex puer est. & domi-
nus in ysaie. ij. commiatur hoc synogoge tanquam penam
magnam. dicens. **D**abo pueros principes eorum. **M**ulti-
plici autem ratōne cauendum esset ecclesie ab hoc pecca-
to. **P**rimo. propter defectum sapientie qui est in pueris
Vnde aristoteles. **N**emo iuuenes eligit duces. eo q̄ non
constet eos esse prudentes. **E**t **J**ob. xij. **I**n antiquis est
sapientia. & in multo tempore prudentia. & etiaz si sciencia
esset in talibus p̄sonis. non tñ hñt experientia. que valde ne-
cessaria est rectoribus. **V**n̄ eccl̄. xxiiij. **Q**ui non est temp-
tat⁹ quid scit. vir in multis exptis cogitabit multa. **E**t de
inde subdit. q̄ non est expertus pauca recognoscit. **S**ecō
p̄pter defectus v̄tutis. **V**nde eccl̄. vii. **N**oli querere fieri
iudex nisi valeas vir tute irūpere iniquitates. **V**bi dicit glo.
Debz q̄sq; v̄tutes p̄prias p̄pendere. & p̄ q̄ntitate viriuz cu-
raz illoz suscipe ne duz delectat loco glie. fiat subditis au-
ctor rume. oportet p̄latum eccl̄ie inflexibilē esse. etas iue-
nilis vel puerilis tenera est in iudiciū. sic v̄ga añq; adulta
fit flexibilis est. vñ glo. sup illd eccl̄as. x. **N**e tibi era c⁹ rex
puer ē. c⁹ etas leuitati & incōstācie p̄xia est. **T**ercō cauē-
dū est eccl̄ie a p̄motōe iuuenū qz incētū est q̄les futuri sint

Unde p̄. xi. tria sunt difficilia michi ⁊ quartum penitus ignoro. **V**iam aquilie volantis in celo. viam colubri super petram. viam nauis in medio maris. ⁊ viri in adolescentia sua. et si valde incertus sit volatus aquile in celo. eo q̄ diuertit se ad cadauer. et incessus serpentis. quia tortuose incedit. et via nauis in medio mari. quia variatur secundum q̄ ventus variatur. nullum tamen horum se dicit salomon penitus ignorare. nisi solum viam viri in adolescentia sua. **U**nde sapientiores salomone esse videtur facere. illi qui propter ligna aliqua bona que videntur in iuuenibus. assentunt eos futuros bonos. et faciunt eos promoueri. non attendentes q̄ oportet columnam prius robur suum accepisse quam ponatur in edificio. ibi enim non acciperet robur. illi etiam qui iam boni sunt in prelacione bonitatem suam amittunt. vel per superbiam. vel per aliquod aliorum viciorum. **U**nde de superbia habetur. i. ad thim. iij. **N**on neophiticum. ne in superbiam elatus. in iudicium incidat dyaboli. **U**nde dicit glosa. in arrogantiam que est ruina dyaboli incidunt. qui puncto hore nondum discipuli sunt magistri. tales voluptatibus vacant. **U**nde post illud ecclesiastes. x. **N**e tibi terra. cuius rex puer est. subdit ⁊ cuius principes mane comedunt. ⁊ super illud ecclesiastes. adolescentia et voluptas vana sunt. dicit interliniaris. q̄ voluptas carnis comes est adolescentie. ignis concupiscentiarum quasi naturaliter in iuuenibus est. cui igni materia ministratur. quando prelati efficiuntur. habent enim diuitias que sunt materia gulositatis. habent etiam mulieres. quarum custodes fiunt. **U**nde consequens est. vt gula ⁊ luxurie intendant ex q̄ gallo non subiecto libos galline tradunt boni potest quilibet cogitare qd ex h̄ possit sequi periculum temptandum esse quilibet ipi reuerent se. p̄. sc̄. alij regedi omittent eis. **U**n̄ aug. **P**rius vide si nosci diligere teipm. et omitto tibi proximum. **S**i autem non nosci diligere te. timeo ne decipias proximum sic te. **A**t tē dē dūz etiā ess̄ aūq̄ omittet.

alicui familia ad pascendum. an habeat unde eam pascat.
 ridiculum est q̄ famelicis et nudi vestimenta et alimomiam
 alijs promittant. et vlcerosi medicos se iactent. potius
 diceret tales verbum illud ysaię quarto. Non sum me-
 dicus. et in domo mea non est panis etc. Quarto cauendū
 est a promotōne iuuenum propter derisionem hostium. de-
 rideri enim potest ecclesia ab inimicis suis. cum ipsa senue-
 rit si nubat puero. et pro spōso habeat quem deberet por-
 tare in gremio. et lactare lacte simplicis doctrine. et potest
 ei dici illud. pro patribus tuis nati sunt tibi filij. quando
 enim debuit nubere illi qui pater posset esse. ipsa nubit il-
 li cui opus est matre. Quinto cauendum est ecclesie a p-
 motione talium. quia scandalizatur populus de talium p-
 motōne subita. Unde super illud. j. ad thim. iij. non ne-
 phitum etc. dicit glosa. heri in theatro. hodie in ecclesia.
 vespere in cico. hodie in altari. dudum fautor ystrionum.
 nunc consecrator est virginum. et q̄ legitur ibi. cui opus
 est patrono michi parant defensores. et cui opus est pe-
 dagogo michi institunt doctorem. Sexto cauendū est
 et ecclesie a tali promotōne. quia sicut senectus exornat
 quodammodo ecclesiasticas dignitates. sic puericia quas
 si deturpat eas. Ad primum pertinet q̄ legitur eccl. xxv
 quam speciosum canicie iudicium. et presbiteris cognosce-
 re iudicium. Quam speciosa veteris sapiencia. et glorio-
 sus intellectus et consilium. Corona senum multa pericia.
 et gloria illoꝝ timor dñi. Ad secundum pertinet illud ver-
 bum q̄ dicit quidam de nerone. Nemo cum quosdam or-
 nare vellet. non ipsos ornauit sed ornamento deturpauit
 et in veritate cum presbiter idem sit q̄ senior ordo sacerdo-
 talis ad senes videtur pertinere. et quasi contraria de ali-
 quo videntur dici. cum dicitur esse iuuenis presbiter. idē
 enī est ac si diceret iuuenis senior. Vñ dñs in ps. cathedra
 senioris attribuit dicēs. In cathē. seniorū lau. e. Septio cauē-
 dū est ecclesie ab huius p̄motōe q̄ multis exēplis monet ad h

Primo exemplo domini qui .xxx. anno incepit facere opa
 que ad platos ptineret. et eze. describit in .xxx. ano fuisse
 qm vidit visiones. petro etiam et non jobanni omendauit
 xpus ecclesiam. **V**na potuit causa esse. qz jobannes erat
 adolescens. apud hebreos etiaz phibita est lectio pncipij
 geneleos. et finis eze. et canticae anticoz. ante .xxx. annu
 et alia extra ad idoz possunt adduci. **S** forte aliquis obiect
 et. qz jeremias puer ad pdicanduz missus sit. et timotheus
 adolescens epus ordimat? sit. et salomon ante tricesimum
 annuz in regem pmotus. cui rnderi pot. qz jeremias an qz
 pdicaret audiuit. ego dedi te hodie in ciuitate munitam
 et in columnaz ferreas. **V**t legitur ier. j. **S**i dñs virgaz vnaz
 in vnam magnaz coulumnaz omutaret. iam possz poni p co
 lumna in edificio. non tñ ex hoc sequit. qz virga simpliciter
 sit utilis ad hoc vt ex ea columna fiat. **S**ic licet jeremias
 qsi miraculose sapiens et robustus factus ante etatez solita
 ad pdicanduz sit missus. non tñ hoc ad osequētiā est tra
 henduz. **D**e thi. vero rñdet beatus bñ. **D**a michi talē thi
 motheu. et ego cibo si vis eum auro et poto balsamo. pauci
 inueniuntur hodie filis timotheo. **D**e salomone vero dici
 potest. qz forsitan ideo male accidit salomoni. qz a deo in
 uenis factus est rex. **D**iuicie enī et delicie qsi infatuauerūt
 eum. **P**reterea spiritalis gracia est ei facta. dedit enī ei
 dominus subito cor ita sapiens. qz nullus filis ei fuerit.
De deursu ad loca in quibz solet offerri.

Sequitur de vltimo signo auaricie. qz est deursus
 ad nummos ozarios. et ad pcelliones. et ad cetera
 loca in quibz solet offerri. hoc signum auaricie in
 multis locis apparet in ecclia dei. videm? enī clericos deur
 rere ad horas illas ad qz decāandas ostituta est certa pe
 cumia. sic piscis deurrit ad panē in aq̄ pietū. et alijs vero
 horis non curāt. **V**n in quibusdam ecclis weant a laicis ho
 re ille in quibz nūmi dant. hore nūmi qd satis indecens est.

293
Similiter si aliquis Funus est in aliqua villa. deurrunt illuc sacerdotes et clerici de circumiacentibus villis. ut possit dici de illis quod dicit dominus matth. xiiij. Vbi cum fuerit corpus ibi congregantur et aquile. Et Job. xxxix. dicitur de aquila. contemplantur escaz. et oculi eius de longe prospiciunt. et subditur. Vbi cum fuerit cadauer statim adest. pisces escaz non sentiunt nisi eis proxima fuerit. sed tales funus sentiunt. etiam si distat ab eis unaz leucaz vel per duas statim deurrunt. Vnde similes sunt vulturibus. de quibus dicitur quod existentes in regione una. sentiunt cadauera in alia. ¶ De his que pertinent ad dignitatem officii. ¶ Duodecimum capitulum.

Quia symonia et alia peccata. de quibus primo loco dicitur est. frequenter solet dicitur peccatum indigne officii. ideo subiungemus hic tractatum de peccato isto. Et primo agemus de his que pertinent ad dignitatem officii. deinde agemus de his que faciunt ad detestacionem huius peccati. Ad hoc vere quod aliquis officiat digne. Primo necessarium est. ut probet se ipsum homo. et sic de pane illo edat. et de calice bibat. sicut ille qui vult infundere aliquem preciosum liquorum alicui vasi. prius probat vel temptat ut vas sit mundum vel immundum sanum vel corruptum. sic debet videre de se sacramentum altaris suscepturum. ista probatio vocatur diuini iudicatio in eodem capitulo. ubi dicit apostolus. Si nosmetipsos diuini iudicemus non utique iudicabimur. Secundo immundicia in se. necesse est ut homo eam abluat. manibus enim illotis accedere ad mensam domini. valde indecens est. et in hoc peccat multum aliqui sacerdotes. qui cum singulis diebus bis manus corporis lauant ut ad mensam corporalem accedant. cum ad mensam domini in qua dominus presens est et cum angelis assistunt. per unum mensam vel duos accedunt manibus illotis id est operibus non attendentes quod dicit in psalmo. secundum puritatem manuum vestrorum. non secundum pluralitatem missarum. sed secundum puritatem manuum vestrorum. sacerdotibus. Ad istam ablutioem manuum pertinet quod dicit in psalmo. Lauabo in me in nio. manus meas. etc. Tercio necessarium est lumen fidei. ad quod lumen sacerdos consideret ventum sacramenti.

ut se3 habeat fidem de effectu sacramenti illi3 qui est colla-
 tio vel augmentu3 gracie. **A**d lumen etiaz istud deb3 inspi-
 cere q3 latet sub specie panis ⁊ vini. indec3s est mensaz ta-
 lem esse sine lumine. ⁊ timere possunt. qui hnt ibi oculos
 obsecatos ne videant. ne illa mensa fiat illis in laqueu3. ideo
 dicit in ps. **E**mitte luc3 tuaz ⁊ v. t. ⁊ post subdit. **E**t in-
 troibo ad altare dei. **Q**uarto necessaria est fames de peipi-
 endo effectu istu3 sacramenti. q3 fame sacerdos non habebit
 nisi p3 h3ilitate3 cogitando defectus suos. se vacuu3 ⁊ pau-
 p3rem inuenerit. fastidiosos ⁊ plenos non vult dñs satura-
 rare. sed esurientes ⁊ sicientes. **U**nde math. v. **B**eati qui
 esuriunt ⁊ siciunt iusticiam. q. i. s. **E**t ista q3 tuor sunt ex pte
 ipsius qui debet officere. **E**x pte vero cibi qui sumend3 est
 necessaria est pparat3. modus aut3 pparandi tangit exo-
 xij. vbi sic legit3 de agno pascale. non comedetis ex eo eru-
 dum q3 nec coct3 aqua. sed assu3 tanq3 igni. eruduz come-
 dit ille. in quo ignis caritatis non est. coctum aqua come-
 dit. qui in delicijs viuit. assu3 vero ille comedit. qui passi-
 onem dominicam. cuius figura est sacramentum illud di-
 liget recolit. ita vt in meditatio3e exardescat ignis. **S**ed
 sunt nonnulli qui in preparatio3e cibi corporalis quem su-
 pturi sunt. volunt q3 laboretur a mane vsq3 ad terciam. s3
 in preparatio3e huius cibi spiritualis nollent laborare per
 dimidiam horam. **S**ecundo necessaria sunt azima cum lac-
 tucis agrestibus cum quibus agnus comedatur. **I**ncon-
 suetum em3 est carnes crudas comedere. in lactucis agre-
 stibus que amare sunt. dolor ⁊ amaritudo p3 peccatis intel-
 ligit3. q3 debet esse in offici3e. **U**n3 au33. **P**anis iste sal3 e-
 egris. que lacrimae faciunt dulcior3. **I**n azimis intelligunt3
 opera. vt snt elemosine. oratio3es ⁊ similia. que debent pre-
 cedere sumptionem dominici corporis. **T**ercio necessaria est
 diuindicatio dominici corporis. vt cum magna reuerentia
 recipiatur. de quo tangit apostolus. j. ad **C**oz. xj. dicens.
Qui manducat ⁊ bibit indigne iudiciu3 idest damnatio3em

295

sibi māducat ⁊ bibit. nō diiudicās corp⁹ domini. Quā
to necessaria est diligens custodia post susceptōnez. et p̄
cipue os custodiendum est. in quo dominicum corpus sus
ceptū est. si quis in pixide vbi dominicū corpus positum
est fetidū lutuz poneret infidelis iudicaret. Qualis ergo
iudicandus est ille. qui os suum in quo corpus domini re
cepit. detractōne vel ebrietate vel alia spurcicia polluit. cū
spurcicia spiritalis longe maior sit in mundicia corporali
Ad hoc pertinere potest quod legitur p̄. xxvij. Qui ser
uat ficum comedit fructus eius. ⁊ qui custos est domini
sui gloriabitur. De diiudicatōne ⁊ custodia similiter ha
betur p̄. xxij. vbi sic legitur. quādo sederis vt comedas
cum princepe diligenter attende que sunt posita ante faci
em tuam. ecce diiudicatō. ⁊ subditur ⁊ statue culeruz in
guttore tuo. hoc pertinet ad custodiaz oris. in ore cultuz
discretionis ponendum est. vt non admittat homo in ore
suo vñ ipm possit inq̄nari. **U**ltimo necessariū est. vt in cō
fectione forma tradita obseruet. De hoc habetur in glo
sa super illud. j. ad Cor. xj. Qui eunqz manducauerit hūc
panem. vel biberit calicem domini indigne. reus erit cor
poris ⁊ sanguinis domini. **V**bi sic dicitur. **I**ndignus est
qui aliter celebrat. quam a cristo traditum sit. ⁊ qui non
deuota mente accedit vel in voluntate peccandi manens.
In summa ergo colligi potest. q̄ ea que pertinent ad hoc.
q̄ aliquis digne oficiat. vel pertinent ad ipsum conficien
tem. vel ad ipsum cibum qui sumendus est. vel ad formas
conficiendi diuinitus traditam. ille vero qui debet confi
cere vel etiam communicare. deberet esse preparatus qua
si transiurus esset de mundo isto ad patrē. ad mensaz eni
dñi dz accedere. sic ⁊ ille q̄ moritur⁹ ē. **V**n̄ exo. xij. p̄cipi
tur. q̄ comedētes agnū paschalē. sint p̄parati ad eūdz. **V**bi
sic legit. renes v̄ros accingetis. ⁊ calciamēta hēbitis in pe
dibz v̄ris. tenētes baculos in manibz h̄ ē forma hois pati
ad eūdū. **O**ret ista legunt que daz alia in sacra scriptura

que ad dignitatez ei? qui debz officere vel dñicare ptinere
 vident sic illd q legit gen. xiiij. d melchisedech. q ptulerit
 panem ⁊ vinum abrahaz regibus deuictis. post victoriaz
 emz peccatoz ad sacramentuz altaris accedendū est. Ad
 idem ptinet hoc q exo. xii. percipitur. agnus pascalis
 tolli decima die. in quo figuratur. q verus agnus post im
 pleto nem decalogi sumendus sit. Ea etiam que de sepul
 tura domini in euangelijs legunt. indicant nobis qualie
 corpus domini sit. sepulcus eni est in se monumento. in
 quo nudum quisqz positus fuerat. Non ponat ergo aliqs
 dominū vbi iam est dyabolus. quia nulla ouentio xpi ad be
 lial. recipit etiaz in syndone mūda idest cordis puritate. si
 cut ioseph legit fecisse. math. xxi. assint etiam mirza et
 aloes que nicodemus attulit. vt legit ioh. xxi. amaritudo
 detritōnis ⁊ mortificatō carnis. assint vnguenta que mulie
 res pparauerūt idest opa que ptinent ad deuotōem dei. ⁊
 opationem pximi. Vestes etiaz sacerdotales instruūt nos
 circa idēz. pparatō enim qm facit qui celebraturus est. sa
 cras vestes induendo. significat qualiter pparatus esse in
 teri. Ad idem ptinet q legitur leuic. xvi. vbi dicit sic.
Locutus est dominus ad moy. ⁊ pcepit ei dicens. Loque
 re ad aaron fratrem tuum. ue ingrediat in omni tempore
 sanctuarium q est intra velut coram ppiciatorio. quo regi
 tur archa vt non moriatur. quia in nube apparebo sup ora
 culum. nisi hoc ante fecerit. ⁊ subdit. tunica lineā velciet
 feminalibus lineis verenda celabit. accingetur zona lineā
 cydarim lineam imponet capiti. Non loquitur de quolibz
 ingressu sacerdotis in sancta sanctor. sed de ingressu quo
 intrabat cum sanguine. ⁊ ideo recte significatur per hoc in
 gressus sacerdotis euangelici. ad confectionem domini
 corpis ⁊ sangnis. q etiam videt p hoc. q ibi dicit. In nube
 apparebo sup oraculū. quasi eni in quada nibe sacramen
 ti. apparet dñs sup altare. Non intrēt g sacerdos ad alta
 re. nisi tunicā hēat lineā innocēcie. vt sit atqz pā o oclij.

237
7 feminalia linea continentie. vt sit absq; peccato carnis.
Et zonaz lineaz p sobrietate vt sit absq; pctō ingluuie vē
tris. 7 cydarim lineam p puritate intentō mis. vt sit absq;
pctō cupiditatis. alioq; timere potest ne morte moriat.
Ad dignitate etiam ofiendi vel dūicandi p̄inet q; legi
tur exo. xij. vbi sic dicit. hęc est religio phase. om̄is alieni
gena non comedet ex eo. om̄is autē seruus empticius cir
eumdet 7 sic comedet. aduena 7 mercenari? non comedet
ex eo. alienigena est. qui filius dyaboli est per mutationez
qui sez est in certo pctō mortali. **V**nde. **Jo. viij.** **N**es ex
patre dyabolo estis. **P**eccator succedit dyabolo q; si patri
in noie 7 hereditate. **I**n nomine. vnde dñs dicit de iuda.
Vnus ex vobis dyabolus est. **I**n hereditate. vnde math.
xxv. **D**iscedite a me maledicti in ignem eternū. qui pat?
est dyabolo 7 angelis eius. seru? emptici? est qui a certis
mortalibus cauet. qui sanzgne cristi efficaciter redemptus
esse videt. qui circūcidēdus est si agnū verum vult sume
re. vt linguaz suam refrenet a verbis illicitis. 7 sobrie ci
bo 7 potu vtatur. supbie etiaz ornat? deponat. non videt?
secuz esse illi qui eque supbus vult esse sicut p̄us. detri
ctor 7 gulosus sicut p̄us. accedere ad sacramētuz altaris
aduena est ille qui de nouo ouersus est. cui non est secuz
ad sacramētū altaris accedere. in quo non paz videntur
erzare multi in ecclesia. qui illos q; māserunt in pctō car
nis p totū annuz vsq; ad dñicam in ramis palmar. de q;bo
certum est eis q; x. annis vel amplius post terciāz diez pa
sce ad pctm̄ carnis redierūt. dūicant indifferē. non at
teudentes q; hic dicit. aduena non comedet ex eo. interli.
illum aduenaz vocat. qui nuper venit ad fidem. nec adhuc
firmus est. **M**ercenari? vero est. qui p lucris t̄palibus
x̄po seruit. qui agnuz v̄z comedere non deberet. q; valde
male obseruat in ecclesia dñi. **P**ostq; ostensū est in quibus
dignitas ofiendi attē datur. subiūgende sunt auētes. et
raciones. 7 exempla. que valent ad detestatōez hui? pcti

218
Et primò valet ad hoc illud grego. de quolibet indigne
ofitente vel sumentente corpus cristi. sic de iuda dicit dominus
Verütamen ecce manus tradentis mecum est in mensa. sicut
iudas tradidit xpm persecutoribus. sic ofitentes vel sumentes cor-
pus cristi indigne. tradit eum quibus in se est demonibus. dicit
ponit eum in loco qui est in potestate demonum. **S**ecundo fa-
cit ad hoc. illud ang. magis peccant qui tradunt xpm pec-
catoribus membris dyaboli. quam qui tradiderunt eum crucifixo-
ribus iuda. **T**ercio facit ad hoc quod dicit glo. sup verum
illum. dederunt in escas meas fel. ubi sic habet. hoc ad hunc fa-
cit contemptor sedentis in celo. et grauius peccat qui cruci-
fixit ambulante in terra. quam verus est ad minus quo ad circum
stancias multas. **P**rima est. quod indigne sumentes corpus
cristi. scienter contumelias christo inferunt. quem verum deum esse
credunt deteriores in hoc iudicis. qui si cognouissent. nun-
quam dominum glorie crucifixissent. **V**nde non potest dominus rogare pro
indigne sumentibus. sicut pro iudeis rogauit dicens. **P**ater igitur
nosce illis. quod nesciunt quid faciunt. **S**ecunda quod contempnunt christum
regnantem. quem iudei contempserunt mortales. maior autem con-
tumelia est que inferunt alicui in statu honoris. quam que infer-
untur ei in statu humilitatis. sicut contumelia que inferuntur alicui
cum miles est. maior est quam que inferuntur ei cum domicellus est
Tercia quod contumelia crucifixionis tamen semel a iudeis illata
est. ab indigne vero ofitentibus vel sumentibus quotidie in-
ferunt. **Q**uarta quod vilitas et macula culpe magis deo displice-
re. quam vilitas pene quecumque sit. **S**ed indigne sumentes cor-
pus christi. faciunt quantum in se est ad hoc quod christus polluat
sicut infra patebit. ergo quantum in se est faciunt illi. ut vide-
tur quod magis sibi displicet quam quod fecerunt ei iudei. **P**ro. quam
maior contumelias potest quis inferre domino suo quam si eum ca-
piat. et in carcerem immundissimum piciat. non est maior con-
tumelia si eum occideret. licet maior dolor ibi esset. contume-
lia vero ista satis insinuat ad hebr. ix. ubi deulcatō voca-
tur. **S**ic enim ibi legitur. **V**ritas quis faciens leges moysi.

sine vlla miseratione. duobus aut tribus testibus. moritur
 quanto magis putatis deteriora mereri supplicia. qui filium
 dei osculauerit. **V**bi dicit glo. xpm osculat. qui libere pec-
 cat absq; timore et pnia. et indigne eo precipitat. **I**dem insi-
 nuat nobis **Joh. xiiij.** vbi dicit. Qui manducat panem meu
 leuabit sup me calcaneu suu. calcaneo osculato fit. et vbi
 nos habem? in ps. magnificauit super me supplantatores.
 alia lra habet. ampliat sup me calcaneu suu idest erexit
 pedem vt me oscularet. **A**d detestatoem huius peccati fa-
 cit q; legit. i. ad cor. xj. Quicunq; manducauerit huc panem
 et biberit calicem dñi indigne. reus erit corporis et sanguis
 dñi. **V**bi dicit glo. idest reus erit. ac si xpm occideret. **S**i
 quis qui fidem haberet. sciret semel se xpm crucifixisse. ip-
 se vellet nudis pedibus p totu mundu toto tpe vite sue
 penitenciaz agere. q; ergo deberent facere illi. qui tociens
 miserunt pctm simile illi pcto. **I**tem dicit ambro. qui in-
 digne xpm sumit. idem est ac si interficiat. talis itez cri-
 stum crucifigit. iuxta illud ad heb. vj. rursum crucifigen-
 tes filium dei. et ostentiu habentes. ipsi qntum in se est.
 xpm itez crucifigunt eum ostentiu habentes idest derisioni
 illudunt eni ei dum simulant se eum adorare. quem in veri-
 tate inuozant. **V**nde pot xpus dicere de eis. q; sup do-
 lozem vulnez suoz ei addiderunt. tales qntum in se est cor-
 pus xpi polluunt. **V**nde malach. j. dicit dñs exercituu ad
 vos o sacerdotes. qui despicietis nomen meu et dixistis. **I**n
 quo despexim? nomen tuu. et subdit. offertis sup altare
 meum panes pollutu. **V**bi dicit glo. panes idest corp? cri-
 sti pollut. qui indign? accedit ad altare et ad mensam do-
 mini. talis sordidus et excōmūicat? corpus cristi osculat?
De excōmūicatōe eius. j. ad cor. vlt. **S**i quis non amat
 dñm nostz ihm cristum sic anathema. **A**d aliud vero pti-
 net. q; dicit quidaz sanct? indigne officiēti. quō labijs il-
 lis oscularis filium virginis qui bus osculat? es labia me-
 retricis. **A**tendere debret talis etiam formam verbor.

qua cristus ammonet euz vt aduertat hoc esse corp? suuz
 q? sic drectat. Hoc inq? est corpus meū. sup q? os tuū fe
 tiduz apis. qd? cū sis fera pessima deuorare psumis. ⁊ ydo
 laticum facis. qz cani vel porco apponis. in cui? faciem ex
 pius. qn̄ in lutū plateaz picis. Ad p̄mum potest referri
 q? legit in ps̄. os pctōris ⁊ os dolosi sup me aptū est. hoc
 vere potest dicere xp̄o. qn̄ indigne oficiens os api t ad su
 sciendū eum. Ad sedm potest referri q? dicit Jacob gen̄
 xxxvij. Fera pessima comedit eum. Tercio de corpe cristi
 ydolaticum facit. qui ex cupiditate celebrare psumit. cani
 vel porco appomit illud. qui illud assumit cum porcus sit p
 luxurias. ymo porco immūdiōz vel canis per detractōnem.
 Vnde videtur dicere illud. q? dicit golias ad dauid. j. reḡ
 xxij. Veni inquit ad me. ⁊ dabo carnes tuas volatilibus
 celi ⁊ bestijs terre. cum ipse sit volatile celi p supbiam. et
 bestia terre p cupiditatem ⁊ auariciam. Ad duo vero vlti
 ma ptinet q? dicit qui daz sanct? . sacerdos luxuria inquina
 tus. iuxta filiū virginis ponit ydolum veneris. ⁊ dum san
 ctaz faciem benedicat quasi in faciem eius spūit. ⁊ dūz su
 mit filiū dei. quasi in lutum plateaz picit. cum de sarrae es
 nis dicat deus. venerunt gen. in here. t. pol ꝛc. de indigne
 oficientibz. p̄t amplius dici sez q? polluerūt filiū sanctuz
 suū. Ad magnitudinē etiam otumelie facit hoc. q? indig
 ne oficientes deo otumeliam inferūt quasi coraz curia sua
 ogregata. adest enim ibi deus. assunt homines et angeli.
 Vn̄ ḡg. Quis fidelium dubium possit h̄re in ipsa imolatōnis
 hora. ad sacerdotis vocem celos apiri. atqz in illo ihu cri
 sti ministerio. angeloz choros a desse. summis ima sociari.
 terrena celestibz iūgi. Ad magnitudinem etiam otumelie
 facit hoc. q? tales inferūt duo otumeliaz in p̄pria domo ei?
 Vnde in jē. Quis d est q? dilectus meus in domo mea facit
 scelera multa. Preter p̄dicta sūt q̄tuor que faciūt ad dete
 statōez hui? p̄ccati. Primū est magna inq̄tudo que est
 ibi. venit enim diuina maiestas visitare hoicm in sacramento

altaribus. et hoc cum plenitudine carissimatus. Unde eukari-
 stia vocatur sacramentus istud. et miser homo non timet con-
 tumeliam ei inferre quem pro posse suo debuit honorare. Sa-
 tis admirare possumus in hac parte bonitatem diuinam. et puer-
 sitatem humanam. quid est homo ait dauid. quia. eu. au.
 fi. ho. quia. vi. eu. Etiam latrones illis ad quorum mensas come-
 derunt. seruant fidem per annos. indigne vero officium vel
 diuicant in ipsa mensa ad quam cum domino comedit. ei contumeliam
 facit. Unde bene potest dicere de domino illud ecclesiastici. xxix.
 pascat et portabit ingratos. et ad hoc amara audiet. Ad
 magnitudinem ingratitudinis facit hoc. quod in sacramento illo
 mors domini figuratur. Unde. i. ad cor. xi. Quocientibusque man-
 ducabitis panes hunc et ca. bi. mortem domini annunciatibus. ma-
 gna vero ingratitudo est. aliquid ei contumeliam inferre. quae re-
 cordatur mortuum pro suo amore. Secundo facit ad detestatio-
 nem huius peccati. hoc quod indigne conficientes vel diuicantes
 infeliciores videntur esse ceteris peccatoribus. ipsorum enim
 sumus bonum eis est noxium. et ex ipsa vita moriuntur. et ex ipso
 antito do incurrit infirmitatem ad mortem. quis locus cura-
 tomi. quoniam quod debuit curare hominem ipsum interficit. Unde in li-
 bro psalmi. sacramentum summe pietatis. sibi in iudicium sumit
 indignum. bene esse non potest male accipi. quod bonum est. Ter-
 cio facit ad detestatioem huius peccati. pena quam dominus accipit
 etiam in peccati de indigne sumentibus corpus christi. Unde. i.
 ad cor. xi. postquam dixit apoc. qui manducat et bibit indig-
 ne. iudicium sibi man. et bi. subdidit. Ideo inter nos multi
 infirmi et imbecilles. et dormiunt multi. Et exponit glo. infir-
 mi febribus. imbecilles longis valitudinibus et infirmitati-
 bus. et dormiunt morte corpori. Legitur etiam in li. pascali. quod
 quicumque indigne diuicant nisi bonitas christi. cuius iudicia omnia
 pendunt gladium suspenderet. et temporalium iudicem ut penitentem
 remoueret. ab angelis ad hoc positum perimeret. nec mi-
 rum. si enim pro morte christi gens iudeorum destrui debuit. et
 peccatum indigne officientium hinc est peccatum eorum quod crucifixerunt

cristum. sicut prius ostensum est. iustissime possunt tales
 a dño interfici. **V**ltimo faciunt ad detestandam huius pecca-
 ti diuersa exempla. et de multis pauca ponam. **J**ohannes
 baptista in utero matris sanctificatus. a puericia in heremo
 ouersatus. et inuitatus a dño. timuit tangere vertices dñi
 ipsis angelis reuerendū et tremendū. **V**nde cantat ec-
 clesia de eo. baptista tremuit. et non audet tangere san-
 ctum dei vertices. h̄ clamat eum tremore. sanctifica me sal-
 uator. quō ergo aliquis immūdus non timet sumere totū
 corpus cristi iam glorificatū. **I**tes beata magdalena q̄ tan-
 to feruore dñm diligebat. et tam deuote ei uiuo et mortuo
 seruiebat. non est pmissa tangere pedes dñi. eo q̄ non cre-
 deret filiū equalē esse patri. **I**tes beatus marcus sibi absci-
 dit pollicem. ut reprobo esset sacerdotō. tñ reuerbat do-
 micū corpus officere. **E**t quidam senior inter heremitas
 cum ab illis eligeret in sacerdotē. et ab ep̄o egypti ordi-
 nat⁹ esset ait. ego licet sim sacerdos. in vita tñ mea non cō-
 ficiā. **L**egit etiam. ij. Reg. vj. de oza. q̄ cum bobus recal-
 citantibus archa declinaret. ipse extendit manū suā et te-
 nuit eam. et iratus indignatione dñs contra ozam. peus-
 sit eum sup temeritate. qui mortu⁹ est ibi. tradunt hebrei
 q̄ ea nocte dormierat cum vxore sua. si oza interfecit⁹ est
 a dño. qz p̄sumpsit tangere archā que erat figura domini
 ei corpis. cum ea nocte iaciūss̄ cum p̄pria vxore. quid me-
 retur ille qui iacuit cum sua concubina. et tñ ipsū v̄z cor-
 pus dñi tenere vel sumere p̄sumit. **I**tes legit. j. Reg. vj
 q̄ bethsamite peussi sunt a dño eo q̄ vidissent archā dñi
 et peussi sunt. lxx. viri et q̄nqz milia pleb. si tot homines per-
 cussi sunt qz artemptauerūt circa archā dñi. q̄ eis erat p̄-
 hibitum se3 videre archā dñi nudā. q̄ merent̄ illi qui at-
 trectant aliquid circa corpus dñi q̄ eis p̄hibitum est. **S**
 sancta maria egyptiaca p̄niam agens in dextro. semel tan-
 tum hoc sac̄mentū accepit a zosima heremita loci illius.
Et licet singulis diebus fuerit lacrimata. tñ tunc ampli⁹

quali vsq; ad effusionem oculoz. Legitur etiam Math. viij. q; centurio dixit dño dicenti sibi. Ego veniam ⁊ cura bo puez tuuz. Dñe non sum dignus vt intres sub tectuz meum. ⁊ luc. v. legit. q; petrus dixit dño. exi a me. quia homo pctōr sum. Legit etiam exo. iij. cum dñs apparuisset in rubo moyli. q; dixit ei dñs. solue calciamentū de pede tuo. locus enī in quo stas terra sancta est. sic cum dñs adest in sacramento. omne morticinū remouendū est.

De peccato eoz qui nunq; curant communicare.

Pest peccatum eoz qui indigne officit vel dñs cant. dicenduz est de duob; peccatis que vident esse annexa huic pctō. scz de pctō eoz qui nunq; curant dñicare. ⁊ de peccato eoz. qui postq; dñm in sacramento altaris sumpserūt. p pctm mortale eum a se expellūt. Ad detestatōem vero pmi peccati. triplex testimoniuz potest adduci. Primū est in veteri lege. nu. ix. vbi sic legit. Homo qui fuerit immūdu; sup anima siue in via procul. faciat vase dño mense sedo. Si autē mundus est. ⁊ in itinere non fuit. ⁊ tñ non fecit vase. exterminabitur anima illa de populis suis. Immundus sup aīa dicebat ille. qui imundus erat ex contactu mortui. Secūduz testimoniū est in noua lege. Jo. vi. vbi dicit dñs. nisi māducaueritis carnem filij hominis. ⁊ biberitis eius sanguinem. non habebitis vitam in vobis. Terciū testimoniū est institutō ecclesie. q; dicit q; quilibet postq; ad annos discretōnis puenit. saltē semel in anno ofiteat omnia pctā sua. ⁊ suscipiet reuerenter ad mīn; in pasca eukaristie sacramentū. nisi forte de cōsilio pprij sacerdotis ob aliq; rōnabile causaz ad tempus ab eius pceptōne duxerit abstinendū. alioqn viuens ab ingressu eccie arceat. ⁊ moriens cristiana careat sepultura. multum autē dolere debz ille. qui non dñicat. saltē semel in anno. Primo debz esse causa doloris. hoc q; dñm multū offendit. Non enī parz offendit deus. qñ a suis negat ei hospiciū semel in anno. in q; debet hñe otinue hospiciū

227
q̄ autez de? multuz ex hoc offendat̄. potest ostendi ex hoc
q̄ legitur luc. x. de his qui non essent recepturi discipu-
los eius. dico vobis q̄ sodomis in die illa remissus erit. q̄
illi ciuitati que non receperit vos. si t̄m̄ offenditur deus
q̄n̄ discipuli eius non suscipiuntur. q̄ntuz credendus est of-
fendi. q̄n̄ sibi ipsi hospiciū negat̄. a p̄cipue q̄z a suis. **Vn**
de. Jo. j. In p̄pria venit et sui eum non receperūt. Qui do-
mimo hospiciū negant. timere possūt ne dicat̄ eis illud ve-
bum. q̄ legit̄ math. xxv. Discedite a me maledicti in ignem
eternum. qui paratus est dyabolo et angelis eius. et
subdit̄ causa. hospes eram et non collegistis me. timere etiam
possūt. ne accidat eis sicut sodomitis. qui inhospitales
erāt. q̄s ignis et sulphur succendit. **Vn̄n** origen. **Domos**
hospitales ingressi sūt angeli sez domū abraham et loth. do-
mos vero hospitiibus clausis. ignis et sulphur succendit.
Talem vindictam volebant **Jacobus** et **Johannes** sumere
de samaritanis. qui nūcios cristi non susceperant. vt legitur
luc. ix. **Vnde** dixerūt dño. **Vis** dicamus vt ignis de celo
descendat. et consumat illos. **Secūdo** debēt dolere de indigni-
tate sua. sūt quidaz qui sibi applaudunt dicentes. q̄ me-
luis est corpus cristi non sumere quaz indigne sumere. qui-
bus dicim? q̄ in hoc bene faciūt. q̄ non indigne sumūt. q̄z
non est bonum sumere indigne panem filioz. ymo panem
angeloz. et dare canibus. t̄n̄ dolere debent. q̄z se canes inue-
niūt. qui filij dei esse deberēt. dolere etiaz d̄rent de hoc q̄
vident se esse vasa mortis et ire. et receptacula immūdicie
qui deberēt esse receptacula gracie et vite. **De** hominibz qui
indifferenter sordes p̄tōz in se recipit. deo vero locū p̄-
parare negligit. potest dici illud verbum q̄ legit̄ in osee.
israhel factus est q̄si vas immūdum in nacionibz. israhel est
cristian? qui p̄ fidem dñi videt. **Verus** xp̄ian? deberet di-
cere illud verbum dauid. **Si** dederō somnū oculis meis et
palpebris meis dormitatōnem. donec inuenias locum dño
supple male michi accidat. **Tercio** potest dolere qui saltez

semel in anno non communicat. quia non facit q̄ precepit
 dominus discipulis suis. cum recessurus erat ab eis. volens
 illud infigi maxime memorie eorum. hoc facite inquit in mea
 memoratōem. hoc quasi insignū sui amoris relinquit do-
 minus eccie sue. et ve illi q̄ non habet memoriale a tanto ami-
 co sibi relicū. Quarto dolere posset talis d̄ dyaboli p̄ntia
 vbi enim est dei absentia. adest dyaboli p̄ntia. Quinto dole-
 re possit q̄ fraudat̄ utilitate que consequit̄ ex aduentu do-
 mini in aliquo hospicio. non enim est aduentus eius absq̄ ma-
 gna utilitate. Unde cum zacharias d̄m in hospicio suo rece-
 pit̄ audiuit a d̄no. hodie salus huic domui facta est. ut le-
 gitur luc. xix. raab etiam saluata est. q̄ suscepit n̄cios d̄ni
 ut legit̄ iosue. vi. Et vidue que elya suscepit non defecit
 farina. et oleum non est diminutū. ut legit̄. iij. Reg. xvij
 si adeo utile fuit seruos dei in hospicio recepisse. quaz utile
 est credendū esse. ipm d̄m in hospicio recepisse. non mo-
 dica securitas est talem sociū habere. Unde dauid. Si am-
 bulauero in medio vmbre mortis non timebo qm̄ tu mecum
 es. et iter. Dominus p̄tector vite mee a quo trepidabo.
 et subdit. Si consistant aduersū me castra. non timebit cor
 meum. De illo vero qui d̄m non suscipit. pot̄ intelligi illud
 q̄ legit̄ ecc̄as. iij. Ne soli. q̄ si ceciderit. non habet suble-
 uantem se. talis cum mensa altaris indignus sit. etiam est
 indignus mensa celesti. et cum d̄no hospiciū negauerit. me-
 rito ianua celestis regni ei clausa erit. ¶ De his qui
 per mortale p̄t̄m deus a se expellunt.

Sequitur de p̄t̄o eorum qui d̄m quez in sacramen-
 to altaris susceperūt. p̄ p̄t̄m mortale a se expel-
 lunt. cuius p̄t̄i magnitudo pot̄ ostendi multiplici-
 ter. Primo p̄ hoc q̄ turpius cicitur. q̄ non admittit̄ ho-
 spes. Si enim p̄t̄m tm̄ est. d̄no negare hospiciū. manife-
 stum est magnū valde esse p̄t̄m. iaz susceptū expellere ab
 hospicio suo. Secūdo potest ostendi magnitudo huius pe-
 ccati. p̄ hoc q̄ talis filius est iude. qui postq̄ ad mensas d̄ni

comederat. cum tradidit hostibus suis. Etiam latrones ti-
 ment contumeliam inferre eis. ad quorum mensas comederunt
De tali potest intelligi illud quod legitur ecclesiastici. vj. est amicus so-
 cius mensae. et non permanes in die necessitatis. tales etiam
 similes sunt iudeis. qui in die qui dicitur dominica in ramis pal-
 marum. christum honorifice susceperunt. et post eum eiecerunt cum
 contumelia magna. Sunt aliqui qui septem septimanis cri-
 sto hospicium parant. postquam vero susceperunt eum. nullam re-
 uerentiam sibi exhibent. immo tot contumelias ei inferunt quod
 eum oportet inde exire. Venturo magnam reuerentiam ex-
 hibent penitenti vero nullam. Unde beatus admirans dicit. quod minus
 penitenti quam venturo debet. quid minus reuerentiae tempus re-
 surrectionis exigit quam passionis. tales etiam ad modum iu-
 deorum barabam latronem. filio dei proponunt. dum filium dei a
 se expellunt. et infernales latrones introducunt. expellunt
 eum qui eos protegebat. et introducunt eum qui eos iugulet
Unde Iohannes x. fur non venit nisi fures et mactet et perdat.
 quantum autem displiceat deo tale peccatum. innuit dominus in psalmo.
 ubi dicit. Si inimicus meus male dixisset michi. suscepi. utique
Tu vero homo vna. dixit. m. et no. m. quod si. m. d. c. c. et sub-
 ditur. Veniat mors super illos. et d. in. iiii. Et alibi. Homo
 qui edebat pa. m. mag. s. me. sup. et subdit. Domine re-
 suscita me et re. eis. **De vicio proprietatis in reli-
 giosis. Tredecimum capitulum.**

Sequitur de vicio proprietatis in viris religiosis. Ad
 cuius peccati detestacionem possumus ponere. xij. ex-
 empla. Primum est in genesi. xix. ubi legitur quod vxor
 loth primo se respiciens. versa est in statuas salis. vir religio-
 sus tunc post se respicit. quando diuitias huius mundi quas re-
 liquit occupavit. statua corpus est sine spiritu. Vnde claustra-
 lis tunc statua efficitur. quando solo corpore in claustro versatur.
 corde vero immundo. statua similitudinem habet hominis et non est
 homo. Sic talis similitudinem monachi habet. et monachus
 non est. Notabile enim est quod vxor loth versa est

in statuaz talis. qz talis monacl. p exemplo suo condit ali-
os. sibi sibi utilis non est. hoc exemplum reuocat dñs ad me-
moriam luc. xvj. dicens. memores estote vxoris loth. Ad
idem ptinet illud luc. ix. Nemo mittens manuz suā ad ara-
truz rē. Secundū exempluz est in gen. xxxj. vbi legitur
rachel furataz fuisse ydola laban. Laban ddidato inter p: a-
tur siue candidus. et significat mundū qui habet quēdaz
candorem exterius. Rachel vero viz otemplatiuū figurat
rachel vero ydola furatur laban. quando claustralis diu ti-
as huius mundi amplectit amore. Notabile vero est in hoc
exemplo. qz iacob tanta pena iudicauit esse puniendum.
qui hoc fecisset. ait eniz. Apud quēcunqz inueneris deos
tuos nocet eozaz fratribus nostris. Notabiliter etiaz diu ti-
tie quas claustrales illicite possident. ydola vocant. et qz
inutiles sūt eis. sic auz et argentū ydolorū inutilia ydola-
tris. Et qz fidem et spem et amorem. que in solo deo ponere
deberent in pecunia ponūt. Vnde nec veraz fidez nec veraz
spem nec veram caritatē habent. Primum patet ex eo qz ait
aug⁹. Qui veraz fidem habet de deo. non cupit in his mise-
rijs fieri diues. Non enim plus est mūdus qz de⁹. De spe
vero idem potest ostendi. qz dicit aug⁹. qz de deo desperare
est. spem in creaturis posuisse. pprietarijs fiduciaz qz de-
beret habere in deo ponit in nūmo. et dum in diuitijs suis
confidit. fallunt eum diuitie. et ipse corruet in infernum
iuxta illud pū. Qui sfidit in diuitijs corruet. Amorem
etiam qui in solo deo ponendus est. ponūt pprietarij in pe-
cunia. amant eniz pecūiam plusqz deum. qz patet ex hoc qz
cum ipsi non possint simul hēre deum et pecūiam. pecc⁹ eli-
gunt amittere deum qz pecūiaz non hēre. sed illud deus est
vniuersusqz qz pcceteris diligit sicut supius ostensum est.
pecūia igitur pprietarij deus eius est. Vnde ipsa ydolatria
est. Terciuū exemplū est exo. xvj. vbi de⁹ qui puifoz erat
filiorum israhel. noluit qz aliquis eorum de mamma in ma-
ne relinqueret. qz non audierūt euz. sed resuauerūt inde.

et q̄ reseruauerunt oporterit. Quartum exemplū est in
iosue .vij. vbi legit̄ q̄ cum p̄hibiuss̄ dñs . ne quis accipet
sibi de anathemate iericho . achor tamē tulit inde clamos
coccineā . reglā aureā ⁊ ducētos siclos argēti . iericho qd̄
interp̄tat luna significat mōm istū . q̄ mutabil' est ad modū
lune . q̄ anatha debz eē viris claustralibz . S3 aliq̄ sūt q̄ ana
tha istud cū achor furat' . dū peccāz sibi p̄hibitā h̄re w
lūt . In illis vero tribz q̄ furat' est achor . tres spēs p̄pe
tatis figurant' . In reglā aurea intelligit' p̄petas interior
sez p̄petas sensus ⁊ volūtatis . In auro autē p̄tē splēdorez
sapia solz intelligi . reglā vero q̄ a regēdo d̄z . bñ p̄inet ad
volūtatez . q̄ h3 regimē ⁊ impum in homie . In pallio vero
coccineo intelligit' ouersatio exterior habens peccatum .
In cocco emz peccatū intelligit' sic ⁊ in p̄ncipio ysaiē .
vbi dicit' . si fuerint peccata vestra vt coccinū quasi mix de
albabunt' . Palliū coccineū furat' claustralis . quando aliq̄
qui d̄ retinet de exteriori ouersatōne seculari . vel in habi
tu vel in tonsura . vel in aliquo tali . Notabiliter autē dicit'
ibi palliū valde bonū . multis enim claustralibz videt' val
de bona ouersatō secularis . hoc est pallium illud de quo le
gitur in canticis . tulerunt pallium meū custodes muroz .
Quinqz autem notabilia sunt in isto exemplo . Primū est
hoc q̄ dom̄n' dixit filiis israhel . Non ero inquit vltra w
biscum . donec conteratis eum qui huius sceleris reus est .
In quo innūitur . quod dom̄nus contra totam vnam ab
batiam iratus est . quandoqz p̄pter vnum p̄prietariū quez
tollerant . Unde om̄es qui sunt in aliqua tali religione de
berent p̄sequi illū quez sciūt p̄prietariū esse . Sedm̄ vero
vbi legit' . anathema in medio tui israhel est . non potis sta
re corā hostibz tuis . donec delect' ex te q̄ stammat' est h
scelere . in quo verbo innūit' q̄ p̄pter illud p̄t̄m p̄tātez ha
bre dyabol' p̄cipitandi claustrales in ml̄ta alia p̄tā . Ter
ciū notabile est . q̄ ea q̄ achor furat' est non p̄fuerit illi .
nullum lucrū inde habuit . nisi peccatum ⁊ penam peccati .

o

169 669

in terra ea abscedit. et cum moriturus erat ea manifestavit
 Sic pprietarij sepe aliud lucrum non habent de pecunia sua.
 nisi qd custodes sūt dum vivūt. et in morte manifestant eaz.
 Quartū notabile etiam est. qd legitur iosue dixi sse ibi. quia
 turbasti nos. exturbet te dñs in die hac. In quo innuitur
 qd ppter turbationem pprietarij non debet dimitti quoniam ei
 ppriū auferat. Quintus notabile est qd subditur. Lapidati
 sunt eum omnes israel. et cuncta que illius erāt. igne cō
 sumpta sunt. In igne intelligitur magnus zelus quez debent
 habere claustrales contra illud vicium. In lapidibus vero in
 telliguntur increpationes. quibus lapidandus est pprietarij.
 Quintū exemplum est de iuda. qui in congregacione domini
 in loculos habuit. qui figuram tenet pprietariorum. No
 tabile vero est in isto exemplo. qd amor lucri occasio fuit in
 de tot et tantorum malorum. et tamen parvam vel nullam vili
 tatem inde habuit. penitentia enim ductus retulit triginta
 argenteos. nunquam comedit vel bibit inde. Sic pprietarij
 multa mala omittunt. ut pecuniam habeant. et quandoque
 nullam vtilitatem inde consequuntur. Sextum exemplum
 est. i. Reg. xv. vbi legitur qd dominus prohibuit saul. ne
 ex rebus amalech aliquid concupisceret. et non obediuit
 saul. ymo reseruata sunt meliora de ouibus et armentis. et
 adeo offensus est dominus. ut hac de causa regnum abstu
 lerit sauli. Septimum exemplum est. ij. macha. xij. vbi le
 gitur qd iudas machabeus venit quadam die. ut tolleret corpora
 quorundam de suis. que prostrati fuerant in bellos. volens ponere ea
 in sepulchris patris. et inuenerunt sub tunicis interfectorum de
 denarijs ydolorum. a quibus lex prohibet iudeos et omnibus manifestum
 factum est ob hanc causam corruisse eos. Si enim in talibus qui
 professione non promiserant. deus morte puniuit hoc. quod ac
 cepant denarios sibi a lege prohibitos contra pena dignum est
 puniri peccatum tale in viris perfectis. Octauum exemplum est in ana
 nia et saphira vxore eius que fuerunt primi pprietarij in nouo testa
 mento. qui propter peccatum istud morte subita interfecti sunt.

ut legitur act. vlti. **N**onum exemplum est in vitis patrum
 de quodam ortulano. qui omnia dabat in elemosinas que de
 suo labore aquirebat. propter tenuem victum. tandem sugges-
 sum est ei inspiracione spūs maligni. ut colligeret aliquas
 pecuniam. quia eius senex esset vel egrotaret posset expendere
 et fecit sic. contingit autē eum infirmari in pede. et expendit
 quicquid habebat in medicos. et curari non potuit. **E**t tan-
 dem vnus de expertis medicis dixit eius non posse curari. ni-
 si per pedis abscisionem. **E**t cum die sequenti medicus allatu-
 rus esset instrumenta ad pedem abscidendum nocte pceden-
 te ortulanus ille penituit et nūmis collectis. et quod non dede-
 rat paupibus. **E**t astidit ei statim angelus domini dicens.
Vbi sunt nūmi tui quos collegasti. et ubi est spes quam tra-
 disti. qui cum peniteret et misericordiaz peteret. angelus
 domini tetigit pedem eius et sanatus est. **I**n mane vero medicus
 veniens. inuenit ortulanum in agro sanatum atque operantem et
 glorificauit deum. **D**ecimum exemplum est de quodam fra-
 tre. qui renūcians seculo et sua dans paupibus. venit ad
 abbatem anthoniū. quedam tamen sibi retinuit. quia eius operisset
 anthoniū dixit. **S**i vis monachus esse vade compa tibi car-
 nes. et impone corpi tuo nudo et veni sic ad me. quia eius huius fe-
 ciss. et canes quam aues corpi sui propter carnem rapiendas.
 dentibus et unguibus dilacerauerunt. et sic dilaceratus venit ad
 anthoniū. cui anthoniū. quicūque renūciauerit seculo et vult
 adhuc habere pecunias. sic a demonibus lacerat. **V**ndecimus ex-
 emplum est de quodam fratre qui reseruauit sibi duos aureos. et
 eius infirmitate penitentia ductus manifestasti huius gregorio. tum
 gregorius noluit peccare ei. quoniam et infirmum et mortuum penitentem. **S**bera-
 xit enim ei in infirmitate visitationem fratrum. et pro mortis voluit
 eum multis diebus carere christiana sepultura. exemplo suo docens
 platos ecclesie. quoniam eius zelum debeat habere contra peccatum istud. **D**uo-
 decimum exemplum est in vitis patrum. de quodam qui erat heremita in
 egipto. cui dyabolus ostendit magnam thaurum sub terra qui fuerat
 pharaonis. cui ipse respondit. pecunia tua tecum sit in perditionem.

231
in hoc q̄ dyabolus thesaur̄ illum ostendebat heremite. Satis apparet q̄ntuz dyabolo placeat viros p̄fectos h̄re diuitias. ⁊ per consequens q̄ntum deo displiceat.

De stulticijs quibus laborant pprietarij.

Secundo possunt valere ad detestatiōem huius peccati. xij. stulticie quibus ostendit laborare pprietarij.

Primum est. q̄ ipse est valde fatuus mercator. Similis enim est homini negotiatori. querenti bonas margaritas. Inuenta autem vna preciosa margarita. vendit omnia que habet ⁊ emit eas. deinde margaritas illas oculcat ⁊ p̄ nichilo dat. margarita ista deus est. p̄ q̄ claustralis mundum dedit totum ⁊ etiam qui seipsum p̄ nichilo dat cum p̄ aliquid re temporalis deum amittit. Ad cumulū etiā stulticie accidit q̄ eandem margaritam quotidie non cessat emere. sed ieiunijs vigilijs ⁊ orationibus. tamen in tali statu nullo precio possit eas emere. Secunda stulticia est q̄ cum dominus eripuerit eum de naufragio huius seculi ⁊ qui collocauerit eum loco tuto sed in nauis religionis. ipse furtiue aliquid de mari in nauis ponit in quo ipse se submergit. Unde accidit ei sicut barbari dixerunt accidisse paulo actu. xxviii. cum euasisset de naufragio. ⁊ adhuc in manu eius. utique homicida est homo hic. dixerunt ipsi. qui cum euaserit de mari. vlcio non sinit eum viuere. Tercia stulticia est. quod cum ipse iam mortuus sit. tamen timet fame mori. ⁊ cum solam vitam eternam deberet querere. mortuus enim sola vita eterna queritur. ipse tamen a deo cupidus est. vt cupiditate acquirendi fur efficiatur. Similis monstro est auaricia sicut Seneca dicit. quid dicendum est de auaricia mortui. Religiosi dicuntur mundo mortui. De morte ista legitur ad colossios. iii. Mortui estis. ⁊ vita vestra abscondita est cum christo in deo. De morte etiam ista legitur in vitis patrum. q̄ cum quidam senator reliquisset abbatem arsenio magnam hereditatem ⁊ delatum fuisse ad eum testamentum ipse ait. Ego prius mortuus sum q̄ ille. Ipse autem modo mortuus est. quomodo me fecit heredem ⁊ remisit testamentum nichil accipiens.

Quarta stulticia qd ipse in loco saluationis facit sibi lo-
 cuz pditōnis. **Vnde** quodaz speciali modo pōt dici filius
 pditōnis sicut iudas. **Vnde** dñs. Nemo ex vobis perijt
 nisi filius pditōnis. bene fuit iudas filius pditōnis. qui
 cuz saluatore ⁊ societate in qua soli saluandi erāt solus se
 pdidit. **Quinta stulticia** est. qd videt habere magnaz volun-
 tate qd furet. ⁊ p dñs qd sudjendat qui vendidit sua. ⁊ de-
 dit paupibz vt in monasterio furaret aliena. **Sexta stul-**
ticia est qd ipse locum illuz quem declinat homies scelerati-
 ne scelera sua ibi omittant. ipse intrat vt ibi malam vitam
 ducat. ⁊ qui cauebat sibi a furto in seculo. non timet fura-
 ri in loco sancto. de quo videt admirari dñs in jeremia di-
 cens. **Quid** est quod dilectus me? facit in domo mea sce-
 lera multa. **Septima stulticia** est. qd cum domino ab eo re-
 mouerit iram suam. ipse tamen conatur ad hoc qd habeat ali-
 quid de ipsa. ira domini effusa est super abundantiam diui-
 tiarum. **Vnde** legitur apoc. xvi. qd angelus effudit pbi-
 alam suam in illud flumen magnum eufratem. a qua ira li-
 beratur qui mundo renūciat. **Sed** pprietas de ira ista
 vult habere. dum diuitias vult possidere. **Vnde** **Jacobus**
 vltimo dicit de diuitibus. thesaurizastis vobis iram in no-
 issimis diebus. ibi dicit glosa. nescit miser thesaurum ire
 cum thesauro pecunie pariter cumulari. **Octava stulticia**
 est. qd ipse aliena colligit. et propria negligit. de his que
 propria esse non possunt vult facere sibi proprium. et in-
 sto dei iudicio amittit omne pprium. aliena sunt nobis tem-
 poralia ista sicut onus est pus. qz sicut ambro. non sūt ho-
 mis bona. q ferre secuz non valz nec pnt esse ppria cū sint
 sepabilia. q diuz ppriari colligit ⁊ sibi a ppriare qrit ip-
 se omne pprium amittit. **Primo** amittit pprium dei qd pprium est
 miseri ⁊ peere. qz iuxta vrbuz beī bñ. mōacho hñti pprium
 negabit dñs suū pprium. nec est pua amissio ista homi pctō-
 ri. **Secundo** amittit seipm qz sic coiter dicit ⁊ vix est monach⁹
 hñs de pprio obulus non valz obulus. **Tercio** amittit bona

interiora. que proprie pnt dici nra sicut ostensus est prius.
 Quarto amittit bona eterna. que proprie possunt dici nostra.
 qz non possunt homini auferri. Nona stulticia est q ipa sua
 facit preciosa seipo. cuz em se deo dedit sua tñ dare non
 vult. cum tñ se dando de iure sua dedit. Vnde non debet
 se excusare p ignoranz. ius em naturale videt dictare ei
 q cum seipm a se alienauerit nichil proprium habere possit.
 proprietari? q plus est p eo q min? est amittit. cuz em se
 ipm deo dedit. non est ista oblatio deo accepta. p illa mo
 dica pecunia q retinet ex quo se deo dedit. ipe deberet pui
 dentiaz sui ei relinquere. Decima stulticia est. q ipe de sca
 la celi facit scalam inferni. ymo cum iaz multos gradus in
 scala celi ascenderit. ipse vult precipitare se et quasi saltare
 in infernu. Scala celi est crux religionis. de qua scala legi
 tur gen. xxviii. q iacob vidit in somnis scalaz stantem sup
 terraz. ⁊ cacumen eius tangens celus. Vndecima stulticia
 est. q ipse de porta celi facit sibi portam inferni. porta celi
 religio est. Vnde gen. xxviii. non est hic aliud nisi domus
 dei ⁊ porta celi. Duodecima stulticia est. q ipe laqueum eu
 piditatis. in quo tot homines ad infernale patibulum trahuntur.
 qui iaz dicitur erat repat. ⁊ molam asinariaz a collo suo
 amotas iter sibi alligat. huius laquei figura fuit laqueus q
 iudas se suspendit. idem em q ad tram in iuda accidit. qui
 dum sitiuit lucrū puenit ad laqueus. ⁊ suspensus crepuit
 mediis. ⁊ effusa sunt viscera eius. spūaliē accidit in appetitio
 amor em puenit laqueus est. q occasionalitē suspendit in inferno.
 euiscerat quodam modo dicitur picit interiora bona. ⁊ dū
 p terrenoz sollicitudinē cor eius qst exit ab eo. iuxta illud
 eccl. x. picit em in vita intima sua. ¶ Tercio pot valere
 ad deestatoez huius pēti multiplex pūstas. q facit pētm
 h in ecclia dei. Prima pūstas est. qz illa pte ecclie q deberet
 esse proximior celo. facit hoc peccatum adherere terre. il
 luz etiaz q deberet esse stella fixa in firmamento celi. ⁊ lucere
 hominibus bono exemplo. facit h pētm fixus in limo p̄fundi.

astra celi viri claustrales sunt. Unde Job. xxxviii. euz me
 laudarēt simul astra matutina. ⁊ iubilarent omēs filij dei.
 hee stelle cadunt de celo in terram p pētīm pprietatis. vt
 videat esse impletum illud apoc. vi. stelle celi ceciderunt
 sup terras. Hoc peccatum etiaz facit. vt in celo ecclesie q
 est religio. in quo deberent esse angeli dei sunt talpe. ymo
 etiaz dyaboli. dyabolus est qui malus est inter bonos. Jo.
 vi. Ego vs elegi ⁊ vnus ex vobis dyabolus est. Hoc eti
 am peccatū facit illos qui aues deberent esse. circa terrena
 ista retere. vnde etiam immūdi sunt iuxta illud deuē. xiiij
 Omne quod reptat ⁊ pinnulas habet immūduz erit. pp
 etarij in claustris sunt velud vsptiliones inter aues. ⁊ sic
 vsptiliones in ecclīs habitant sic ⁊ clerici. non tñ ad idē.
 Clerici emz ibi sunt ad deū gloriificandū. h vsptiliones sūt
 ibi ad oleū bibenduz. Sic pprietarij licz sint euz eis q deuz
 gloriificāt. ipi tñ deuz sua mala blasphemāt vita. in illis im
 plet q legit Job. j. q euz assisterent filij dei coraz dño. af
 fuit mē eos etiā sathan. pprietarij mē bonos claustrales
 est velud sathan inter filios dei.

De multiplici malo quod est in pprietario

Quarto pōt valere ad detestatoez hui⁹ pēti si ma
 la colligantur simul q sunt in pprietario. Notandū
 ergo est q pprietarij fur est. Unde dñs. pprietā
 rij plēa iudicio scripture est velud spelūca latronū. ⁊ d me
 ra iusticia possz eos dñs oēs inficere subitanea morte. sic
 anamā ⁊ saphirā infecit. Vel possz ignē mittere de celo q
 oēs oburet. Nec solū fur est h etiaz sacrileg⁹ qz furtū su
 uz sepe in loco sacro omittit. et qz res paupib⁹ osecras fu
 rat. Sed m jero. ps sacrilegij est res paupz non dare
 paupib⁹. eadez rōne res paupz furari sibi saclegiū erit.
 Est etiā pprietarij pditor ⁊ in deū ⁊ in pxi⁹ in deū qz eū pe
 cādo impugē. cū expēsis ei⁹ viuat. in pxi⁹ qz frēs suos de
 fraudat vobis ill q sibi appropriat. Quarto pprietarij vici.
 tñsgressor ē. volūtariā ei paupertatē vult q mō a se expellit

est etiam apostata. si enim apostata iudicatur qui habitus
deponit. cum paupertas voluntaria magis sit de substantia
religionis quam habitus. propriarius potius iudicandus erit apo-
stata qui voluntarias paupertatem a se expellit. Iudicio etiam
scriptura homicida est. quia ea inutiliter custodit quam pau-
peres deberent esse. et que pauperes deberent comedere. **U**n-
de ecci. xxiii. panis egentium vita pauperum est. qui defraudat
illum homo sanguinis est. Est etiam propriarius ydolatra ut
ostensus est prius. et est ypocrita. sub habitu enim claustrali
animum gerit seculare. extra videtur esse aureus. intus autem
luteus est. est etiam mendax spiritui sancto. **U**n-
de act. vi. dixit
petrus ananie. cur temptauit sathanas cor tuum mentiri te
spiritui sancto. et subdit. non es mentitus hominibus sed deo. alia li-
tera habes. cur impleuit sathanas cor tuum. plenus enim fuit
prius propriarius sathana. De iure etiam naturali videtur esse
se excusum. cuius enim ipse bona sua alijs non coicet. ipse
indignus est coicare bonis aliorum. est etiam maledictus iudi-
cio scripture iuxta illud iohanne. vi. maledictus vir coram deo
qui reedificauerit iericho. frequenter enim indigne officit vel
coicet propriarius. et quantum potest sit satis ostensum est prius.
In spiritui sancto peccat in patrem. peccat in filium. peccat
in spiritum sanctum. **I**n patrem peccat dum de sua potentia dubitare
videtur. dum enim timet mori fame. si ea que uiuit deo
seruauerit. videtur factu dicere illud. nunquid et panes po-
terit nobis dare aut parare mensas in deserto. **I**n filium pec-
cat. dum sapientiam eius deridet. iuxta illud psalmi. stultus de-
ridet disciplinam patris sui. sapientia christi fuit. paupertatem diuitijs
proponere et molestias delicijs. **U**n-
de ad hebr. xii. legitur de ipso
quod proposito sibi gaudio sustinuit crucem. **S**uper que locum di-
cit augustinus. omnia terrena bona contempsit homo christus. ut contem-
nenda monstraret. omnia mala eterna sustinuit que sustinenda precipi-
ebat. ut nec in illis quereret felicitas nec in istis timeret in-
felicitas. **E**t istam sapientiam deridet propriarius. **I**n spiritum sanctum
peccat. quia de bonitate dei male sentit dum credit quod si uiuerit deo.

ad eius voluntatem ipse debeat pmittere eum mori fame.
 aliter etiam peccat cont̄ sp̄sanctū. qz facit contra caritatez
 que sp̄sanct⁹ est. ⁊ qz mentit̄ sp̄sancto sicut ostensuz
 est p̄us. Ad vltimū notanduz est. qz religio maxime debe-
 ret psequi viciū istud. Primo qz detrahīt fundamētuz re-
 ligionis qd̄ est paupertas. hoc fūdāmētum posuit filius dei
 qn̄ doctrinaz a paupertate inchoauit dicens math. v. Bea-
 ti paupes ⁊c. m̄rem etiam religionis iugulat ⁊ suffocat.
 que similiter est paupertas. Etiaz pacem aufert. que totū
 bonū est religiosoz. Vnde sup̄ illud. pax sup̄ israhel. dicit
 glo. Vno verbo omne bonum dixit. Seneca. Quie tissime
 viuerēt. si hęc duo p̄noia homies tollerent̄. meuz ⁊ tuū.
 De auaricia scientie.

Decimumquartū capitulū.

Ultimo loco inter species auaricie que p̄tinent ad
 ministros ecclesie dei. dicendum est de auaricia sci-
 entie. que videtur deterior esse qm̄ auaricia pecu-
 nie. Duodecim vero sunt per que potest ostendi. qz valde
 detestabilis sit auaricia ista. Primū est hoc qz scriptura in
 multis locis mōnet. vt coicemus scientiam nostram alijs.
 p̄u. v. sic legit̄. deriuentur fontes tui foras. ⁊ in plateis
 aquas tuas diuide. eccl̄astes. xj. mane semina semen tuū. et
 in vesp̄e non cesserit man⁹ tua. ⁊ eccl̄. xxix. qz habes in manu
 ciba ceteros. in manu h̄z homo q̄ opere implet. vel q̄ h̄z ad
 manū vel in p̄mptu. talis enī multo ampli⁹ p̄ficeret in do-
 cendo q̄ bñ sciret ea q̄ doceret. ⁊ q̄ ea ope implet. Sedm̄
 est qz etiaz natura ⁊ consuetudo idem suadet nobis. qz sol ⁊
 alia corpa lumiosa lumē suuz omibz coicant. q̄ntuz virtus
 eoz se extēdit. nisi aliq̄ re inēposita phibent̄. consuetudo
 etiaz h̄z. vt homies adinuicē lumen coicent. Inauditū est
 lumē exhiberi venale. ⁊ miser valde reputaret̄. q̄ lumē can-
 dele sue candelis alioz nollet coicare. cui filis est ille. qui
 lumen sapientie non vult alijs coicare. Tertius est qz ille
 qui sciētiā h̄z pōt esse larg⁹ de ea absqz suo detrimēto.
 q̄ diuitias terrenas h̄z. non est mir⁹ si larg⁹ non est de eis

quia eas largiri non potest nisi eas desinat possidere. **U**n-
 de boeci⁹ in li. 5. so. **D**angustas inopelq; diuitias quas nec
 habere totas pluribus licet. et ad quemlibz sine ceteroz
 paupertate non veniunt. in hoc habet p̄minentiaz spūales di-
 uitie. q; in largitate non minuuntur cum corporalia vel minu-
 ant vel oino desinant haberi. hoc etiaz vnū est in quo attē-
 ditur similitudo spūs nostri ad deū. qz sic ille bona sua largit̄
 absq; p̄ditōne vel detrimento. est etiaz quoddaz bonū spū-
 ale sez summū bonum. q; p̄t simul totū a multis haberi. et
 q̄nto plus habet̄ tanto ab eis melius habet̄. **Q**uartuz est
 hoc. q; dum scientia dat̄. non solum non amittit̄ ymo etiā
 auget̄ radicitur et meliorat̄. **U**nde sapiens. **S**cientia di-
 stributa recipit incrementū. et auarū de dignat̄ possesores
 nisi publice elabatur. et aug⁹. in li. de doctrina cristiana.
Om̄is res que dando non deficit. dum habet̄ et non datur
 nundum habet̄ quomodo habenda est. **Q**uintuz est hoc q;
 elemosina d̄ ip̄a facta valde p̄ciosa est. valde necessaria deo
 et pximo. **U**nde sicut valde miser reputat̄ d̄ esset ille. qui
 in tempore in quo est magna caristia et fames. haberet the-
 saurū qui diminiū non posset. s; ex largitione semp cresceret
 si paupes p̄mitteret mori fame et eis non subueniret. sic
 valde miser est qui de scientia sua auar⁹ est. **Q**uaz p̄ciosum
 donū sit scientia vel verbū diuinū. inuicē zach. 4. vlt. vbi di-
 citur. q; est bonum eius. et quid est pulerū eius. nisi frumē-
 tum electoz et vinū germinans virgines. **F**rumentuz ele-
 ctoz dicit̄ frumentū verbi diuini. q; electi ad regnū eter-
 num vescunt̄. **U**nde quasi cibus regi⁹ est. frumento mate-
 riali amplius vescunt̄ reprobi q; electi. frumentū autē vo-
 cat̄ illa pars scripture. que p̄pter sui difficultatē fractōe
 indiget. **V**inū autē germinans virgines dicit̄ verbū diuī-
 num. q; virginales et castas generat affectōes. **E**t dicit̄
 hoc ad differētiaz vini materialis. q; luxuriosas reddit mē-
 tes. **U**nde p̄. xx. **L**uxuriosa res est vinū. quam vtilis sit
 elemosina ista pxio. insinuat̄ sen. dicens. non min⁹ p̄ū est

docere animaz scientiaz. quam corpi dare esciaz. Et aug⁹.
Non est magnum pascere ventres morituros. sed magnū
 est pascere aias in eternū victuras. Et g⁹o⁹. maius mira-
 culum est verbo solatōnis pctōrem ouertere. qm carnez
 mortuaz suscitare. deo etiaz honorificū est. Vnde thob. xij.
 opa dei reuelare honorificū est. Sextus est. q ille qui lar-
 gus est de scientia bene dicit^r ab homib⁹. Vnde in ecclⁱastico.
 Splendidū in panib⁹ benedicet labia iustoz. ⁊ in fu-
 turo benedicet a deo. cum dicit^r ei. Euge hie bone ⁊ fide-
 lis ⁊c. math. xxv. Septimū est hoc. q scientia q est in ho-
 mine auaro est quasi pdita. Vnde in ecclⁱastico. Sapientia
 abscondita ⁊ thesaur⁹ inuisus. q utilitas in vtrisq⁹. ⁊ jero.
 Bona abscondita in ore clauso. q si appones eplaz circū
 polite sepulcro. Itē in ecclⁱastico. melior est q abscondit stul-
 ticiam suaz. q qui abscondit sapiam suam. Vnde bene dicit^r
 tur sapientiaz melius esse pditaz in auaro q pecūiam. q a
 pecūiaz potest auar⁹ in morte paupib⁹ erogare qd de scia
 tūc fieri non pōt. Octauū est h⁹. q non solū inutilis est sci-
 entia in homine auaro. ymo etiaz noxia est ei. scaturit eniz
 vermib⁹. sicut legit^r exo. xvj. vnus vermis pcedens ex sci-
 entia est supbia. Vnde apostolus Scientia inflat. ali⁹ est
 inuidia. alius indignatō. vnde ecclⁱastico. j. in multa sapiē-
 tia mltā indignatō. ⁊ qui addit scientiā addit ⁊ dolorē.
Nonū est. q ad lram interdū auarus amittit in pnti scien-
 tiaz suam. Vnde math. xxv. Dñi habenti dabit^r ⁊ abunda-
 bit. ⁊ ei qui non habz ⁊ q videt^r habere auferet^r ab eo. sup
 quē locū dicit glo. habenti studiū verbi erogandi. dabit^r
 gracia sup grām. ⁊ alia glo. multi naturaliter sapientes et
 accuti. si sunt desides perdūt bonum. ⁊ in eodem caplo iu-
 bet domin⁹ tallentuz tolli ⁊ dari ei qui habet. x. talenta.
Decimum est q talis odibilis est hominib⁹. Vnde pū. xi.
 Qui abscondit frumēta in tpe neccitatis. maledicet^r in po-
 pulis. benedictō autē sup caput vendenciū. Vndecimū est
 q iniuriosus est pximo. Vñ bñ. rez pfecto pximi retines

si domus scientie et eloquentie adornatus verbum bonum quod
 posset prodesse multis. inutili ymo damnabili silentio ligas.
 certe maledictus qui frumenta abscondit in populis. **Quod** est
 quod ipse est valde damnosus deo. quia sicut dicit beatus bernardus.
 modica sementis detractio non modica est messis detrimen-
 tum. **Vnde** sicut agricolis facit maius damnum ille qui fura-
 tur semen eorum quam si aliam rem furaretur. quia non solum aufert
 eis semen. sed etiam et fructum. qui debuit exire a semine. sic
 multum damnum facit deum. qui semen divini verbi quod semina-
 re debuit inutiliter abscondit. **¶** Et nota quod illi qui of-
 ficio predicacionis idonei esse possunt. et tamen sibi solum vivere
 eligunt. licet ex bona intentione faciant et timore dei. sed ut
 cum puriori conscientia deo vivant. multum timendum videtur
 esse eo quod ille servus qui pecuniam sibi commissam abscondit in
 sudario. wearus est a domino servus nequam. **In** sudario puri-
 tas conscientie intelligitur. **In** sudario ergo talentum abscon-
 dit. qui amore puritatis conscientie officium predicacionis de-
 serit. et dicit glossa super illum locum. in sudario pecuniam repo-
 nit. qui ad predicandum idoneus officium predicacionis susci-
 pere renuit. vel susceptus non bene gerit. **Ad** idem pertinet
 quod dicit glossa. **Qui** scientia et virtute predicacionis secessus specula-
 tionis appetunt. tot animarum rei sunt quod animabus in publi-
 cum prodeundo prodesse poterunt. tales ut quidam dixit ligant
 sibi pedes et manus. ne deus possit ex eis se iuvare. **Vnde**
 timere possunt illud mathei. xxij. Ligatis manibus et pedibus.
 mitteite eum in tenebras exteriores. et mathei. xxv. **In**uti-
 lem servum in tenebras exteriores eicite. **In**gratitudinem enim
 inutilis sustinebit. ut legitur pro. xxiiij. ista tamen de illo intelli-
 genda non sunt. quod tante infirmitatis est. quod non videt salutem
 suam in mundo. ad quod videtur pertinere illud. quod dicit
 dominus. **Quid** prodest homini. si totum mundum lucrerit.
 et detrimentum sui faciat. mathei. viij.

¶ De peccato lutorum. Decimum quintum capitulum.

Ultimo loco inter species auaricie. dicemus de peccato lufor. qz frequenter in luforibus est peccatum cupiditatis vel auaricie. Et primo ponemus ea que pnt facere ad detestacionem huius peccati. deinde aliquid tangemus de his qui miscent se luforibus. et de his qui locant eis necessaria ad ludum. et de his qui pmittunt eos ludere in domibus suis. Quinque vero sunt que possunt facere ad detestacionem huius peccati. Primo potest facere ad hoc. multitudo et magnitudo peccatorum que in ludo accidunt. Possunt vero ibi accidere. xvi. peccata. Primum est cupiditas. que est radix omnium malorum. nec est ibi quecumque cupiditas sed rapina. vult enim spoliare proximum suum rebus propriis. Secundum peccatum est perdicio. vult enim spoliare illum cum quo comedit et bibit. Tertium est immisericordia. vellet enim spoliare ipsum si possit omnia et bracia. quod non faceret vnus de latronibus illius qui spoliant peregrinos in nemoribus. Quartum peccatum est usura valde magna. scilicet. xi. pro. xii. non in anno vel in mense sed in eadem die. Quintus peccatum est afflictio dei patris. scilicet quem ibi crucifigit ille qui amittit. blasphemando et dilamando eum. Sextum peccatum est contempitio ecclesie cuius preceptum contempnit. ad ista duo peccata vlcima potest referri illud quod legitur psalms. xix. Qui affligit preteritum et fugit matrem ignominiosus erit et infelix. ignomina ista vel infelicitas satis manifeste videtur in luforibus. contra lufores in canonicis apostolorum sic habetur. episcopus aut presbiter aut diaconus. alee aut ebrietati desinens. aut desinat aut certe damnetur. subdiaconus aut lector aut cantor filia faciens. aut desinat aut coione puetur. similiter et laicus. Septimus peccatum est scandalum proximi. corumpuntur autem multi qui ad ludum in spiciendum veniunt. Octavus est amissio bonorum. que deberet facere lufor tpe illo. Nonum est peccatum puritatis. sepe enim iurat lufor dicens se lucratum fuisse. cum in veritate perdidit. Decimum peccatum est fraudis. sepe enim vnus defraudat alium ibi. Undecimum est peccatum ire. Duodecimum peccatum

est ominationis. **T**redecimuz peccatuz est verberis. **D**ecimuz
 miquaruz pctm est fractio solēnitatū. in pēcipuis enim
 solēnitatibz pēcipue omit tūt lufozes pctm suum. non at-
 tendētes qz legit nūi. xv. de illo qui collegerat ligna in sab-
 bato. moriat homo ille ait dñs. lapidibz obzuat euz omis
 turba. ostat qz peius est cum blasphemijs ⁊ pūrijs ludere
 qz in sabbato ligna colligere. **D**ecimumqntum est homici-
 diū. interdum eniz vnus lufoz p obolo interficit aliū. **D**es-
 cimūsexm est ydolatria. lufoz eniz ludum deuz suū facit.
 dum ludum deo in amore suo pponit. hoc eniz ab homie co-
 litur qz pēcteris diligit vt dicit glo. sup illud apli. quoz
 deus venter est. **P**rima ipē subicit se iurisdictioni taxilloz
 vt qz illi dicunt ipse faciat. **E**t sicuti deus dedit. xxj. litte-
 ram cultozibz suis. qui bz tota scriptura est scripta. p qm
 voluntas dei fidelibz indicat. sic taxillus habz. xxj. pun-
 cta quibz lufoz cognoscit voluntatē dei sui. dyabolus eniz
 quasi simia est dñi. **S**. potest accidere in ludo transgressio
 oim mandatoz decalogi. **P**rimū enim mandatum est.
 non habebis deos alienos coram me. **S**ecundū mandatu
 transgredit. quando inutiliter vel false iurat. **S**ecunduz
 eniz mandatū est non assumes nomē dei tui inuanū. nomē
 dei sui inuanū assumit. qui p nomen dei iurat p falso vel p
 nichilo. **T**erciuū mandatum est. memento vt diem sabbati
 sanctifices. qz mandatū lufoz transgredit. de diebz solen-
 nibz in ludo deuz blasphemat. quō autez transgressio alioz
 mādatoz ibi accidat de facili pōt videri excepto hęc. non
 mechaberis. sed in veritate illud mandatu spūaliter lufoz
 transgreditur dum deum negat. **I**nfelicitas eniz spūalis
 fornicatō est sedm iudiciū scripture. **S**ecundo pōt facere
 ad detestatōnem huius peccati. multiplex malum qz ex ludo
 sequit. **S**equit eniz inde ira parentū ipsius lufozis. si ip-
 se est filiūfamilias. **S**i vero est paterfamilias sequit inde
 ira vxoris ⁊ tocius familie. ⁊ interdus etiaz verbera rema-
 nent etiaz qnqz odia inter lufozes. **S**equitur eniz ⁊ qnqz

292
exhereditatio ⁊ filiarū p̄stitutio. Sequitur etiam interdū
Furum. qui em̄ calefact⁹ est de ludo. furaret etiam super
altare si possit. Furtū vero sequit̄ suspendium quōq; Tercio
faciūt ad detestatōem hui⁹ peccati. xij. stulticie que p̄nt
assigri in luforib⁹. Prima stulticia est q̄ lufor vilissime ser
uituti se subicit. dum taxillum dñm suuz ostendit. ad hoc
āstringens se vt faciat q̄ ip̄e iusserit. Si videas ait sene
ca murem velle dñari alij muri nunq̄ risuz teneas. q̄nto ma
gis ridiculū est q̄n os caminū q̄ minoris valoris est q̄ mus
homini dñatur. Secunda stulticia est. qd̄ ipse ad p̄ceptū
taxilloz largit̄. qd̄ non largiret̄ ad p̄ceptum dei. ip̄e lar
gior est ad p̄ceptuz taxilloz q̄ fuerit beat⁹ martinus ad
p̄ceptum dñi. ipse em̄ non soluz dat medietatē pallij. sed
etiam totuz palliū. ⁊ interdū tunicaz ⁊ omisiāz. ⁊ nudus
sequit̄ dñm suuz nudum sez dyabolū. etiam ea que non ha
bet dat ip̄e. multa em̄ accidit ad vsuras vel furt⁹. Ter
cia stulticia est. q̄ postq̄ cognouit maliciam dñi sui. cū ip̄
se deberet abnegare ip̄m. ⁊ que illius sūt ipse poci⁹ vruz
deum negat qui nichil ei nocuit. s̄ omnia bona ei fecit. ⁊ se
iudicat de eo qui absq; culpa est. Quarta stulticia est. q̄
ip̄e volumarie vtrū dictōm illius se subicit. qui nunq̄ ius
ste iudicare nouit. taxillus em̄ tribuit alteri illoz lufoz
q̄ eius non est. Quinta stulticia est. q̄ delectatōnem que
est in stretatōne trū olliū caminoz diuine glorie p̄ponit
q̄ non soluz stulticia est. s̄ etiam insania videt̄ esse. Sexta
stulticia est. q̄ ip̄e ne ociosus sit ociosa agit. Vñ bñ. p̄ vi
tādo ocio ociosa sectari ridiculū est. Septia stulticia luso
ris est. q̄ ip̄e sentit vt hostis ipsius furetur ei p̄ciosiorem
rem q̄ habet. vel vnam de p̄ciosioribus sez temp⁹. furemur
aūte lufores tempus. non attendetes t̄pis p̄ciositatem. ni
chil est enim p̄ciosius tempore. sicut dicit beat⁹ bñ. Do
nec hora p̄tereat inquit verbum irreuocabile. transit tem
pus non reuocabile. q̄ tibi ocessuz est ad impetrandū veni
am ⁊ grām. ⁊ ad agendas penitenciaz ⁊ p̄merendas gliaz.

Dominus enim dicit. qd si sciret paterfamilias qua hora fur
 veniret vigilaret et si lusor affectat ut fur veniat. qui fu
 retur ei vitas suas. **O**ctava stulticia est. qd ipse propriis mani
 bus se desumit et perdit. quem filius dei manibus cruci affixis
 redemit. **U**nde beatus bñ. loquens in persona dñi ad talem
 dicit. ego acquisivi te manibus crucifixis. et tu desumis te de
 eius manibus dedicatis. **E**t est magna ingratitude. qd hō im
 pugnet eum in ea parte corporis sui. in qua dñs pro amore ip
 sius tñ dolore sustinuit. **N**ona stulticia est. qd ipse ludit et
 in curia celestis iudicis lata est contē ipsū fñna mortis. **U**n
 de bñ. **L**udebā ego foris in platea et in secreto regalis cubi
 li sup me ferebat iudiciū mortis. **S**imilis stulticia fuit in
 iherosolimitis. qui in leticia erant non p̄videntes mortē su
 am. cui adiudicati iam erāt p̄pter p̄tā suā. qm mortē de
 fleuit. ut legit luc. xix. **L**usor ludendo currit ad mortē su
 am. **U**nde **J**ob. xxxi. **I**nfantēs eorū exultant lusib. et de
 inde subdit. **D**ucūt in bonis dies suos. et in puncto ad in
 ferna descendūt. **S**ecundū aug⁹. nichil aliud est temp⁹
 p̄ntis vite qm cursus ad mortē. in quo nemo vel paululum
 stare vel tardius ire p̄mittit. s̄ omēs pari motu vrgētur.
Unde quicūqz ludit ludendo ad mortē suā vadit. et dya
 bolus de eo quasi de fatuo seruo ludus facit. et quicūqz ibi
 perdit dyabolus ibi non perdit. **D**ecima stulticia est. qd lusor
 qñ possit facere aliq̄ ad p̄p̄riam utilitatez. et p̄ximi edifica
 tōez et dei honorē. ipse facit qd sibi est damnosum et p̄ximo
 scandalus. et deo contumeliosus. **V**ere seru⁹ neq̄ et maledi
 ctus. si cum venerit dñs eius. inuenerit eum sic facientē.
De tali seruo legit math. xxiii. **S**i dixerit malus ille ser
 uus in corde suo. moras facit dñs meus venire. et cepit per
 eutere seruos suos. manducet autē et bibat cum ebrioz
 sis. veniet dñs seruū illius in die qua non sperat. et in ho
 ra qua ignorat. morte enim subitanea sepe moriuntur tales.
Undecima stulticia est qd cum puer non sit puerilibus tñ
 gaudet. **S**eneca. **P**lerūqz est cum puericia. s̄ qd grauius

est puerilitas remanet ibi. h̄ et hoc quidē pius est q̄ au-
 ctoritatem habemus senū et vicia puerorū. nec puerorū tm̄
 sed etiaꝫ infantū. Dubiū non est puerilitatē magnā esse
 exercitiū militibꝫ et pedibꝫ lingneis fingere. que puerili-
 tas hodie in multis semibꝫ reperit. q̄ est q̄si quedā infan-
 tia. vt ludere par et impar. equitare in arundine longa. h̄
 quem delectat barbatū infania vexat. **Duodecima** stulticia
 est. q̄ nullū opus credūt habere aliq̄ iocūditatis. nisi ta-
 le sit q̄ nichil habeat utilitatis. q̄ magne corruptōnis in-
 diciū est. **Salomon.** Stulticia gaudiū est stulto. **Seneca.**
 fundamentū bone mentis est non gaudere vanis. **Ad-**
 sumā puenit qui scit quo gaudeat. nec solū vanis gaudēt
 multi homines. ymo etiaꝫ in his que dyabolica sunt. vt pez
 in his qui in auiꝫ celi ludūt. qui gaudent q̄ vidēt vnā
 auiꝫ ab alia capi vel interfici. qui satis dissimiles sunt
 beato martino. qui euz vidisset mergulos in quodāz flumi-
 ne captōni pisciū intendentes dixit. forma ista demonū est
 et cum non posset hoc tollerare. iussit mergulos inde abuo-
 lare. **De beato benedicto** etiaꝫ dicit. q̄ si ip̄e videbat acci-
 pitrem insequi aliuꝫ auez. ipse faciebat signū crucis post
 auem. et capi non poterat. **Ideꝫ** faciebat. q̄ videbat canē
 insequi aliquāz ferā. ipse habebat cor hūanū. non ferreuz
 sicut multi habent. **Quarto** potest valere ad detestatōem
 huiꝫ peccati hoc. q̄ quocūqꝫ vertat lusor oculos cordis.
 ipse potest inuenire q̄ sibi peccatū suū dissuadeat. si ipse ver-
 tat oculos suos ad id qd̄ supra se est. occurrit seueritas
 dñi. seruitiū inutilez eternalit̄. **Vnde math. xxv.** inutilem
 seruū eicite in tenebras exteriores. quō ludere audeat seruꝫ
 qui taz seuez dñm habet. **Decurrit** etiam liberalitas domi-
 ni seruos fideliter laborantes abundantissime remunerans
 quasi vtraqꝫ manu plena. **Vnde** in p̄u. longitudo dierū in
 dextera eius. et in sinistra eius diuitie et gloria. **Similiter**
 si lusor vertat oculos suos ad ea que sūt cont̄ se. scz ad vi-
 cia et demones. occurrit ei q̄ sibi ludū dissuadet. non enim

locus ludendi est cum gladium tenet hostis vt eum per-
 mat. **V**nde sen. **C**uz hostis a tergo instat. ⁊ mouere se ius-
 sus est miser necessitas excutit quicqd pax ociosa colligit.
Idem. Demones q̄si merito viderent. qui cū saxa in mu-
 nimentū senes femieq; ogerent. cum iuuent? intra par-
 tes armata expectaret. sedere ociosus. **S**imiliter si luso-
 vertat oculos ad id q̄ est iuxta se sez ad pximū. occurrūt
 ei multiplices miserie. que ludū sibi dissuadent. **V**nde sen
Quid luforia opomis non est iocādi locus. ad miseros ad-
 uocatus es. opē te latuz naufragis. egris egentib; polli-
 citus es. quo diuertis. q̄ agis. succurre. omes vndiq; ad
 te manus tendūt. p̄dite vite pitureq; auxiliū implozant.
Loquit seneca ad sapiētes. q̄ de lege naturali astricti sunt
 ad subueniendū illis qui in piculo sunt. **S**pecialiter tñ p̄t
 hoc verbū dici illis qui curaz aiaz susceperūt. **I**lli enī nau-
 fragis auxiliū pmiserunt. **V**nde mirz est quō non remor-
 det eos conscientia. eum eis differūt subuenire. **S**i enīz ali-
 quis pmisisset se subuentuz alicui. qui cecidisset in ro-
 danū. ⁊ hac de causa oduct? ess; multuz remorderet euz
 conscientia sua. si ei differret subuenire quem in tanto picu-
 lo sciret esse. **Q**uō ergo non remordet non conscientia. qui
 non subuenit ei. quem scit esse in piculo longe maiori. **S**i-
 militer si luso vertat oculos ad id q̄ est infra se idest ad in-
 feriores creaturas. p̄t ei occurrere q̄ sibi dissuadet p̄tū
 suū. null? eligit semiare agz suū. p̄ci? inutilib; q̄ vtilib;
Quāta ḡ fatuitas est scipm serere inutilib; occupatōib;
 vel noxijs. eum tot occupatōes inueniri possint vtilēs cor-
 pori ⁊ anime. **Q**uinto facit ad detestatōnem hui? peccati
 hoc q̄ dñs etiaz in p̄nti v̄ndictaz interdū accipit de luso-
 rib; **Q**uandoq; enīz dum ipsi blasphemāt. p̄posterant eis
 facies. **C**uidaz etiam milici. dum occasione ludi p̄ oculos
 dei iurare. p̄pzius oculus a capite exiit. ⁊ in alariū ce-
 cidit. **Q**uidaz etiaz sagittarius eum valde iratus ess;. ex
 hoc q̄ in ludo p̄didisset. sagittaz direxit versus celū quasi

247

gloriam mundanaz eis annexaz. primo predicandum esset
de contemptu mundane glorie. qm de contemptu diuitiaz. se
curis enim pdicatio nis. ad radicem malicie ponenda est.
Quintus est amor filioz. talibz qui diuitias amant ppter
amores filioz. ostendendū est in pdicatio ne q hoc non sit
amare filiū. sed potius odire diuitias ei male ogregare.
Ostendenduz etiaz est in pdicatio ne. qm duri sint filij pa
rentibz defunctis. **A**d ostendēdum vero q non sit amor s
potius odiū. filijs male ogregata relinquere. pōt induci
tale exemplum. **E**rat quidaz vsurari⁹ habens duos filios.
quoz alter nolens succurrere pāi in male acquisitis. fact⁹
est heremita. **A**lius vero volēs succurrere patri suo remā
sit cum patre suo. ⁊ mortuo patre ei successit. ⁊ post non
multuz tempus ipse etiam decessit. **C**um autem nūciat um
esset heremite de morte patris ⁊ fratris doluit valde. ere
dens eos valde damnatos esse. ⁊ cum regass⁹ dñm. vt res
uelaret ei statum eoz. raptus est. ⁊ in infernū ductus.
⁊ non inueniebat eos ibi. **S**z ad vltimū exierūt d quodaz
puteo in flāma. pmo pater. deinde filius. mordentes se. et
litigantes admittēti. patre dicente filio. maledictus sis
tu. quia p te vsurarius fui. filius autē econtrario dicebat
pmo maledictus sis tu. qz nisi iniuste acquisiuisse. ego
non retinuisse in iuste. nec damnat⁹ fuisset. **S**extus est
hoc. q homo sibi longam vitaz pmittit. de qua pmissione
dicit in ecclīastico. xix. repromissio neq̄ssima multos per
didit. talis erat ille cui dñs dixit. stulte hac nocte animā
tuaz reperiet a te. **D**e remedijs cont̄ avariciā. iij. ps.
Octo de his que dant occasionez avaricie. dicen
dum est de remedijs cont̄ avariciā. de quibz suf
ficiat ponere octo. **P**rimus est mortis osideratio.
hoc remediū insinuat **S**er⁹. in magno plogo biblie in fi
ne dicens. **F**acile stemmit omnia. qui se semp cogitat esse
mortalē. sicut iumenta se defendūt ab importūitate mu
scarum cauda sua. et aues et pisces cauda sua regunt se.

Sic homo consideratione finis se3 mortis defendit se ab auaricia et etiam a ceteris vicijs et regit se in mundo isto. Unde Job. xij. Interroga iumenta et docebunt te. et volatilia celi et indica tibi. Mors quasi ad oculos demonstrat detestabilia esse quecumque querunt in hoc mundo se3 delicias diuitias et gloriarum. et vanus esse labores eorum qui talibus intendunt. Labor querentium diuitias vanus ostendit. cum homo nudus in terram reuertitur. Labor querentium delicias vanus ostendit. quando corpus nutritum in delicijs vermibus escadatur. tunc enim apparet eos quasi coquos vermium fuisse. qui delicate vixerunt. escam enim vermibus preparauerunt. miramiam. erubesceret aliquis et indignaretur coquus esse vniuersi conitatis. et non dedignaretur esse coquus vermium. Labor etiam eorum qui querunt esse super alios vanus ostendit. quando ille qui volebat esse super alios sub terra ponitur. et a iumentis calcatur. Ad hoc potest referri illud quod legitur eccles. xj. homo memisse debet tenebrosi temporis. et dierum multorum que cum venerint vanitatis arguentur preterita. Secundum remedium est consideratio diuicie paupertatis. Unde beatus. Magna siquidem est abusio. quod diuites velit fieri vermiculus vilis. pro quo deus maiestatis et dominus sabaoth pauper fieri voluit. et trecentis. recordare paupertatis mee et transgressionis absinthij et fellis. Tercium remedium est consideratio periculi in quo sumus et insinuat nobis illud remedium iob. xxvj. vbi sic legitur. quasi tumentes super me fluctus timui deum. et pondus eius ferre non potui. Vbi dicit scriptura. Cum fluctus tumentes desuper eminent. tunc de nauis pericunt. pro quibus longa naufragia supererunt. Ad idem potest referri illud quod legitur. i. mach. iij. non occupetis spolia. quia bellum contra nos est. Ad litteras quando periculosus bellus imminet. interdicitur exercituum ne spolijs intendat. et si spolijs iam oneratus est iubetur ea deponere. sic periculum in quo sumus debet cohibere nos. ne diuitijs nos oneremus. Si vero iam habemus eas. mouere debet nos ad hoc. ut eas relinquamus.

P

Quartum remediū est consideratio miserie que annexa est
 diuitiis. sicut diffuse ostensū est p̄us. De qua miseria di
 cit beatus bñ. Si habes cor. si est tibi. lumen oculoꝝ tuo
 rum desine ea sequi. que assequi miserū est. Quintū reme
 diū est q̄ homo elonget se a cupis et auaris. ⁊ familiaris
 sit illis qui terrena stemnūt. Vnde in ps̄. Cum sancto san
 ctus eris. Sanct⁹ in greco dicitur agyos quasi sine terra.
 Vñ sensus est. idest euz eo qui absq̄ terreneitate est absq̄
 terreneitate eris. Sic accidit ei qui conuersat⁹ cum auaro sic
 dicit⁹ accidisse cui dam paruulo qui a lupa nutritus est. q̄
 aliū modū gradiendi addiscere ab ea non potuit. q̄m ip
 sa non habebat. Vnde duabo manib⁹ p̄ pedibus utebatur.
 Sic ille qui euz auaro conuersat⁹. exemplo eius circa ter
 rena ista repet. ille vero qui conuersat⁹ cum illis qui terre
 na stemnūt rect⁹ incedet. stemtisq̄ terrenis celestia ap
 petet. Sextum remediū est consideratō eternarū diuitiarū.
 Vnde ḡg⁹. Vilescūt temporalia cum desiderantur eterna.
 Et p̄u. i. frustra iacit⁹ rethē añ oculos pennatoꝝ. Vbi di
 cit interli. Laqueū in terra facile euadit qui oculos habet
 in celis. Ad idem p̄inet q̄ dicit Sen. non p̄t stemnere
 laquearia eboze fulgentia deriuata in domos flūina. donec
 terrarū orbem sup̄ne despiciens sibi ipsi dixit. hoc est pun
 ctus illud. q̄ inter gentes ferro ⁊ igne diuidit⁹. euz in cor
 poreis spericis illud q̄ est in medio se h̄at velud punctus
 respectu circūferentie. terra se habz velud punctū respe
 ctu celi. Ex quo patz faciuitas amatoꝝ hui⁹ mūdi. q̄ que
 runt in puncto latitudines. q̄ in circūferentia q̄renda est.
 Vñ aug⁹. Noli pati angustias. euola in s̄blime in amplitu
 diez celoꝝ. euz t̄ra centū mūdi sit. ex n̄itate angusta est
 respectu circūferentie. Vñ dicit sen. Amatorib⁹ h⁹ mūdi
 p̄ctū est illud. in q̄ nauigatis bellatis regnatis. Idē. Ab
 vltis litorib⁹ p̄spāie vsq̄ ad indos paucissioꝝ diez. spaciū
 iaciz si nauē ferat v̄t⁹. At celestis illa regio p̄ xxx. annos
 velocissio sideri vias p̄stat. ex āgustia t̄re accidit p̄sura illa

de qua dicit dominus? **Jo. xv.** in mundo pessuraz habebitis.
 Septimus remediū est. q̄ homo fiduciam suam in deo po-
 nat. q̄ deus ei necessaria p̄bebit. si ipse ei seruiret secun-
 dum q̄ dominus sciet ei expedire. **Vnde math. vj.** Non po-
 testis deo seruire & māone. & sub n̄gite dominus. ideo dico
 vobis. ne solliciti sitis aie vestre quid manducetis. neq̄
 corpori vestro quid induamini. Deinde monet ad hoc. vt
 in eo fiducia ponat̄. māmona syra lingua interpretat̄ diuiti-
 tie. Dicit̄ etiaz hoc nomē esse demoms. qui p̄est diuitiis
 Octauū & vltimū & sūmū remediū est. q̄ homo elemosi-
 nis & oīombus & omnib; alijs modis quib; poterit. gr̄az
 dei sibi imp̄eret. que sola sufficit hominē liberare a laque-
 is cupiditatis & auaricie. **Vnde math. xix.** cum dixisset do-
 minus. difficile diues intrabit in regnum celorum. & disci-
 puli admirarent̄ dicentes. quis poterit salu? esse. **Respō**
dit dominus. Apud homines impossibile est. & si p̄plet in-
 terli. vt per se a cupiditatibus suis conuertant̄. ideo val-
 de timendū est cupiditatis peccatum vel auaricie. que cū
 tanta difficultate hominē dimittit. sicut terra quandā sta-
 bilitatē videtur habere. q̄m non habet aqua et aer. iuxta il-
 lud eccl̄as. j. terra in eternū stat sic peccatū auaricie q̄ est pec-
 catū terrenū. diuurnū videtur esse peccatū vanitatis et vo-
 luptatis. Et forte p̄pter hanc diuurnitatem dicit yldo. q̄
 de hoc peccatō. omni genere peccatōz p̄ior est auaricia.

De prodigalitate in generali. Quinta pars.

Post remedia auaricie dicendum est de prodigalitate
 te. que est vicium contrarium auaricie. de quo hoc
 ordine dicem. **Primo** distinguem prodigalitatē
 a largitate. **Secundo** ostendemus que mala ex prodigali-
 tate proueniunt. **Tercio** assignabimus quasdam stultici-
 as prodigi. **Vltimo** tangemus aliquid specialiter de pro-
 digalitate clericorum. **Quadrupliciter** vero possumus dis-
 tinguere prodigalitatē a largitate. **Primo** in hoc o. p̄-
 digi sua non confert. h̄ ventus vanitatis ei aufert. sicut

aliquis non dicitur largus. si vine? pallus suus ei auferat
 nec arbores liberales dicuntur. si vine? ab eis fructus ex
 cuciat. sic nec prodigus largus dicendus est vel liberalis.
 cui inuito vel dolenti frequenter vine? auferat sua. eo q? stul
 tas manus habeat sic accidit in illis qui ex frigore dicun
 tur stulti? manus h?re. Secundo possum? in hoc prodigum
 a largo distinguere. q? prodigus sua non tribuit. s? perdit.
In tribus casibus videt? aliquis rem suam velle perdere. **Pri**
mo cum liquoris vasi pleno sup?fundit. **Secundo** eius in
 vase corrupto vel immundo ponit. **Tercio** cum dat p? nichil
 lo. **Et** his tribus modis possum? dicere q? perdit prodigus sua
 qui enim ea pleno vasi infundit qm? dat ea diuitibus. **Unde**
 p?per in libro de vita cōtemplatiua. habentibus dare ni
 hil aliud est qm? perdere. **I**deo monet domin? luc. xiiij. ad
 dandus pauperibus dicens. cum facis diuitiū vasa paupes
 res debiles ⁊ claudos ⁊c. **I**tem in eodem caplo. **P**auperes
 ac debiles cecos ⁊ claudos introduce hic. **Et** luc. j. dicit bea
 ta virgo dominū esuriētes impleuisse bonis. **Et** dauid eti
 am dicit in ps. pauperes eius saturabo panibus. **Et** iij. reg
 iij. legit? quod stetit oleū eius vasa plena essent. s? quorū
 dam oleus tunc solus fluit qm? vasa plena sunt. vasis autem
 vacuis stat. diuitibus autem pati sunt dare pauperibus vero
 non. prodigus etiam quasi vasi corrupto sua infundit. qm?
 dat ea hystrionibus vel alijs inhonestis psonis contra illud
 eccl. **B**enefac hūili ⁊ ne dederis impio. **Et** itez. **S**i bñfe
 ceris cito enim benefeceris. **I**n duobus casibus p?cipue non
 est dandū impio. scilicet cum credit? q? ppter hoc iusticias
 debeat negligere. vel eius ppter aliqd officium inhonestū hoc
 querit. sic faciūt hystriones. **I**ero?. **P**aria sunt dare hy
 strionibus ⁊ sacrificare demonibus. **P**rodigus etiaz p? nichil
 lo rez suaz dat. qm? dat eas p? vana gloria. q? nichil est in va
 lore. **Unde** Jo. viij. **S**i ego glorifico meipm? glia mea ni
 hil est. **Tercio** p?t distinguū prodig? a largo. in h? q? largi
 tō ipi? qdaz est aucupato. **Unde** sic aucupes non dicunt?

largi nec liberales inanes quatenuscumque frumenti circa laqueos apponant. nec aliquis de liberalis in pisces vel mures. quos capere vult. et si escas delectabiles apponat in hamo vel muscipula. sic liberales dicendi non sunt. quod ideo sua largiuntur hominibus ut eos capiant. ut per eis sine si venerit aliqua electio. Unde **Je. v.** Inveniuntur in populo meo impij. insidiantes quasi aucupes. laqueos ponentes et pediculas ad capiendum viros. Quarto potest distinguere prodigus a largo. quia vere largus de suo largus est. prodigus vero de alieno frequenter. **Sen.** Magni animi non est ille. qui de alieno liberalis est. ¶ De malis quae ex prodigalitate sequuntur.

Mala vero quae sequuntur ex prodigalitate haec sunt. scilicet paupertas usque ad mendicitatem. Unde **Luc. xv.** de filio prodigo qui cupiebat implere ventrem suum de filiis suis quos porci manducabant. et nemo illi dabat. Sequitur etiam inde. quod prodigus incidit in manus usurariorum. quod totum eum comedunt. ut videatur incidisse in illas imperatores per. Scruet fenerator omnes subam eius. Quanta sit servitus usurariorum illi soli novetur. qui quibus in manibus eorum fuerunt. Sequitur etiam inde peccatum rapinae. frequenter enim aliena aufert qui prodigus offert. Unde prodigus similis est aranee. quae muscas devorat. et terendo telas inutiles eum tenet se. Sequitur etiam inde contemptus bonorum spiritualium. ille enim qui prodigus est interdum dat omnia bona sua spiritualia pro xl. solidis. ex quibus diuivum aliquod facit. similis esau qui primogenita sua dedit pro lentacula. et abiit peius peius quam primogenita sua vendidit. ut legitur **Gen. xxv.** Unde **treñ. j.** Dederunt quoque preciosa pro cibo. ad revocandam animam. prodigus adeo omnia contemnit. ut magnum reputet ventres pascere. et obprobrium credat esse animas pascere. cum tamen dicat **Augustinus.** Non est magnum pascere ventres morientes. sed magnum est pascere animas eternum victuras prodigus honores reputat pascere porcos id est homines gulosos et luxuriosos. qui iudicio scripture porci sunt.

Unde legitur de filio prodigo. Adhesit vni ciuium regio-
nis illius. et misit illum in villam suam vt pasceret porcos
suos. magnum vero dedecus reputat filios dei pascere. in
hoc absq; dubio filio dei magnas faciens contumelias. du of-
ficiu illud ostendit qd filius dei specialiter sibi assumere vo-
luit. Unde in ps. Ego autem constitutus sum rex ab eo super
syon montem sanctus eius. qd est contra illos platos qui de
dignantur predicare. quia comites sunt. licet enim esset re-
ges. non tamen indignus esset eis officium predicacionis. cum
filius dei specialiter ad predicandum venerit. vt haberi potest
ex eo qd dicitur mat. h. j. in vicos proximos eamus et ciuita-
tes vt ibi predicemus. Et luc. j. visitauit nos oriens ex alto
illuminare etc. Et Jo. xviii. ego ad hoc natus sum. et ad hoc
veni in mundum. vt testimonium perhibere veritati.

De stulticijs prodigi.

Sequitur de stulticijs prodigi. Et est prima. qd ipse sci-
ens et volens. propter suas facit deteriores. quocirca eti-
am nullas ideo maledictus est. Unde bñ. Si male-
dictus est qd propter suas deteriores facit. quid ille qd penitus se
reddat experte. qd de bonis suis nullas parte sibi reuertat. Se-
cunda stulticia prodigi est. qd ipse res illas qm sup oia amat
ita vult facere. qd diu facere non possit. Hanc stulticiam
ostendit nobis phus dicens. De re familiari impediendum. h
moderate. Quis enim stultus qd qd libenter facias curare vt diu
facere non possis. Tercia stulticia prodigi est. qd ipse extra
rationes de modico multum vult largiri. non attendentes qd le-
gitur tho. iiii. Si mulier tibi fuerit abundanter tribue si exi-
guum tibi fuerit. libenter impetiri stude. illud ordinatum est. vt
q modicum habet modicum tribuat. h bona voluntas suppleat mo-
dicitate numeris. Greg. Non est vacua manus a munere si
archa cordis plena sit bona voluntate. sen. Non qd det refert
h qd mente. regum equant opes animo qd exiguum tribuit h liben-
ter. Quarta stulticia prodigi est. qd ipse non videtur de di-
uitiis querere nisi peccata. peccat enim et in acquisitione earum.

7 in largitione 7 aliq habz inde utilitatem. ipse similis est
 canali ex aqua retinenti. feces 7 limositates. **Pr**. si recte
 sapias conchas te exhibebis. non canales. Quanta stulticia
 pdigi est. q ipse quodammodo vult largior esse deo. **Unde**
bn. Non deo largior esse velis. Concha imitetur fontem. non
 ire in rivum fons p mittit. donec suis faciet aquis. non pu
 deat concham non esse fonte suo pfusiores. **Prodigus** vi
 detur plus diligere proximum qm seipm. cum tm in veritate
 nec proximus nec se diligit. licet ex stulticia sua effundat.
 ipse quasi dolus est sine fundo 7 ideo non est mirz si effun
 dat quicqd accepit. **Et** vt breuiter dicaz. insipientior vi
 detur esse prodigus qm auarus. qntuz ad hoc q auar? in
 sapiens est qntum ad deuz solum. prodigus vero qntum ad
 deuz 7 qntu ad munduz. prodigo dicitur sapiencie fundamentu
 q est sibi ipsi sapientem esse. **Unde bn**. Non sapiens est qui
 sibi ipsi sapiens non est. **Et pu. ix.** Si sapiens fueris tibi
 bimetiphi eris. **Unqz** etiam videtur esse prodig? qm auarus
 qntum ad hoc q prodigus iniquus est in seipm. sed auarus
 iniqu? est in proximu. **Vn eccl. xiiij.** Qui sibi neqm cui bo
 nus est. 7 itez. Qui sibi inuadet nichil est illo nequus.

De prodigalitate clericorum.

Equitur de prodigalitate clericorum. **Et** notandum q
 sex sunt q deberent cohibere clericos. ne de bonis
 ecclesiasticis pdigi essent. **Primus** est q bona ec
 clesiastica bona pauperum sunt. **Unde** pauperibus eroganda
 snt sicut manifestu esse pot ex verbo sanctorum que sequuntur
Gerom. quidqd hnt clerici pauperum est. qd de bonis ecclesi
 asticis intelligim? **Pr**. facultates ecclesiarum proximie snt pauperu
 rum. et sacrilega crudelitate eis sbripit. quicqd sibi mistri
 7 dispensatores non vtiqz dñi 7 possessores vltra victuz 7
 vestitu accipiunt. **Idem.** Res pauperum non pauperibus dare. cri
 men esse sacrilegij dignoscitur. **Geronimus.** Pars sacrile
 gij est. res pauperum non pauperibus dare. **Idem.** Accepisse
 pauperibus erogandu 7 esurientibus plurimis cautuz esse vel

timidus vel aptissimi sceleris est aliquid exinde subtrahere
 omnium predomus crudelitatem superat. Item Maximus pi-
 culum est de patrimonio christi non pauperibus dare. Item beatus.
 Clamant nudi. clamant famelici et queruntur. Et ponit
 verba pauperum querentium de clericis. sic dicentes. Nobis fa-
 me et frigore laborantibus miserabiliter. quid offerunt tot
 mutatoria. vel extensa in porticis vel plicata in mantis.
 nostris est quod effunditis nobis crudeliter subtrahit quod inani-
 ter expenditis. et nos dei plasmato. et christi nos sanguine
 redempti sumus. vos ergo fratres mei videte. quale sit pec-
 catum superna portione pascere oculos vestros. vicia vestra ce-
 dit nobis in superfluas copias. nostris necessitatibus detra-
 hit quicquid accidit vanitatibus vestris. Item. De vanitas
 vanitatum. sed non vanior quam insanior. fulget ecclesia in
 pietibus et in pauperibus eget. Lapidem suum induit auro
 et filios suos nudos deserit. De sumptibus egenorum seruit
 oculis diuitum. Inveniunt curiosi quo delectentur. et non in-
 veniunt miseri quo sustententur. et si devotio in talibus possit
 deo accepta esse. curiositas tamen vel superbia ex qua multi ta-
 lia faciunt deo detestabilis est. Item beatus. loquens de illo ve-
 ro psalmo. xxvi. in terza sanctorum iniqua gessit. et non videbit
 gloriam domini. timeant inquit clerici. timeant ministri ecclesie
 qui in terris quas possident. tamen iniqua gerunt. ut stipendiis
 que sufficere deberent minime contenti. superflua quibus egeni
 sustentandi essent. impie sacrilegeque retinent. et in usus su-
 perbie atque luxurie victus pauperum assumere non verentur
 duplici profecto iniquitate peccantes. quod et aliena diripiunt
 et sacris in suis vanitatibus et turpitudinibus ab utuntur.
 Valde enim periculosa est rapina que tales faciunt tribus de
 causis. Primo quia non agnoscitur. unde accidit que multi eas
 non confitentur. tamen non proponunt abstinere a tali rapina
 et etiam aliqui simplices confessores non dicunt eis. ut
 restituant pauperibus quibus ea defraudaverunt eos. li-
 cet primovum habeant unde restituere possint. mira cecitas.

si quis damnificatus diuitem unum in v. solidis si ipse con-
 fiteretur. et haberet propositum cauendi de cetero. restitueret
 sibi pro posse suo. alter sciret non valere penam sibi. ille vero
 qui pauperes damnificauit in centum libris vel amplius ni-
 hil tale facit. et tamen credit se agere veram penam. Secundo
 periculosa est propter magnitudinem culpe. que est in rapina ta-
 li. quam ostendit nobis glo. super math. v. ubi dicit dominus pe-
 tro. Vade ad mare et mitte hamum. et cum pisces qui primo
 ascenderit tolle. et apertum os eius inuenies staterem. Glossa
 Judas qui deus coena in oculis habebat. sed dominus res paupe-
 rum in suos usus conuertere nequias duxit idipsum dans ex
 nobis. Tercia periculosa est. quia multum impedit hominem a
 salute. et si ille qui habet bona ecclesie pauperibus. fideliter
 portionem suam redderet. contentus victu et vestitu sibi ne-
 cessariis vix accideret. quin ipse ad salutem perueniret. quod
 enim misericordia dei larga illi non esset gratiam suam largiendo.
 qui sibi largus esset pauperibus subueniendo. Unde Augustinus.
 Fluit riuus et fons siccabitur. misericordia enim dei velut
 fons est. misericordia enim nostra velut riuulus. non est verisimile quod
 fons non fluat. ex quo riuulus fluit. Unde Ambrosius super
 i. ad thimoteum. ubi sic legitur. Pietas ad omnia utilis est. qui
 pietatem sequitur si lubricus carnis vapulabit qui deus non
 probat. quod intelligendum non est de illo qui confidens in elemo-
 sinis suis. ideo diuicius et securius peccat. Talis enim vti-
 elemosinis ad dei impugnationem. ideo non est dignus peccato-
 rum suorum remissione. sed potius eterna damnatione. Sed
 de illo intelligendum est hoc. qui videns incontinentiam suam
 elemosinas facit. ut misericordia dei gratiam sibi offerat per quam contine-
 re possit. talis enim frequenter ad bonum finem venit. Vnde Iero-
 Non memi me mala morte vidisse mortuum. qui liberale animum du-
 xerit vitam. De illis vero qui de bonis ecclesiasticis pauperes de-
 fraudant non est mirum si peccent et damnantur. quomodo
 enim misericordia dei dabit illis gratiam qua continere possint. qui bona dei
 potius velut prodaige expendere. quam deo in pauperibus dare.

⁊ cum hominibꝫ non solum largi sꝫ etiam p̄digi sunt. tamen
 soli deo sunt auari de bonis ip̄uis. qui subtrahunt ori dei.
 ea que ponunt in ore porci ymo in ore dyaboli. euz em̄z ma
 lus sit filius dyaboli. ⁊ os ⁊ cetera membra ip̄uis dyaboli
 sunt. **P**. misericordiaz dei quō d̄secunt illi. de quibus tot
 iniurie paup̄z adeo postulant vt ipsi damnent. tales ho
 mines sunt oues dyaboli. euz dyabolus eos tondeat singu
 lis annis. vestes quas ipsi deponūt accipiēdo in membris
 suis. nec solum piculosa est rapina ista sed etiaz ignominiosa
 ignomina em̄z magna est paup̄ibus rapre. **V**erbi gracia.
Si facta esset v̄lis donatō paup̄ibus alicuiꝫ ciuitatis. val
 de miser et vilis reputaret ille. qui paup̄ibus elemosinas
 eis datas auferret. licet etiaz post expenderet eas facien
 do magna diuina. **S**ic valde viles sunt. qui de bonis eccl̄ia
 sticis que bona paup̄z sūt diuina supflua faciūt. tot em̄z
 paup̄ibus ea auferūt. q̄t inde habere potuerunt. **E**tiaz ig
 nomina magna erit in die iudicij q̄n paupes d̄querent.
 ymo dicente. iste michi abstulit vnum prandiu. alio dicen
 te. iste michi abstulit vnu denariū vel aliud. **S**ecundum
 est hoc. q̄ bona clericorꝫ frequenter a paup̄ibus sūt oblata
 ⁊ sanguine xp̄i opata. **V**nde incōgruū est de elemosinis pau
 p̄z supflua diuina diuitibꝫ facere. **A**ccidit em̄z inter dū
 q̄ in .xx. sol. q̄s clericꝫ p̄digꝫ expendit in conuiuio vno
 multi paupes posuerūt. q̄ pp̄rio ori subtraxerunt. et talis
 posuit ibi vnu obuluz. cui alius obulus non remansit. **S**i
 militer valde incōgruum est. ea que sanguine xp̄i empta
 sunt supflue expendere. **V**nde sup illud **Je**. **V**e qui facit
 laquearia cedrina. ⁊ p̄nguit ea synopide idest xp̄i sangui
 ne diē glo. **T**erciuū est hoc. q̄ clerici debent esse forma gre
 gis. ⁊ bonuz exemplū alijs dare. ⁊ valde incōgruū est. q̄n
 suis supfluis diuinis illos corumpūt quos sanare debue
 runt. ⁊ alios maculant quos debuerūt emūdare ⁊ sanctifi
 care. **V**nde d̄r de illis in epl̄a iude. **V**i sūt in epl̄is suis ma
 cule diuitantes. non solum sūt macula i. sꝫ etiaz macule sūt.

alios maculantes suo magno exemplo. et materiaz ministrando suis superfluis diuinijs gulositati et ebrietati. et multis alijs peccatis. Quarto deberet cohibere clericos a vicio prodigalitatiz. multitudo et magnitudo peccatorum que sequuntur in eis ex vicio isto. Ex prodigalitate accidit in multis quod ipsi fuerunt raptores. symoniaci. oppressores pauperum. excoziatores subditorum. Quintum est hoc. quod hoc viciu multuz impedit eos ab officio suo. non pnt enim illi officio suo intendere debitis aggruati. Et visitatio eorum potius est subditorum corruptio propter nimias expensas quas eorum correctio. Sexto deberet cohibere dispensatores bonorum ecclesiasticorum a prodigalitate consideratio districti iudicij. Si enim ex isto verbo. esuriui et non dedistis michi manducare. illaturus est dominus in iudicio. Ite ergo male dicti in igne eternu quid dicitur? est prodigis dispensatoribus. qui non solum ipsi esurienci non dederunt manducare sed etiam ipsi esurienti abstulerunt quod debuit manducare.

Incipit tractatus de peccato accidie.

Dist peccatum auaricie. dicendum est de peccato accidie. quia pigritia interdum ex auaricia sequitur. Unde luc. xij. dicit ille diues cuius ager fructus vberes attulit. Anima mea multa habes bona reposita in annos plurimos. requiesce et comede et bibe. Dicemus autem hoc ordine de vicio isto. Primo ponemus ea que possunt valere ad detestationem huius vicij. Secundo tangemus de diuersis generibus peccatorum que pertinent ad hoc viciu. Tercio tangemus aliquid de remedijs contra viciu istud. **D**e diuersis exemplis contra accidiam. Prima pars. Primu capitulum

Ad detestationem vero huius peccati possunt valere diuersa exempla. Et possumus primo sumere exemplum a rebus que non habent sensum. nec vitam.